

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2024

Report on the socio-economic situation of Łódzkie Voivodship 2024

Urząd Statystyczny w Łodzi Statistical Office in Łódź

Łódź 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Łodzi. Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Łódź. Łódzkie Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Iwona Bednarska, Angelika Boncler, Anna Gierlich, Magdalena Hochman, Włodzimierz Janek, Agnieszka Jaworska, Izabela Kaleta, Aleksandra Krupińska, Jolanta Maniewska, Joanna Szmerka

Kierujący

Supervisor

Katarzyna Szkopiecka

Prace redakcyjne

Editorial work

Aleksandra Krupińska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Buczek-Toboła

Aleksandra Krupińska

ISSN 2084-7041

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://lodz.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Łodzi przekazuje Państwu kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego”. Publikacja ta stanowi kompleksowe opracowanie analityczne, odnoszące się do wyzwań opisanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Wydawnictwo zawiera charakterystykę procesów zachodzących na terenie województwa łódzkiego w 2023 r. oraz w latach wcześniejszych. Układ tematyczny publikacji pozwala na skuteczną identyfikację potrzeb rozwojowych województwa łódzkiego i stanowi wsparcie dla analiz dokonywanych w celu monitorowania realizacji założeń polityki regionalnej.

W celu uchwycenia zachodzących w regionie zmian, analizowane zagadnienia zaprezentowano w ujęciu dynamicznym od 2015 r. oraz w odniesieniu do przeciętnych wielkości w kraju. Analizy dokonano także w różnych przekrojach terytorialnych, co umożliwiło prezentację zróżnicowania w rozwoju społecznym i gospodarczym województwa. Wybrane zjawiska i zaobserwowane tendencje wzbogacono tablicami szczegółowymi dla województwa oraz ilustracjami graficznymi w formie wykresów i kartogramów. Podstawową część Raportu uzupełniają tablice zawierające przegląd ważniejszych danych dla województwa łódzkiego, Łodzi oraz pozostałych miast na prawach powiatu.

Przekazując aktualne wydanie Raportu mamy nadzieję, że będzie ono użytecznym źródłem wiedzy w zakresie bieżących zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Preface

The Statistical Office in Łódź provides you the next edition of the annual "Report on the socio-economic situation of Łódzkie Voivodship." This publication is a comprehensive analytical study referring to the challenges described in the National Strategy of Regional Development 2030.

The publication includes characteristic of the processes taking place in Łódzkie Voivodship in 2023, as well as in previous years. The thematic layout of the publication allows for the effective identification of the development needs of Łódzkie Voivodship and supports regional analyses carried out in order to monitor the implementation of public policy assumptions.

In order to capture the changes taking place in the region, the analyzed issues are presented in dynamic terms since 2015 and in relation to the average figures in the country. The analysis was made in various territorial sections, which enabled the presentation of differences in the social and economic development of the voivodship. Selected phenomena and observed trends, was enriched with detailed tables for the voivodship and graphic illustrations in the form of charts and cartograms. The basic part of the Report has been supplemented with tables providing an overview of the more important data for the Łódzkie Voivodship, Łódź and other cities with powiat status.

By handing over the current edition of the Report, we hope that it will be a useful source of knowledge regarding current changes in the socio-economic situation of the voivodship.

Director
of the Statistical Office
in Łódź

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Spis treści	5
Contents	
Spis tablic	8
List of tables	
Spis wykresów	11
List of charts	
Spis map	16
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	20
Symbols	
Ważniejsze skróty	20
Abbreviations	
Synteza	21
Executive summary	
Rozdział 1. Województwo łódzkie na tle kraju	35
Chapter 1. Łódzkie voivodship on the background of the country	
Rozdział 2. Województwo łódzkie na tle pozostałych województw	38
Chapter 2. Łódzkie voivodship on the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa łódzkiego	46
Chapter 3. Area and territorial division of Łódzkie voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	48
Chapter 4. Environment	
4.1. Powierzchnia	48
4.1. Ground surface	
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	50
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.3. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza	55
4.3. Pollution and protecting of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	57
4.4. Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	61
4.5. Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	65
4.6. Economic aspects of environmental protection	

Spis treści (cd.)

Contents (cont.)

Rozdział 5. Społeczeństwo	68
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki.....	68
5.1. Human capital	
5.1.1. Demografia.....	68
5.1.1. Demography	
5.1.2. Edukacja	79
5.1.2. Education	
5.1.3. Zasoby pracy	88
5.1.3. Labour resources	
5.2. Jakość życia.....	97
5.2. Quality of life	
5.2.1. Zamożność mieszkańców.....	97
5.2.1. Inhabitant's wealth	
5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny.....	104
5.2.2. Social assistance and family support	
5.2.3. Warunki mieszkaniowe	113
5.2.3. Housing conditions	
5.2.4. Ochrona zdrowia	121
5.2.4. Health care	
5.2.5. Kultura	127
5.2.5. Culture	
5.2.6. Bezpieczeństwo publiczne.....	131
5.2.6. Public safety	
5.2.7. Społeczeństwo informacyjne	133
5.2.7. Information society	
5.2.8. Aktywność społeczna	135
5.2.8. Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka.....	138
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	138
6.1. Gross domestic product	
6.2. Przedsiębiorczość.....	143
6.2. Entrepreneurship	
6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej.....	143
6.2.1. Entities of the national economy	
6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	147
6.2.2. Research and development as well as innovation activity	

Spis treści (dok)

Contents (cont.)

6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	154
6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises	
6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych.....	156
6.2.4. Financial results of non-financial enterprises	
6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw.....	160
6.2.5. Investment outlays of enterprises	
6.3. Produkcja i usługi.....	163
6.3. Production and services	
6.3.1. Rolnictwo.....	163
6.3.1. Agriculture	
6.3.2. Przemysł	169
6.3.2. Industry	
6.3.3. Budownictwo	175
6.3.3. Construction	
6.3.4. Rynek wewnętrzny	181
6.3.4. Internal market	
6.3.5. Transport	183
6.3.5. Transport	
6.3.6. Energia	190
6.3.6. Energy	
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem.....	193
Chapter 7. Development management	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego.....	193
7.1. Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	196
7.2. Expenditure of local government units	
7.3. Wyniki budżetów jednostek samorządu terytorialnego.....	199
7.3. Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	202
7.4. Projects co-financed by the European funds	
7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja.....	207
7.5. Spatial planning and revitalization	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie łódzkim.....	214
Chapter 8. Selected data on Łódzkie voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o Łodzi	220
Chapter 9. Selected data on Łódź	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	224
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Wybrane dane	35
Table 1.	Selected data	
Tablica 2.	Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	48
Table 2.	Geodesic area by land use	
Tablica 3.	Zużycie wody według potrzeb (w ciągu roku).....	51
Table 3.	Water consumption by needs (during the year)	
Tablica 4.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	52
Table 4.	Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Tablica 5.	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	56
Table 5.	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
Tablica 6.	Odpady przemysłowe	61
Table 6.	Industrial waste	
Tablica 7.	Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	63
Table 7.	Municipal waste collected separately during the year	
Tablica 8.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2022	66
Table 8.	Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in 2015–2022	
Tablica 9.	Ludność	69
Table 9.	Population	
Tablica 10.	Wychowanie przedszkolne	80
Table 10.	Pre-primary education	
Tablica 11.	Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny	86
Table 11.	Persons who took or passed matriculation exam	
Tablica 12.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL.....	95
Table 12.	Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by LFS	
Tablica 13.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	100
Table 13.	Average monthly wages and salaries in enterprise sector	
Tablica 14.	Świadczenia społeczne	101
Table 14.	Social benefits	
Tablica 15.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	103
Table 15.	Average monthly available income	
Tablica 16.	Świadczenia pomocy społecznej	105
Table 16.	Social assistance benefits	
Tablica 17.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	106
Table 17.	Beneficiaries of community social assistance	
Tablica 18.	Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”	108
Table 18.	„FAMILY 500+” child-support benefit	
Tablica 19.	Świadczenia na rzecz rodziny	109
Table 19.	Benefits to the family	

Spis tablic (cd.)

List of tables (cont.)

Tablica 20.	Żłobki i kluby dziecięce	110
Table 20.	Nurseries and children's clubs	
Tablica 21.	Zasoby mieszkaniowe	113
Table 21.	Dwelling stocks	
Tablica 22.	Wodociągi.....	115
Table 22.	Water supply system	
Tablica 23.	Kanalizacja.....	117
Table 23.	Sewage system	
Tablica 24.	Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	119
Table 24.	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	
Tablica 25.	Placówki opieki zdrowotnej.....	121
Table 25.	Health care facilities	
Tablica 26.	Instytucje kultury.....	128
Table 26.	Cultural institutions	
Tablica 27.	Wypadki drogowe oraz ich skutki	132
Table 27.	Road accidents and their effects	
Tablica 28.	Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	134
Table 28.	Households with access to the Internet at home and Internet users	
Tablica 29.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	136
Table 29.	Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register	
Tablica 30.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	144
Table 30.	Entities of national economy in the REGON register	
Tablica 31.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące).....	148
Table 31.	Intramural expenditure on R&D by source of funds (current prices)	
Tablica 32.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)	150
Table 32.	Intramural expenditures on R&D by origin of funds (current prices)	
Tablica 33.	Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji.....	152
Table 33.	Innovative enterprises by types of introduced innovations	
Tablica 34.	Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	159
Table 34.	Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	
Tablica 35.	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	162
Table 35.	Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	
Tablica 36.	Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	163
Table 36.	Yields of selected agricultural crops	
Tablica 37.	Przemysł.....	172
Table 37.	Industry	
Tablica 38.	Budownictwo	175
Table 38.	Construction	
Tablica 39.	Budownictwo mieszkaniowe	178
Table 39.	Residential construction	

Spis tablic (dok.)

List of tables (cont.)

Tablica 40.	Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące).....	182
Table 40.	Indices of retail sales of goods (current prices)	
Tablica 41.	Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni.....	184
Table 41.	Public roads by type of surface	
Tablica 42.	Drogi publiczne o twardej nawierzchni.....	185
Table 42.	Hard surface public roads	
Tablica 43.	Komunikacja miejska.....	188
Table 43.	Urban transport	
Tablica 44.	Ruch pasażerów w porcie lotniczym.....	189
Table 44.	Passenger traffic at airport	
Tablica 45.	Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych.....	191
Table 45.	Consumers and consumption of electricity in households	
Tablica 46.	Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	194
Table 46.	Revenue of budgets of local government units	
Tablica 47.	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	197
Table 47.	Budget expenditure of local government units	
Tablica 48.	Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	199
Table 48.	Result of budgets of local government units	
Tablica 49.	Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.	201
Table 49.	Debt of local government units in 2022	
Tablica 50.	Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2023 r.....	203
Table 50.	The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of June 2023	
Tablica 51.	Obszary zdegradowane w gminach	211
Table 51.	Degraded area in gminas	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.....	38
Chart 1.	Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2022	
Wykres 2.	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.....	39
Chart 2.	Natural increase per 1000 population in 2023	
Wykres 3.	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	39
Chart 3.	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2023	
Wykres 4.	Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.	44
Chart 4.	Net turnover profitability indicator in non- financial enterprises in 2023	
Wykres 5.	Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)	44
Chart 5.	Intramural expenditures on research and development per capita in 2022 (current prices)	
Wykres 6.	Grunty zrekultywowane i zagospodarowane (w ciągu roku)	50
Chart 6.	Land reclaimed and managed (during the year)	
Wykres 7.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	54
Chart 7.	Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Wykres 8.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.	59
Chart 8.	Area of special nature value under legal protection in 2022	
Wykres 9.	Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	62
Chart 9.	Industrial waste generated during the year per capita	
Wykres 10.	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca.....	63
Chart 10.	Municipal waste collected during the year per capita	
Wykres 11.	Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania w okresie 2015–2022 (ceny bieżące)	67
Chart 11.	Outlays on fixed assets by source of financing in 2015–2022 (current prices)	
Wykres 12.	Liczba ludności	70
Chart 12.	Population	
Wykres 13.	Mediana wieku ludności	72
Chart 13.	Median age of population	
Wykres 14.	Indeks starości	73
Chart 14.	Ageing index	
Wykres 15.	Małżeństwa zawarte na 1000 ludności	74
Chart 15.	Marriages contracted per 1000 population	

Spis wykresów (cd.)

List of charts (cont.)

Wykres 16.	Ruch naturalny ludności	75
Chart 16.	Vital statistics of population	
Wykres 17.	Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności	77
Chart 17.	Net migration of population for permanent residence per 1000 population	
Wykres 18.	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek.....	80
Chart 18.	Children in pre-primary establishments by type of establishments	
Wykres 19.	Ludność według poziomu wykształcenia według BAEL.....	81
Chart 19.	Structure of population by level of educational attainment by LFS	
Wykres 20.	Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych.....	83
Chart 20.	Pupils and graduates of primary schools	
Wykres 21.	Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2022/23.....	84
Chart 21.	Students of post-primary schools by types of schools in the 2022/23 school year	
Wykres 22.	Absolwenci szkół zawodowych według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2021/22	85
Chart 22.	Graduates of vocational schools by narrow fields of education in the 2021/22 school year	
Wykres 23.	Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2021/22	87
Chart 23.	Graduates by broad fields of education in the 2021/22 academic year	
Wykres 24.	Pracujący w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD i płci w 2023 r.....	89
Chart 24.	Employed persons in the national economy by selected PKD/NACE sections and sex in 2023	
Wykres 25.	Stopa bezrobocia rejestrowanego.....	92
Chart 25.	Registered unemployment rate	
Wykres 26.	Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów.....	95
Chart 26.	Activity rate by quarters	
Wykres 27.	Wynagrodzenia według grup zawodów	98
Chart 27.	Wages and salaries by occupations groups	
Wykres 28.	Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw.....	101
Chart 28.	Indices of average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	
Wykres 29.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.....	104
Chart 29.	Subjective evaluation of material situation of household in 2022	
Wykres 30.	Rodziny, którym przyznano pomoc według przyczyn.....	107
Chart 30.	Number of families with assigning help by reasons	
Wykres 31.	Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	111
Chart 31.	Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	
Wykres 32.	Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności.....	123
Chart 32.	Doctors and nurses per 10 thousand population	

Spis wykresów (cd.)

List of charts (cont.)

Wykres 33.	Lekarze specjaliści	124
Chart 33.	Medical specialists	
Wykres 34.	Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć	126
Chart 34.	Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	
Wykres 35.	Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2022 r.....	129
Chart 35.	Events organized by culture institutions in 2022	
Wykres 36.	Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy	134
Chart 36.	Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the past 12 months	
Wykres 37.	Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy	135
Chart 37.	Individuals using administration services via the Internet during the past 12 months	
Wykres 38.	Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	139
Chart 38.	Indices of gross domestic product (current prices)	
Wykres 39.	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju.....	140
Chart 39.	Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value	
Wykres 40.	Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	141
Chart 40.	Gross value added by kind of activity (current prices)	
Wykres 41.	Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące).....	142
Chart 41.	Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	
Wykres 42.	Podmioty gospodarki narodowej	143
Chart 42.	Entities of the national economy	
Wykres 43.	Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	146
Chart 43.	Entities of the national economy by selected PKD sections	
Wykres 44.	Spółki handlowe według rodzaju kapitału	147
Chart 44.	Commercial companies by type of capital	
Wykres 45.	Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	148
Chart 45.	Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	
Wykres 46.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca	149
Chart 46.	Intramural expenditure on on R&D per capita	
Wykres 47.	Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	151
Chart 47.	Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	

Spis wykresów (cd.)

List of charts (cont.)

Wykres 48.	Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem	153
Chart 48.	Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue	
Wykres 49.	Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	153
Chart 49.	Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	
Wykres 50.	Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	154
Chart 50.	Enterprises with Internet access	
Wykres 51.	Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	155
Chart 51.	Enterprises receiving orders via computer networks	
Wykres 52.	Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	156
Chart 52.	Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials	
Wykres 53.	Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	158
Chart 53.	Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	
Wykres 54.	Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące).....	161
Chart 54.	Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	
Wykres 55.	Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2022 r.	164
Chart 55.	Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2022	
Wykres 56.	Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	165
Chart 56.	Cattle density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 57.	Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	166
Chart 57.	Pigs density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 58.	Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej).....	167
Chart 58.	Indices of of total animals for slaughter procurement (in live weight)	
Wykres 59.	Dynamika skupu mleka	167
Chart 59.	Indices of of cows' milk procurement	
Wykres 60.	Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe).....	171
Chart 60.	Indices of sold production of industry (constant prices)	
Wykres 61.	Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego według działów PKD (ceny bieżące)	173
Chart 61.	Sold production of manufacturing production by PKD divisions (current prices)	
Wykres 62.	Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	173
Chart 62.	Indices of average employment in industry	
Wykres 63.	Przeciętne zatrudnienie w przetwórstwie przemysłowym według działów PKD	174
Chart 63.	Average paid employment in manufacturing by PKD divisions	

Spis wykresów (dok.)

List of charts (cont.)

Wykres 64. Chart 64.	Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)..... Indices of sold production of industry (current prices)	176
Wykres 65. Chart 65.	Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)..... Indices of construction and assembly production (current prices)	177
Wykres 66. Chart 66.	Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące) ... Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)	177
Wykres 67. Chart 67.	Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie Indices of average employment in construction	178
Wykres 68. Chart 68.	Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania..... Indices of the number of dwellings completed	179
Wykres 69. Chart 69.	Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa..... Dwellings completed by forms of construction	179
Wykres 70. Chart 70.	Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)..... Indices of retail sales of goods (current prices)	183
Wykres 71. Chart 71.	Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni Structure of hard surface public roads	185
Wykres 72. Chart 72.	Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r..... National lines of scheduled bus transport in 2022	187
Wykres 73. Chart 73.	Ruch pasażerów w porcie lotniczym (przyjazdy i wyjazdy)..... Passenger traffic at airport (arrivals and departures)	189
Wykres 74. Chart 74.	Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki..... Structure of electricity consumption by economy sectors	190
Wykres 75. Chart 75.	Wydatki budżetowe według działów w 2022 r..... Budget expenditure by divisions in 2022	199
Wykres 76. Chart 76.	Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r..... Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022	200
Wykres 77. Chart 77.	Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich Grants received by local government units for the implementation of European projects	204
Wykres 78. Chart 78.	Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2022 r..... Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR/PR by intervention areas in 2022	213

Spis map

List of maps

Mapa 1. Map 1.	Stężenie pyłów zawieszonych PM ₁₀ , PM _{2,5} i NO ₂ w 2022 r.....	38
	Concentration of suspended particulates matter PM ₁₀ , PM _{2,5} and NO ₂ in 2022	
Mapa 2. Map 2.	Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.....	40
	Employment rate by LFS in the 4th quarter of 2023	
Mapa 3. Map 3.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia).....	40
	Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)	
Mapa 4. Map 4.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.	41
	Average monthly available income per capita in households in 2022	
Mapa 5. Map 5.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.	41
	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of the total population in 2022	
Mapa 6. Map 6.	Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	42
	Dwellings stocks per 1000 population in 2022 (as of 31 December)	
Mapa 7. Map 7.	Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	42
	Out-patient health care units in 2022 (as of 31 December)	
Mapa 8. Map 8.	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące).....	43
	Gross domestic product per capita in 2022 (current prices)	
Mapa 9. Map 9.	Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r.	43
	Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023	
Mapa 10. Map 10.	Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r.....	45
	Hard surface public road per 100 km ² of total area in 2022	
Mapa 11. Map11.	Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.....	45
	Energy from renewable sources in 2022	
Mapa 12. Map12.	Podział województwa łódzkiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.	46
	Division of Łódzkie voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023	
Mapa 13. Map13.	Podział administracyjny województwa łódzkiego w 2023 r.....	47
	Administrative division of Łódzkie voivodship in 2023	
Mapa 14. Map 14.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.	51
	Water consumption for needs of the national economy and population in 2022	
Mapa 15. Map 15.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.....	54
	Population connected to wastewater treatment plants in 2022	
Mapa 16. Map 16.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r.	58
	Area of special nature value under legal protection in 2022	
Mapa 17. Map 17.	Lesistość w 2022 r.	60
	Forest cover in 2022	

Spis map (cd.)

List of maps (cont.)

Mapa 18. Map 18.	Odpady komunalne zebrane w 2022 r..... Municipal waste collected in 2022	64
Mapa 19. Map 19.	Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023..... Population changes in 2015–2023	71
Mapa 20. Map 20.	Przyrost naturalny ludności w 2023 r. Natural increase in 2023	76
Mapa 21. Map 21.	Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2023 r..... Net migration of population for permanent residence in 2023	78
Mapa 22. Map 22.	Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23..... Pre-primary education in the 2022/23 school year	81
Mapa 23. Map 23.	Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23..... Pupils in primary schools in the 2022/23 school year	83
Mapa 24. Map 24.	Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	90
Mapa 25. Map 25.	Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	91
Mapa 26. Map 26.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. Registered unemployment rate in 2023	93
Mapa 27. Map 27.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2022 r. Average monthly gross wages and salaries in 2022	99
Mapa 28. Map 28.	Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r. Scope of use of social assistance at domicile in 2022	106
Mapa 29. Map 29.	Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r. Nurseries and children's clubs in 2022	112
Mapa 30. Map 30.	Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r. Housing conditions of population in 2022	114
Mapa 31. Map 31.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r. Consumption of water from water supply systems in households in 2022	115
Mapa 32. Map 32.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r. Population connected to sewage system in 2022	118
Mapa 33. Map 33.	Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r. Population connected to the gas supply system in 2022	120
Mapa 34. Map 34.	Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r. Out-patient health care in 2022	122
Mapa 35. Map 35.	Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2022	127

Spis map (cd.)

List of maps (cont.)

Mapa 36. Map 36.	Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.	130
	Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022	
Mapa 37. Map 37.	Zagrożenie przestępczością w 2023 r.	131
	Crime risk in 2023	
Mapa 38. Map 38.	Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.	133
	Road safety in 2023	
Mapa 39. Map 39.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r.	136
	Foundations, associations and social organisations entered the REGON register in 2023	
Mapa 40. Map 40.	Podmioty gospodarki narodowej w 2022 r.	145
	Entities of the national economy in 2022	
Mapa 41. Map 41.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2022 r.	149
	Intramural expenditure on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2022	
Mapa 42. Map 42.	Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2022 r.	150
	Share of external funds in intramural expenditures on R&D by subregions in 2022	
Mapa 43. Map 43.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące).....	160
	Investment outlays in enterprises per capita in 2022 (current prices)	
Mapa 44. Map 44.	Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2022 r.....	170
	Sold production of industry (current prices) in 2022	
Mapa 45. Map 45.	Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2022 r.	171
	Average employment in industry in 2022	
Mapa 46. Map 46.	Mieszkania oddane do użytkowania w 2022 r.	181
	Dwellings completed in 2022	
Mapa 47. Map 47.	Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.....	186
	Improved hard surface communal and district roads in 2022	
Mapa 48. Map 48.	Ścieżki rowerowe w 2022 r.	186
	Cycle paths in 2022	
Mapa 49. Map 49.	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.....	192
	Consumption of electricity in households in 2022	
Mapa 50. Maps 50.	Dochody własne budżetów gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) na 1 mieszkańca w 2022 r.	195
	Own revenue of budgets of gminas (including gminas which are also cities with powiat status) per capita in 2022	

Spis map (dok.)

List of maps (cont.)

Mapa 51.	Dotacje otrzymane przez gminy (łącznie z miastami na prawach powiatu) na 1 mieszkańca w 2022 r.	196
Map 51.	Grants received by gminas (including gminas which are also cities with powiat status) per capita in 2022	
Mapa 52.	Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	198
Map 52.	Investment expenditure of gminas per capita in 2022	
Mapa 53.	Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2022 r.	202
Map 53.	Debt of gminas in % of revenue in 2022	
Mapa 54.	Dotacje otrzymane przez gminy na realizację projektów europejskich w 2022 r.	205
Map 54.	Grants received by gminas for the implementation of European project in 2022	
Mapa 55.	Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w 2022 r.	206
Map 55.	Share of the European investment grants in total investment expenditure in 2022	
Mapa 56.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2022 r.	207
Map 56.	Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2022	
Mapa 57.	Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.	209
Map 57.	Activity of the gminas in the field of revitalization in 2022	
Mapa 58.	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin w 2022 r.	210
Map 58.	Share of area of degraded area in total areas of gminas in 2022	
Mapa 59.	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.	212
Map 59.	Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2022	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description	
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero	
Zero:	(0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
	(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless	
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given	
Comma (,)	used in figures represents the decimal point	

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	million
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka pieces
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
mm	milimetr millimetre
m	metr metre
km	kilometr kilometre
m ²	metr kwadratowy square metre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
ha	hektar hectare
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
TJ	teradžul terajoule
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour
r/r y/y	rok do roku year to year
l	litr litre
hl	hektolitr hectolitre
t/r t/y	ton rocznie tonnes per year
pkt	punkt
p.proc.	punkt procentowy percentage point
poz.	pozycja
Dz. U.	Dziennik Ustaw
tabl.	tablica table
ust.	ustęp
itp. etc.	i tym podobne and the like

SYNTEZA

Powierzchnia ziemi w 2022 r.

grunty zrekultywowane	+177,4% r/r
grunty zagospodarowane	+13 razy r/r

W ciągu 2022 roku zrekultywowano więcej gruntów niż w 2021 r. oraz zwiększyła się powierzchnia gruntów zagospodarowanych.

Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe w 2022 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	+1,9% r/r
ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia	+2,7% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	+0,7 p. proc. r/r

W 2022 r. w odniesieniu do 2021 r. wzrosło zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, zwiększyła się również ilość odprowadzanych ścieków przemysłowych i komunalnych, które wymagają oczyszczenia. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł do 71,1%.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza w 2022 r.

emisja zanieczyszczeń gazowych	+4,4% r/r
emisja zanieczyszczeń pyłowych	-4,1% r/r

W 2022 r. ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzanych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast ilość zanieczyszczeń pyłowych obniżyła się.

Ochrona przyrody. Lasy w 2022 r.

powierzchnia obszarów prawnie chronionych	+204 ha r/r
udział w powierzchni ogółem	19,6%
powierzchnia gruntów leśnych	+170 ha r/r
lesistość	21,4%

W 2022 r., w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej, zwiększyła się powierzchnia obszarów prawnie chronionych, jak i powierzchnia gruntów leśnych. Nie zmieniła się natomiast wartość wskaźnika lesistości.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2022 r.

odpady przemysłowe wytworzone	+24,7% r/r
odpady komunalne zebrane	-3,1% r/r
odpady komunalne zebrane selektywnie	-2,5% r/r

W ciągu 2022 r. zwiększyła się ilość wytworzonych odpadów przemysłowych, które głównie były unieszkodliwione we własnym zakresie. W odniesieniu do 2021 r. zebrano mniej odpadów komunalnych, w tym odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2022 r.

nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	-4,1% r/r
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej	-6,7% r/r

W 2022 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska były niższe niż w 2021 r.

W przypadku nakładów na środki trwałe służących gospodarce wodnej również odnotowano spadek w ujęciu rocznym. Większość tych nakładów sfinansowana była ze środków własnych inwestora.

Ludność w 2023 r.

liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia)	-0,7% r/r
przyrost naturalny	-13977
ogólne saldo migracji stałej	-1800

W 2023 r. odnotowano spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji.

Edukacja w roku szkolnym 2022/23

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	+3,2% r/r
uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży	-0,3% r/r
uczniowie w szkołach ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży	+1,7% r/r
studenci na uczelniach	-2,5% r/r

W roku szkolnym 2022/23 odnotowano wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym.

Do szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczęszczało więcej uczniów niż w roku szkolnym 2021/22. Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach.

W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim nastąpił spadek liczby studentów.

Zasoby pracy

pracujący w październiku 2023 r.	-0,8%
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.	5,4%
wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.	-2,0 p. proc.
stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.	+0,1 p. proc.

W październiku 2023 r. zaobserwowano spadek liczby pracujących w gospodarce narodowej w porównaniu z grudniem 2022 r. Pracujący w województwie łódzkim stanowili 6,6% tej populacji w kraju.

W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, zanotowano spadek zarówno stopy bezrobocia, jak i liczby zarejestrowanych bezrobotnych; urzędy pracy rejestrowały mniej ofert pracy.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w 4 kwartale 2023 r., odnotowano spadek wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej oraz wzrost stopy bezrobocia w ujęciu rocznym.

Zamożność mieszkańców

przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2023 r.	+12,2% r/r	W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły szybciej niż w roku poprzednim. Przeciętne wynagrodzenie w województwie stanowiło 92,1% średniego wynagrodzenia w kraju.
przeciętna miesięczna emerytura i renta w 2023 r.		Przeciętne emerytury i renty wypłacane w 2023 r. były wyższe niż w roku poprzednim, przy czym świadczenia wypłacane przez ZUS rosły wolniej niż świadczenia rolników indywidualnych.
ZUS	+17,3% r/r	
KRUS	+23,6% r/r	
dochody gospodarstw domowych w 2022 r.	+10,8% r/r	W 2022 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym było wyższy niż rok wcześniej.
udział gospodarstw domowych z dobrą lub raczej dobrą sytuacją materialną w 2022 r.	-3,0 p. proc. r/r	W 2022 r. zmniejszył się, w ujęciu rocznym, odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą, a zwiększył się – gospodarstw postrzegających ją jako złą, raczej złą oraz jako przeciętną.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2022 r.

świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”	+4,8% r/r	W 2022 r. wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych wzrosły w relacji do poprzedniego roku i stanowiły 6,0% takich wydatków w Polsce.
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	-7,3% r/r	W 2022 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczba ich gospodarstw domowych była mniejsza niż rok wcześniej.
żłobki i kluby dziecięce	+9,2% r/r	Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. W 2022 r. wzrosła liczba placówek i przygotowanych przez nie miejsc (aż 91,4% z nich oferowały żłobki), a także przebywających w nich dzieci.
miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych	+11,2% r/r	

Warunki mieszkaniowe w 2022 r.

zasoby mieszkaniowe	+1,1% r/r	Wzrost liczby mieszkań w zasobach mieszkaniowych w 2022 r. był większy niż rok wcześniej, ale mniejszy niż średnio w kraju. Na terenie województwa zlokalizowanych było 6,8% zasobów krajowych.
powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę	32,0 m ²	W skali roku zwiększyła się powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę. Nieznacznie zmniejszyła się liczba osób w mieszkaniu.
zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	0,0% r/r	W 2022 r. odnotowano kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz gazowej (wzrosła długość sieci oraz przyłączy prowadzących do budynków). Zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe pozostało na poziomie sprzed roku. Wzrosła natomiast ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną, a spadło zużycie gazu z sieci.
zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	-3,3% r/r	

Ochrona zdrowia w 2022 r.

kadra medyczna

lekarze +0,7% r/r

lekarze dentyści +4,4% r/r

pielęgniarki +0,6% r/r

położne -0,3% r/r

podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

+1,0% r/r

porady +3,7% r/r

szpitale ogólne

0,0% r/r

łóżka -3,9% r/r

wyjazdy zespołów ratownictwa medycznego

-1,3% r/r

W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła liczba większości personelu pracującego bezpośrednio z pacjentem. Wśród lekarzy najliczniejszą grupę stanowili specjaliści z zakresu chirurgii, chorób wewnętrznych i medycyny rodzinnej. W 2022 r. zarówno liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i liczba udzielonych porad była większa niż rok wcześniej.

Liczba szpitali ogólnych pozostała bez zmian, jednak dysponowały one mniejszą liczbą łóżek niż rok wcześniej. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 47 łóżek.

W 2022 r. odnotowano mniej niż rok wcześniej wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, jak i udzielonych przez nich świadczeń zdrowotnych.

Kultura w 2022 r.

liczba placówek bibliotecznych -3,0% r/r

liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic

-0,5% r/r

W 2022 r. liczba placówek bibliotecznych była niższa niż przed rokiem. Liczba teatrów i instytucji muzycznych pozostała na niezmiennym poziomie w porównaniu z rokiem ubiegłym.

W 2022 r. zmniejszyła się liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic. Zmniejszyła się także liczba kin stałych (o 3,6%) natomiast zwiększyła liczba muzeów łącznie z oddziałami (o 4,4%).

Bezpieczeństwo publiczne w 2023 r.

przestępstwa stwierdzone +7,6% r/r

wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw +4,1 p. proc. r/r

wypadki drogowe -3,7% r/r

W 2023 r. liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była wyższa niż w 2022 r. Zwiększył się wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw do 69,4%. Na drogach województwa Policja odnotowała mniej wypadków.

Spółeczeństwo informacyjne w 2023 r.

gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu 92,3%

osoby w wieku 16–74 lata korzystające z usług administracji publicznej 57,3%

Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu był o 1,0 p. proc. niższy niż w kraju.

W porównaniu z 2022 r. zwiększył się o 6,0 p. proc. odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej.

Aktywność społeczna w 2023 r.

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne +5,4% r/r

W 2023 r. odnotowano wzrost w skali roku liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Produkt krajowy brutto w 2022 r.

produkt krajowy brutto (ceny bieżące) +13,9% r/r
produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (w PPS; UE27=100) +1 p. proc. r/r

W 2022 r. według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto był wyższy niż w 2021 r. Udział województwa w generowaniu PKB wyniósł 5,9%. Korzystniejsza była relacja PKB na 1 mieszkańca do średniej unijnej według parytetu siły nabywczej.

Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.

podmioty gospodarki narodowej +2,3% r/r

W 2023 r. odnotowano wzrost w skali roku liczby podmiotów gospodarki narodowej, ale był on niższy niż w roku poprzednim. Najliczniejszą grupę podmiotów według form prawnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 74,4% ogółu podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna w 2022 r.

nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową +4,8% r/r
pracujący w B+R (w EPC) +4,8% r/r
nakłady na działalność innowacyjną
w przemyśle +0,5% r/r
w usługach -22,6% r/r

W 2022 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową były wyższe niż w roku poprzednim. Wzrosło rzeczywiste zaangażowanie osób (w EPC) w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe. Wyższe niż w 2021 r. były nakłady poniesione na działalność innowacyjną w grupie przedsiębiorstw przemysłowych, niższe natomiast w grupie z sektora usług.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2023 r

przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu 99,4%

W 2023 r. dostęp do szerokopasmowego internetu posiadały prawie wszystkie przedsiębiorstwa.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2023 r.

wynik finansowy netto -90,4% r/r
wskaźnik rentowności obrotu
brutto 0,8%
netto 0,4%

W 2023 r. wynik finansowy netto badanych przedsiębiorstw był niższy od uzyskanego w 2022 r. Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w 2023 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) +10,9% r/r

W 2023 r. nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw były wyższe niż w 2022 r. Rozpoczęto więcej nowych inwestycji niż rok wcześniej i ich wartość kosztorysowa była wyższa.

Rolnictwo w 2022 r.

bydło -2,7% r/r

W czerwcu 2023 r. odnotowano spadek w skali roku, pogłowia bydła. Wzrosło natomiast pogłowie trzody chlewnej.

trzoda chlewna +5,6% r/r

skup produktów rolnych

Producenci z województwa łódzkiego dostarczyli do skupu więcej niż w 2022 r. zbóż podstawowych oraz ziemniaków. Mniejsza była wielkość skupu żywca rzeźnego.

zbóż podstawowych +26,4% r/r

ziemniaków +31,1% r/r

żywiec rzeźny -14,9% r/r

Przemysł w 2023 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) +4,1% r/r

W 2023 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu. Zmalało przeciętne zatrudnienie, przy wzroście wydajności pracy.

Budownictwo w 2023 r.

produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) +6,1% r/r

W 2023 r. w skali roku odnotowano wzrost wartości produkcji sprzedanej budownictwa. Zwiększyła się wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

produkcja budowlano-montażowa +10,6% r/r

Wyższa niż w 2022 r. była również produkcja budowlano-montażowa.

mieszkania oddane do użytkowania -11,6% r/r

W budownictwie mieszkaniowym zmalała, w ujęciu rocznym, liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz nowo rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych. Wzrosła natomiast liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Rynek wewnętrzny w 2023 r.

sprzedaż detaliczna +6,8% r/r

W 2023 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Zmalała natomiast wartość sprzedaży hurtowej.

sprzedaż hurtowa -28,6% r/r

Transport w 2022 r.

drogi publiczne o twardej nawierzchni +0,4% r/r

W 2022 r. zwiększyła się długość dróg publicznych o twardej nawierzchni, a zmniejszyła się długość dróg o nawierzchni gruntowej. Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej stanowiły 94,0% długości dróg o nawierzchni twardej. Drogi o nawierzchni gruntowej stanowiły 17,4% długości dróg publicznych.

przewozy pasażerów komunikacją miejską naziemną +20,8% r/r

przewozy pasażerów w transporcie lotniczym +158,8% r/r

Energia w 2022 r.

produkcja energii elektrycznej	+5,5% r/r
zużycie energii elektrycznej	-0,6% r/r

W 2022 r. produkcja energii elektrycznej była wyższa niż przed rokiem i stanowiła 19,8% ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej w kraju.

Zużycie energii elektrycznej ogółem w 2022 r. było niższe niż w roku poprzednim. W przeliczeniu na 1 mieszkańca zmalało o 1,8% w porównaniu z 2021 r.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

dochody ogółem	+6,5% r/r
dochody własne	+11,8% r/r
dotacje z funduszy europejskich	+10,3% r/r

W 2022 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż uzyskane w 2021 r., przy czym zarówno dochody własne jak i dotacje z funduszy europejskich były wyższe niż w roku poprzednim.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

wydatki ogółem	+16,5% r/r
wydatki inwestycyjne	+1,6% r/r

W 2022 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż zrealizowane w 2021 r., przy czym wydatki inwestycyjne stanowiły 18,3% wydatków ogółem.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

relacja wyniku do dochodów ogółem	-2,9%
zadłużenie	+1,6% r/r
relacja zadłużenia do dochodów ogółem	+32,9%

W 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo deficytem wobec nadwyżki budżetowej w roku poprzednim. W porównaniu z 2021 r. zadłużenie JST wzrosło, natomiast w przeliczeniu na 1 mieszkańca zadłużenie zmalało o 2,3%.

Rewitalizacja w 2022 r.

Udział gmin prowadzących działania rewitalizacyjne	+1,2 p. proc. r/r
Powierzchnia obszarów rewitalizacji	+0,5 tys. ha

W 2022 r. działania rewitalizacyjne prowadziły 52 (29,4%) gminy województwa łódzkiego. Wyznaczone obszary zdegradowane zamieszkiwało 451,8 tys. osób. Obszar objęty działaniami rewitalizacyjnymi wynosił 19,1 tys. ha i zwiększył się w ciągu roku o 2,4%.

EXECUTIVE SUMMARY

Land area in 2022r.

reclaimed land	+177,4% y/y	In 2022, more land was reclaimed than in 2021 and the built-up area increased in comparison to the previous year.
managed land	13 times more y/y	

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2022

water consumption for needs of the national economy and population	+1.9% y/y	In relation to 2021, the consumption of water for the needs of the national economy and population, as well as the amount of industrial and municipal sewage requiring treatment, increased. Compared to 2021, the percentage of the population using sewage treatment plants increased to 71.1%.
industrial and municipal wastewater requiring treatment	+2.7% y/y	
population connected to wastewater treatment plants	+0.7 pp y/y	

Pollution and protection of air in 2022 r

emission of gases pollutants	+4.4% y/y	In 2022 the amount of gaseous pollutants, from plants of significant nuisance to air quality, was higher than in the previous year, while the amount of particulates was lower..
emission of particulates pollutants	-4.1% y/y	

Nature protection. Forests in 2022

area under legal protection	+204 ha y/y	In 2022 in comparison to the value noted the year before, the area under legal protection as well as the forest land area increased. While the forest cover indicator did not change.
share in total area	19.6%	
forest land	+170 ha y/y	
forest cover	21.4%	

Industrial and municipal waste in 2022

industrial waste generated	+24.7% y/y	During the 2022 the amount of industrial waste generated increased, which was disposed of mainly by producers on their own. Compared to 2021, less municipal waste was collected, including selectively collected municipal waste.
municipal waste collected	-3.1% y/y	
municipal waste collected separately	-2.5% y/y	

Economic aspects of environmental protection in 2021

outlays on fixed assets for environmental protection	-4.1% y/y
outlays on fixed assets for water management	-6.7% y/y

In 2022 outlays on fixed assets for environmental protection were lower than in 2021.

A decrease was observed in case of outlays on fixed assets for water management. Most of these outlays were financed from the investor's own resources.

Population in 2023

number of population (as of 31 December)	-0.7% y/y
natural increase	-13977
total net migration	-1800

In 2023 decline in population was continued. Similarly to the previous year, there was a negative natural increase and negative overall net migration of population for permanent residence.

Education in the 2022/23 school year

children in pre-primary education establishments	+3.2% y/y
pupils in primary schools for children and youth	-0.3% y/y
students in post-primary schools for children and youth	+1.7% y/y
students in higher education institutions	-2.5% y/y

In the 2022/23 school year the increase in the number of children in pre-primary education was recorded.

More students attended post-primary schools than in the previous school year. The most popular were those schools that gave the opportunity to pass matriculation exam and thus continue their education in higher education institutions.

In the 2022/23 school year the number of students was smaller than in previous year.

Labour resources

employed persons in October 2023	-0.8%
registered unemployment rate in 2023	5.4%
employment rate by LFS in 2023	-2.0 pp
unemployment rate by LFS in 2023	+0.1 pp

In October 2023, there was a decrease in the number of persons employed in the national economy compared to December 2022 r. Employed persons in Łódzkie accounted for 6.6% of this population in the country.

In 2023, there was a decrease in both the unemployment rate and the number of registered unemployed persons on an annual basis; labour offices registered less job offers.

According to the results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the fourth quarter of 2023, there was an decrease in employment rate, economic activity rate and increase in unemployment rate on an annual basis.

Wealth of residents

average monthly gross wages and salaries in 2023	+12.2% y/y	In 2023, the average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in annual terms grew faster than in the previous year. The average wages and salaries in the voivodship accounted for 92.1% of the average wages and salaries in the country.
average monthly retirement and other pensions in 2023		The average retirement and other pensions paid in 2023 were higher than in the previous year, whereas the benefits paid by the Social Insurance Institution grew slower than the benefits of farmers.
Social Insurance Institution	+17.3% y/y	
Agricultural Social Insurance Fund	+23.6% y/y	
household income in 2022	+10.8% y/y	In 2022, the average monthly available income per capita in a household was higher than a year earlier.
share of households with a good or rather good financial situation in 2022	-3.0 pp y/y	In 2022, the percentage of households assessing their financial situation as good or rather good decreased in annual terms, and increased – of households perceiving it as bad, rather bad and average.

Social assistance and family support in 2022

child-raising benefit "Family 500 plus"	+4.8% y/y	In 2022, child-raising benefit payments increased in relation to the previous year, and accounted for 6.0% of total expenditure in Poland.
beneficiaries of social assistance at domicile	-7.3% y/y	In 2022, the number of beneficiaries of social assistance at domicile and the number of their households was smaller than in the previous year.
nurseries and children's clubs	+9.2% y/y	
places in nurseries and children's clubs	+11.2% y/y	The situation in the area of institutional care for children up to the age of 3 improves year by year. In 2022, the number of facilities and places proposed by them increased (91.4% of places was offered by nurseries), as well as children staying in them.

Living conditions in 2022

dwelling stocks	+1.1% y/y	
useful floor area of a dwelling per person	32.0 m ²	The increase in the number of dwellings in dwelling stocks in 2022 was higher than a year earlier but lower than the national average. 6.8% of national stocks were located in the voivodship.
consumption of water from water supply system in households per capita	0.0% y/y	Over the year, the area of a dwelling per person increased. The number of persons in a dwelling dropped slightly.
consumptions of gas from gas supply system per capita	-3.3% y/y	In 2022, compared to 2021, the development of water supply, sewage and gas infrastructure was noted (the length of the network and connections leading to buildings increased). Household water consumption from water supply system remained at the level of the previous year. However, the amount of wastewater discharged by sewage system increased and gas consumption from the gas supply system decreased.

Health care in 2022

medical personnel		
doctors	+0.7% y/y	In 2022 the number of most medical personnel working directly with the patient increased. Among the doctors, most were specialists in the field of surgery, internal medicine and family medicine.
dentists	+4.4% y/y	
nurses	+0.6% y/y	
midwives	-0.3% y/y	In 2022, the number of out-patient health care entities as well as number of consultations provided by this institutions was larger than in 2021.
out-patient health care entities	+1.0% y/y	
consultations	+3.7% y/y	
general hospitals	0.0% y/y	The number of general hospitals was the same as in year before, but number of beds at their disposal were smaller. There were 47 beds per 10 thousand residents of the voivodship. There were more patients in hospitals.
beds	-3.9% y/y	
calls to the occurrence places of emergency rescue teams	-1.3% y/y	In 2022, there were less calls to the occurrence places of emergency rescue teams than in the previous year. The teams provided less health care benefits than a year earlier.

Culture in 2022

number of library units	-3.0% y/y	In 2022, the number of library units was lower than in the previous year. The number of theatres and musical institutions remained unchanged compared to the previous year.
number of centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres	-0.5% y/y	In 2022, the number of cultural centres, houses and cultural centres, clubs and community centres decreased. The number of permanent cinemas also decreased (by 3.6%), while the museums including branches increased (by 4.4%).

Public safety in 2023

ascertained crimes	+7.6% y/y	In 2023 the number of ascertained crimes in completed preparatory proceedings was higher than in 2022. The rate of detectability of delinquents in crimes increased – to 69.4%. The Police reported fewer accidents on the roads of the voivodship.
rate of detectability of delinquents in crimes	+4.1 pp y/y	
road accidents	-3.7% y/y	

Information society in 2023

households with Internet access	92.3%	The percentage of households with Internet access at home was by 1.0 pp lower than in the country. Compared to 2022, the percentage of persons using public administration services increased by 6.0 pp.
persons aged 16–74 using public administration services	57.3%	

Social activity in 2023

foundations, associations and social organizations	+5.4% y/y	In 2023, an annual growth in the number of foundations, associations and social organizations continued.
--	-----------	--

Gross domestic product in 2022

gross domestic product (current prices)	+13.9% y/y
gross domestic product per capita (in PPS; EU27=100)	+1 pp y/y

According to preliminary estimates in 2022, the gross domestic product was higher than in 2021. The voivodship's share in generating GDP was 5.9%. The ratio of GDP per capita according to purchasing power parity to the EU average has increased.

Entities of the national economy in 2023

entities of the national economy	+2.3% y/y
----------------------------------	-----------

In 2023, the annual growth in the number of entities of the national economy continued, but it was lower than in the previous year. The most numerous group of entities according to legal status were natural persons conducting economic activity, i.e. 74.4% of total entities registered in the REGON register.

Research and development and innovation activity in 2022

internal expenditure on research and development	+4.8% y/y
persons employed in R&D (in FTE)	+4.8% y/y
expenditure on innovation activities	
in industry	+0.5% y/y
in services	-22.6% y/y

In 2022 internal expenditure on research and development were higher than in the previous year. The actual involvement of persons (in FTE) in ongoing research and development work has increased. Expenditure incurred on innovative activities in the group of industrial enterprises were higher than in 2021, while lower in the group from the service sector.

Use of information and communication technologies in enterprises in 2023

enterprises with broadband access to the Internet	99.4%
---	-------

In 2023 almost all enterprises had access to broadband Internet.

Financial results of non-financial enterprises in 2023

net financial result	-90.4% y/y
turnover profitability rate	
gross	0.8%
net	0.4%

In 2023 the net financial results of the surveyed enterprises were lower than in 2022. The cost level indicator as well as gross and net turnover profitability rates deteriorated.

Investment outlays of non-financial enterprises in 2023

investment outlays (current prices) +10.9% y/y

In 2023 investment outlays of the surveyed enterprises were higher than in 2022. Enterprises started more new investments than a year before and estimated value of these investments was higher than earlier.

Agriculture in 2023

cattle -2.7% y/y

pigs +5.6% y/y

procurement of agricultural products

basic cereals +26.4% y/y

potatoes +31.1% y/y

animal output -14.9% y/y

In June 2023, an decrease in annual terms in the number of cattle and the increase in the number of pigs were recorded.

More, than in 2022, basic cereals and potatoes were provided to procurement by producers from the łódzkie voivodship. The purchase volume of poultry was smaller.

Industry in 2023

sold production of industry (current prices) +4.1% y/y

In 2023 the growth in sold production of industry, observed for several years, continued. The average employment decreased with an increase labor productivity.

Construction in 2023

sold production of construction (current prices) +6.1% y/y

construction and assembly production (current prices) +10.6% y/y

dwellings completed -11.6% y/y

In the annual terms an increase in sold production of construction was recorded in 2023. Labour productivity, measured by the value of sold production per employee, increased.

Construction and assembly production was also higher than in 2022.

In residential construction in 2023, the number of dwellings completed and the number of dwellings which construction has begun was lower than a year before. However, the number of dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project, increased.

Internal market in 2023

retail sales +6.8% y/y

wholesale -28.6% y/y

In 2023, the growth in retail sales, observed for several years, continued, but the value of wholesale sales decreased.

Transport in 2022

hard-surfaced public roads	+0.4% y/y
transport of passengers by urban ground transport	+20.8% y/y
transport of passengers in air transport	+158.8% y/y

In 2022, the length of hard-surfaced public roads increased, while the length of unsurfaced roads decreased. The improved hard surface roads accounted for 94.0% of the length of hard-surfaced roads. The unsurfaced roads accounted for 17.4% of the length of public roads.

Energy in 2022

production of electricity	+5.5% y/y
consumption of electricity	-0.6% y/y

In 2022, production of electricity was higher than in the previous year and accounted for 19.8% of total electricity produced in the country.

The consumption of electricity in households in 2022 was lower than in the previous year. Electricity consumption per capita increased by 1.8% compared to the previous year.

Revenue of local government units in 2022

total revenue	+6.5% y/y
own revenue	+11.8% y/y
grants from European funds	+10.3% y/y

The revenue of local government units was higher than that obtained in 2021, with both own revenues and grants from European funds being higher than in the previous year.

Expenditure of local government units in 2022

total expenditure	+16.5% y/y
investment expenditure	+1.6% y/y

Expenditure of local government units was higher than in 2021, with capital expenditures accounted for 18.3% of total expenses

Result of budgets of local government units in 2022

relation of result to total revenue	-2.9%
Indebtedness	+1.6% y/y
relation of indebtedness to total revenue	+32.9%

In 2022, the budgets local government units closed with a deficit compared with a budget surplus. Compared to 2021, the debt of local government units increased, while the debt per capita decreased by 2.3%.

Revitalization in gminas in 2022

Share of municipalities carrying out revitalization activities	+1.2 pp y/y
size of revitalisation area	+0.5 thousand ha

In 2022, 52 (29.4%) of the municipalities in łódzkie voivodship were carrying out revitalization activities. The designated degraded areas were inhabited by 451.8 thousand people. The area covered by revitalization activities amounted to 19.1 thousand hectares and increased by 2.4% during the year.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo łódzkie na tle kraju

Łódzkie voivodship on the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane

Table 1. Selected data

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2022 (as of 31 December) in %	0,2	0,3
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2022 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2022 in hm ³	8971,4	273,2
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2022 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2022 in hm ³	7842,7	100,4
Ścieki komunalne oczyszczane w ciągu roku ogółem w 2022 r. w dam ³ Municipal wastewater treated during the year in 2022 in dam ³	1360368	85176
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2022 in tonnes/year		
gazowych gaseous	203623354	40817473
pyłowych particulates	20173	1546
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2022 r. w % Total area under legal protection in total area in 2022 in %	32,3	19,5
Lesistość w 2022 r. w % Forest cover in 2022 in %	29,7	21,4
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2023 (as of 31 December)	120	130
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. Natural increase per 1000 population in 2023	-3,6	-5,9
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2023	0,2	-0,8
Przeciętne trwanie życia w 2022 r. (w latach) Life expectancy in 2022 (in years)		
mężczyźni males	73,4	72,1
kobiety females	81,1	80,0

Tabela 1. Wybrane dane (cd.)
Table 1. Selected data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/2023 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2022/2023 school year	949	954
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Employment rate by LFS ^a in 4th quarter 2023 r. in %	57,1	54,6
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Activity rate by LFS ^a in 4th quarter in 2023 in %	58,9	56,9
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w 4 kwartale 2023 r. w % Unemployment rate by LFS ^a in 4th quarter 2023 in %	3,1	4,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Unemployed persons per 1 job offer in 2023 (as of 31 December)	19	20
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w 2023 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^b in 2023 (in PLN)	7444,39	6857,80
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in 2023 in PLN	3270,23	3070,81
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2022 in PLN	2249,79	2281,35
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^c w 2022 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^c in 2022 in %	13,7	14,1
Współczynnik Giniego ^c w 2022 r. w % Gini coefficient ^c in 2022 in %	26,3	27,1
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2022 in %	3,4	3,3
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2022 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2022 in thousand PLN	3569296	223865
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children staying in nurseries and children's club per 1,000 children up to the age of 3 in 2022 (as of 31 December)	180	166
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2022 (as of 31 December)	1448	1331
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personel per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December):		
lekarze doctors	34,8	41,1
pielęgniarki nurses	56,8	54,4
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in general hospitals per 10 thousand population in 2022 (as of 31 December)	43,5	46,9

a Wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC).
a The survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. b Data concern economic entities in which number of employed persons exceeds 9 persons. c Based on data from the European Survey of Income and Living Conditions (EU-SILC).

Tabela 1. Wybrane dane (dok.)
Table 1. Selected data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Produkt krajowy brutto ^d (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł Gross domestic product ^d (current prices) per capita in 2022 in PLN	81093	76228
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy in the REGON register per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December):	1368	1200
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	23	12
Personel wewnętrzny w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^e w 2022 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^e in 2022	9,5	6,9
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^f w 2023 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^f surveyed in 2023 in %	80,9	78,5
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^f w 2023 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^f in 2023 in %	94,6	99,2
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^f w 2023 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^f in 2023 (previous year=100; current prices)	114,0	110,9
Obsada bydła ^g na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. w szt. Cattle ^g density per 100 ha of agricultural land in 2023 in heads	42,5	44,5
Obsada trzody chlewnej ^g na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. w szt. Pigs ^g density per 100 ha of agricultural land in 2023 in heads	63,1	97,1
Produkcja sprzedana przemysłu ^h (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2023 r. w zł Sold production of industry ^h (current prices) per 1 average employed person in industry in 2023 in PLN	896419	901859
Produkcja sprzedana budownictwa ^h (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2023 r. w zł Sold production of construction ^h (current prices) per 1 average employed person in construction in 2023 in PLN	989166	1147513
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r. Dwellings completed per 1000 population in 2023	5,9	5,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2022	101,5	118,3
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2022 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2022	6,2	5,9
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2022 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2022 in %	21,0	6,3

d Wstępny szacunek. e Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. g Stan w dniu 1 czerwca. h Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
d Preliminary estimate. e Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey. f Data concern economic entities in which number of employed persons exceeds 49 persons. g The data on agricultural land as of June 1. h Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

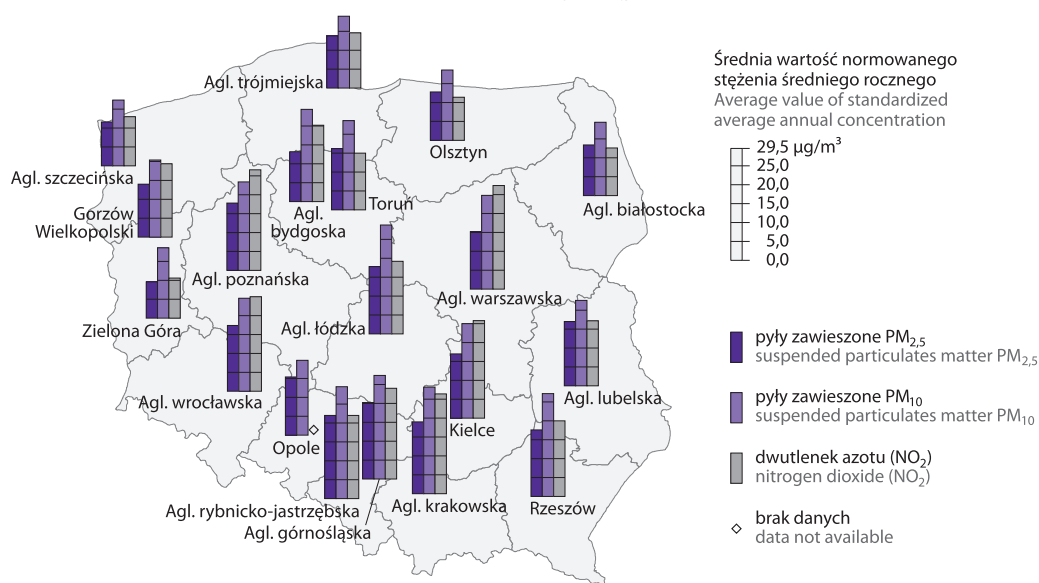
Rozdział 2

Chapter 2

Województwo łódzkie na tle pozostałych województw

Łódzkie voivodship on the background of the other voivodships

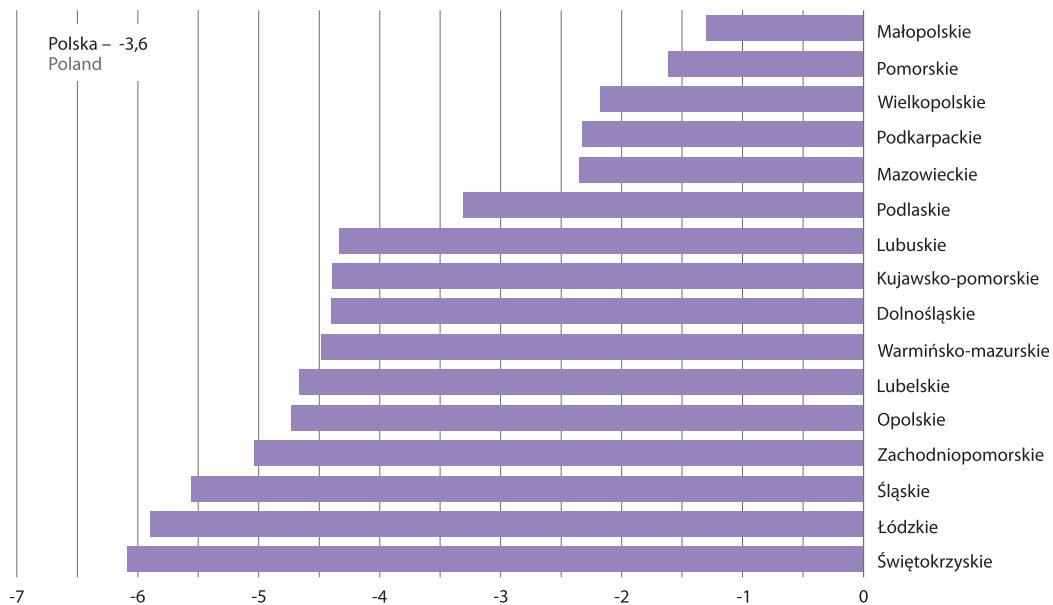
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM₁₀, PM_{2,5} i NO₂ w 2022 r.
 Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM₁₀, PM_{2,5} and NO₂ in 2022

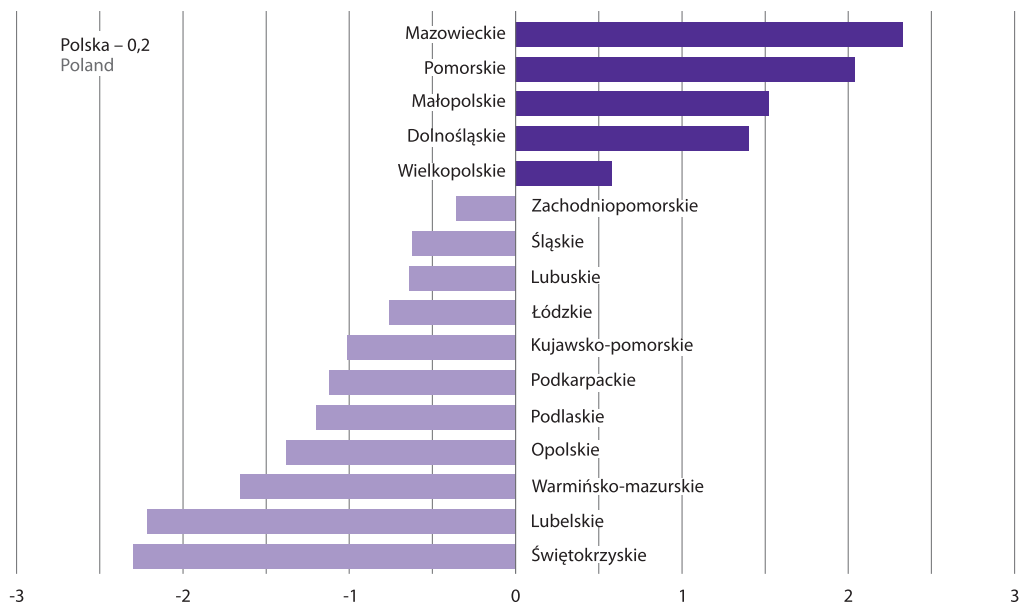
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.
 Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2022

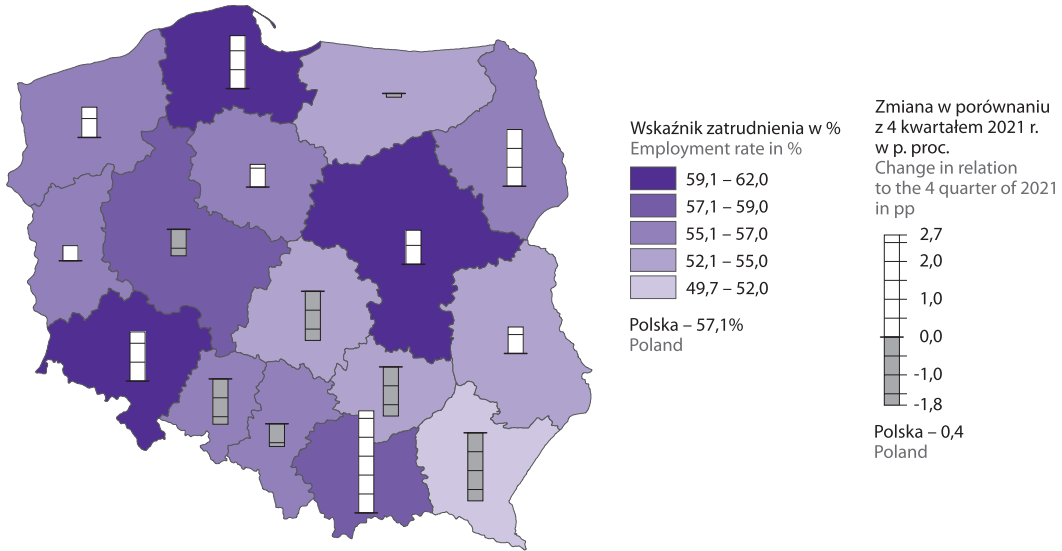
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2023

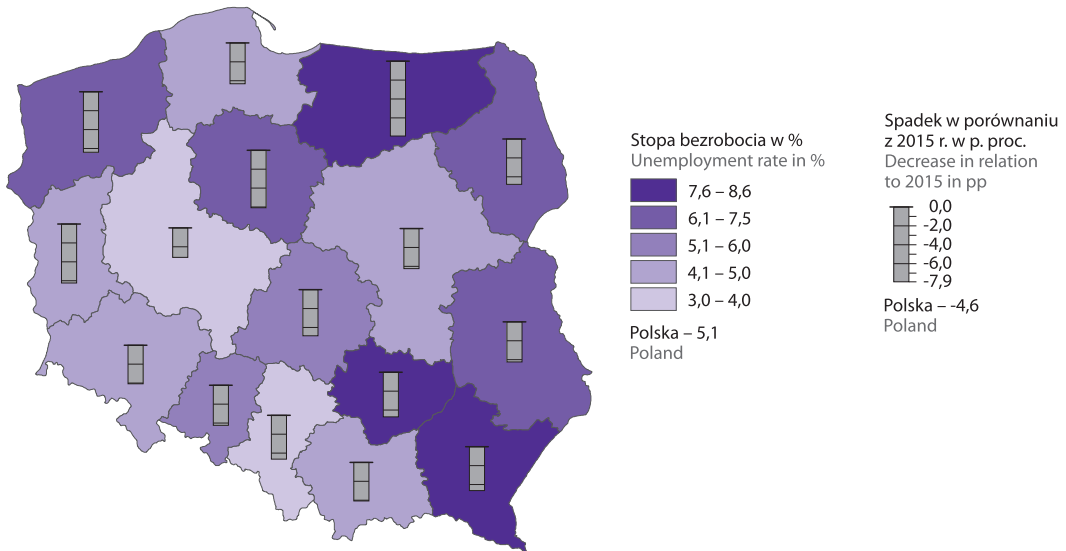
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2023

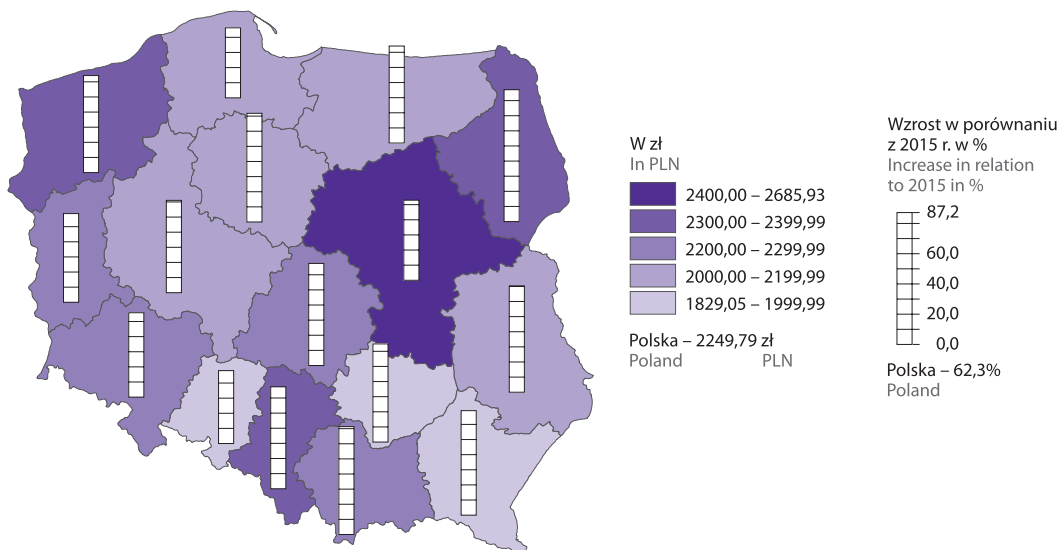
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.
 Map 2. Employment rate by LFS in the 4th quarter of 2023

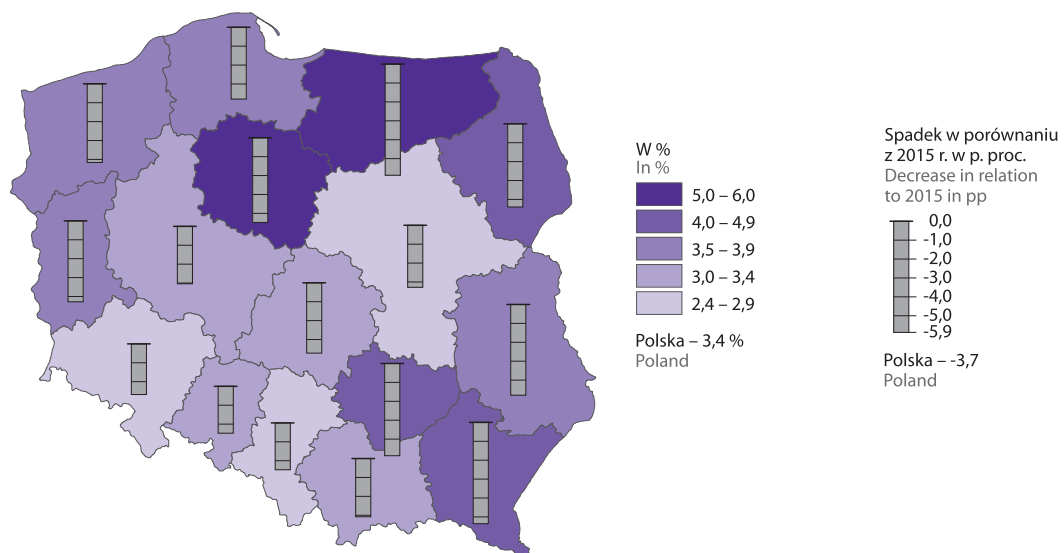
Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 3. Registered unemployment rate in 2023 (as of 31 December)

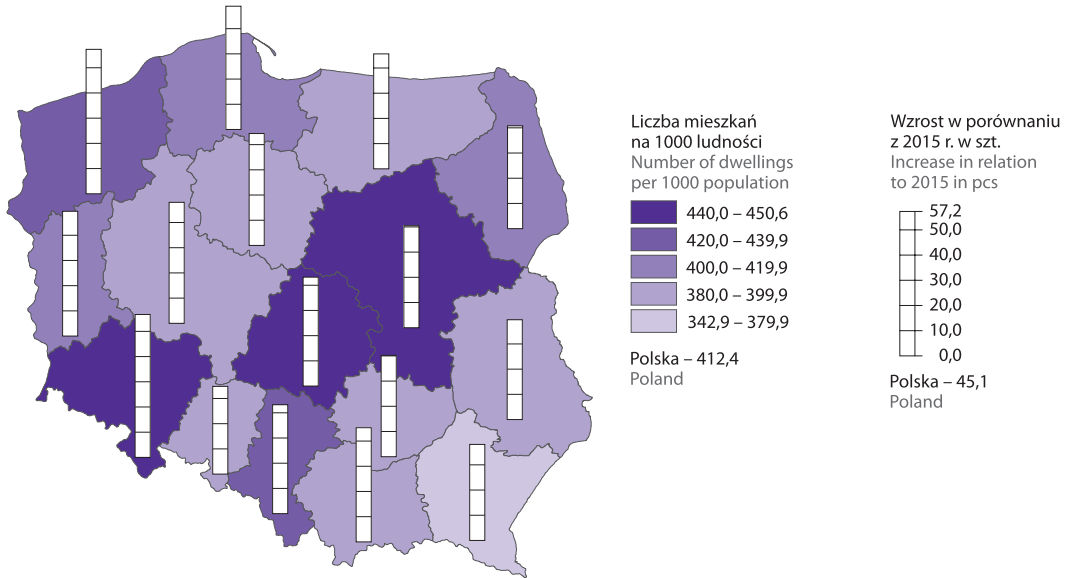
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022

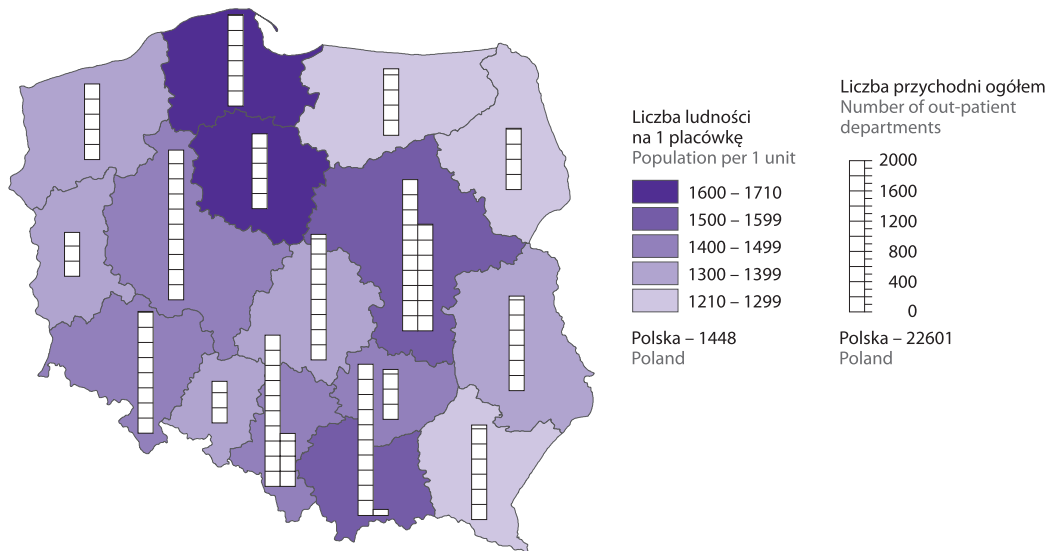
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.
 Map 5. Beneficiaries benefiting from social assistance in number of the total population in 2022

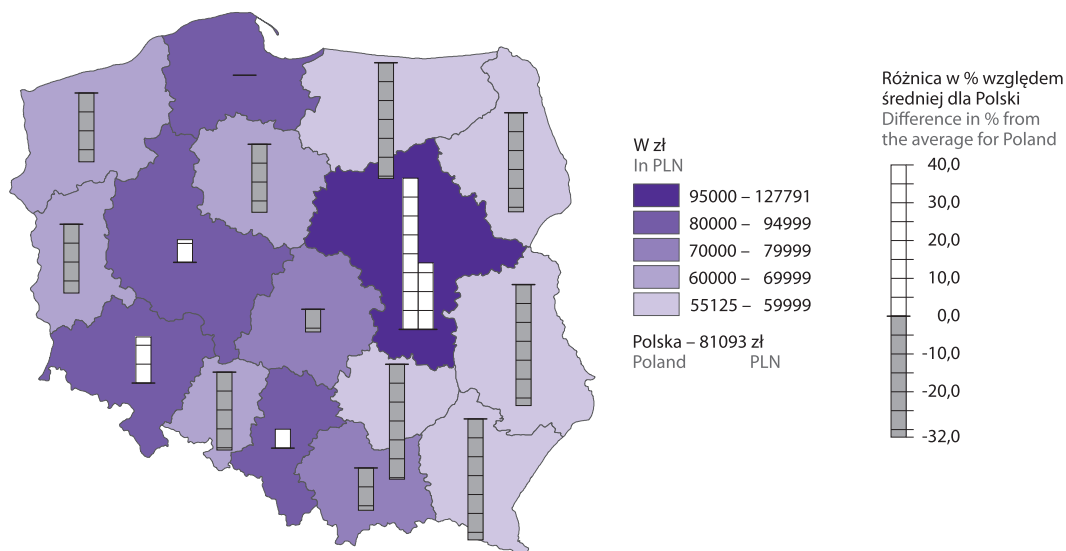

Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 6. Dwellings stocks per 1000 population in 2022 (as of 31 December)

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)
 Map 7. Out-patient health care units in 2022 (as of 31 December)

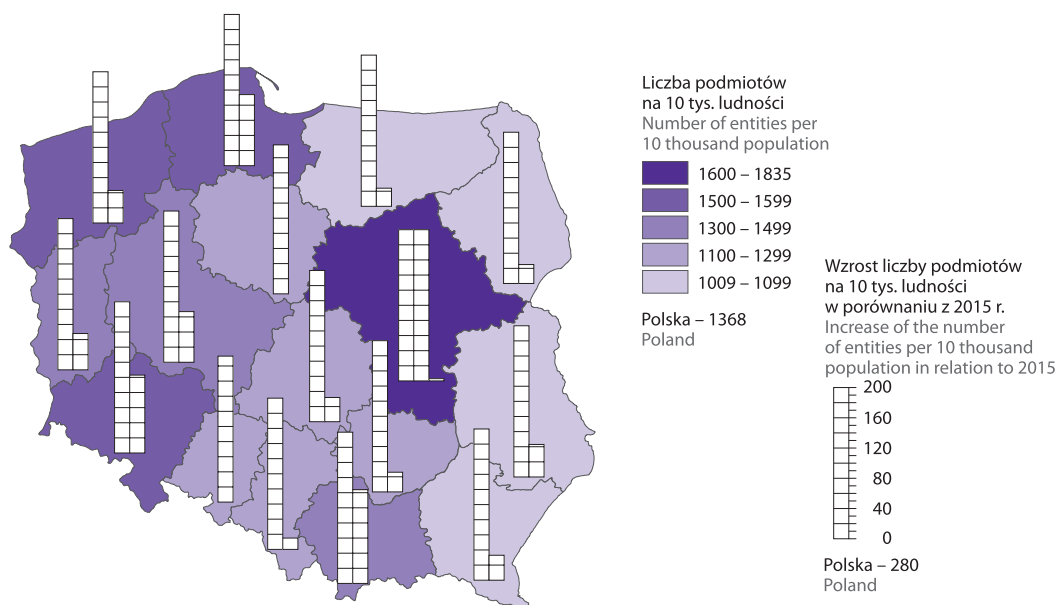

Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)^aMap 8. Gross domestic product per capita in 2022 (current prices)^a

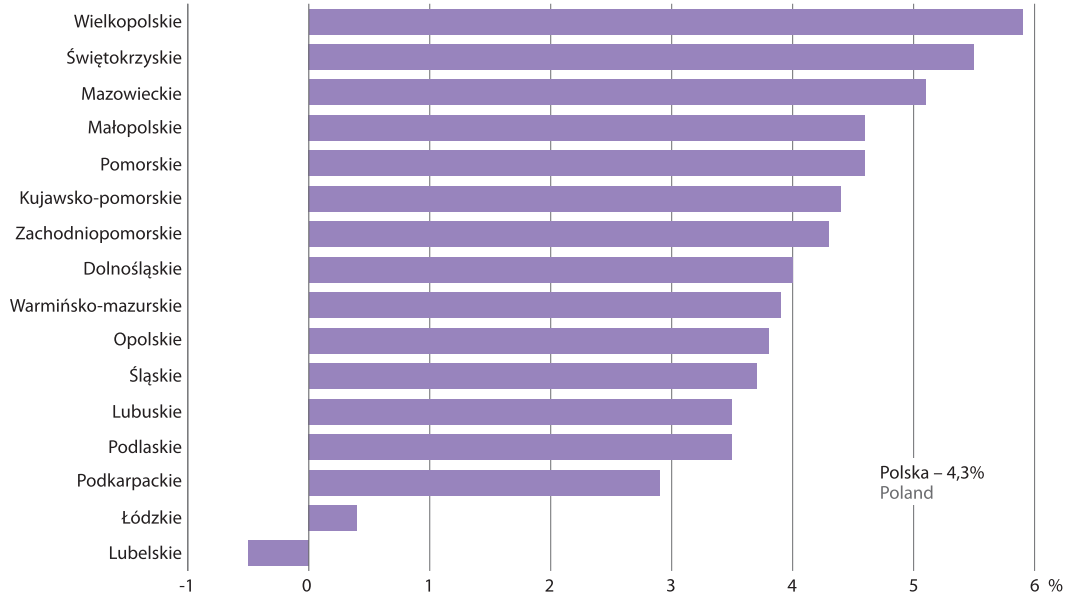
a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

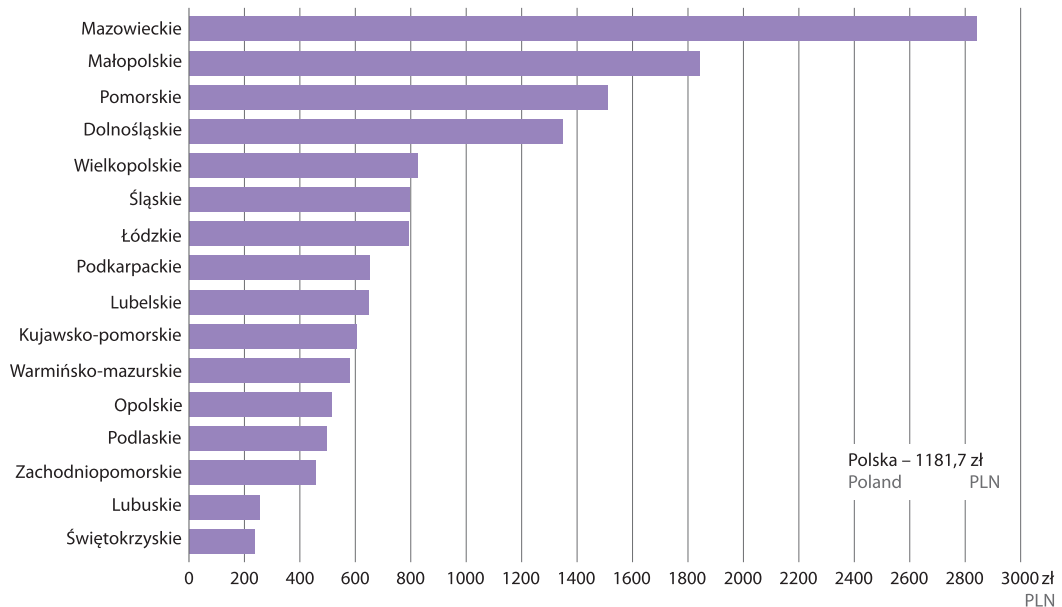
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.
 Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023

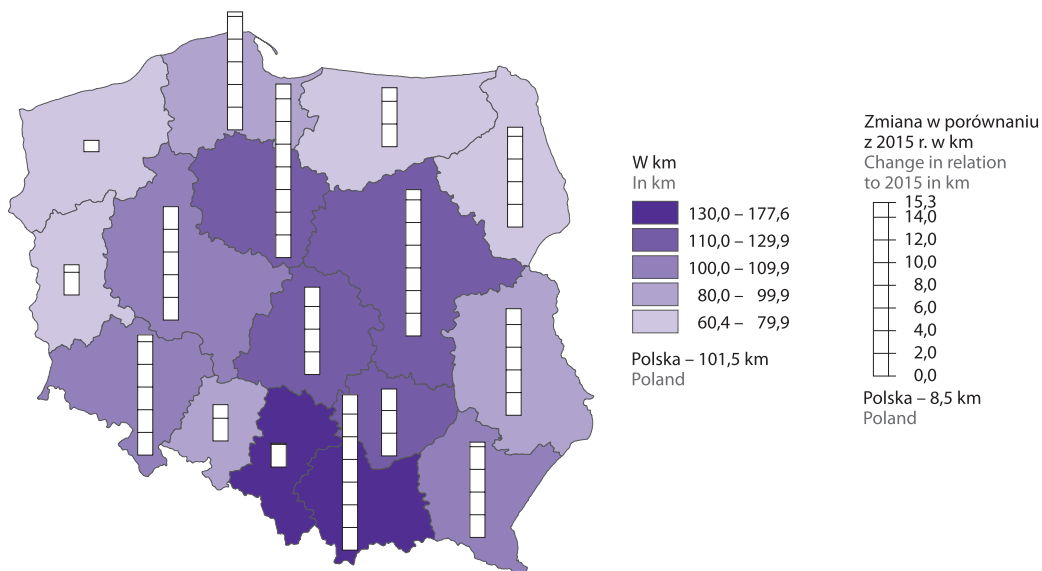

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
 Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2022 (current prices)

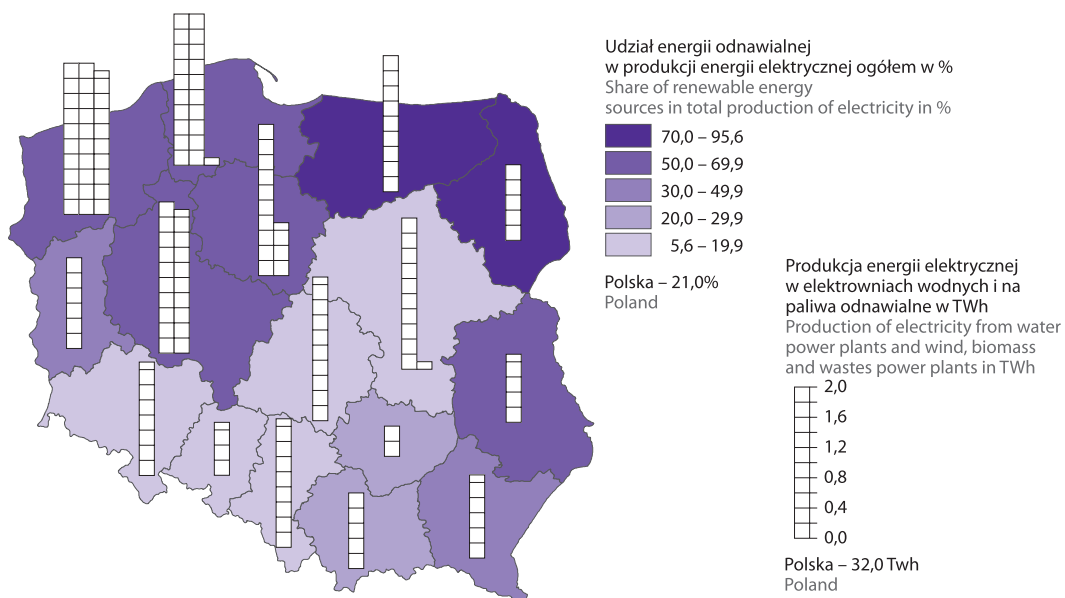
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2022 r.

Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2022

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2022

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa łódzkiego

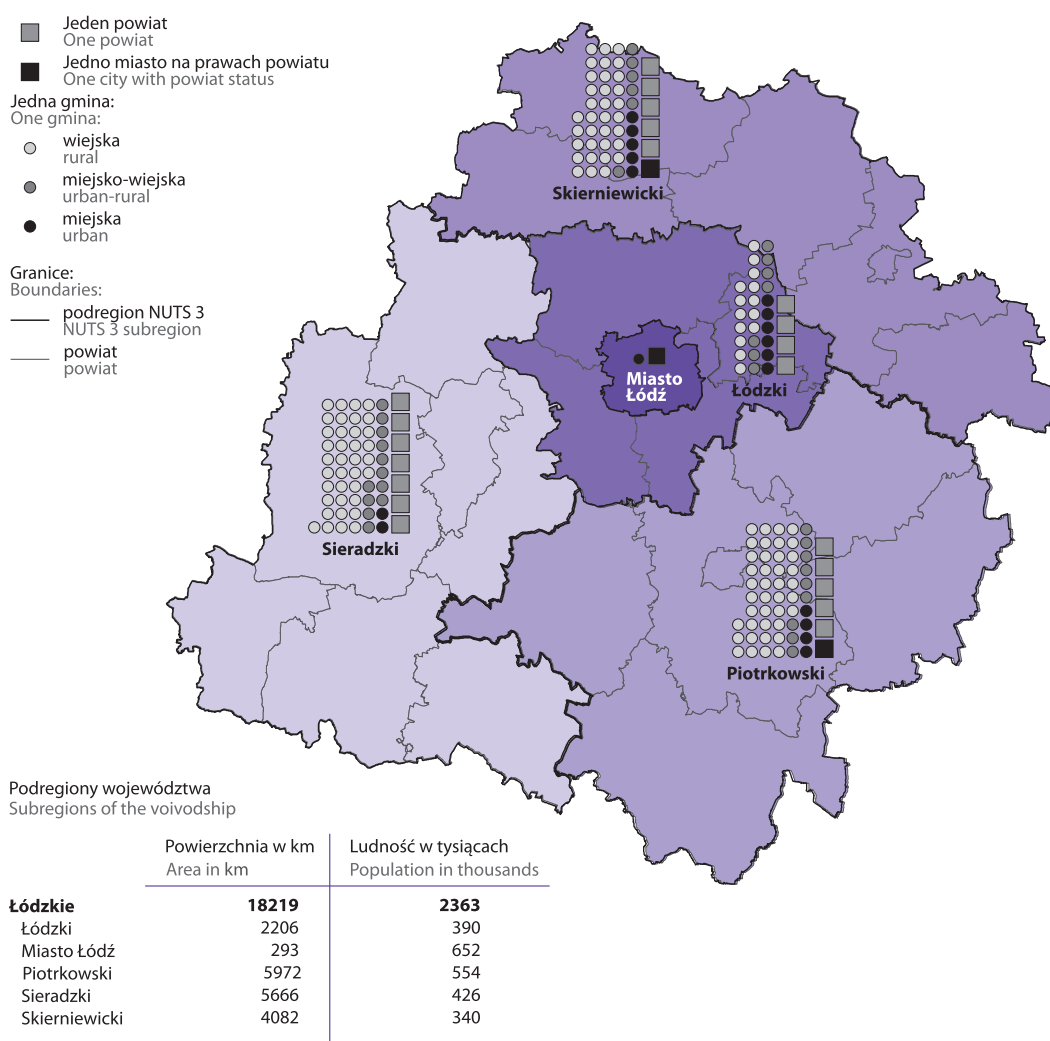
Area and territorial division of Łódzkie voivodship

Mapa 12. Podział województwa łódzkiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map12. Division of Łódzkie voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023

As of 31 December

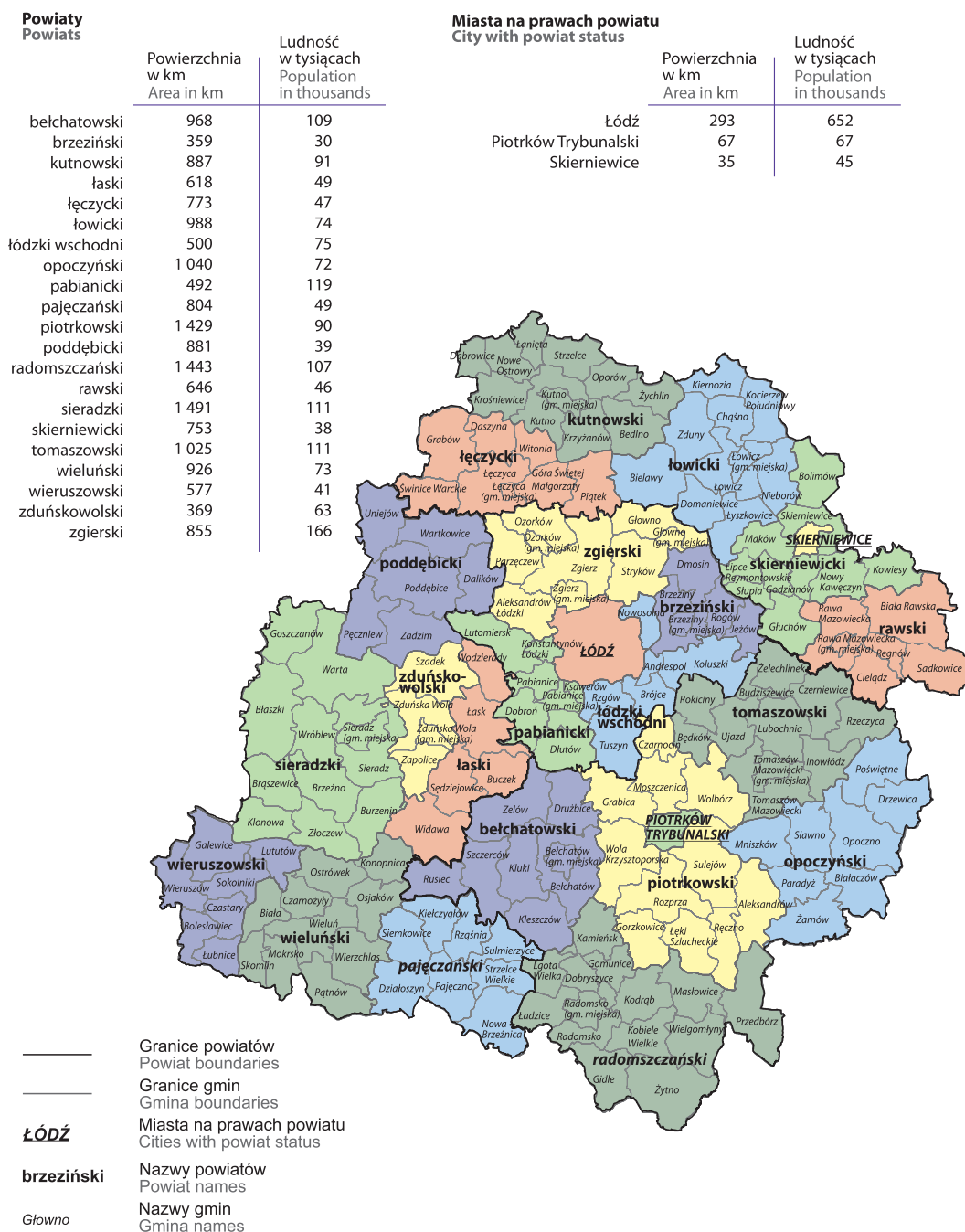

Mapa 13. Podział administracyjny województwa łódzkiego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map13. Administrative division of łódzkie voivodship in 2023

As of 31 December

Według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. województwo łódzkie zajmowało powierzchnię 18219 km², co stanowi 5,8% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r.) mieszkało 2362,5 tys. ludności, tj. 6,3% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 130 osób (piąta lokata w kraju). W miastach mieszkało 61,8% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Powierzchnia województwa łódzkiego stanowi 5,8% powierzchni Polski. W 2022 r. ponad 70% terenu województwa zajmowały grunty rolne, zaś grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – ponad 20%. Powierzchnia gruntów zrekultywowanych i zagospodarowanych w województwie łódzkim w ciągu 8 lat zwiększyła się prawie siedmiokrotnie.

Województwo łódzkie znajduje się w centralnej części kraju. Graniczy z sześcioma województwami: mazowieckim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim, wielkopolskim i kujawsko-pomorskim. Zgodnie z pomiarami dokonаныmi przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, województwo łódzkie w okresie analizy zajmowało powierzchnię 18219 km². Z kolei obszar Polski na przestrzeni minionych lat (od 2015 r.) zwiększył swoją powierzchnię z 312679 km² do 313931 km² w styczniu 2023 r., co wynika zarówno z zastosowania najnowszych metod pomiarowych, zmian linii brzegowej Polski (ulegającej przeobrażeniom w wyniku erozji), włączeniu Zatoki Puckiej oraz części Zatoki Gdańskiej do morskich wód wewnętrznych, jak również położenia głównego nurtu rzek, wzdłuż których przebiega znaczna część granic Polski.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania

Stan w dniu 1 stycznia

Table 2. Geodesic area by land use

As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	1821895	1821895	1821898	1821898	5,8
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	1284434	1282735 ^a	1279632 ^a	1276486 ^a	6,8
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	402290	395118	395563	395707	4,2
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	11324	12280	12417	13763	1,8
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	101893	111002 ^b	113813 ^b	115515 ^b	6,3
Nieuzytki Wasteland	14680	14443	14498	14721	3,2

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji "grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione". b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

W strukturze powierzchni województwa łódzkiego w 2023 r. (według stanu na początek stycznia) dominowały użytki rolne, które stanowiły 70,1% powierzchni całego województwa (w 2015 r. – 70,5%, a w 2022 r. – 70,2%). Na ich zmniejszenie wpłynął głównie wzrost udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, z 5,6% w 2015 r. do 6,3% w 2023 r. Odsetek gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych pozostał w analizowanym okresie w zasadzie na niezmiennym poziomie – 21,7%. Udziały pozostałych grup gruntów nie przekroczyły 1% i na przestrzeni dziewięciu badanych lat nie ulegały znaczącym zmianom. Według ewidencji geodezyjnej, w latach 2015–2023 największe zmiany w użytkowaniu gruntów zanotowano w przypadku terenów zabudowanych i zurbanizowanych – wzrost o 13,4% (o 13,6 tys. ha). W odniesieniu do 2015 r. przyrost zaobserwowano także w grupie gruntów pod wodami powierzchniowymi – wzrost o 21,5% (2,4 tys. ha) oraz nieużytków – wzrost o 0,3%. W badanym okresie zmniejszył się natomiast areał gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – o 1,6% (6,6 tys. ha) oraz użytków rolnych – o 0,6% (7,9 tys. ha).

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartość użytkową.

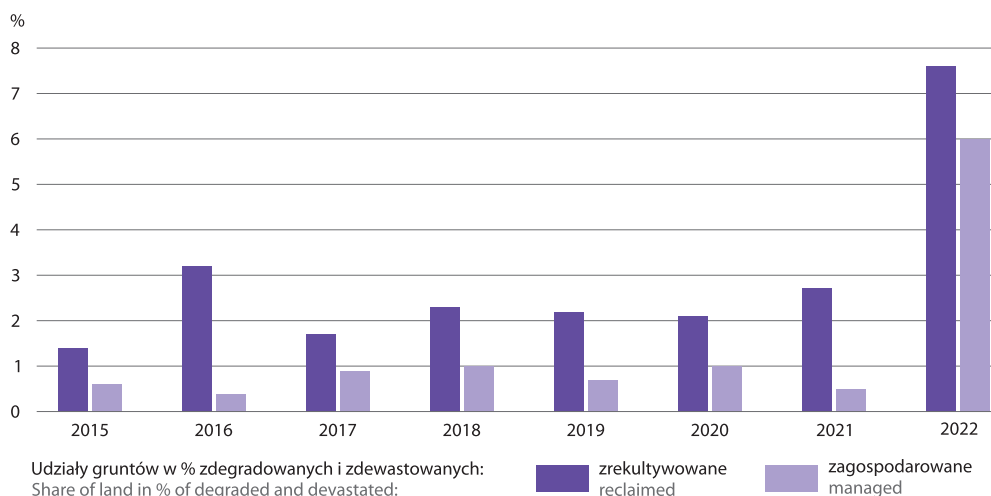
Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolnictwu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Powierzchnia gruntów zdegradowanych na terenie województwa łódzkiego w 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się i wyniosła 147 ha. W odniesieniu do 2015 r. zanotowano spadek powierzchni tego typu terenów o 20,1%. Powierzchnia gruntów zdewastowanych zmniejszyła się w ciągu roku o 0,8%, natomiast w porównaniu z 2015 r. nastąpił jej wzrost o 3,6% z 4,7 tys. ha do 4,8 tys. ha. Łączna powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji w całym analizowanym okresie nie przekroczyła 0,3% powierzchni całego województwa.

W 2022 r. w województwie łódzkim zrehabilitowano 369 ha gruntów (wobec 133 ha w 2021 r. i 68 ha w 2015 r.). Powierzchnia gruntów zagospodarowanych zwiększyła się w odniesieniu do roku poprzedniego o 269 ha i wyniosła 291 ha (o 262 ha więcej niż w 2015 r.). Tereny w województwie łódzkim, którym nadano lub przywrócono wartość użytkową lub przyrodniczą oraz te które zostały zagospodarowane, w 2022 r. stanowiły 16,0% gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych na obszarze całego kraju (5,5% w 2021 r. oraz 3,6% w 2015 r.).

Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych i zdewastowanych nie jest zadawalający na obszarze województwa łódzkiego, ale również całej Polski. W 2022 r. udział gruntów zrehabilitowanych stanowił 7,4% ogólnej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie łódzkim oraz 5,2% w skali całego kraju (w 2015 r. udziały te wyniosły odpowiednio 1,4% oraz 2,9%). W przypadku gruntów zagospodarowanych w 2022 r. wskaźniki te wyniosły 5,8% dla województwa łódzkiego oraz 1,4% dla Polski (w 2015 r. odpowiednio 0,6% oraz 1,3%).

Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane (w ciągu roku)
Chart 6. Land reclaimed and managed (during the year)

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W latach 2015–2022 zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zmniejszyło się w województwie łódzkim o 1,7%. W 2022 r. największy udział w zużyciu wody na terenie województwa miała eksploatacja sieci wodociągowej – 42,4%, w tym wykorzystanie sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe stanowiło 32,7%. W badanym okresie nastąpił również wzrost – o 1,3% – ilości odprowadzanych ścieków przemysłowych i komunalnych, które wymagają oczyszczania. Obniżył się jednak udział ilości ścieków oczyszczanych (z 97,0% w 2015 r. do 93,2% w 2022 r.).

Wśród zasobów występujących na ziemi, za jeden z najważniejszych uważa się wodę. Ponieważ bez wody nie jest możliwe funkcjonowanie wszelkich form życia, bardzo ważne stało się zagadnienie racjonalnej gospodarki wodnej. Z tego względu obserwacji podlegają nie tylko informacje dotyczące zużycia wody, ale również zanieczyszczenia akwenów w postaci ścieków przemysłowych i komunalnych, a także oczyszczania wód z niepożądanych substancji, odbywające się w oczyszczalniach ścieków.

W 2022 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie łódzkim wyniosło 273,2 hm³, co stanowiło 3,0% wody zużytej w całym kraju. Zużycie wody w województwie zwiększyło się w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,9%, ale spadło o 1,7% w porównaniu z 2015 r.

Zużycie wody na potrzeby przemysłu w latach 2015–2022, w przypadku województwa łódzkiego wyniosło 37,1% całkowitego zużycia wody w województwie, podczas gdy w skali całego kraju odsetek ten wynosił w tym okresie 72,2%. Jednocześnie, zużycie wody do celów produkcji przemysłowej w województwie w ciągu ośmiu badanych lat nie przekroczyło 2,0% ilości wody zużytej przez przemysł w Polsce.

W 2022 r. zużycie wody do celów rybactwa na terenie województwa łódzkiego stanowiło 20,6% zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (56,3 hm³). W analizowanych latach w województwie łódzkim zanotowano zwiększenie się zużycia wody na ten cel o 2,2% w odniesieniu do 2021 r. i o 3,5% do 2015 r. W badanym okresie udział zużycia wody na potrzeby rybactwa w województwie w relacji do kraju wzrósł z 5,5% w 2015 r. do 6,8% w 2022 r.

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb (w ciągu roku)

Table 3. Water consumption by needs (during the year)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022		
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Ogółem^a Total^a w tym: of which:	277,8	253,0	268,2	273,2	3,0	
Przemysł Industry	107,4	90,7	97,3	101,2	1,6	
Rybacktwob ^b Fishing ^b	54,4	45,2	55,1	56,3	6,8	
Gospodarstwa domowe Households	92,7	92,4	90,1	89,3	6,9	

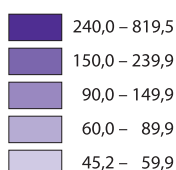
a Do 2018 r. łącznie z nawodnieniami w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.

a Until 2018, Includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.

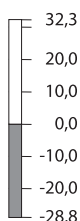
Map 14. Water consumption for needs of the national economy and population in 2022

Na 1 mieszkańca, w m³
Per capita, in m³

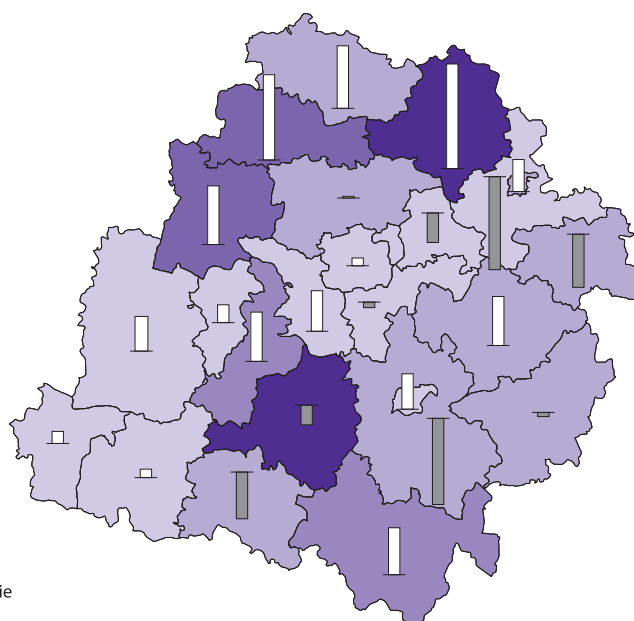

województwo łódzkie – 114,5 m³
Łódzkie Voivodship

Wzrost / Spadek w porównaniu do 2015 w %
Increase / Decrease in relation to 2015 in %

□ 3,0%
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

W 2022 r. zużycie wody z sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe zmniejszyło się o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego i o 3,7% w odniesieniu do 2015 r. W okresie ośmiu badanych lat zużycie wody przez gospodarstwa domowe w województwie nie przekroczyło 7,5% ilości wody zużytej na potrzeby gospodarstw na terenie całego kraju.

W latach 2015–2022 łączne zapotrzebowanie na wodę dla gospodarki narodowej i ludności zmniejszyło się o 3,3% (z 304,6 hm³ w 2015 r. do 294,6 hm³ w 2022 r.), natomiast w odniesieniu do roku poprzedniego zanotowano wzrost o 1,5%. W analizowanym okresie wielkość poboru wody w województwie łódzkim stanowiła ok. 3% całkowitego poboru wody w kraju.

Największy udział w poborze wody przypadają na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – 47,1% w 2022 r. Pobór wody na ten cel zmniejszył się w analizowanym okresie ośmiu lat o 2,9% i w 2022 r. wyniósł 138,7 hm³. W ostatnim roku analizy 33,8% zapotrzebowania na wodę przypadają na cele produkcyjne. Pobór wody dla przemysłu zmniejszył się (o 7,2%) z 107,4 hm³ w 2015 r. do 99,7 hm³ w 2022 r. Jednak w skali roku nastąpił wzrost o 4,1% w przypadku poboru wody dla przemysłu – z 95,7 hm³ w 2021 r. do 99,7 hm³ w 2022 r.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę na cele przemysłowe są wody powierzchniowe. Ich pobór w województwie łódzkim w 2022 r. wyniósł 80,3 hm³ i był o 5,3% wyższy niż w roku poprzednim, a jednocześnie o 9,5% mniejszy w porównaniu z 2015 r. W ciągu badanych ośmiu lat zanotowano wzrost poboru wód podziemnych o 3,7% (z 18,3 hm³ w 2015 r. do 18,9 hm³ w 2022 r.). W celu dodatkowego zaopatrzenia przemysłu w wodę, w 2022 r. w województwie łódzkim zakupione zostało 2,1 hm³ wody, tj. o 2,7% mniej niż w roku poprzednim, ale o 70,6% więcej niż w 2015 r.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i wodami chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Jednym z problemów gospodarki wodnej jest pogarszająca się jakość wody, w stopniu uniemożliwiającej jej naturalne procesy samooczyszczania. Wraz ze wzrostem rozwoju gospodarczego, następuje zwiększenie zagrożenia dla środowiska wodnego w postaci ścieków. W 2022 r. w województwie łódzkim odprowadzono do wód lub do ziemi 99,5 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia. Na przestrzeni ośmiu badanych lat łączna ilość tych ścieków w województwie wzrosła o 1,3%.

Tablica 4. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	269	268	273	272
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	81905	84588	84998	85178
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	16275	11572	11831	14304
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	68,2	70,6	70,4	71,1

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W latach 2015–2022, ilość odprowadzanych ścieków komunalnych zwiększyła się o 4,0% (do 85,2 hm³) i zostały one niemal w całości oczyszczone. W przypadku ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia, zanotowano spadek ich ilości o 12,1% (do 14,3 hm³). Znacząco zmniejszył się również stopień ich oczyszczania – z 82,0% w 2015 r. do 52,6% w 2022 r.

Na przestrzeni ośmiu badanych lat łączna ilość ścieków oczyszczanych w województwie łódzkim zmalała z 95,2 hm³ do 92,7 hm³. Jednocześnie obniżył się udział tych ścieków w ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczenia (z 97,0% w 2015 r. do 93,2% w 2022 r.). Wśród sposobów oczyszczania ścieków dominowały metody oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ich udział w łącznej ilości ścieków oczyszczonych wyniósł 83,6% w 2022 r. (wobec 84,1% w 2021 r. oraz 78,6% w 2015 r.). Analiza danych wskazuje na wypieranie metod zorientowanych na mechaniczne usuwanie zanieczyszczeń. W ostatnim z trzech badanych latów udział tego rodzaju metod mieścił się w przedziale 0,4% – 0,6%, podczas gdy w 2015 r. ukształtował się on na poziomie 8,3%.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W okresie będącym przedmiotem analizy, liczba oczyszczalni ścieków przemysłowych, które działały na terenie województwa łódzkiego, zmniejszyła się z 64 zakładów w 2015 r. do 60 w 2022 r. (spadek o 6,3%). Zmiana ta wpisuje się w ogólną tendencję obserwowaną w całym kraju. W Polsce zanotowano spadek przemysłowych oczyszczalni ścieków z 929 w 2015 r. do 854 w 2022 r. Część z tych oczyszczalni została zlikwidowana wraz z zamknięciem zakładów przemysłowych lub na skutek reorganizacji.

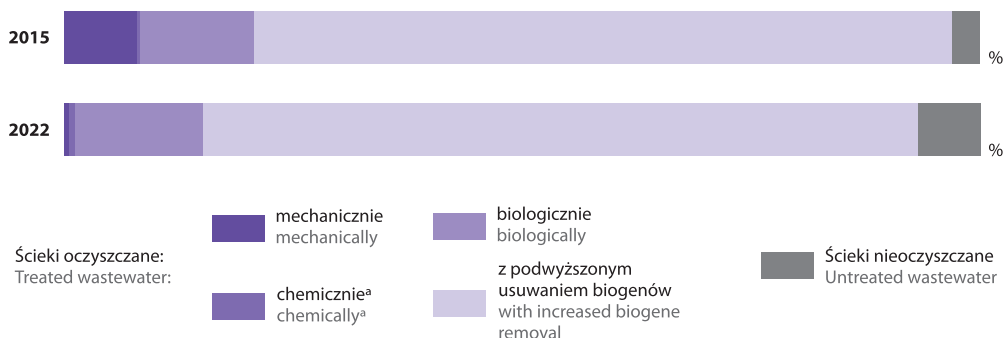
Łączna przepustowość działających oczyszczalni przemysłowych wyniosła w 2022 r. 61340 m³ na dobę (o 5,6% więcej niż w 2015 r.). Wśród oczyszczalni przemysłowych działających na terenie województwa łódzkiego dominowały oczyszczalnie biologiczne (73,3% w 2022 r. i 75,4% w 2021 r. wobec 82,8% w 2015 r.). Jeden z najmniejszych udziałów zanotowano dla przemysłowych oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów (6,7% w 2022 r. wobec 6,6% w 2021 r. oraz 4,7% w 2015 r.).

Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków funkcjonujących w województwie łódzkim w ostatnim roku analizy wyniosła 212 wobec 205 zakładów w 2015 r. (wzrost o 3,4%). W 2022 r. stanowiły one 6,5% oczyszczalni komunalnych działających na terenie całego kraju. Najwięcej oczyszczalni komunalnych, zarówno w województwie, jak i w Polsce, wykorzystywało biologiczne metody oczyszczania ścieków (w 2022 r. udziały te wyniosły odpowiednio 80,2% oraz 74,5%). W 2022 r. w województwie łódzkim, tak jak rok wcześniej, nie funkcjonowała żadna oczyszczalnia mechaniczna, natomiast na terenie całego kraju działało 6 zakładów stosujących mechaniczne sposoby usuwania zanieczyszczeń ze ścieków.

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego wzrósł z 68,2% w 2015 r. do 71,1% w 2022 r., natomiast w skali całego kraju w ciągu ośmiu badanych lat zanotowano wzrost tego wskaźnika z 72,7% do 75,7%. Mieszkańcy województwa obsługiwani przez oczyszczalnie w 2022 r. stanowili 5,9% ludności Polski korzystającej z tego typu urządzeń (także 5,9% w 2021 r. oraz 6,1% w 2015 r.).

Wykres 7. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 7. Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

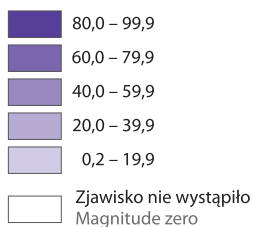

a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
 a Data concern only industrial wastewater.

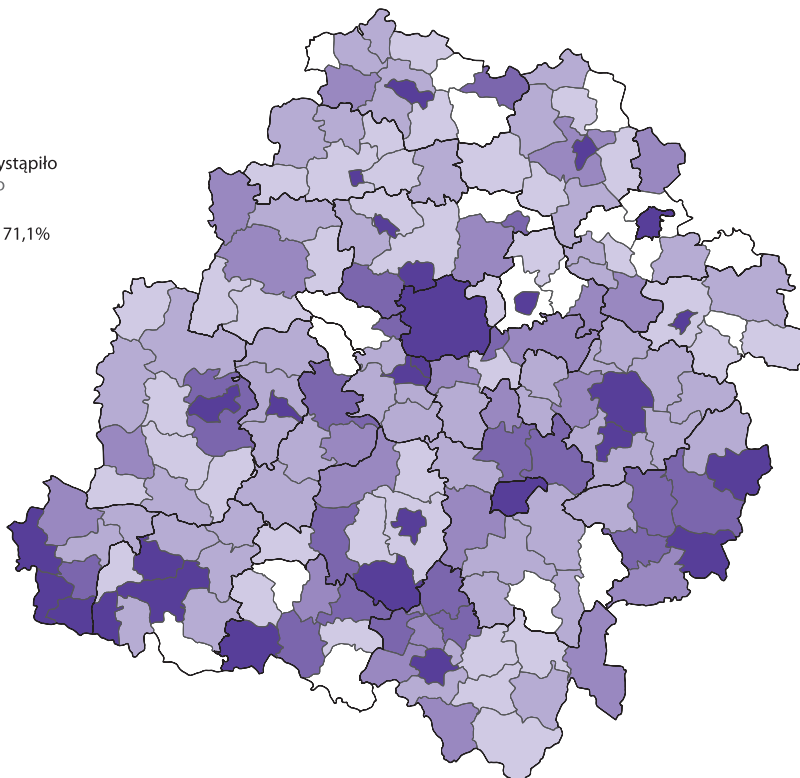
Wśród powiatów województwa łódzkiego oczyszczalnie ścieków w największym stopniu obsługiwały mieszkańców miast na prawach powiatu. W 2022 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniósł: w Piotrkowie Trybunalskim – 99,2%, w Łodzi – 98,6%, a w Skierniewicach – 98,5%. W pozostałych powiatach największy odsetek odnotowano w powiecie zduńskowolskim – 73,3% oraz pabianickim – 71,8%. W dziesięciu powiatach mniej niż połowa mieszkańców była obsługiwana przez obiekty służące do oczyszczania ścieków, przy czym najmniejsze wartości wskaźnika zanotowano w powiatach: piotrkowskim – 39,2%, poddębickim – 34,2% oraz skierniewickim – 19,5%.

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2022

W % ludności ogółem
 In % of total population

województwo łódzkie – 71,1%
 Łódzkie Voivodship

4.3. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W latach 2015–2022 w województwie łódzkim spośród zanieczyszczeń gazowych odprowadzanych do atmosfery przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, wzrost emisji zanotowano tylko w przypadku tlenku węgla. Analiza emisji zanieczyszczeń pyłowych pochodzących z punktowych źródeł emisji wskazuje na wzrost ilości zanieczyszczeń krzemowych.

Jednocześnie, odnosząc dane do roku poprzedniego, odnotowano wzrost emisji niemal wszystkich rodzajów zanieczyszczeń gazowych, natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych zmniejszyła się o 4,1%.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza: substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Jednym ze źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza są tzw. punktowe źródła emisji, czyli zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. Zalicza się do nich wszystkie jednostki organizacyjne (zakłady) o największej w skali kraju emisji zanieczyszczeń powietrza, określonej na podstawie opłat wniesionych za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku, obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku, obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

W 2022 r. wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych w województwie łódzkim zmniejszyła się o 4,1% w odniesieniu do roku poprzedniego i wyniosła 1,5 tys. ton (w porównaniu z 2015 r. zanotowano spadek emisji o 44,5%). Ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzanych do atmosfery z województwa łódzkiego stanowiła 7,7% krajowej emisji (7,3% w 2021 r. oraz 6,3% w 2015 r.). Wśród zanieczyszczeń pyłowych w województwie w 2022 r. 72,6% tworzyły pyły ze spalania paliw (75,2% w 2021 r. oraz 79,9% w 2015 r.). Wielkość ich emisji spadła o 7,3% w stosunku do 2021 r., natomiast w porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek emisji o 49,6%. Z kolei pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych stanowiły 4,8% zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych przez zakłady z terenu województwa łódzkiego (4,9% w 2021 r. oraz 4,3% w 2015 r.). Ich ilość obniżyła się w odniesieniu do 2021 r. o 6,3%, a w ciągu ośmiu badanych lat spadła o 38,8%.

W 2022 r. w województwie łódzkim, wartość emisji gazowych zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, podwyższyła się w odniesieniu do roku poprzedniego (o 4,4%). Istotny wpływ na ten wzrost miało zwiększenie wielkości odprowadzonego do atmosfery dwutlenku węgla (o 4,5% w porównaniu z 2021 r.). Udział odprowadzanego do powietrza CO₂ we wszystkich latach będących przedmiotem analizy, wynosił nie mniej niż 99,6% zanieczyszczeń gazowych pochodzących z punktowych źródeł emisji. Należy dodatkowo zauważyć, że w 2022 r. emisja dwutlenku węgla z zakładów zlokalizowanych w łódzkim stanowiła 20,1% emisji CO₂ z terenu całego kraju (18,7% w 2021 r. oraz 20,1% w 2015 r.) i był to, podobnie jak w poprzednich latach, najwyższy odsetek spośród wszystkich województw.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total w tym: of which:	42262,6	35547,4	39080,2	40817,5	20,0
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	84,2	37,6	49,1	41,8	25,7
Tlenki azotu Nitrogen oxides	43,0	27,6	31,8	32,2	19,3
Tlenek węgla Carbon monoxide	25,2	23,8	31,3	34,5	13,9
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	42108,5	35437,0	38965,8	40706,6	20,1
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total w tym ze spalania paliw of which from fuel combustion	2,8	1,6	1,6	1,5	7,7
	2,2	1,2	1,2	1,1	10,4

Analiza zanieczyszczeń gazowych w województwie, przeprowadzona bez dwutlenku węgla, pokazuje, że łączna ilość emisji pozostałych substancji, w porównaniu z 2021 r. zmalała o 3,0%, natomiast w ciągu ośmiu badanych lat zmniejszyła się o 28,1% (z 154,2 tys. ton w 2015 r. do 110,9 tys. ton w 2022 r.). Jednym z głównych zanieczyszczeń gazowych emitowanych do powietrza był dwutlenek siarki (SO₂), którego emisja wykazała podobną tendencję, tj. spadek w odniesieniu do 2021 r. (o 14,8%) oraz spadek w porównaniu z 2015 r. (o 50,3%). Udział SO₂ odprowadzanego z terenu województwa łódzkiego w krajowej emisji wzrósł z 21,5% w 2015 r. do 25,7% w 2022 r. i podobnie jak w przypadku CO₂ był to najwyższy odsetek zanotowany wśród wszystkich województw.

Tlenki azotu należały również do podstawowych zanieczyszczeń, które emitowane były do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w Polsce. Po raz kolejny udział emisji z terenu województwa łódzkiego (19,3%), osiągnął najwyższą pozycję w emisji pochodzącej z zakładów zlokalizowanych na terenie całego kraju. W 2022 r. emisja tego gazu w województwie wyniosła 32,2 tys. ton i była o 1,0% wyższa niż w roku poprzednim, zaś w porównaniu z 2015 r. obniżyła się o 25,2%. W przypadku tlenku węgla emisja w województwie łódzkim zwiększyła się zarówno w odniesieniu do 2021 r. (o 10,1%), jak i do 2015 r. (o 36,6%). Udział emisji tego gazu w 2022 r. wyniósł 13,9% krajowej emisji tlenku węgla (11,9% w 2021 r. oraz 7,2% w 2015 r.).

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń. Wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia wielkości emisji CO₂.

Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w zakładach szczególnie uciążliwych w województwie łódzkim zwiększył się z 77,4% w 2015 r. do 91,2% w 2022 r. Zmiany te jednak nie miały systematycznego charakteru. W skali całego kraju stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych w 2022 r. wyniósł 75,7%, wobec 58,6% w 2015 r.

W przypadku redukcji zanieczyszczeń pyłowych, od 2016 r. województwo łódzkie charakteryzowało się najwyższymi wartościami tego wskaźnika. Oznacza to, że 100% zanieczyszczeń wytworzonych w województwie zostało zatrzymanych w urządzeniach przeznaczonych do ich redukcji. W skali całego kraju w 2022 r., wskaźnik ten przyjął wartość 99,9%.

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

W końcu 2022 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosiła 356,2 tys. ha, co stanowiło 19,6% powierzchni województwa łódzkiego (tyle samo co w końcu 2015 r.). Dominującą formą obszarów prawnie chronionych były obszary chronionego krajobrazu oraz parki krajobrazowe. Grunty leśne zajmowały powierzchnię 397,6 tys. ha (21,8% powierzchni województwa), w tym lasy 390,2 tys. ha. Lesistość wyniosła 21,4% (wzrost o 0,1 p. proc. wobec 2015 r.).

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w końcu 2022 r. wynosiła 356,2 tys. ha, co stanowiło 19,5% powierzchni województwa łódzkiego (o 0,1 p. proc. więcej niż w poprzednim roku oraz o 0,2 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.). W skali całego kraju obszary te (10,1 mln ha) zajmowały 32,3% powierzchni (podobnie jak w poprzednim roku oraz 32,5% w końcu pierwszego z badanych lat).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

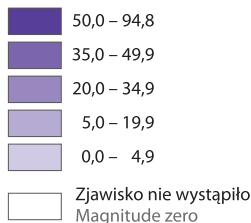
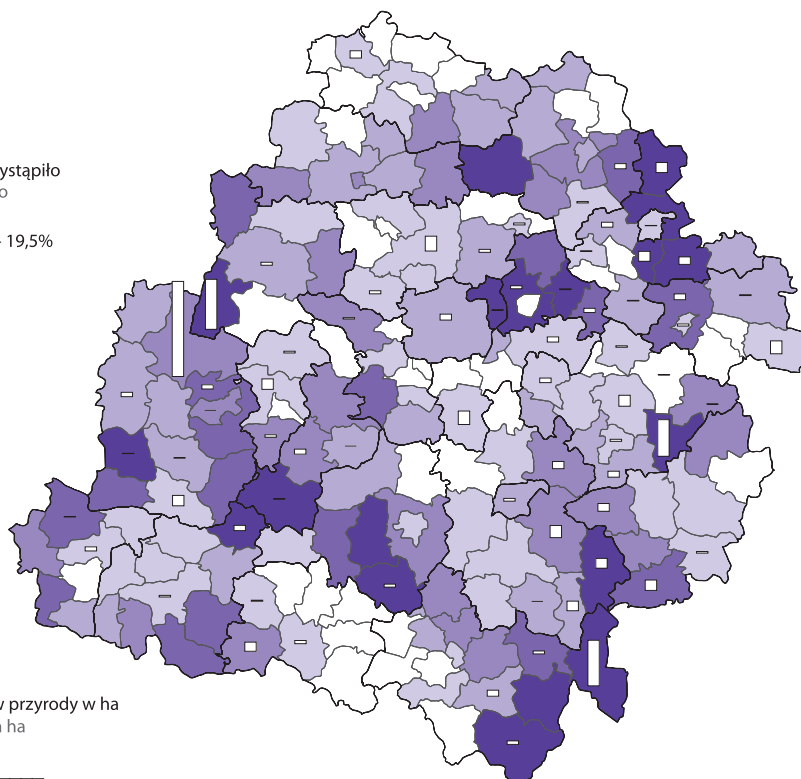
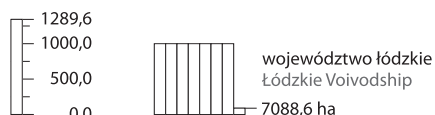
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection^a in 2022

As of 31 December

W % powierzchni ogólnej
In % of total areawojewództwo łódzkie – 19,5%
Łódzkie VoivodshipPowierzchnia rezerwatów przyrody w ha
Area of nature reserves in ha

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych.
a Including this part of Natura 2000 areas which is located within the legally protected areas.

Zarówno w łódzkim, jak i na terenie całego kraju, w strukturze powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2022 r. dominowały obszary chronionego krajobrazu oraz parki krajobrazowe. W województwie zajmowały one odpowiednio 66,6% i 27,5% ogółu obszarów prawnie chronionych, w Polsce – 68,5% oraz 25,0%.

Do 2022 r. w Polsce utworzono 23 parki narodowe o łącznej powierzchni 315,2 tys. ha, co stanowiło 1,0% powierzchni kraju. Województwo łódzkie nie posiadało tej formy ochrony przyrody na swoim obszarze. Na terenie województwa znajdował się jedynie fragment Kampinoskiego Parku Narodowego o powierzchni 68,3 ha.

W końcu 2022 r., podobnie jak w 2015 r., w łódzkim ustanowionych było 87 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 7,1 tys. ha, co stanowiło 0,4% powierzchni województwa. W stosunku do pierwszego z analizowanych lat ich powierzchnia zmniejszyła się o 4,5%, tj. o 330,4 ha. W kraju w tym czasie ustanowionych było 1512 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 171,3 tys. ha, co stanowiło 0,5% powierzchni kraju.

Parki krajobrazowe (Międzyrzecza Warty i Widawki, Sulejowski, Załęczański, Spalski, Bolimowski, Wzniesień Łódzkich oraz Przedborski) zajmowały łącznie 119,2 tys. ha (tj. 5,4% powierzchni województwa). Od 2015 r. obszar parków krajobrazowych w łódzkim zwiększył się 2,0%, tj. 1,9 tys. ha, w konsekwencji ich

udział w powierzchni ogółem wzrósł o 0,1 p. proc. Parki krajobrazowe (bez otuliny, rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych) w Polsce zajmowały teren 2,5 mln ha (tj. 8,1% powierzchni kraju), z czego 3,9% znajdowało się w obrębie województwa łódzkiego.

Obszary chronionego krajobrazu (bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie obszarów chronionego krajobrazu) o łącznej powierzchni 237,2 tys. ha zajmowały 13,0% obszaru województwa, a w stosunku do 2015 r. ich obszar zmalał o 1,5%, tj. 3,7 tys. ha. Ta forma ochrony krajobrazu obejmowała 22,2% powierzchni Polski, tj. 6,9 mln ha, z której 3,4% mieściło się w województwie łódzkim.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 12,3 tys. ha (o 3,6% większej niż w 2015 r.) zajmowały 0,7% powierzchni województwa. Ta forma ochrony przyrody na terenie całego kraju występowała na obszarze 117,1 tys. ha, z którego 10,5% znajdowało się w granicach województwa łódzkiego.

Obszar objęty europejską siecią Natura 2000 zajmował w województwie łódzkim w 2022 r. 94,1 tys. ha i był o 159,2 ha większy niż w 2015 r. Na specjalne obszary ochrony siedlisk przypadało 53,7 tys. ha (2,9% powierzchni województwa), natomiast pozostałe 40,4 tys. ha to obszary specjalnej ochrony ptaków (2,2%). W Polsce obszary specjalnej ochrony ptaków (5,0 mln ha) stanowiły 15,9% powierzchni kraju, natomiast specjalne obszary ochrony siedlisk (3,5 mln ha) – 11,2%.

Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Area of special nature value under legal protection^a in 2022

As of 31 December

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including this part of Natura 2000 areas which is located within the legally protected areas. b Excluding protection zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Do zwierząt objętych ochroną w województwie łódzkim należały bobry europejskie oraz wilki. Na przestrzeni analizowanego okresu liczba bobrów europejskich zwiększyła się o połowę, z 3,1 tys. sztuk w 2015 r. do 4,6 tys. sztuk w 2022 r. Bobry zamieszkujące na terenach łódzkiego stanowiły 3,1% populacji tego gatunku w całym kraju. W 2022 r. na terenie województwa łódzkiego ochroną objęte zostały 24 wilki (tak samo jak rok wcześniej), co stanowiło 0,6% wilków chronionych w Polsce. W 2020 r. ich liczba wyniosła 20, zaś w poprzednich latach, według szacunkowych danych stanu liczebnego ważniejszych zwierząt chronionych w Polsce, na terenie łódzkiego nie występowały wilki. W 2015 r. na terenie województwa żyło 10 żubrów, w 2017 r. ich liczba zmniejszyła się do 6 sztuk, natomiast w pięciu ostatnich latach nie odnotowano ani jednego przedstawiciela tego gatunku. W Polsce natomiast ich liczba wzrosła z 1,6 tys. sztuk w 2015 r., do 2,6 tys. sztuk w ostatnim z analizowanych lat.

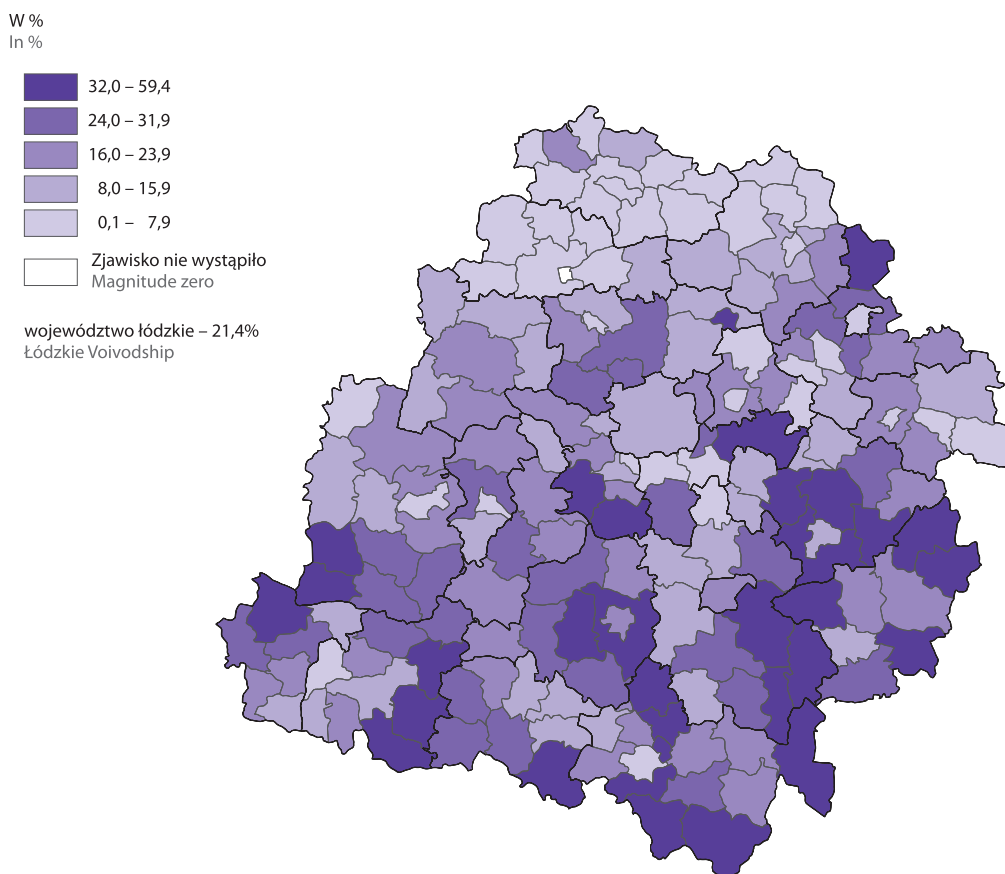
W końcu 2022 r. grunty leśne zajmowały powierzchnię 397,6 tys. ha (21,8% powierzchni województwa oraz 4,2% powierzchni wszystkich gruntów leśnych w kraju), z tego lasy – 390,2 tys. ha (4,0% powierzchni lasów w Polsce). W stosunku do poprzedniego roku powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 160,1 ha, natomiast w odniesieniu do 2015 r. ich obszar był o 2151,5 ha większy. Lasy publiczne stanowiły 65,8% ogólnej powierzchni lasów w województwie, a w zarządzie Lasów Państwowych znajdowało się 63,4% ogólnej powierzchni lasów.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

Stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej województwa wzrósł w analizowanych latach o 0,1 p. proc. i osiągnął poziom 21,4%. W przypadku całego kraju w 2022 r. wskaźnik lesistości ukształtował się na poziomie 29,7%.

Wskaźnik lesistości wykazywał duże zróżnicowanie w ujęciu terytorialnym. W 2022 r. najwyższy poziom wskaźnika odnotowano w gminach wiejskich: Inowódz (59,6%), Poświętne (57,5%) i miejsko-wiejskiej Przedbórz (54,7%). Natomiast do najmniej zalesionych gmin należały gminy miejsko-wiejskie: Stryków (0,1%) i Warta (0,2%) oraz gmina Piątek (0,3%). Tylko w jednej gminie nie występowały tereny leśne.

Mapa 17. Lesistość w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Map 17. Forest cover in 2022
As of 31 December

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W ciągu 2022 r. w województwie łódzkim wytworzono 9,6 mln ton odpadów przemysłowych (tj. o 24,7% więcej w stosunku do poprzedniego roku). Na składowiskach własnych w końcu 2022 r. składowano 142,6 mln ton odpadów (o 5,4% więcej niż w końcu 2021 r.). W 2022 r. zebrano łącznie 849,0 tys. ton odpadów komunalnych (o 27,1 tys. ton mniej w stosunku do roku ubiegłego). Selektywna zbiórka (336,5 tys. ton) stanowiła 39,6% ogólnej masy zebranych odpadów komunalnych. Średnio na jednego mieszkańca województwa przypadało 141,0 kg odpadów zebranych selektywnie.

W ciągu 2022 r. w województwie łódzkim wytworzono 9580,9 tys. ton odpadów przemysłowych, co stanowiło 8,3% odpadów przemysłowych wytworzonych w Polsce. W odniesieniu do 2021 r. zanotowano wzrost ich ilości o 24,7%, ale spadek o 12,5% w porównaniu z pierwszym obserwowanym rokiem.

Tablica 6. Odpady przemysłowe
Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022	
	w tysiącach ton in thousand tonnes	w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	w tysiącach ton in thousand tonnes		w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	10945,6	8,4	7191,7	7681,6	9580,9	8,3
w tym: of which:						
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producers on site	8532,2	32,2	6030,5	6322,6	7415,8	31,2
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	1357,6	1,8	645,6	862,4	1594,5	2,4
magazynowane czasowo temporarily stored	77,5	4,3	205,8	128,3	127,7	8,1
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a (at the end of the year) – total	95051,6	5,7	128929,9	135214,8	142559,3	7,8

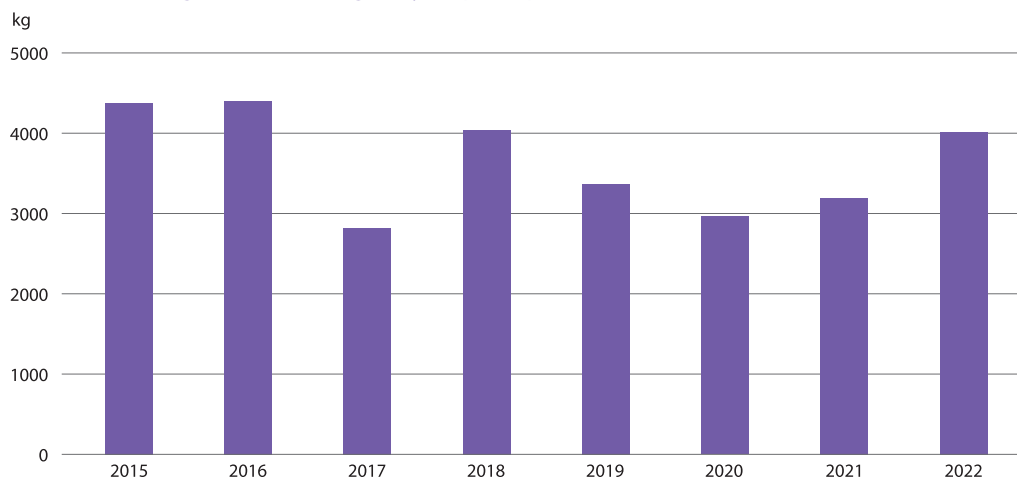
a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Odpady nieszkodliwe we własnym zakresie przez wytwórcę w województwie łódzkim (7,4 mln ton) stanowiły 31,2% wszystkich odpadów nieszkodliwionych na terenie kraju. Czasowo magazynowano 127,7 tys. ton odpadów (8,1% odpadów magazynowanych w całej Polsce), tj. o 0,5% mniej niż w 2021 r., ale o 64,8% więcej w stosunku do 2015 r. Natomiast 1,6 mln ton odpadów przekazano innym odbiorcom (2,4% odpadów przekazanych na terenie całego kraju).

Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych w końcu 2022 r. składowano 142,6 mln ton odpadów (o 5,4% więcej niż w końcu 2021 r. oraz o 50,0% więcej wobec 2015 r.), co stanowiło 7,8% odpadów nagromadzonych na terenie całego kraju.

W 2022 r. na 1 mieszkańca województwa przypadła 4016,1 kg odpadów przemysłowych, tj. o 821,9 kg więcej niż przed rokiem, ale o 365,2 kg mniej niż w 2015 r. W kraju natomiast wskaźnik ten przyjmował mniej zróżnicowane wartości. W ostatnim z analizowanych lat ukształtował się na poziomie 3041,2 kg, co oznacza jego wzrost o 205,9 kg w porównaniu z 2021 r. oraz o 776,8 kg wobec 2015 r.

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W 2022 r. na terenie województwa łódzkiego zebrano łącznie 849,0 tys. ton odpadów komunalnych (stanowiły one 6,3% odpadów zebranych w Polsce), tj. o 27,1 tys. ton mniej w stosunku do roku poprzedniego, ale o 191,4 tys. ton więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa zebrano 355,9 kg odpadów komunalnych (tj. o 8,4 kg mniej niż przed rokiem, ale o 92,7 kg więcej niż w 2015 r.). W pierwszych czterech analizowanych latach wielkość odpadów komunalnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie była niższa od przeciętnej wartości dla Polski. Trend zjawiska zaczął się zmieniać począwszy od 2019 r. W następnych latach ilość odpadów komunalnych przypadająca na 1 mieszkańca w województwie była wyższa od wartości średniej krajowej, gdzie w 2021 r. przewyższyła o 4,4 kg, a w 2022 r. o 1,1 kg.

Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w województwie łódzkim systematycznie wzrasta. W 2015 r. selektywna zbiórka stanowiła 27,4% w ogólnej masie zebranych odpadów komunalnych (180,1 tys. ton), w 2021 r. – 39,4% (345,1 tys. ton), natomiast w ostatnim z analizowanych lat – 39,6% (336,5 tys. ton). Na terenie kraju odsetek ten kształtował się na zbliżonym poziomie i wynosił odpowiednio 23,4%, 39,8% oraz 39,9%. Odpady zebrane w sposób selektywny w łódzkim stanowiły 6,3% zbiórki selektywnej na terytorium całego kraju w 2022 r.

Średnio na jednego mieszkańca województwa przypadło 141,0 kg odpadów zebranych selektywnie (o 2,5 kg mniej w stosunku do 2021 r. jednak o 68,9 kg więcej niż w 2015 r.), przy średniej dla Polski wynoszącej 141,7 kg (w 2021 r. – 143,2 kg, w 2015 r. – 66,0 kg).

W strukturze odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2022 r. największy udział miały odpady biodegradowalne (128,5 tys. ton) – 38,2% (wobec 35,0% w 2021 r. i 31,9% w 2015 r.), szkło (45,5 tys. ton) – 13,5% (w 2021 r. – 13,0% i w 2015 r. – 13,2%), zmieszane odpady opakowaniowe (43,0 tys. ton) – 12,8% (w 2021 r. – 13,7% i w 2015 r. – 27,6%), tworzywa sztuczne (40,0 tys. ton) – 11,9% (w 2021 r. – 11,9% i w 2015 r. – 7,3%), oraz odpady wielkogabarytowe (36,9 tys. ton) – 11,0% (w 2021 r. – 13,0% i w 2015 r. – 7,4%).

Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita

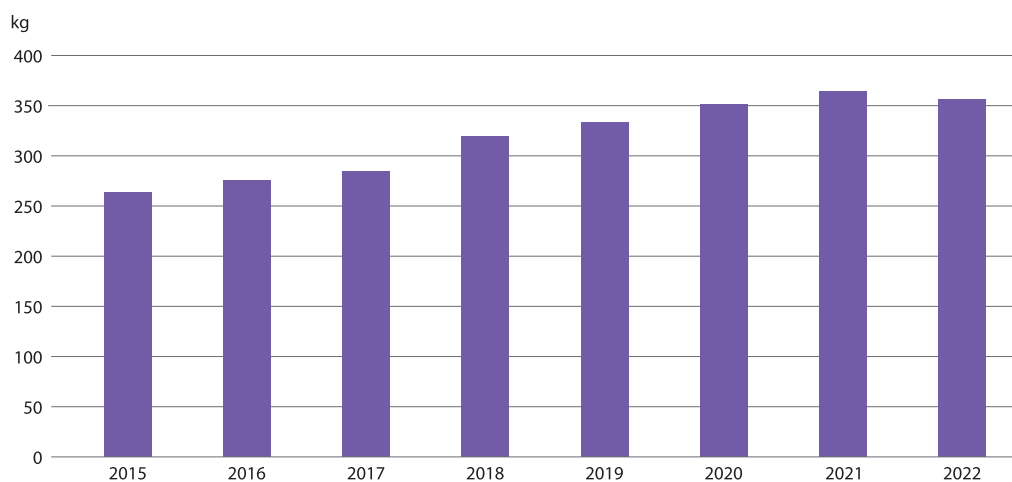
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Table 7. Municipal waste collected separately during the year

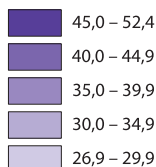
Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022				
	Ogółem Total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	Ogółem Total		w tym z gospodarstw domowych of which from households				
	w tonach in tonnes				w odset- kach (Polska= =100) in percent (Poland= =100)	w tonach in tonnes	w odset- kach (Polska= =100) in percent (Poland= =100)		
Ogółem Total w tym: of which:	180110	150624	329082	345052	336464	6,3	291106	5,9	
Papier i tektura Paper and card- board	9769	7716	23736	31020	28018	5,0	22612	4,7	
Szkło Glass	23852	22508	40897	44777	45512	5,7	43608	5,8	
Tworzywa sztuczne Plastics	13159	11358	29314	41189	40035	7,4	37419	7,6	
Metale Metals	848	830	253	91	86	1,7	80	1,9	
Tekstylia Textiles	67	67	243	232	228	4,7	228	4,8	
Zużyte urządzenia elektryczne i elek- troniczne Waste electrical and electronic equipment	905	898	1608	1526	2141	5,8	1729	4,8	

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2022 r.

Map 18. Municipal waste collected in 2022

W % ogółu odpadów zebranych

In % of waste collected

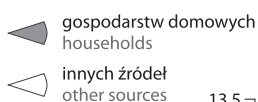

województwo łódzkie – 39,6%

Łódzkie Voivodship

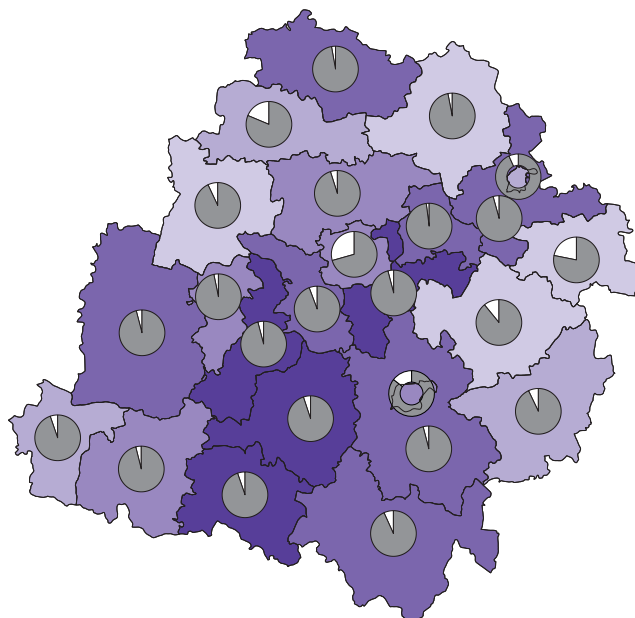
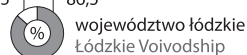
W % odpadów zebranych selektywnie z:

In % of waste collected separately from:

13,5

86,5

W podregionach województwa łódzkiego w 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, najwyższy wzrost masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie odnotowano w podregionie miasto Łódź w następujących rodzajach odpadów: baterie i akumulatory razem (o 12 razy więcej) oraz zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (przeszło 8,5 razy więcej). W podregionie sieradzkim zaobserwowano wzrost masy odpadów we frakcji opakowania wielomateriałowe (o 27 razy) w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2022 r. w podregionie łódzkim najwyższy wzrost masy odpadów w skali roku odnotowano we frakcji baterie i akumulatory niebezpieczne (o 7 razy).

Największy spadek zebranych selektywnie odpadów w skali roku stwierdzono w podregionie łódzkim we frakcji metale (o 36,4%) i podregionie sieradzkim we frakcjach tworzywa sztuczne (o 36,8%) oraz niebezpieczne (o 30,2%).

Ilość selektywnie zebranych odpadów jest zróżnicowana w poszczególnych powiatach i zależy w dużym stopniu od tego, jak został zorganizowany przez władze lokalne system zbierania tego typu odpadów. Najwyższy odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu całego 2022 r. wystąpił w powiatach: łódzkim wschodnim (52,4%), pajęczańskim (49,6%), bełchatowskim (47,4%), łaskim (46,9%) oraz skierniewickim (44,6%). Najmniejszy odsetek odnotowano w powiatach: poddębickim (26,9%), rawskim (28,5%) oraz łowickim (28,9%).

Wśród odpadów komunalnych zebranych selektywnie na terenie województwa w 2022 r., 86,5% stanowiły odpady z gospodarstw domowych. Pozostałe 13,5% odpadów pochodziło z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji). Największy udział odpadów pochodzących z gospodarstw domowych dotyczył powiatów: brzezińskiego (98,0%), kutnowskiego (97,2%) i łowickiego (96,9%), natomiast najniższy w mieście na prawach powiatu Łodzi (70,6%) oraz powiatu rawskiego (78,1%).

Liczba czynnych składowisk odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne, na przestrzeni analizowanych lat, zmniejszyła się z 20 w końcu 2015 r. do 18 na koniec 2022 r. (w kraju funkcjonowało w tym czasie odpowiednio 347 oraz 259 składowisk). Składowiska przyjmujące odpady komunalne zajmowały łączną powierzchnię 118,4 ha, tj. o 6,6 ha mniejszą niż w końcu 2015 r. (w Polsce spadek powierzchni z 1,9 tys. ha do 1,6 tys. ha).

W 2022 r. zlikwidowanych zostało 478 dzikich wysypisk tj. o 89,7% więcej niż w roku poprzednim, o łącznej masie odpadów przekraczającej 2,1 tys. ton (o 9,8% więcej niż w 2021 r.). Dzikie wysypiska w Łodzi stanowiły 43,7% ogółu takich wysypisk województwa łódzkiego i 32,0% masy wszystkich odpadów. Zlikwidowane wysypiska na terenie województwa stanowiły 4,5% wysypisk zlikwidowanych w całym kraju, a masa zebranych z nich odpadów stanowiła 8,5% masy odpadów krajowych. Na koniec 2022 r. w województwie łódzkim zinwentaryzowano 150 istniejących dzikich wysypisk (o 41,4% mniej niż w poprzednim roku) o łącznej powierzchni 113,2 tys. m², natomiast w Polsce – 2,2 tys. wysypisk o powierzchni 2110,1 tys. m².

Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów monitorują efektywność kosztową funkcjonowania systemu gospodarki odpadami. Wartość wskaźnika efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych dla województwa łódzkiego w 2022 r. była wyższa o 0,05 zł/kg w stosunku do 2021 r. i ukształtowała się na poziomie 0,87 zł/kg. Dla kraju było to 0,83 zł/kg w 2022 r., tj. o 0,02 zł/kg więcej. Najwyższy wzrost tego wskaźnika wystąpił w gminie wiejskiej Sławno (z 0,59 zł/kg w 2021 r. do 1,25 zł/kg w 2022 r.) oraz gminie wiejskiej Nieborów (z 1,17 zł/kg w 2021 r. do 1,73 zł/kg w 2022 r.). Spośród gmin województwa łódzkiego w 53 odnotowano spadek kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, co jest oczekiwanym efektem. Wśród tych gmin największy spadek w porównaniu z poprzednim rokiem dotyczył gmin: miejsko-wiejskiej Uniejów, wiejskiej Świnice Warckie, wiejskiej Bielawy oraz wiejskiej Wodzierady i obniżył się on odpowiednio o 45,2%, 40,6%, 27,2%, 23,9%.

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

W 2022 r. wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska była o 4,1% niższa w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniosła 937,5 mln zł. Na nakłady służące gospodarce wodnej przeznaczono kwotę 137,4 mln zł i była ona o 6,7% niższa niż w 2021 r.

W latach 2015–2022 główny strumień nakładów skierowany był na gospodarkę ściekową i ochronę wód (39,7% wydatków). Największy udział nakładów w przypadku gospodarki wodnej stanowiły inwestycje w ujęcia i doprowadzanie wody (64,8%).

W 2022 r. wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie łódzkim wyniosła 937,5 mln zł (6,7% nakładów poniesionych w całym kraju) i było to 4,1% mniej niż w roku poprzednim. W odniesieniu do 2015 r. kwota nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska wzrosła o 15,4%. Główny strumień nakładów, w ostatnim z badanych lat, skierowany był na gospodarkę ściekową i ochronę wód (49,7% nakładów poniesionych w województwie oraz 46,7% w Polsce). W przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa w 2022 r. nakłady na ochronę środowiska wyniosły 392,98 zł (406,43 zł w 2021 r. i 325,12 zł w 2015 r.). W skali całego kraju wydatковано na ten cel średnio 368,15 zł (w 2021 r. – 325,79 zł, a w 2015 r. – 394,23 zł).

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2022 (ceny bieżące)Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management in 2015–2022 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tysiącach złotych in thousand PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	6395301,9	7,2	326,93
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	1855009,2	6,5	95,03
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	2630837,9	6,4	134,49
gospodarka odpadami waste management	749093,3	8,1	37,98
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu protection of biodiversity and landscape	319366,2	32,0	5,77
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	421449,7	6,1	21,47
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	814113,5	3,6	41,63
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	527603,7	5,2	26,92
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	173709,8	5,1	8,88
zbiorniki i stopnie wodne water intakes and systems	37355,0	0,8	1,92
obwałowania przeciwpowodziowe flood embankments	45393,9	1,7	2,35

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.

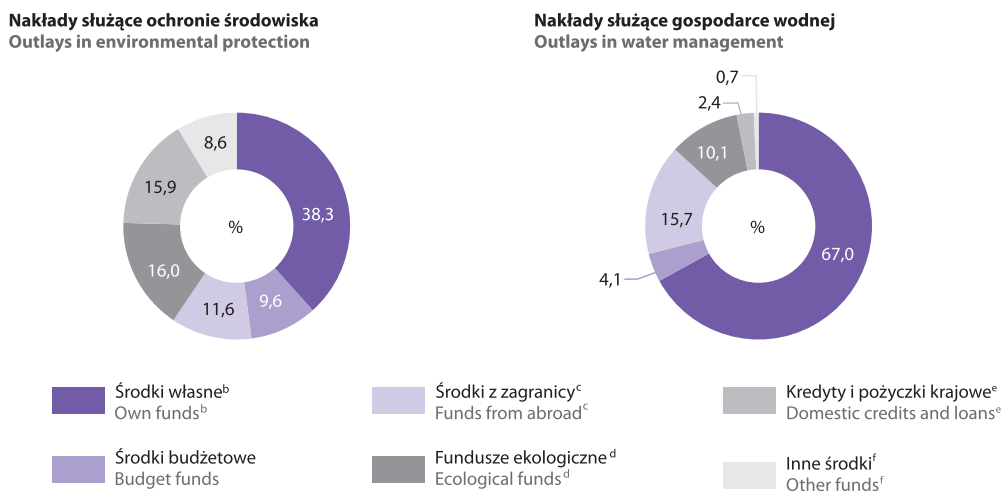
a By investments locations. b Average value from a given period.

W 2022 r. na nakłady służące gospodarce wodnej przeznaczono w województwie łódzkim kwotę 137,4 mln zł i była ona o 6,7% niższa niż w 2021 r., ale o 4,0% wyższa w porównaniu z 2015 r. Największą część tych funduszy ukierunkowana była na inwestycje w ujęcia i doprowadzanie wody, które stanowiły 59,7% wszystkich nakładów w gospodarce wodnej, natomiast na drugim miejscu budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody – 25,4%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca łódzkiego w 2022 r. na gospodarkę wodną wydatkowano średnio 57,59 zł (w 2021 r. – 61,20 zł a w 2015 r. – 52,90 zł). Wskaźnik ten w kraju przyjął wartość 105,20 zł w 2022 r. (86,06 zł w 2021 r. oraz 85,67 zł w 2015 r.).

W okresie 2015–2022 nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły łącznie 6,4 mld zł, co stanowiło 7,2% nakładów poniesionych w Polsce. Suma nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej zamknęła się w kwocie 0,8 mld zł (3,6% nakładów poniesionych na ten cel w kraju).

W strukturze nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, we wszystkich badanych latach łącznie, dominowały nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 41,1% ogółu nakładów poniesionych w województwie w latach 2015–2022 (6,4% nakładów na ten cel w Polsce). W przypadku nakładów na środki służące gospodarce wodnej w okresie 2015–2022 największe nakłady poniesiono na inwestycje związane z ujęciami i doprowadzaniem wody – 64,8% ogółu wydatków (5,2% nakładów poniesionych na ten cel w kraju).

Wykres 11. Nakłady na środki trwałe^a według źródeł finansowania w okresie 2015–2022 (ceny bieżące)
 Chart 11. Outlays on fixed assets^a by source of financing in 2015–2022 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

W 2022 r. głównym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie łódzkim były środki własne inwestorów (37,4%) oraz fundusze ekologiczne (16,7%). Podobnych wniosków dostarcza analiza informacji o źródłach finansowania w okresie 2015–2022. We wszystkich badanych latach łącznie, środki własne stanowiły 37,4% nakładów na ochronę środowiska.

W strukturze finansowania nakładów na środki trwałe w gospodarce wodnej zdecydowanie przeważały środki własne, które w 2022 r. stanowiły 50,7% nakładów poniesionych w województwie łódzkim. Natomiast na drugim miejscu znalazły się środki z zagranicy, których udział wśród źródeł finansowania gospodarki wodnej w 2022 r. wyniósł 15,8%. W całym analizowanym okresie 2015–2022, środki własne stanowiły 64,6% nakładów służących gospodarce wodnej w województwie łódzkim, a środki z zagranicy – 15,2%.

W 2022 r. w wyniku realizacji inwestycji ochrony środowiska w województwie łódzkim przekazano do eksploatacji 224,6 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 34,3 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe (w Polsce odpowiednio 3,6 tys. km oraz 0,5 tys. km).

Efektem inwestycji w zakresie gospodarki wodnej w 2022 r. było przekazanie do użytku urządzeń zaopatrujących w wodę (tj. ujęć i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 6,0 tys. m³/dobę (w Polsce 135,6 tys. m³/dobę). Wydajność nowo oddanych ujęć wodnych wyniosła 4,2 tys. m³/dobę, a stacji uzdatniania wody 1,8 tys. m³/dobę. W wyniku realizacji tych inwestycji oddano także do użytku 131,6 km sieci wodociągowej (w kraju 3,1 tys. km).

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

5.1.1. Demografia

5.1.1. Demography

Liczba ludności w województwie łódzkim kolejny rok z rzędu zmniejszyła się. W skali roku spadła zarówno liczba urodzeń żywych, jak i liczba zgonów, a ich niekorzystna relacja (ujemny przyrost naturalny) uległa poprawie. Także w 2023 r. odnotowano ujemny bilans migracyjny, chociaż saldo migracji zagranicznych przyjęło wartość dodatnią.

Dane dotyczące ludności — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. województwo łódzkie zamieszkiwało 2362,5 tys. osób. Mieszkańcy województwa stanowili 6,3% ludności Polski (wobec 6,5% w 2015 r.). Łódzkie, pod względem wielkości populacji, niezmiennie od wielu lat, plasuje się na 6 miejscu w kraju — za: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim.

Na przestrzeni ostatnich lat w województwie łódzkim obserwujemy systematyczny spadek liczby ludności. Liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się w ciągu 2022 r. o 0,7% (tj. o 16,0 tys. osób), natomiast w porównaniu z 2015 r. zaobserwowano spadek o 5,3% (tj. o 131,1 tys. osób).

Ubytek mieszkańców województwa łódzkiego, podobnie jak w skali całego kraju, dotyczył przede wszystkim populacji zamieszkującej miasta. W 2023 r. liczba ludności miejskiej województwa spadła o 0,6% w odniesieniu do roku poprzedniego, osiągając poziom 1459,7 tys. osób (w porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek o 7,2%). Natomiast w Polsce w ciągu roku odnotowano spadek liczby mieszkańców miast o 0,5% (wobec spadku o 3,4% w porównaniu z 2015 r.). W 2023 r. współczynnik urbanizacji, czyli odsetek ludności miejskiej w województwie łódzkim wyniósł 61,8% – tyle co rok wcześniej oraz o 1,3 p. proc. mniej w odniesieniu do 2015 r. Dla Polski współczynnik ten ukształtował się na poziomie 59,5% i był o 0,1 p. proc. niższy niż w roku poprzednim oraz o 0,8 p. proc. niższy niż w 2015 r.

W województwie łódzkim, czwarty rok z rzędu, zanotowano zmniejszenie się populacji ludności wiejskiej. Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. liczba mieszkańców wsi wyniosła 902,9 tys. osób, co oznacza spadek tej liczby o 0,7% w porównaniu z rokiem poprzednim (oraz o 1,9% w stosunku do 2015 r.). Zmniejszenie się liczebności ludności wiejskiej odnotowano również w skali całego kraju – o 0,1% zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i w odniesieniu do 2015 r. W końcu 2023 r. współczynnik ruralizacji, czyli odsetek ludności wiejskiej, ukształtował się w województwie na poziomie 38,2%, wobec 36,9% w 2015 r. (dla porównania w skali kraju wskaźnik ten wyniósł 40,5% w 2023 r. wobec 39,7% w 2015 r.).

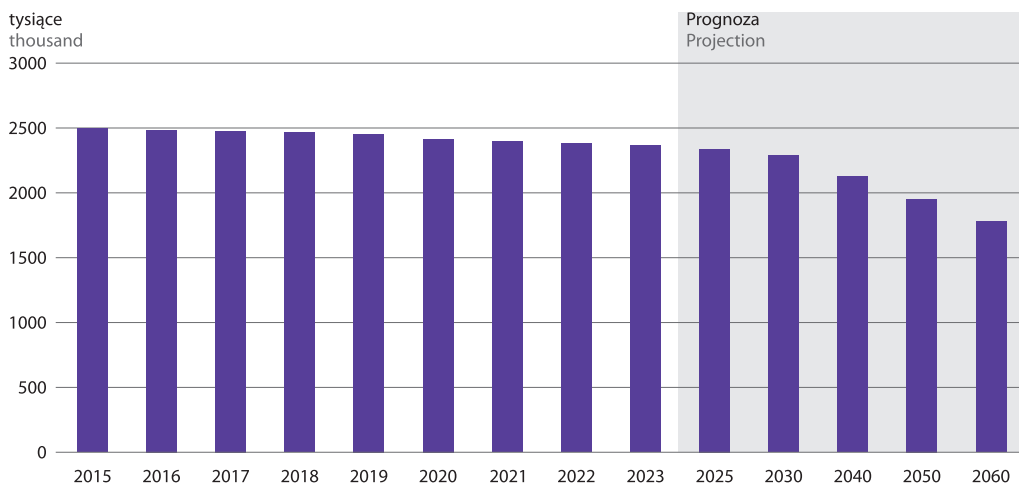
Tablica 9. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Table 9. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w tysiącach Total in thousands	2493,6	2415,8	2378,5	2362,5
w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)	6,5	6,3	6,3	6,3
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	110	110	110	110
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	63,1	62,1	61,8	61,8
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	36,9	37,9	38,2	38,2
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	137	134	131	130

Analiza zmian liczby mieszkańców w przekroju powiatów wskazuje, iż w odniesieniu do 2022 r. największy procentowy ubytek ludności miał miejsce w Piotrkowie Trybunalskim (o 1,1%) oraz w powiatach: pączęczańskim, kutnowskim oraz w Łodzi (o 1,0% w każdym). Liczba mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego, w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się o 745 osób, powiatów: pączęczańskiego – o 489 osób, a kutnowskiego – o 892 osób. Liczba mieszkańców Łodzi w ostatnim roku analizy spadła o 6429 osób. W ciągu 2023 roku, podobnie jak w roku poprzednim, wzrost liczby ludności odnotowano tylko w jednym powiecie województwa łódzkiego, tj. łódzkim wschodnim (o 345 osób, tj. 0,5%). Jest to również jedyny powiat, w którym coroczny przyrost ludności utrzymuje się od kilku lat.

W okresie 2015–2023 w większości powiatów zanotowano spadek liczby ludności, przy czym największy zaobserwowano w Piotrkowie Trybunalskim – o 11,5% (8,7 tys. osób) oraz powiatach kutnowskim – o 8,7% (8,6 tys. osób) i łęczyckim – o 8,6% (4,4 tys. osób). W analizowanym okresie wzrosła liczba mieszkańców powiatu łódzkiego wschodniego – o 6,1% (4,3 tys. osób) oraz powiatu zgierskiego – o 0,7% (1,2 tys. osób).

Wykres 12. Liczba ludności
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 12. Population
 As of 31 December

Gęstość zaludnienia, czyli liczba osób przypadająca na 1 km², w końcu grudnia 2023 r. ukształtowała się na poziomie 130 (wobec 131 w 2021 r. oraz 137 w 2015 r.). W Polsce gęstość zaludnienia wyniosła 120 osób na 1 km². Wskaźnik ten wykazuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa łódzkiego. W 2023 r. największą gęstością zaludnienia charakteryzowały się: Łódź – 2223 (wobec 2245 w 2022 r.) oraz gmina miejska Pabianice – 1837 (wobec 1860 w 2022 r.). Najmniejszą wartość wskaźnika zanotowano w gminach wiejskich: Poświętne – 20 oraz Żytno – 24 (przed rokiem były to gminy Poświętne – 21 oraz Żytno – 24).

Struktura ludności według płci w województwie łódzkim na przestrzeni ostatnich lat nie ulega większym zmianom. Podobnie jak przeciętnie w kraju, przeważają kobiety, które w końcu grudnia 2023 r. (tak jak w roku poprzednim i w 2015 r.) stanowiły 52,4% ogólnej liczby mieszkańców województwa. W Polsce, podobnie jak przed rokiem, odsetek kobiet wyniósł 51,7% w 2023 r. (wobec 51,6% w 2015 r.). Warto zauważyć, że udział kobiet zanotowany w łódzkim, w ciągu badanych lat, był najwyższy wśród wszystkich województw.

Współczynnik feminizacji, tj. liczba kobiet na 100 mężczyzn, w latach 2015–2023 wynosił w województwie łódzkim niezmiennie 110 (w Polsce 107). Obserwuje się natomiast znaczne zróżnicowanie wskaźnika w podziale terytorialnym w 2023 r., w miastach województwa ukształtował się on na poziomie 115, a na wsi na poziomie 101 (w Polsce odpowiednio 112 oraz 101). Najwyższymi wartościami współczynnika feminizacji charakteryzowały się miasta: Łódź – 119, Pabianice – 117 oraz Łęczycza i Uniejów – 116. Z kolei największa przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet w 2023 r. wystąpiła w gminach wiejskich: Łanięta i Ładzice, w których współczynnik feminizacji wyniósł odpowiednio: 90 oraz 92.

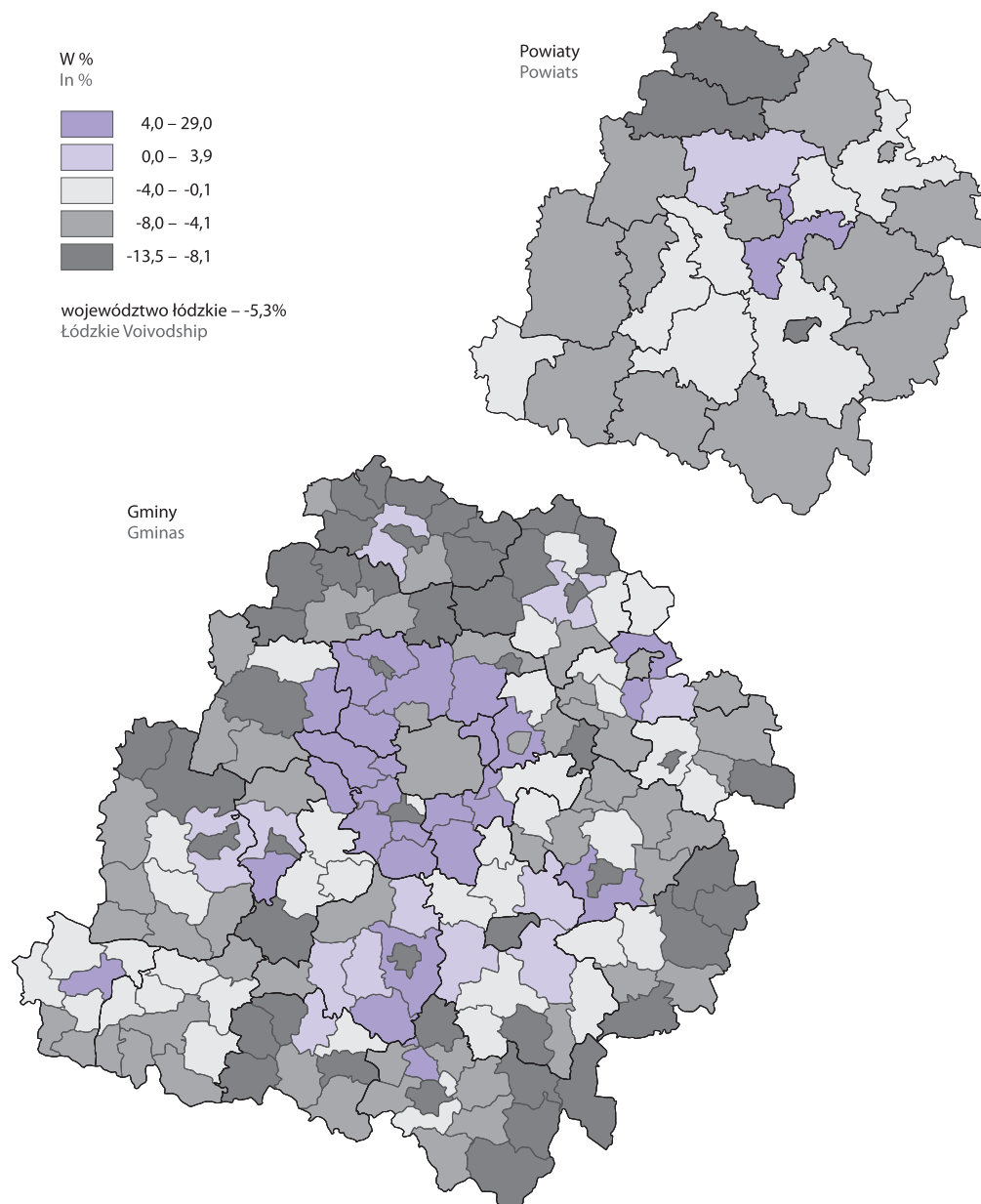
Współczynnik feminizacji jest zróżnicowany ze względu na wiek. W 2023 r., liczebną przewagą mężczyzn zanotowano wśród mieszkańców województwa łódzkiego do 46 roku życia. Wynika to z faktu, iż rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek. Na 100 mężczyzn w tej grupie wieku przypadało 96 kobiet. W kolejnych grupach wieku, z powodu nadumieralności mężczyzn, relacja ta ulega odwróceniu. Dla osób w wieku 47 i więcej lat, mieszkających w województwie łódzkim w 2023 r., współczynnik feminizacji wyniósł 129. Relacja ta ulega jeszcze większym zmianom w starszych grupach wieku, co wynika z dłuższego trwania życia kobiet. Wśród mieszkańców województwa w wieku 65 lat i więcej współczynnik feminizacji wyniósł 158, a dla grupy wieku 85 lat i więcej – 292.

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2015–2023

As of 31 December

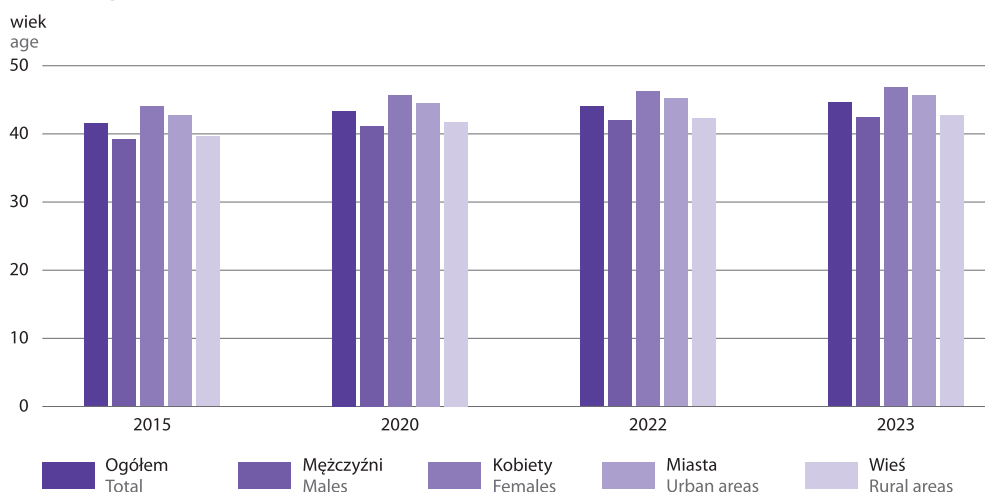

Obserwowane od wielu lat zmiany w liczbie i strukturze ludności według wieku są rezultatem wydłużania się trwania życia, procesów w zakresie ruchu naturalnego, a także procesów migracyjnych (zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych).

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granice wieku, która połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

W końcu 2023 r. statystyczny mieszkaniec województwa łódzkiego miał przeciętnie prawie 45 lat. Mediana wieku osób w województwie łódzkim, w ciągu analizowanych lat, wzrosła o 3 lata (z 41,6 roku w 2015 do 44,6 roku). W wyniku dłuższego trwania życia, kobiety są przeciętnie starsze od mężczyzn. W 2023 r. kobiety z województwa łódzkiego miały średnio prawie 47 lat, zaś mężczyźni nieco ponad 42 lata.

Wykres 13. Mediana wieku ludności
Chart 13. Median age of population

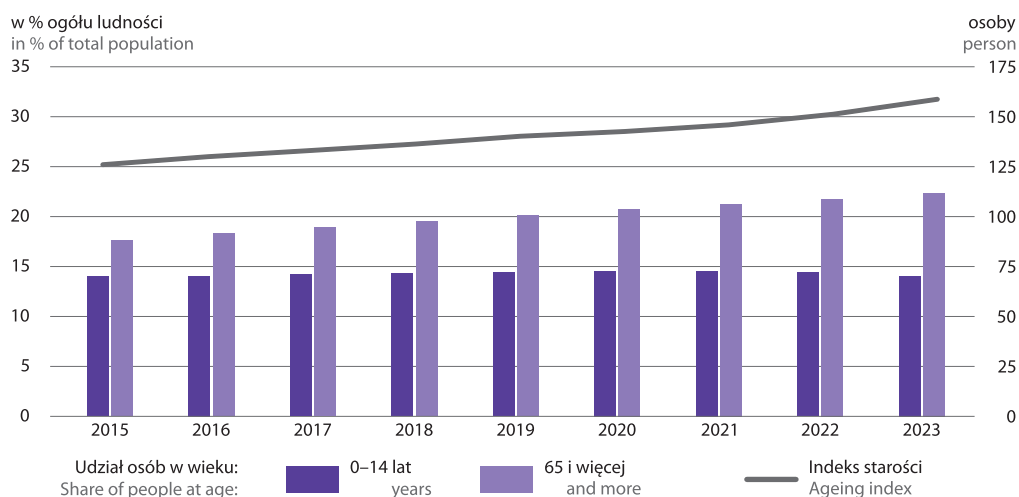
W wyniku długotrwałych przemian demograficznych, a przede wszystkim zmniejszającej się liczby urodzeń, w województwie łódzkim obserwowane jest zmniejszanie się liczby dzieci. W 2023 r. liczba osób w wieku poniżej 15 lat, w porównaniu z rokiem poprzednim, obniżyła się o 2,7% i wyniosła 333,2 tys. W Polsce, w stosunku do 2021 r., zanotowano spadek liczby dzieci o 2,6% do poziomu 5666,6 tys. Udział dzieci w ogólnej liczbie mieszkańców województwa łódzkiego kolejny rok z rzędu zmniejszył się (z najwyższego w analizowanym okresie 14,6% w 2020 r.) – do poziomu 14,1% w 2023 r. i był on o 0,1 p. proc wyższy niż w 2015 r. Dla Polski odnotowano taki sam trend, przy czym w 2023 r. odsetek ten wyniósł 15,1% (wobec 15,0% w 2015 r.).

Niezmienne rośnie natomiast liczebność populacji w wieku 65 lat i więcej. W przypadku mieszkańców województwa łódzkiego w ciągu 2023 r. wielkość tej grupy osób wzrosła o 2,1% do poziomu 528,8 tys. osób. W skali całego kraju zanotowany został wzrost o 2,7% do poziomu 7549,9 tys. osób. Udział populacji w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności jest określany współczynnikiem starości demograficznej. Wskaźnik ten obliczony dla mieszkańców województwa łódzkiego systematycznie wzrastał z 17,6% w 2015 r. przez 21,8% w 2021 r. do 22,4% w ostatnim roku analizy. W skali całego kraju osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły w 2023 r. 20,1% całej populacji (wobec 15,8% w 2015 r.).

Indeks starości – liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat (liczba dziadków na 100 wnuczków).

Kolejnym parametrem obrazującym zmiany zachodzące w strukturze ludności według wieku jest tzw. relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków. Wskaźnik ten, nazywany indeksem starości, w 2023 r. wyniósł w województwie łódzkim 159. Oznacza to, że na 100 dzieci w wieku 0–14 lat, przypadało 159 osób w wieku 65 lat i więcej. Rok wcześniej relacja ta wyniosła 151, podczas gdy w 2015 r. wskaźnik starości przyjął wartość 126. W przypadku całego kraju parametr ten wzrósł z 106 w 2015 r. do 133 w 2023 r.

Wykres 14. Indeks starości
 Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 14. Ageing index
 As of 31 December

Dodatkowo, warto przyjrzeć się zmianom wskaźnika wsparcia osób najstarszych, zwanego wskaźnikiem wsparcia międzypokoleniowego. W 2023 r. parametr ten przyjął wartość 12 zarówno wśród mieszkańców województwa łódzkiego, jak i w skali całego kraju. Oznacza to, że na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 12 osób w wieku 85 lat i więcej. Dla porównania w roku 2015, na 100 osób w grupie wieku 50–64 lata przypadało 10 najstarszych mieszkańców województwa łódzkiego (9 średnio w Polsce).

Analiza ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje na podobne zmiany. Na koniec 2023 r. liczba mieszkańców województwa łódzkiego w wieku przedprodukcyjnym (tj. poniżej 18 lat), była niższa o 1,4% niż w roku poprzednim oraz o 3,2% w odniesieniu do 2015 r. W Polsce, w ciągu roku, odnotowano spadek liczebności tej grupy o 1,2%, a w porównaniu z 2015 r. o 0,5%. Mimo spadku liczebności, odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w łódzkim w ciągu badanych lat zwiększył się o 0,3 p. proc., ale po raz pierwszy od 2015 r. zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim (o 0,2 p. proc.). Grupa osób poniżej 18 roku życia w 2023 r. stanowiła 17,1% ogólnej populacji mieszkańców województwa. W skali kraju odsetek ten zwiększył się z 18,0% w 2015 r. do 18,2% w 2023 r., ale podobnie jak w województwie był o 0,2 p. proc. niższy niż w 2022 r.

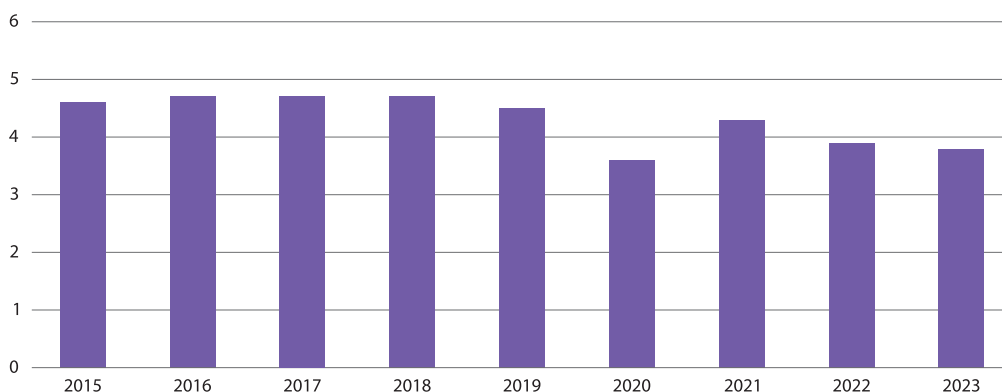
Liczba ludności w wieku produkcyjnym (18–59 lat w przypadku kobiet, 18–64 lata w przypadku mężczyzn) zmniejszyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w stosunku do 2015 r. Spadki te wyniosły w województwie odpowiednio 1,2% oraz 12,0%, natomiast w Polsce – 0,8% oraz 8,4%. Dodatkowo, nastąpił spadek udziału tej zbiorowości w ogólnej liczbie ludności województwa z 61,4% w 2015 r. do 57,0% w 2023 r. W przypadku Polski, odsetek osób w wieku produkcyjnym obniżył się z 62,4% w 2015 r. do 58,4% w 2023 r.

W 2023 r. zaobserwowano, podobnie jak w poprzednich latach, wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej w przypadku kobiet, 65 lat i więcej w przypadku mężczyzn). W latach 2015–2023 liczebność tej zbiorowości zwiększyła się w skali województwa o 12,2%, podczas gdy w Polsce o 16,6%. Udział tej grupy ludności osiągnął poziom 25,9% populacji łódzkiego i był większy o 0,5 p. proc. w stosunku do zanotowanego w 2022 r. oraz o 4,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r. W skali całego kraju odsetek kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, zwiększył się w ciągu ośmiu lat o 3,7 p. proc. i w 2023 r. wyniósł 23,3%. Województwo łódzkie od kilku lat charakteryzuje się najwyższym w Polsce odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym.

Systematyczne zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym, świadczy o postępującym procesie starzenia się mieszkańców zarówno w województwie łódzkim, jak również w skali całego kraju.

Miarą określającą relacje pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku jest współczynnik obciążenia demograficznego. Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., na terenie województwa łódzkiego na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło 75 osób w wieku nieprodukcyjnym, podczas gdy w 2015 r. parametr ten wyniósł 63. W skali całego kraju współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł 71 (wobec 60 w 2015 r.).

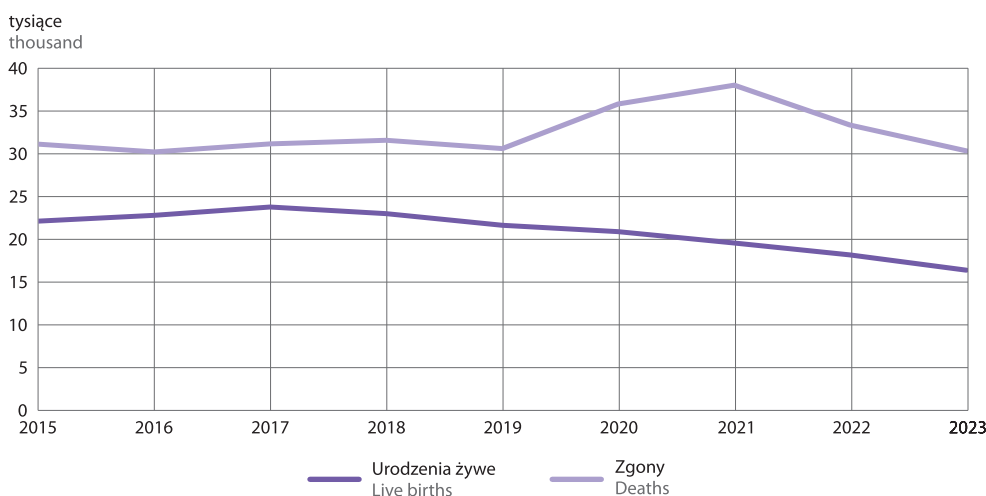
Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności
Chart 15. Marriages contracted per 1000 population

Od stycznia do grudnia 2023 r. w województwie łódzkim zawarto 8,9 tys. związków małżeńskich, tj. o 4,6% mniej niż przed rokiem i o 22,4% mniej niż w 2015 r. Małżeństwa zarejestrowane w województwie łódzkim stanowiły 6,1% nowo zawartych małżeństw w Polsce. W skali całego kraju liczba małżeństw zmniejszyła się o 6,4% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 22,7% w odniesieniu do 2015 r. Współczynnik małżeństw zarejestrowanych w województwie łódzkim, w 2023 r. wyniósł 3,75‰ i jego poziom był niższy niż w latach wcześniejszych (w 2022 r. wyniósł 3,91‰, a w 2015 r. – 4,59‰). W roku 2023 liczba nowo zawartych małżeństw w całym kraju, w przeliczeniu na 1000 ludności, wyniosła 3,87‰ (4,91‰ w 2015 r.).

Małżeństwa zarejestrowane w 2023 r. w miastach województwa łódzkiego stanowiły 63,5% ogółu związków małżeńskich, również częstość zawierania małżeństw w miastach była wyższa niż na wsi. Wskaźnik natężenia małżeństw (liczba małżeństw na 1000 mieszkańców) w miastach województwa łódzkiego wyniósł 3,85‰, podczas gdy na wsi 3,59‰ (w Polsce odpowiednio 4,00‰ oraz 3,68‰).

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

Według danych bilansowych, w województwie łódzkim w ciągu 2023 r. zarejestrowano 16,4 tys. urodzeń żywych, tj. o 1,8 tys. (9,8%) mniej niż przed rokiem oraz o 5,7 tys. (25,9%) mniej niż w 2015 r. W Polsce liczba urodzeń żywych obniżyła się w ciągu analizowanych lat o 26,2% i wyniosła 272,5 tys. Współczynnik urodzeń żywych w województwie łódzkim (liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców) wyniósł 6,91‰ i był niższy zarówno w stosunku do notowanego rok wcześniej (7,61‰), jak i w 2015 r. (8,85‰). Omawiany wskaźnik przyjął tradycyjnie wyższe wartości na wsi – 7,15‰, wobec 6,76‰ w mieście. W skali całego kraju w 2023 r. na 1000 ludności przypadało 7,23 urodzeń żywych, przy czym na wsi współczynnik ten wyniósł 7,49‰, a w miastach – 7,05‰.

W 2023 r. w województwie łódzkim zmarło 30,4 tys. osób, tj. o 3,0 tys. osób (9,0%) mniej niż w roku poprzednim oraz o 0,8 tys. osób (2,5%) mniej niż w 2015 r. Ogólny współczynnik zgonów ukształtował się w województwie na poziomie 12,81‰, podczas gdy rok wcześniej – 13,98‰, a w 2015 r. – 12,46‰. Podobnie jak w latach poprzednich, liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców była wyższa w miastach (13,43‰) niż na wsi (11,79‰). W skali całego kraju w 2023 r. na 1000 ludności przypadało 10,85 zgonów, podczas gdy w 2022 r. współczynnik ten wyniósł 11,86 ‰, a w 2015 r. – 10,27‰.

Według danych za 2022 r. głównymi przyczynami zgonów w województwie łódzkim były choroby układu krążenia oraz nowotwory (odpowiednio 29,5% oraz 21,9% wszystkich zgonów). W przypadku chorób układu oddechowego udział w ogólnej liczbie zgonów zarejestrowanych na terenie województwa wyniósł 7,9%, zaś w przypadku zewnętrznych przyczyn zachorowań i zgonów – 5,1%. W skali całego kraju udziały te były zbliżone i wyniosły odpowiednio 36,0% oraz 23,6%, 6,7% oraz 4,5%. Zgony spowodowane przez COVID-19 w 2022 r. to w województwie 2,5 tys. – 7,6% ogólnej liczby zgonów, podczas gdy w skali kraju udział ten wyniósł 6,7%.

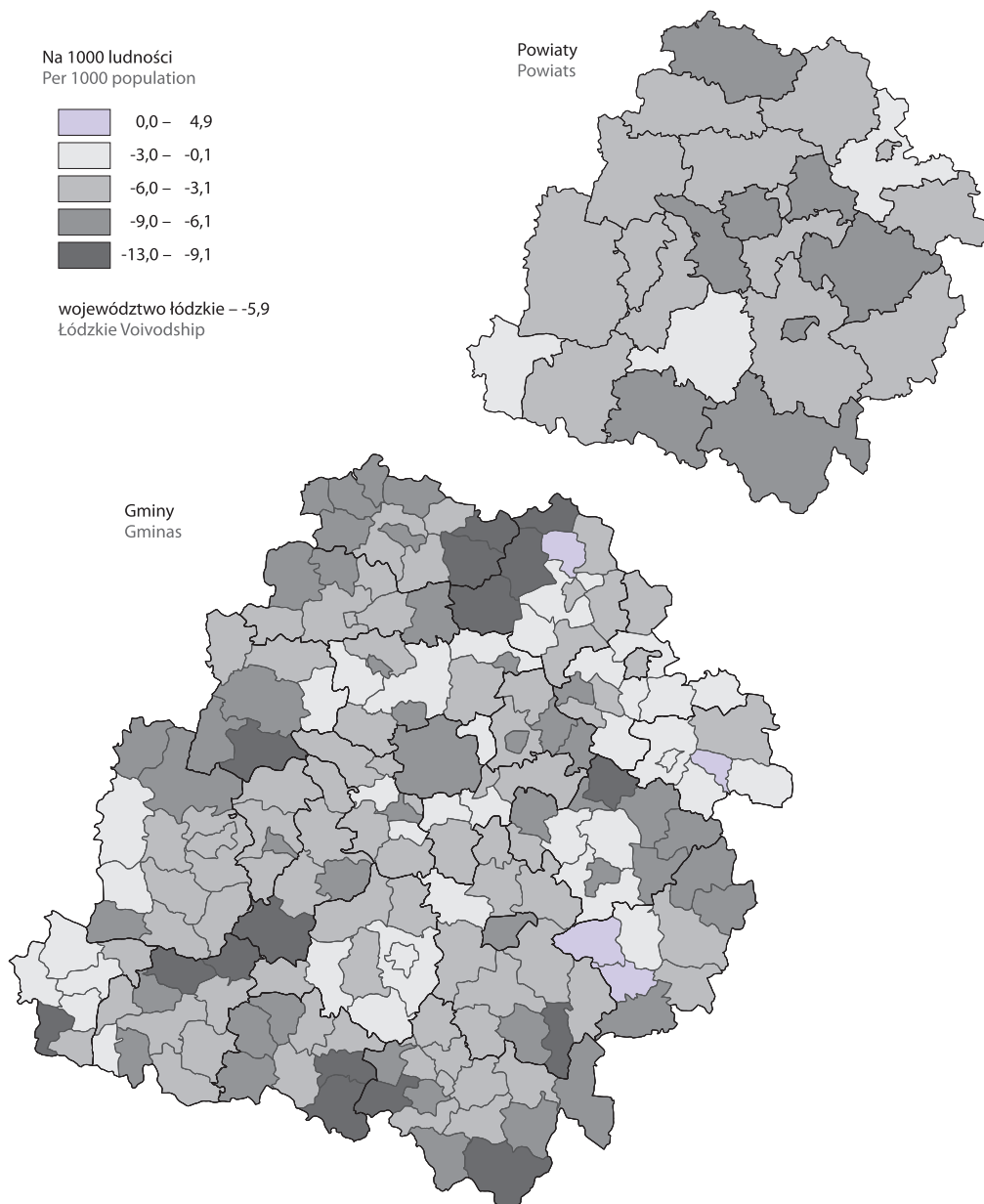
Liczba zgonów niemowląt w województwie łódzkim, w 2023 r. wyniosła 60 (wobec 73 w 2022 r. oraz 106 w 2015 r.). Zgony dzieci poniżej 1 roku życia odnotowane na terenie województwa łódzkiego stanowiły 5,7% ogólnej liczby niemowląt, które zmarły w całym kraju. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął w województwie łódzkim wartość 3,66‰ wobec 4,02‰ w 2022 r. i 4,79‰ w 2015 r. Dla Polski wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 3,86‰ wobec 3,84‰ w 2022 r. i 4,00‰ w 2015 r.

Konsekwencją znaczącej przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń w województwie łódzkim jest trwający od lat ubytek naturalny ludności. Różnica ta wyniosła w 2023 r. minus 13977 osób, podczas gdy rok wcześniej wyniosła minus 15194, a w roku 2015 – minus 9012.

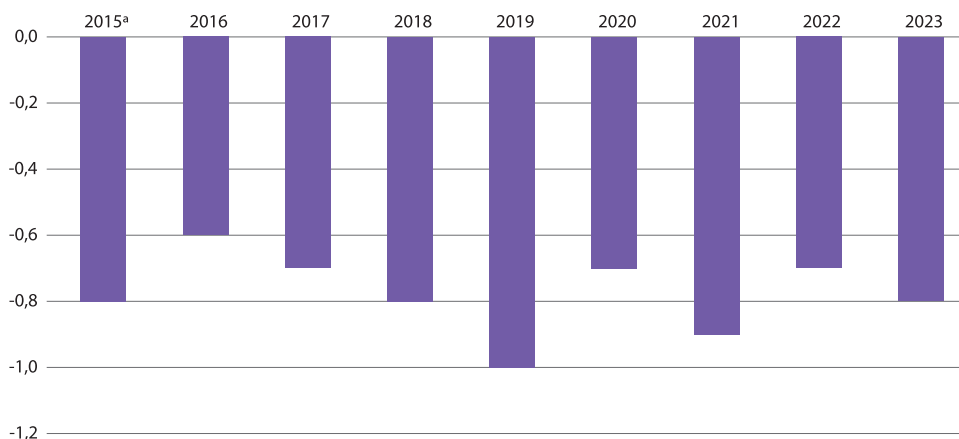
W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przyrost naturalny osiągnął wartość minus 5,90‰ wobec minus 6,37‰ w 2022 r. i minus 3,61‰ w 2015 r. W 2023 r. w województwie łódzkim ujemny współczynnik przyrostu naturalnego odnotowano zarówno w miastach, jak i na wsi, jednak w miastach był on zdecydowanie niższy i wyniósł minus 6,67‰ wobec minus 4,64‰ na wsi. W skali całego kraju wskaźnik przyrostu naturalnego przyjął również wartość ujemną i wyniósł minus 3,62‰ (minus 4,34‰ w miastach oraz minus 2,57‰ na wsi).

We wszystkich powiatach województwa łódzkiego liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2023 r. najniższym wskaźnikiem charakteryzowały się: powiat kutnowski (minus 8,35‰), Łódź (minus 7,42‰), Piotrków Trybunalski (minus 7,00‰) oraz powiat pączęński (minus 6,99‰).

Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2023 r.
Map 20. Natural increase in 2023

Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W ciągu analizowanych lat, w wyniku przewagi wymeldowań nad zameldowaniami, w województwie łódzkim mamy do czynienia z ujemnym saldem migracji wewnętrznych. Podobnie jak w latach poprzednich, odnotowany w województwie łódzkim ubytek migracyjny w ruchu wewnętrznym, dotyczył jedynie miast, gdzie w 2023 r. wyniósł minus 4,9 tys. osób (wobec minus 5,4 tys. w 2022 r.). Na wsi natomiast odnotowano wzrost liczby ludności w wyniku przemieszczeń o 2,8 tys. osób (wobec 3,8 tys. w 2022 r.).

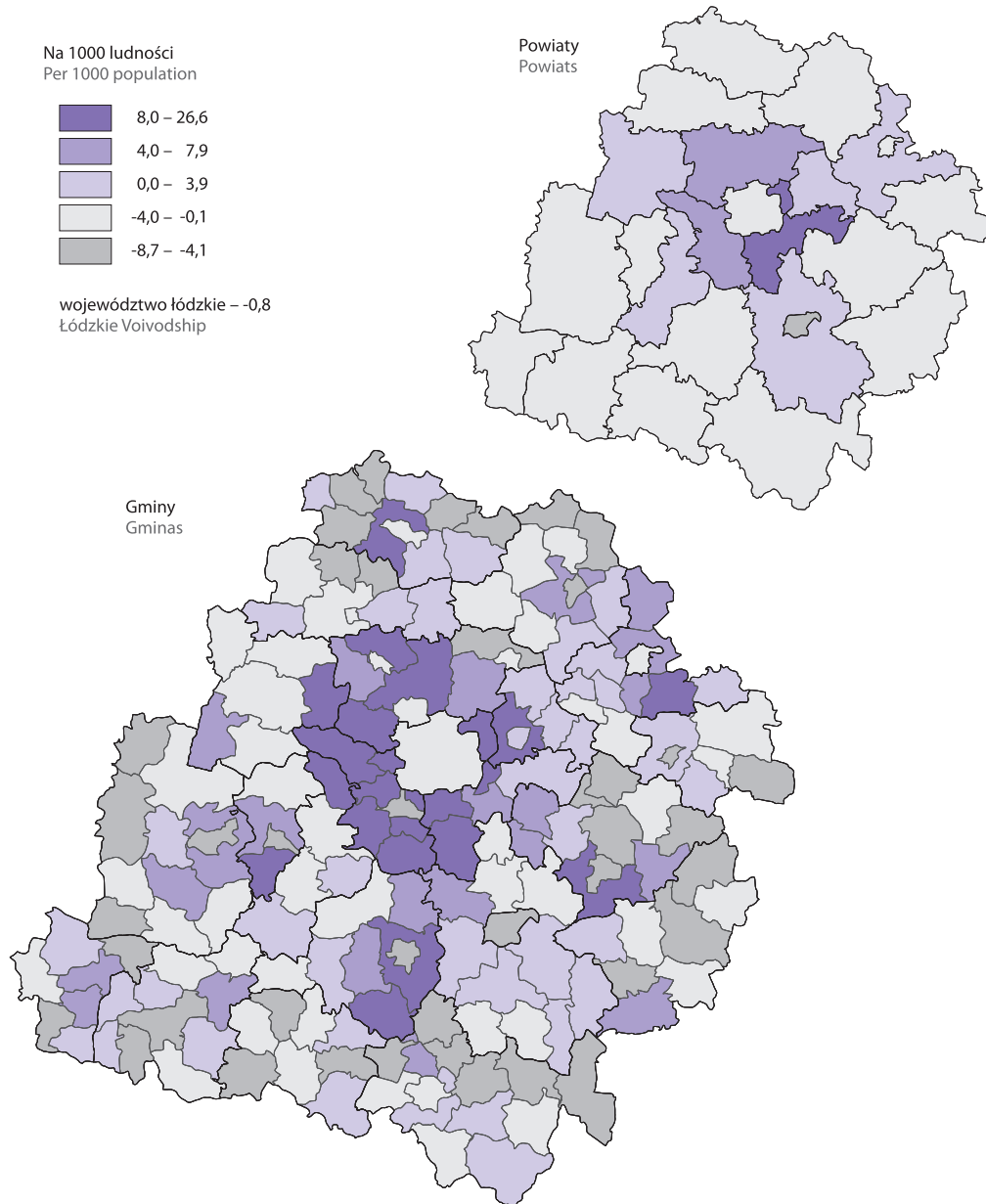
Analiza danych dotyczących migracji zagranicznych pokazuje, że w 2023 r., podobnie jak w roku poprzednim, liczba imigrantów w województwie łódzkim przewyższała liczbę emigrantów o 299 osób (w 2022 r. o 79 osób). Skala zameldowań na pobyt stały z zagranicy wyniosła 576 osób i była wyższa niż w roku poprzednim (w 2022 r. 563 osoby). Liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 277 (wobec 484 w 2022 r.).

W skali całego kraju w 2023 r. liczba emigrantów wyniosła 9,9 tys. wobec 13,6 tys. w 2022 r. W ramach migracji przybyło do kraju 16,7 tys. osób, wobec 15,6 tys. w 2022 r. W 2023 r. podobnie jak w 2022 r., saldo migracji zagranicznych w Polsce przyjęło wartości dodatnie – odpowiednio 6,8 tys. osób oraz 1,9 tys. osób.

W 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie łódzkim saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały, zwane saldem migracji stałej, było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie o 1800 (w 2022 r. – o 1570, a w 2015 r. – o 2071). W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji ludności na pobyt stały w 2023 r. przyjęło wartość minus 0,76‰ (wobec minus 0,66‰ w 2022 r. oraz minus 0,83‰ w 2015 r.). Natomiast w skali Polski saldo migracji ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności osiągnęło wartość dodatnią 0,18‰, wobec 0,05‰ w 2022 r. oraz minus 0,41‰ w 2015 r.

Migracje ludności mają istotny wpływ na stan i strukturę ludności w poszczególnych jednostkach podziału terytorialnego. W 2023 r. w 16 powiatach województwa saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały było ujemne. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w Piotrkowie Trybunalskim (minus 4,23‰), powiecie rawskim (minus 3,85‰) oraz opoczyńskim (minus 3,57‰). Dodatnia wartość współczynnika wystąpiła w 8 powiatach. Najwyższe wartości wskaźnika salda migracji odnotowano w powiatach podregionu łódzkiego: łódzkim wschodnim (9,01‰), pabianickim (4,69‰) i zgierskim (4,44‰).

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2023 r.
 Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2023

5.1.2. Edukacja

5.1.2. Education

W roku szkolnym 2022/23, w szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych i policealnych w województwie łódzkim uczyło się łącznie 305,8 tys. osób, tj. o 0,6% więcej niż przed rokiem. W województwie łódzkim w 2023 r. zdawalność egzaminu maturalnego wyniosła 83,5% (wobec 77,0% rok wcześniej). Liczba studentów zmalała się w ciągu roku do 69,3 tys., tj. o 2,5%.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne realizowane było w przedszkolach i zespołach wychowania przedszkolnego, punktach przedszkolnych oraz oddziałach w szkołach podstawowych. W województwie łódzkim, według stanu na koniec września 2022 r., funkcjonowało 1329 formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego, co stanowiło 5,9% placówek w kraju. W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost ich liczby w województwie o 0,6%, podczas gdy w skali Polski był on na poziomie 0,3%. W stosunku do 2015 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego w województwie wzrosła o 5,7%, a w kraju o 6,6%.

W ogólnej liczbie placówek wychowania przedszkolnego w województwie największą grupę stanowiły przedszkola, których udział wyniósł 57,5% oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 35,6%. Punkty przedszkolne stanowiły 6,6% ogólnej liczby placówek (przed rokiem 6,4%), a zespoły wychowania przedszkolnego to zaledwie 0,3% (wobec 0,4% w 2021 r.) W porównaniu z 2021 r. w województwie zwiększyła się liczba przedszkoli (o 11) oraz punktów przedszkolnych (o 3), zmniejszenie liczby placówek dotyczyło oddziałów przedszkolnych – o 5 oraz zespołów wychowania przedszkolnego – o 1.

W 2022 r. wychowaniem przedszkolnym objętych było 89,3 tys. dzieci, tj. o 3,2% więcej niż w 2021 r. i o 27,0% więcej niż w 2015 r. (w Polsce był to wzrost odpowiednio o 4,2% i o 34,5%).

Na koniec września 2022 r. w miastach funkcjonowało 675 placówek wychowania przedszkolnego, z których 82,5% stanowiły przedszkola. Do wszystkich typów placówek w miastach uczęszczało 60,8 tys. dzieci, tj. o 3,4% więcej w porównaniu z 2021 r. oraz o 25,4% więcej niż w 2015 r. Prawie połowa placówek wychowania przedszkolnego (49,1%) w województwie łódzkim zlokalizowana była na wsi, jednak w ogólnej liczbie dzieci objętych edukacją przedszkolną, dzieci z terenów wiejskich stanowiły 31,9%. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na wsi w ciągu roku zwiększyła się o 2,9%, a w porównaniu z 2015 r. była większa o 30,5%.

W porównaniu z 2021 r. najwyższy wzrost liczby placówek wychowania przedszkolnego odnotowano w powiecie piotrkowskim (o 4 placówki) oraz w Łodzi (o 5). Spadek nastąpił w czterech powiatach: sieradzkim i łaskim (ubyło po 2 placówki) oraz zgierskim i skierniewickim (po 1). W stosunku do 2015 r. najwięcej placówek tego typu przybyło m.in. w powiatach: bełchatowskim (o 12 więcej), piotrkowskim (o 11), miastach na prawach powiatu Łodzi (o 11) i Piotrkowie Trybunalskim (o 9) oraz powiatach tomaszowskim (o 8) i sieradzkim (o 6). Spadek natomiast dotyczył powiatów: rawskiego (mniej o 8 placówek), łaskiego (o 5), poddębickiego (o 3) oraz miasta na prawach powiatu Skierniewic (o 3).

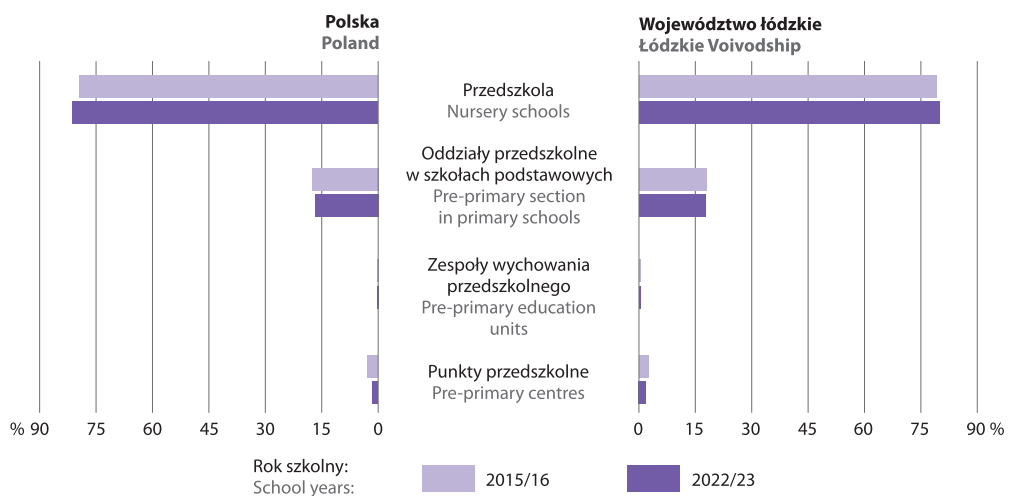
Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a
Table 10. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2015/2016	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Placówki Establishments	1257	1313	1321	1329
miasta urban areas	605	662	666	675
wieś rural areas	652	651	655	654
w tym przedszkola of which nursery schools	655	742	753	764
w tym specjalne of which special	17	21	21	23
Dzieci Children	70308	83492	86498	89295
miasta urban areas	48487	57350	58814	60816
wieś rural areas	21821	26142	27684	28479
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	6031	21984	21783	23343
5 lat 5 years	24467	21118	22085	23666

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in the units performing health care activities.

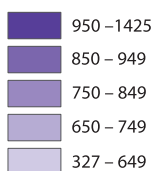
Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek
Chart 18. Children in pre-primary establishments by type of establishments

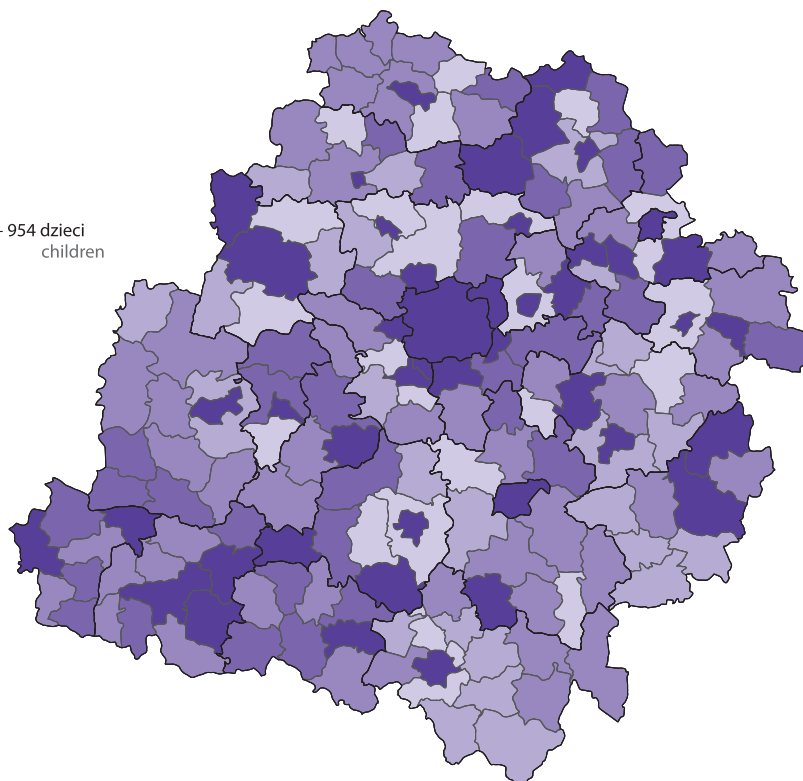
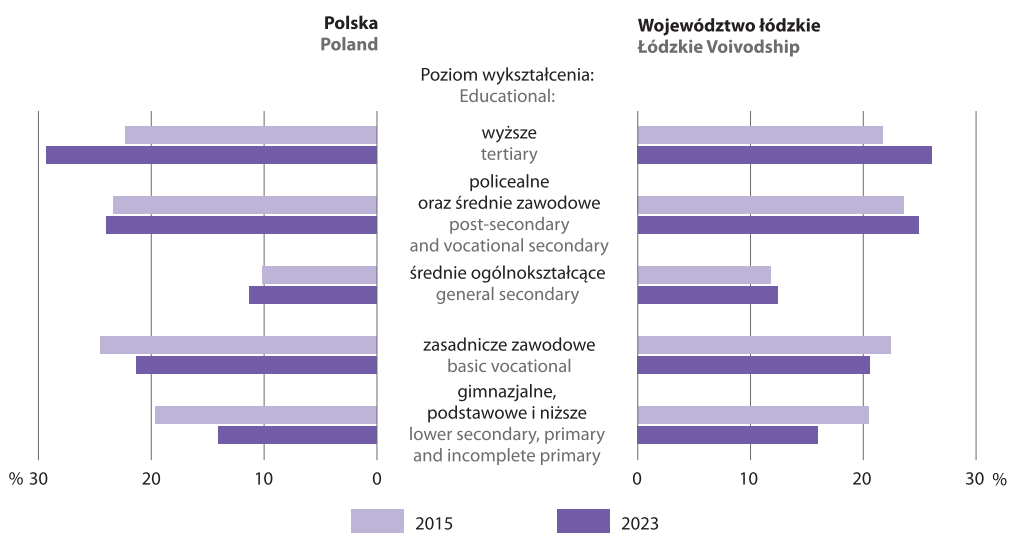
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23

Map 22. Pre-primary education in the 2022/23 school year

Dzieci w wieku 3–6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym
na 1000 dzieci tej grupy wieku
Children aged 3–6 years in pre-primary education
per 1000 children in this age group

województwo łódzkie – 954 dzieci
Łódzkie Voivodship children

Wykres 19. Ludność według poziomu wykształcenia^a według BAEL Chart 19. Structure of population by level^a of educational attainment by LFS

^a W 4 kwartale, w wieku 15–89 lat.
a In 4th quarter, aged 15–89.

Edukacja

W województwie łódzkim według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w latach 2021–2023 w populacji osób w wieku 15–89 lat zaobserwowano systematyczny wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym. W 4 kwartale 2023 r. udział takich osób wyniósł w województwie łódzkim 25,7%, co oznacza wzrost tego wskaźnika o 2,9 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2021 r. (w Polsce było to 29,9%, o 3,9 p. proc. więcej). Równie wysoki odsetek w województwie stanowiły osoby z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym – 25,0%, jednak ich udział był o 2,5 p. proc. mniejszy niż w pierwszym z analizowanych lat (w Polsce 23,9% i spadek o 1,5 p. proc.). Udział osób legitymujących się wykształcenie zasadniczym zawodowym/brażowym wzrósł na przestrzeni dwóch lat o 0,8 p. proc. i ukształtował się na poziomie 21,1% (w kraju było to 21,3% i spadek o 1,7 p. proc.). Najmniej liczną grupę w województwie łódzkim stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 11,7%, ale ich udział wzrósł o 1,4 p. proc. w porównaniu z 4 kwartałem 2021 r. (w kraju 11,0% i 0,7 p. proc. więcej niż w 2021 r.). Odsetek osób posiadających wykształcenie gimnazjalne lub niższe oraz osoby bez wykształcenia szkolnego stanowiły 16,4% ludności województwa łódzkiego wg BAEL, a ich udział w obserwowanych latach zmniejszył się o 2,5 p. proc. (w Polsce 13,9% i 1,5 p. proc. mniej).

Edukacja w szkołach podstawowych

Rok szkolny we wrześniu 2022 r. w województwie łódzkim zaingurowały 874 szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (co stanowiło 6,2% szkół podstawowych w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym w województwie były o 4 placówki mniej, a w kraju ubyło 71 szkół.

Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej roku szkolnym 2022/23 objęło łącznie 187,6 tys. uczniów (o 0,3% mniej niż przed rokiem), w tym 3,2 tys. w szkołach specjalnych (wzrost o 8,6%). Uczniowie z terenu województwa stanowili 6,0% uczniów szkół podstawowych w Polsce. W miastach do szkół podstawowych uczęszczało 122,9 tys. dzieci i młodzieży (o 1,6% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), natomiast na wsi uczyło się 64,7 tys. osób (o 3,7% mniej). Naukę w klasie pierwszej we wrześniu 2022 r. rozpoczęło 23,3 tys. uczniów, tj. o 3,3% więcej niż przed rokiem, a pierwszoklasiści stanowili 12,4% ogółu uczniów szkół podstawowych (wobec 12,0% w roku szkolnym 2021/22). W czerwcu 2022 r. naukę w klasie ósmej (zamykającej edukację na poziomie podstawowym) zakończyło 30,7 tys. absolwentów (o 40,4% więcej niż rok wcześniej).

W roku szkolnym 2022/23 na 1 szkołę podstawową (bez szkół specjalnych) przypadało 228 uczniów – czyli tyle samo co przed rokiem. W miastach liczba uczniów na 1 szkołę podstawową (bez szkół specjalnych) była prawie trzykrotnie większa (383 uczniów) niż na terenach wiejskich (130 uczniów).

Największe obciążenie obserwowano w miastach na prawach powiatu: w Skierniewicach (475), w Łodzi (373) i w Piotrkowie Trybunalskim (338) oraz w powiatach: pabianickim (302) oraz zgierskim (296).

Najmniejsze zagęszczenie uczniów w szkołach podstawowych odnotowano w powiatach: skierniewickim (94) i wieruszowskim (122).

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23

Map 23. Pupils in primary schools in the 2022/23 school year

Liczba uczniów na 1 oddział

Pupils per section in primary schools

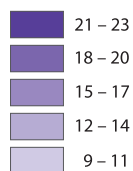
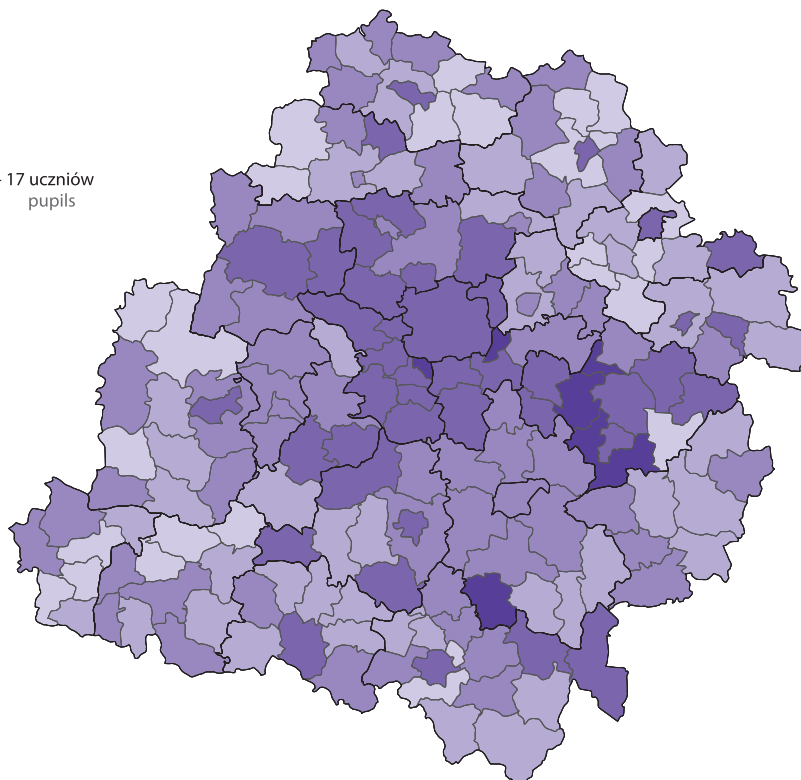
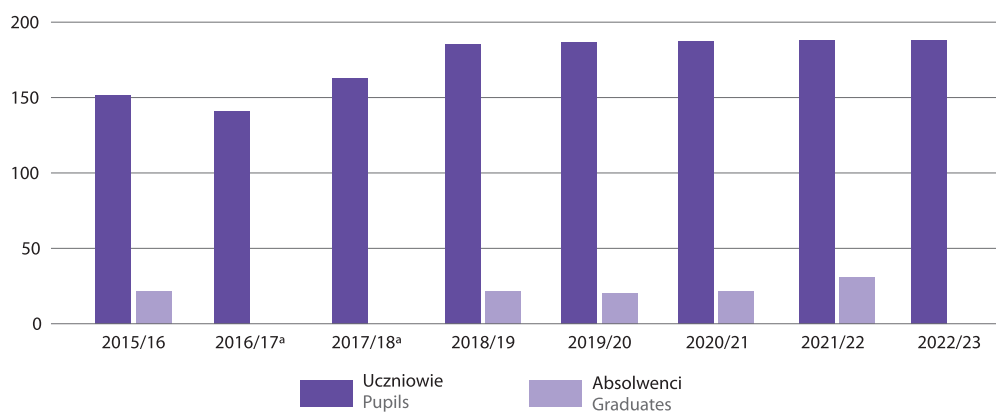
województwo łódzkie – 17 uczniów
Łódzkie Voivodship pupils**Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych**

Chart 20. Pupils and graduates of primary schools

tysiące
thousand

a Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji, tj. z przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową.

a Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school.

Edukacja w szkołach ponadpodstawowych

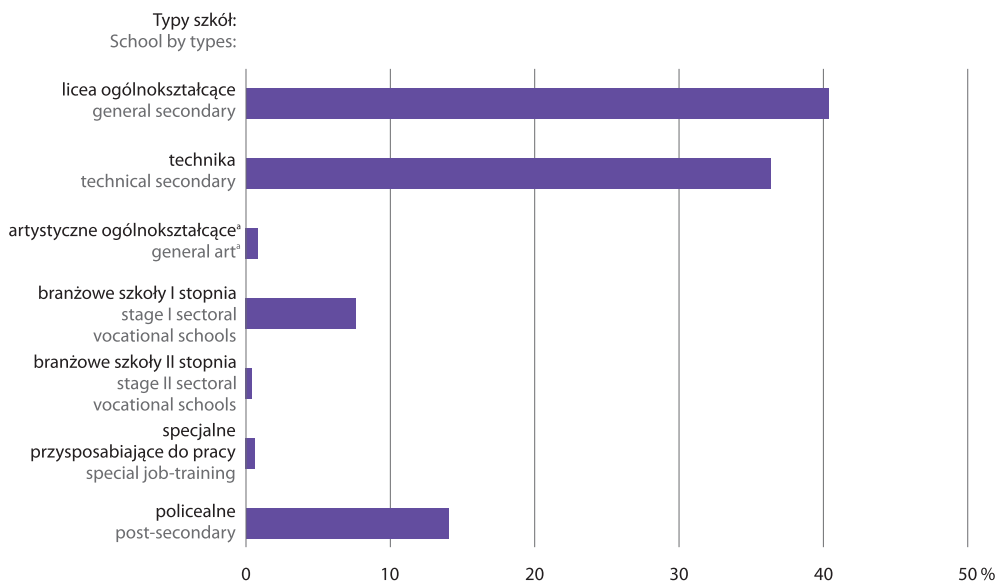
Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

Na początku roku szkolnego 2022/23 w województwie łódzkim działało 429 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży (tj. o 7 więcej co rok wcześniej), co stanowiło 6,3% takich szkół w kraju. W województwie w szkołach ponadpodstawowych kształciło się 101,6 tys. uczniów (o 1,7% więcej niż rok wcześniej), czyli 6,1% populacji uczniów takich szkół w Polsce. W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 spadła liczba techników i specjalnych szkół przysposabiających do pracy (po 1), a wzrost zaobserwowano w przypadku szkół branżowych II stopnia – o 8 placówek oraz branżowych I stopnia – o 1 placówkę.

Wzrost liczby uczniów szkół ponadpodstawowych dotyczył przede wszystkim szkół branżowych II stopnia (484 uczniów wobec 109 rok wcześniej) oraz liceów ogólnokształcących (wzrost o 10,9%) i techników (o 8,2%). W szkołach branżowych I stopnia populacja uczniów w ciągu roku zmalała o 5,6% (do 9,0 tys.)

W szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży, zgodnie ze strukturą demograficzną, nieznacznie przeważali mężczyźni (51,4% ogółu uczniów), przy czym udział ten kształtował się różnie w zależności od typu szkoły. W szkołach branżowych II stopnia mężczyźni stanowili 73,1% ogółu uczniów, w branżowych szkołach I stopnia – 70,1%, w technikum udział mężczyzn wyniósł 63,6%, a w specjalnych szkołach przysposabiających do pracy kształtował się na poziomie 60,8%. Kobiety dominowały w szkołach artystycznych ogólnokształcących, gdzie stanowiły 82,6% oraz w liceach ogólnokształcących – 62,8%.

Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2022/23
Chart 21. Students of post-primary schools by types of schools in the 2022/23 school year

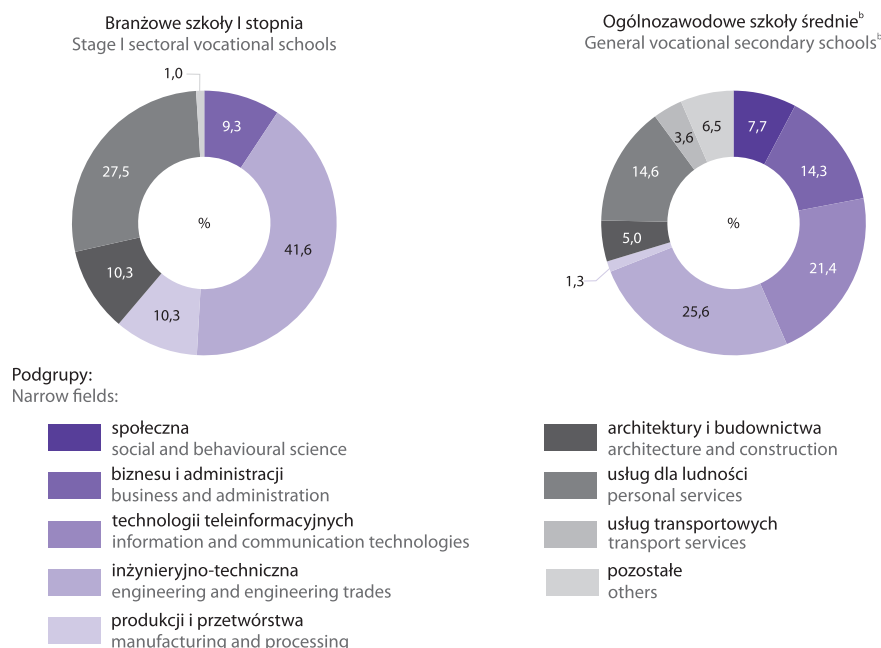
a Dające uprawnienia zawodowe.
a Leading to professional certification.

W czerwcu 2022 r. naukę na poziomie ponadpodstawowym ukończyło 21,3 tys. osób (tj. o 16,0% więcej niż rok wcześniej), czyli 5,9% absolwentów takich szkół w kraju.

Wśród absolwentów branżowych szkół I stopnia najwięcej ukończyło naukę w zawodach z podgrupy inżynieryjno-technicznej (41,6% ogółu absolwentów), usług dla ludności (27,5%) oraz produkcji i przetwórstwa (10,3%). Absolwenci techników (łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi) stanowili 10,3% absolwentów.

nokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe) najczęściej kończyli naukę na kierunkach z podgrupy: inżynieryjno-technicznej (25,6% ogółu absolwentów), technologii teleinformatycznych (21,5%), usług dla ludności (14,6%) oraz biznesu i administracji (14,3%).

Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2021/22
Chart 22. Graduates of vocational schools by narrow fields of education^a in the 2021/22 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Branżowe szkoły II stopnia, technika i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Stage II sectoral vocational schools, technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Uzupełnienie edukacji na poziomie średnim zawodowym zapewniają szkoły policealne. W końcu września 2022 r. w województwie łódzkim działało 97 takich szkół (tj. 7,5% szkół tego typu w kraju) i w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym ich liczba zmniejszyła się o 3 placówki. Kształciło się w nich 16,6 tys. osób (7,1% uczniów w Polsce), czyli o 4,4% więcej niż przed rokiem. W czerwcu 2022 r. naukę w szkołach policealnych zakończyło 3,7 tys. osób (6,3% w kraju).

Wyniki egzaminu maturalnego

Do egzaminu maturalnego przystępują absolwenci: liceów ogólnokształcących, techników oraz innych szkół ponadpodstawowych. Egzamin maturalny jest jedną z form ukończenia szkoły średniej, a jego wynik może być czynnikiem wpływającym na decyzje związane z dalszą edukacją.

Do egzaminu maturalnego w maju 2023 r. przystąpiło 15955 absolwentów szkół ponadpodstawowych, z czego 54,1% stanowiły kobiety. Liczba osób przystępujących do egzaminu maturalnego była o 5,9% mniejsza w porównaniu z poprzednim rokiem. W 2023 r. egzamin maturalny zdało 13317 osób, tj. o 2,1% więcej niż rok wcześniej. Spośród osób, które zdały egzamin maturalny 54,2% stanowiły kobiety.

W województwie łódzkim w 2023 r. zdawalność egzaminu maturalnego ukształtowała się na poziomie 83,5% (wobec 77,0% rok wcześniej), przy średnim wyniku dla kraju 84,4% (dane dotyczą egzaminu maturalnego przeprowadzonego w maju). Wśród kobiet wskaźnik ten wyniósł 83,7% w 2023 r. (wobec 78,0% w 2022 r.), wśród mężczyzn był on nieco niższy – 83,2% (wobec 75,7%).

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny^a
 Table 11. Persons who took or passed matriculation exam^a

Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023
Kobiety Females				
przystąpiło took	8694	9205	9188	8625
zdało passed	6493	6860	7165	7218
Mężczyźni Males				
przystąpiło took	7536	7822	7760	7330
zdało passed	5270	5528	5877	6099

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach - starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły
 a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas - the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

Do egzaminu maturalnego przystępuje więcej kobiet niż mężczyzn, co wynika z faktu, że populacja kobiet jest większa w szkołach ogólnokształcących, w których najczęściej jako zakończenie edukacji wybiera się właśnie egzamin maturalny.

Szkolnictwo wyższe

W roku akademickim 2022/23 na terenie województwa łódzkiego miało siedzibę 20 uczelni wyższych, tj. o 1 więcej niż rok wcześniej (w kraju działało 341 uczelni - o 6 mniej). We wszystkich uczelniach działających na terenie województwa kształciło się 69,3 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), tj. o 2,5% mniej niż w 2021 r., a studenci z terenu województwa łódzkiego stanowili 5,7% studentów w kraju. Studenci uczelni publicznych w województwie łódzkim stanowili 69,2% ogółu (w kraju 65,7%), a słuchacze studiów stacjonarnych 57,4% (52,6% w Polsce).

Na studiach magisterskich jednolitych kształciło się 18,8% ogółu studentów (przeciętnie w kraju było to 17,1%), natomiast odsetek studentów na studiach pierwszego stopnia wyniósł 60,1% (przy średniej w Polsce 61,4%).

W 2022 r. studia wyższe ukończyło 15,8 tys. osób, tj. o 1,8% mniej niż przed rokiem (5,4% absolwentów w Polsce), a wśród nich 64,2% to absolwenci studiów stacjonarnych.

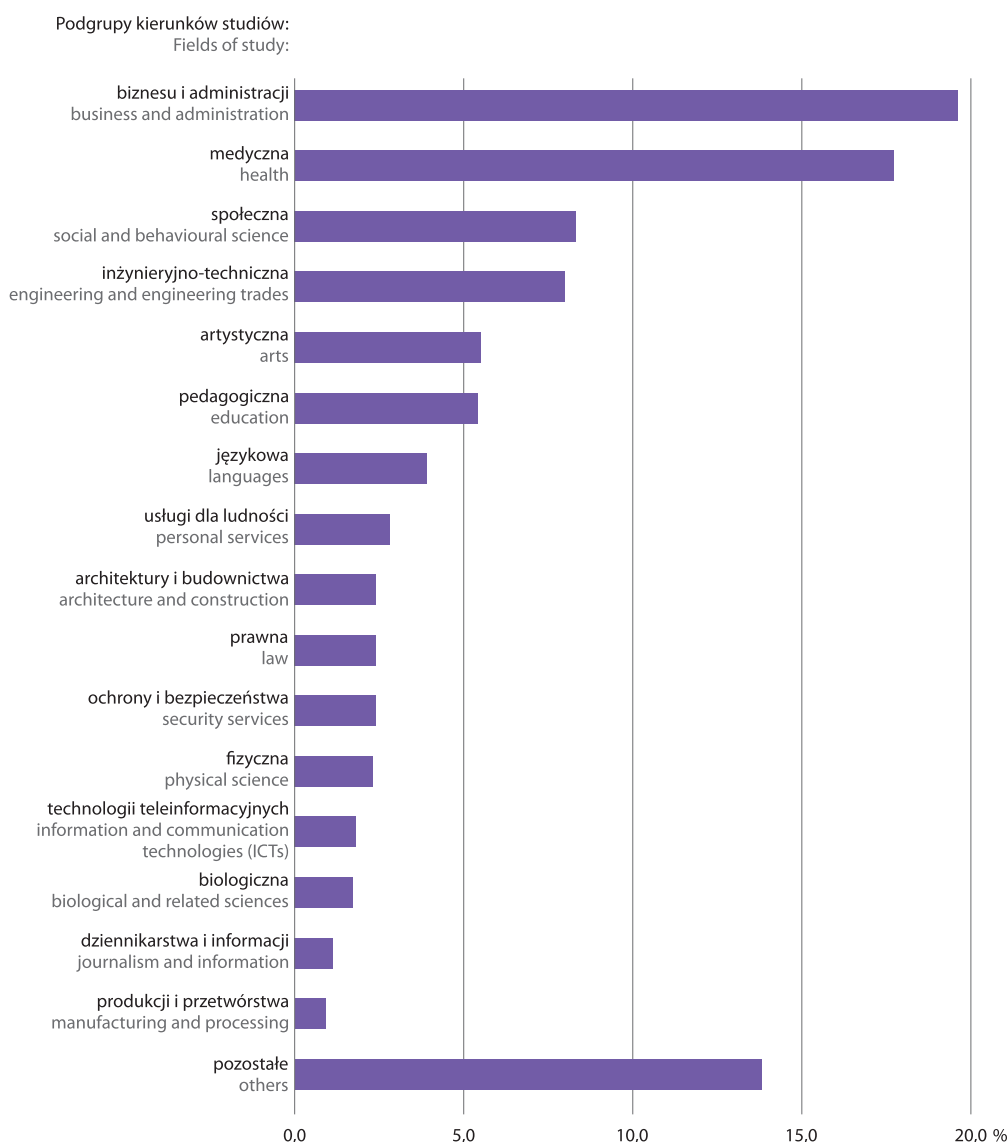
Centrum akademickie w województwie łódzkim stanowi Łódź, gdzie w roku akademickim 2022/23 swoją siedzibę miało 18 spośród 20 wyższych uczelni województwa. W Łodzi studiowało łącznie 64,5 tys. osób (o 2,2% mniej niż przed rokiem). Poza Łodzią szkoły wyższe znajdowały się również w Kutnie i Skierniewicach (po 1 uczelni), a w Bełchatowie, Piotrkowie Trybunalskim, Tomaszowie Mazowieckim, Sieradzu oraz Zduńskiej Woli funkcjonowały filie szkół wyższych (zarówno z terenu województwa, jak i spoza niego).

Wśród osób, które ukończyły studia wyższe, największy odsetek stanowili absolwenci kierunków związanych z: biznesem i administracją (19,6%), medycyną (17,7%), kierunkami społecznymi (8,3%) oraz inżynierjno-technicznymi (8,0%).

Kształcenie dorosłych

Szkoły dla dorosłych nastawione były głównie na umożliwienie kontynuacji przerwanej ścieżki kształcenia. W roku szkolnym 2022/23 w województwie łódzkim funkcjonowały 50 szkół dla dorosłych: 4 szkoły podstawowe i 46 liceów ogólnokształcących. Uczyło się w nich łącznie 6,2 tys. słuchaczy (o 0,3% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), z tego 6,0 tys. w liceach ogólnokształcących i 0,1 tys. w szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2021/22 r. szkoły dla dorosłych ukończyło łącznie 1,6 tys. uczniów (o 24,4% mniej niż w roku 2020/21), w tym 1,6 tys. to absolwenci liceów ogólnokształcących.

Wykres 23. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2021/22
Chart 23. Graduates by broad fields of education in the 2021/22 academic year

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Zadania oświatowe wykonywane są przez samorządy i należą do ich zadań własnych. W 2022 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie łódzkim na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą przeznaczono łącznie 5870 mln zł, tj. o 10,4% więcej niż rok wcześniej, z czego 84,0% to wydatki poniesione przez gminy łącznie z miastami na prawach powiatu.

5.1.3. Zasoby pracy

5.1.3. Labour resources

Według stanu na koniec października 2023 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim wyniosła 995,4 tys. osób (o 0,8% mniej niż na koniec grudnia 2022 r.). Mężczyźni stanowili 52,3% ogółu pracujących. Najwięcej pracujących skupionych było w sekcjach: przetwórstwo przemysłowym oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych.

W końcu grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 53,2 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem o 1,2 tys. osób (tj. o 2,3%). Stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 5,4% i była o 0,1 p. proc. niższa niż w grudniu 2022 r. Osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (43,7 tys. osób), stanowiły 82,2% ogółu bezrobotnych.

W 4 kwartale 2023 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie łódzkim liczyła 1109 tys. osób, a biernych zawodowo – 841 tys. Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,9%, natomiast wskaźnik zatrudnienia osiągnął wartość 54,6%.

Dane o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

1. pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
4. członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
5. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

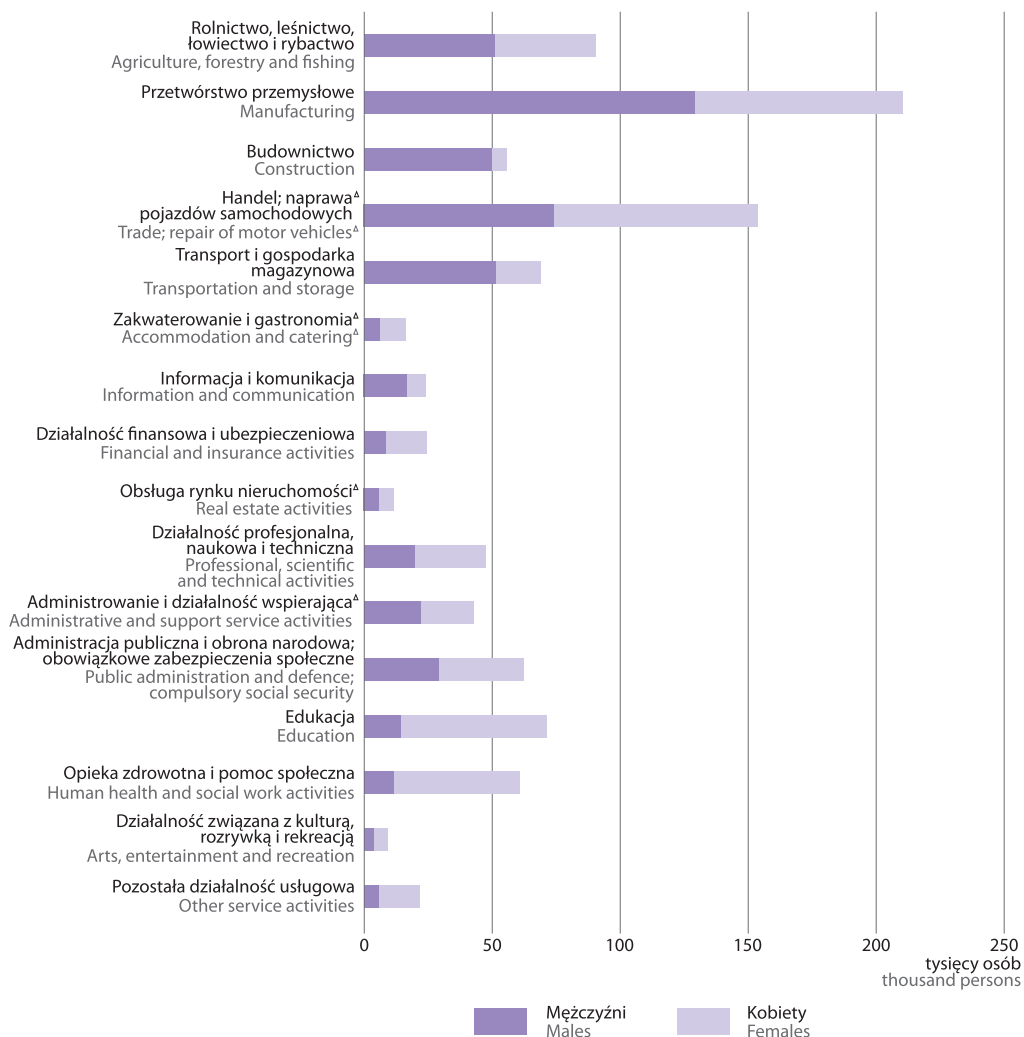
Na ostatni dzień października 2023 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim wyniosła 995,4 tys. osób (co stanowiło 6,6% wszystkich pracujących w kraju). W porównaniu ze stanem w końcu grudnia 2022 r. ich liczba zmniejszyła się o 0,8% (z skali całego kraju odnotowano wzrost o 0,4%). Wśród ogółu pracujących w gospodarce narodowej większą część stanowili mężczyźni. W końcu października 2023 r. ich udział wyniósł 52,3% i był niższy o 0,1 p. proc. od zanotowanego w końcu 2022 r.

Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej był zróżnicowany również w zależności od rodzaju działalności podmiotu, w którym wykonywali pracę. Według stanu na 31 października 2023 r. najwięcej, bo 210,2 tys. pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim skupionych było w przetwórstwie przemysłowym, tj. 21,1% ogółu pracujących. W tej sekcji kobiety stanowiły 38,6%. Druga pod względem liczby pracujących sekcja – handel; naprawa pojazdów samochodowych skupiała 15,4% ogółu pracujących, a udział kobiet wyniósł 51,7%. Według stanu na koniec października 2023 r. najsilniej sfeminizowane były sekcje opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz edukacja. Kobiety stanowiły w tych sekcjach odpowiednio 80,8% oraz 79,6% pracujących. Najbardziej zmaskulinizowane sekcje to budownictwo, transport i gospodarka magazynowa oraz informacja i komunikacja, gdzie udział mężczyzn wyniósł odpowiednio 89,9%, 74,9% oraz 69,3%.

Struktura płci pracujących była również zróżnicowana według ich miejsca zamieszkania. Przewaga kobiet wśród pracujących występowała głównie w największych miastach województwa łódzkiego oraz w gminach je otaczających, im dalej od nich, tym ich udział był relatywnie mniejszy. Według stanu na 31 października 2023 r. największy udział kobiet – 50,5% odnotowano w Łodzi oraz mieście Ozorków – 50,2%, a najmniejszy w gminie wiejskiej Rzeczyca – 40,9%.

Wykres 24. Pracujący w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD i płci w 2023 r.

Stan w dniu 31 października

Chart 24. Employed persons in the national economy by selected PKD/NACE sections and sex in 2023
As of 31 October

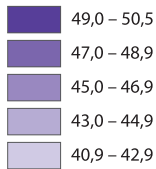
Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.

Stan w dniu 31 października

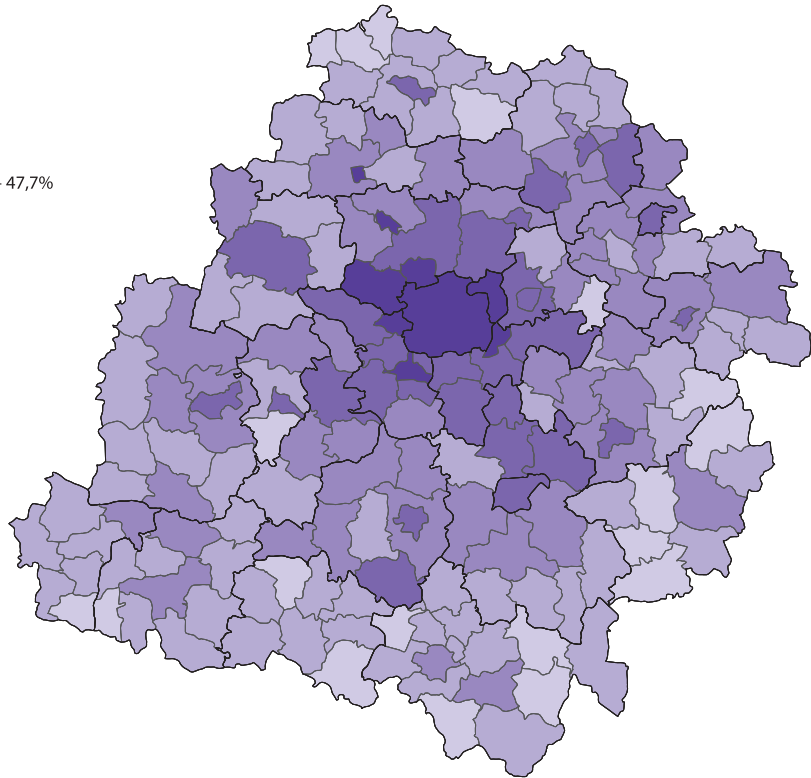
Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023

As of 31 October

W %
In %

województwo łódzkie – 47,7%
Łódzkie Voivodship

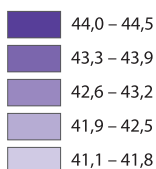
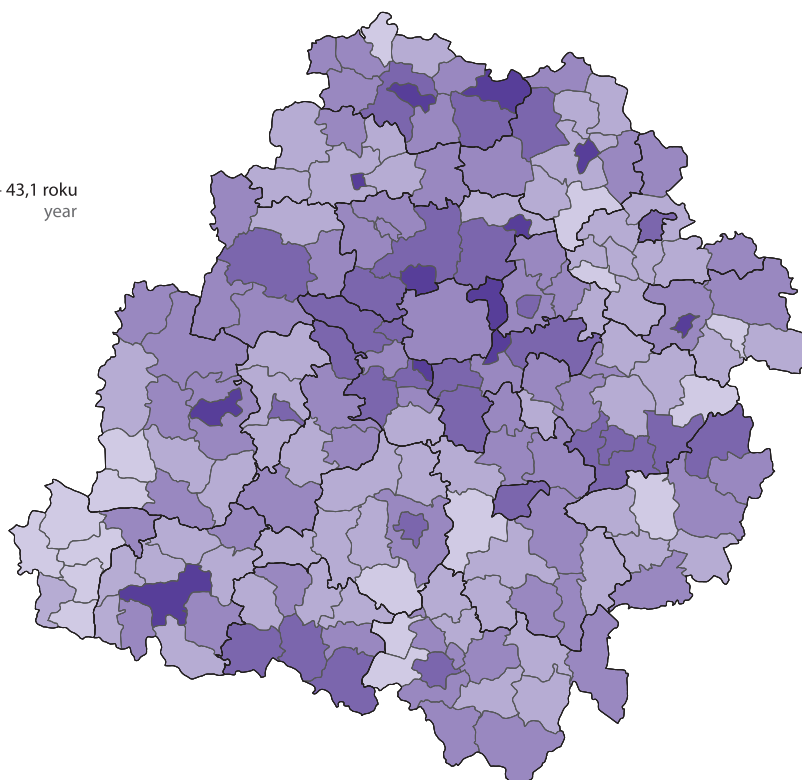

Średnia wieku pracujących w województwie łódzkim w końcu października 2023 r. wyniosła 43,1 roku, natomiast mediana wieku 43,0 lata (wobec 42,9 roku oraz 43,0 lata na koniec grudnia 2022 r.). Wskaźniki te były wyższe w stosunku do ogólnokrajowych odpowiednio o 0,5 roku i 1,0 rok.

Średnia wieku i mediana wieku pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim były zbliżone dla kobiet i mężczyzn. Średnia wieku dla kobiet wyniosła 43,1 roku, dla mężczyzn – 43,2 roku, natomiast mediana wieku – 43,0 lata w przypadku obydwu płci.

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r.

Stan w dniu 31 października

Map 25. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023
As of 31 OctoberWiek
Agewojewództwo łódzkie – 43,1 roku
Łódzkie Voivodship year

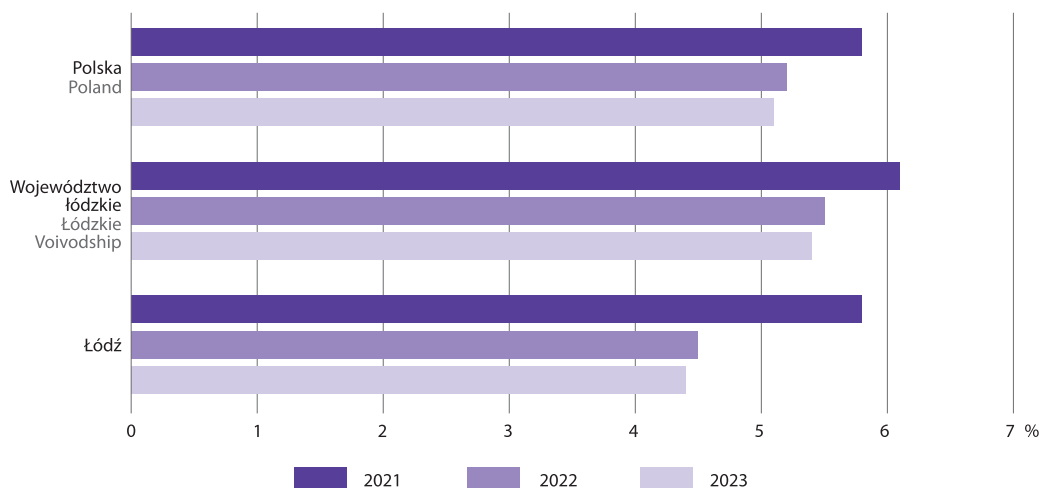
W przekroju gminnym najwyższą średnią wieku pracujących odnotowano w gminie wiejskiej Nowosolna (44,5 roku) oraz gminach miejskich: Sieradz i Łowicz (po 44,4 roku). Najniższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w gminach wiejskich: Regnów i Brąszewice (po 41,1 roku).

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

W końcu grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 53,2 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem o 1,2 tys. osób (tj. o 2,3%). Zbiorowość bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w całym kraju zmniejszyła się o 3,0%, w stosunku do 2022 r., do poziomu 788,2 tys. osób.

Wykres 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 25. Registered unemployment rate
As of 31 December

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

W województwie łódzkim, w końcu 2023 r., stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 5,4% i była o 0,3 p. proc. wyższa niż średnio w kraju. W porównaniu z 2022 r. nastąpił jej spadek o 0,1 p. proc. zarówno w województwie, jak i w skali Polski.

Analiza terytorialnego zróżnicowania stopy bezrobocia w województwie łódzkim wskazała, że różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w końcu grudnia 2023 r. wyniosła 5,0 p. proc. (wobec 4,7 p. proc. przed rokiem). Rozpiętość ta została wyznaczona przez stopę bezrobocia w powiecie opoczyńskim (8,2%) oraz rawskim (3,2%). Do powiatów o wysokiej stopie bezrobocia należały również powiaty: pajęczański (8,1%), kutnowski (7,8%) i tomaszowski (7,6%).

Spadek stopy bezrobocia w odniesieniu do 2022 r. odnotowano w dwunastu powiatach, najwyższy w powiatach: wierszowskim, łęczyckim (każdy o 0,6 p. proc.), brzezińskim i łowickim (każdy o 0,5 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia wystąpił w powiatach: poddębickim (o 0,4 p. proc.), kutnowskim, radomszczańskim, zduńskowolskim oraz Skierniewicach (każdy o 0,2 p. proc.), a także powiatach: łaskim, łódzkim wschodnim, opoczyńskim i zgierskim (każdy o 0,1 p. proc.). Natomiast w powiatach piotrkowskim i wieluńskim oraz Piotrkowie Trybunalskim pozostała na tym samym poziomie.

W omawianym okresie 65,3% ogółu bezrobotnych w województwie zamieszkiwało miasta, natomiast pozostałe 34,7% stanowili mieszkańcy wsi (przed rokiem odpowiednio – 65,7% oraz 34,3%). W skali całego kraju udziały te były mniej zróżnicowane i wyniosły w przypadku bezrobotnych w miastach – 53,8% (spadek o 0,2 p. proc. wobec 2022 r.), a na wsiach – 46,2% (wzrost o 0,2 p. proc.).

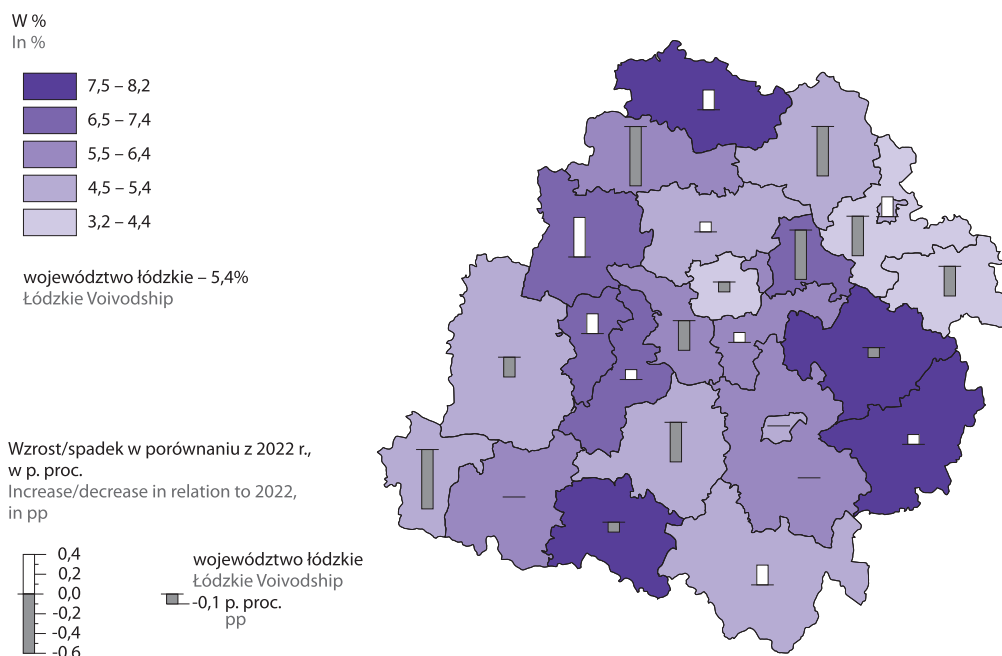
W województwie łódzkim, w końcu grudnia 2023 r., osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (43,7 tys. osób), stanowiły 82,2% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 82,9%). W kraju odsetek tej grupy wyniósł 81,4%, tj. o 1,4 p. proc. mniej w porównaniu z 2022 r.

Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 26. Registered unemployment rate in 2023

As of 31 December

Wciąż poważny problem na rynku pracy województwa łódzkiego stanowi zjawisko długotrwałego bezrobocia. Osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały bez pracy łącznie przez okres 12 miesięcy, w końcu grudnia 2023 r. stanowiły 50,8% ogółu, tj. o 2,1 p. proc. mniej niż rok wcześniej. W stosunku do 2022 r. liczba osób niepełnosprawnych (5,0 tys.) zwiększyła się o 2,6%, a udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,5 p. proc. do poziomu 9,4%. Liczba osób powyżej 50 roku życia (15,9 tys.) zmalała o 1,1%, ale udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 0,4 p. proc. do 30,0%. Bezrobotni w wieku do 30 roku życia (11,1 tys. osób) stanowili 20,9% wszystkich bezrobotnych (wzrost o 0,1 p. proc. wobec poprzedniego roku), natomiast absolwenci (1,7 tys. osób) – 3,2%, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż w 2022 r.

Większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie kwalifikacji. W końcu 2023 r. dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (odpowiednio 31,1% oraz 21,8% ogółu bezrobotnych). W stosunku do poprzedniego roku, w przypadku obydwu grup, ich udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się o 0,3 p. proc. Liczba osób z wykształceniem wyższym zmalała o 3,7%, a odsetek wśród ogółu bezrobotnych zmniejszył się o 0,2 p. proc. do poziomu 13,3%.

Do powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego w 2023 r. zgłoszono 96,5 tys. ofert pracy, tj. o 11,7% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 20 bezrobotnych (wobec 17 osób przed rokiem). Wskaźnik ten w skali kraju ukształtował się na poziomie 19 osób (wobec 18 w 2022 r.).

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wskazują, że liczba aktywnych zawodowo w województwie łódzkim w 4 kwartale 2023 r. ukształtowała się na poziomie 1109 tys. osób (co stanowiło 6,2% aktywnych zawodowo w Polsce). Ich liczba zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 3,8%.

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekraczał 3 miesięcy.

Zbiorowość pracujących (1065 tys. osób) w 4 kwartale 2023 r. w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. zmniejszyła się o 3,9%. Ich udział w ogólnej liczbie pracujących w kraju wyniósł 6,1%. Podobnie, jak w latach poprzednich, w populacji pracujących mniejszy odsetek (45,7%) stanowiły kobiety.

W 4 kwartale 2023 r. liczba bezrobotnych w województwie łódzkim wyniosła 44 tys. osób i w skali roku zmalała o 2,2%. Bezrobotni w województwie stanowili 8,0% ogółu bezrobotnych w kraju. W 4 kwartale 2023 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie łódzkim przeważały kobiety (54,5%).

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL

Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 years in the quarter 4 by LFS

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2023 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	1140	1153	1109	17870
pracujący employed persons	1104	1108	1065	17323
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	36	45	44	547
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	834	805	841	12492
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	57,8	58,9	56,9	58,9
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	55,9	56,6	54,6	57,1
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	3,2	3,9	4,0	3,1

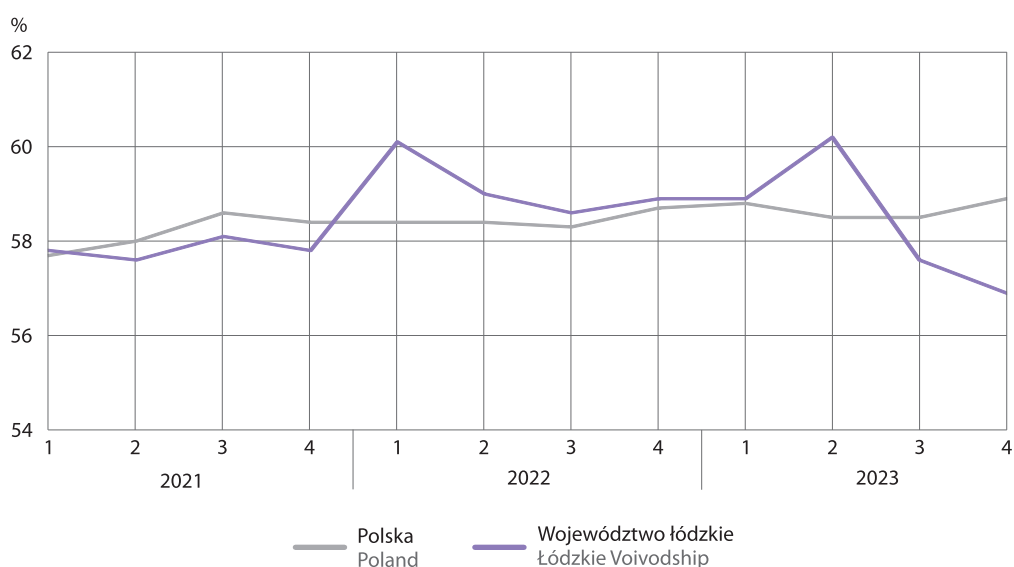
a Dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
a Includes people aged 15–74.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W ostatnim kwartale 2023 r. w województwie łódzkim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,9% (przy średniej dla kraju 58,9%). Na przestrzeni roku wartość wskaźnika zmniejszyła się w województwie o 2,0 p. proc., natomiast w kraju wzrosła o 0,2 p. proc. W 4 kwartale 2023 r., podobnie jak w poprzednich okresach, w województwie łódzkim wyższą wartość omawianego wskaźnika zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (64,9% wobec 49,8%).

Wykres 26. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 26. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie łódzkim w 4 kwartale 2023 r. ukształtował się na poziomie 54,6%, przy średniej dla całej Polski – 57,1%. W stosunku do analogicznego kwartału 2022 r. zmniejszył się o 2,0 p. proc. (w skali kraju wzrósł o 0,1 p. proc.), przy czym obserwowany w tym czasie spadek był wyższy w przypadku kobiet (o 2,9 p. proc.) niż w przypadku mężczyzn (o 1,0 p. proc.).

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2023 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 4,0% i była o 0,9 p. proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku odnotowano jej wzrost o 0,1 p. proc. W kraju stopa bezrobocia w stosunku do 2022 r. wzrosła o 0,2 p. proc. do poziomu 3,1%. W 4 kwartale 2023 r. w województwie łódzkim analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn ukształtował się na poziomie 3,3%, natomiast kobiet – 4,7% (wobec odpowiednio 4,1% i 3,9% rok wcześniej).

W 4 kwartale 2023 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 841 tys. osób i stanowiła 43,1% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 41,1%. W ciągu roku liczba osób pozostających biernymi zawodowo w województwie łódzkim zwiększyła się o 4,5% (tj. o 36 tys. osób). W skali kraju w tym samym okresie liczebność analizowanej zbiorowości zmniejszyła się o 0,5%. Większość populacji osób biernych zawodowo w województwie tworzyły kobiety, których udział w 4 kwartale 2023 r. wyniósł 61,5%.

Główną przyczyną bierności zawodowej w 4 kwartale 2023 r. była emerytura (369 tys. osób). Dla 123 tys. osób nauka oraz uzupełnianie kwalifikacji było powodem niepodejmowania pracy, dla 81 tys. osób – choroba lub niepełnosprawność, zaś dla 54 tys. osób przyczyny rodzinne. Podobnie w całym kraju bierność zawodowa wynikała głównie z emerytury (5188 tys. osób), nauki i uzupełniania kwalifikacji (2236 tys. osób), a także choroby oraz niepełnosprawności (1075 tys. osób).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

5.2.1. Zamożność mieszkańców

5.2.1. Inhabitant's wealth

W 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 6210,68 zł – o 10,5% więcej w stosunku do 2021 r.

W 2023 r. w województwie łódzkim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 6857,80 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 12,2%.

W 2023 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 631,1 tys. osób, o 0,3% więcej w porównaniu z 2022 r. Świadczenia wypłacone przez ZUS otrzymało 548,7 tys. osób, natomiast emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 82,5 tys. osób. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 3070,81 zł i była wyższa o 17,3% w stosunku do roku poprzedniego. Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych osiągnęło wartość 1852,32 zł (wzrost o 23,6% wobec 2022 r.).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie łódzkim w 2022 r. wyniósł 2281,35 zł i był wyższy o 10,8% od dochodu sprzed roku.

W 2022 r. w województwie łódzkim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 14,1%. Natomiast współczynnik Giniego osiągnął wartość 27,1%.

Badanie struktury wynagrodzeń według zawodów – realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

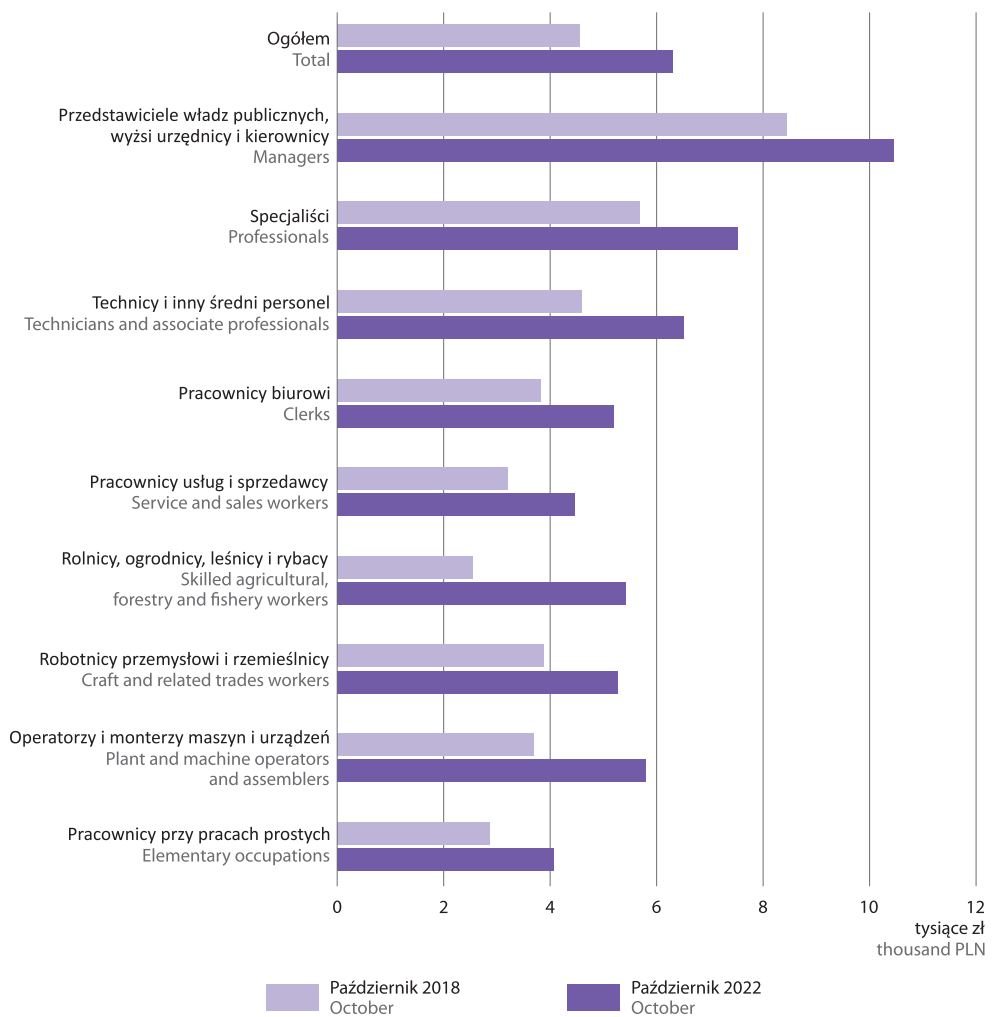
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogółem brutto w październiku 2022 r. w województwie łódzkim wyniosło 6299,43 zł i było o 701,85 zł niższe niż przeciętne w Polsce. W porównaniu z październikiem 2020 r. wzrosło o 20,1% (o 1056,21 zł), a w porównaniu z 2018 r. wzrosło o 38,5% (o 1750,50 zł). W całym kraju nastąpił wzrost przeciętnych wynagrodzeń odpowiednio o 21,8% oraz o 39,9%. Przeciętne wynagrodzenie wypłacane mężczyznom było o 7,1% (o 444,75 zł) wyższe od średniego w badanych jednostkach na terenie województwa, natomiast kobiety otrzymywały o 6,9% mniej niż średnia płaca w województwie (o 434,42 zł). Oznacza to, że przeciętne wynagrodzenie mężczyzn było o 15,0% (o 879,17 zł) wyższe od przeciętnego wynagrodzenia kobiet. W Polsce różnica ta wyniosła 1128,48 zł (17,6%).

W październiku 2022 r. połowa pracowników otrzymała wynagrodzenie w kwocie do 5363,85 zł (o 21,4% więcej w porównaniu z 2020 r. oraz o 40,3% więcej niż w 2018 r.). W kraju natomiast wynagrodzenie środkowe (mediana) ukształtowało się na poziomie 5701,62 zł (tj. o 21,2% wyższym niż w 2020 r. oraz o 39,2% wyższym niż w 2018 r.). W województwie łódzkim 10% najniższej zarabiających pracowników otrzymało wynagrodzenie w wysokości co najwyżej 3064,74 zł (wzrost o 17,9% wobec 2020 r. oraz 45,9% wobec 2018 r.). Natomiast 10% najwyższej zarabiających pracowników otrzymało wynagrodzenie w wysokości powyżej 10177,18 zł (wzrost o 23,9% w stosunku do 2020 r. oraz o 42,7% wobec 2018 r.).

W październiku 2022 r. przeciętne wynagrodzenia przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników ukształtowały się na poziomie 10450,24 zł i były o 65,9% wyższe niż średnia wojewódzka. Płace specjalistów (7530,30 zł) przewyższały średnią o 19,5%, a na poziomie zbliżonym do przeciętnego wynagrodzenia zarabiali technicy i inny średni personel (6508,59 zł). Najniższe

zarobki otrzymywali pracownicy przy pracach prostych (4071,45 zł, tj. o 35,4% mniej od przeciętnego wynagrodzenia w województwie), a także pracownicy usług i sprzedawcy (4462,04 zł, tj. mniej o 29,2%). Przeciętne płace pracowników biurowych wyniosły 5191,54 zł, robotników przemysłowych i rzemieślników – 5268,25 zł, rolników, ogrodników, leśników i rybaków – 5419,86 zł, natomiast operatorów i monterów maszyn i urządzeń – 5791,80 zł. Wynagrodzenia w tych grupach zawodów były niższe od średniej wojewódzkiej odpowiednio o 17,6%, 16,4%, 14,0% oraz 8,1%.

Wykres 27. Wynagrodzenia według grup zawodów
Chart 27. Wages and salaries by occupations groups

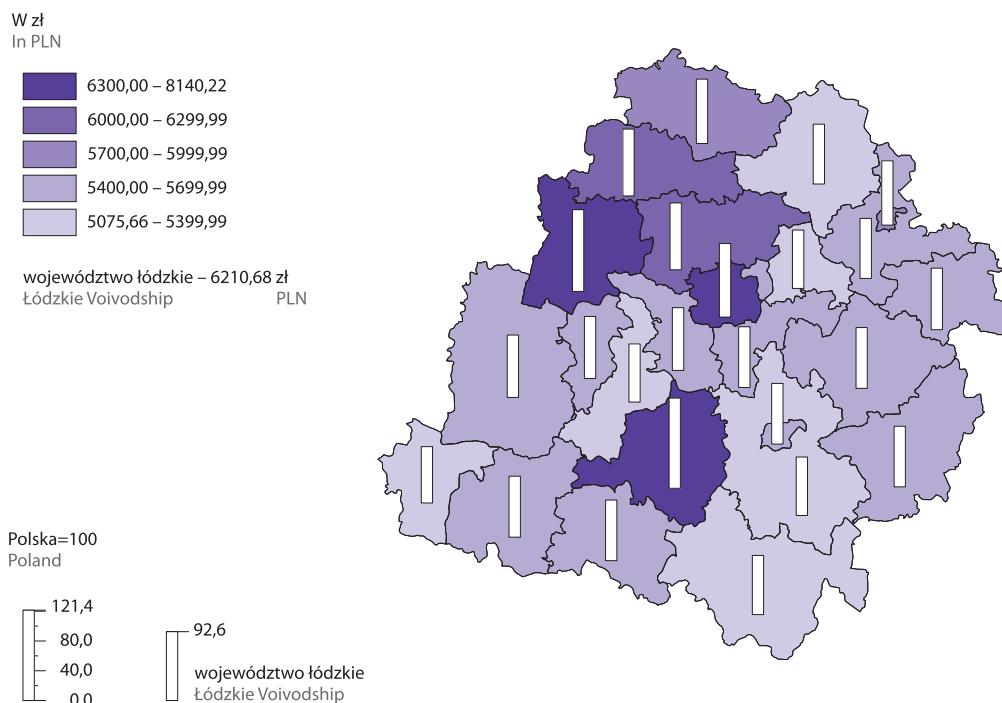
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W pierwszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2022 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 6210,68 zł, co oznacza jego wzrost w stosunku do 2021 r. o 10,5% , a w odniesieniu do 2015 r. o 63,8%. Pomimo wzrostu płac, przeciętne wynagrodzenie w łódzkim wciąż było niższe od średniej krajowej, która w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 6705,62 zł. W 2022 r. różnica ta wyniosła 7,4% , w 2021 r. – 6,3%, a w 2015 r. – 8,7%.

Płace wyższe niż przeciętnie w województwie odnotowano jedynie w trzech powiatach: bełchatowskim (8140,22 zł; wyższe o 31,1%), poddębickim (7377,24 zł; wyższe o 18,8%) oraz Łodzi (6629,23 zł; wyższe o 6,7%). Najniższe wynagrodzenia zanotowano w powiatach: wierszowskim (5075,66 zł; niższe niż przeciętnie w województwie o 18,3%), łaskim (5241,99 zł; niższe o 15,6%), brzezińskim (5262,32 zł; niższe o 15,3%) oraz piotrkowskim (5278,96 zł; niższe o 15,0%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2022 r.
Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2022

^a Dotyczy podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Concern economic entities employing more than 9 persons as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W porównaniu z 2021 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń wystąpił we wszystkich powiatach województwa łódzkiego, w tym najwyższy w: łęczyckim (o 17,9%), łaskim (o 17,1%) oraz zduńskowolskim (o 16,4%), a najniższy w: Piotrkowie Trybunalskim (o 8,7%) i Łodzi (o 9,4%).

W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób - metodą reprezentacyjną). Na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r., jako ostatnim dostępnym.

W 2023 r. w województwie łódzkim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 6857,80 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 12,2%. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 7444,39 zł i zwiększyło się o 11,9% w odniesieniu do 2022 r. W województwie łódzkim wypłacone wynagrodzenia były niższe niż przeciętnie w Polsce o 586,59 zł, tj. o 7,9%.

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 13. Average monthly wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3745,57	4977,90	6111,07	6857,80
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	90,9	92,0	91,8	92,1

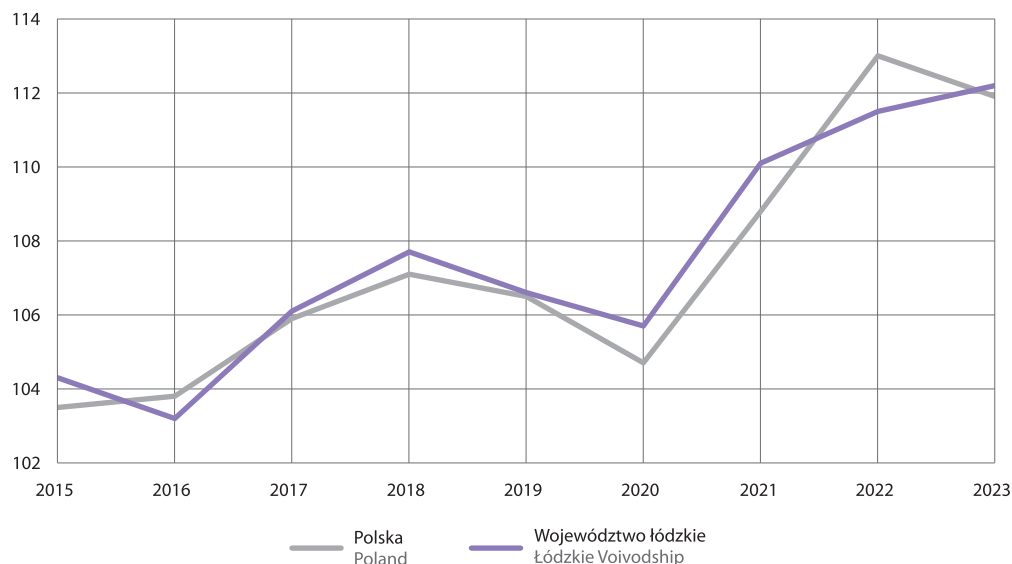
Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

Wykres 28. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Rok poprzedni=100

Chart 28. Indices of average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Previous year=100

W stosunku do 2022 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich analizowanych sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy procentowy wzrost odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 20,8%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 15,6%).

W 2023 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim zanotowano w sekcjach: informacja i komunikacja, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz transport i gospodarka magazynowa (przekroczyły one odpowiednio o 69,8%, o 25,4% i o 3,6% przeciętne wynagrodzenie w województwie). Najniższe wynagrodzenia wypłacono w przedsiębiorstwach zgrupowanych w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca (były one niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 34,8% oraz 23,0%).

Tablica 14. Świadczenia społeczne

Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	609,7	636,9	629,0	631,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1843,94	2232,68	2616,88	3070,81
w tym emerytura of which retirement pension	1952,35	2314,46	2711,60	3183,19
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of famers in PLN	1168,00	1370,76	1499,19	1852,32
w tym emerytura of which retirement pension	1181,91	1361,22	1483,52	1837,34

W 2023 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 631,1 tys. osób, z czego 86,9% to świadczeniobiorcy ZUS, a 13,1% – pobierający emerytury i renty rolnicze. Ogólna liczba emerytów i rencistów była większa od notowanej przed rokiem o 0,3% (w kraju wzrost o 0,6%).

W 2023 r. świadczenia wypłacone przez ZUS otrzymało w województwie 548,7 tys. osób, tj. o 0,8% więcej niż rok wcześniej. Liczba emerytów w województwie wzrosła o 1,7% w porównaniu z 2022 r., zmniejszyła się jednak przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 7,0%) oraz osób pobierających renty rodzinne (o 1,2%). Wśród świadczeniobiorców ZUS najliczniejszą grupę stanowili emeryci (80,8% całej zbiorowości, tj. o 0,8 p. proc. więcej wobec 2022 r.), a najmniej liczną osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (5,8%, tj. o 0,5 p. proc. mniej w porównaniu z rokiem poprzednim).

Emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. pobierało 82,5 tys. osób (mniej o 2,4% niż przed rokiem). W porównaniu z 2022 r. liczba emerytów zmniejszyła się o 2,0%, osób otrzymujących renty rodzinne – o 3,2%, natomiast osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy – o 4,7%. Wśród świadczeniobiorców dominowali emeryci, stanowiąc 84,1% ogółu (wzrost o 0,3 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim). Odsetek osób pobierających renty rodzinne kształtował się na takim samym poziomie jak przed rokiem – 3,6%, natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy pobierało 12,2% świadczeniobiorców (spadek o 0,3 p. proc. wobec 2022 r.).

W 2023 r. w województwie łódzkim przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 3070,81 zł i była wyższa o 17,3% w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrost o 17,2%). Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych osiągnęło wartość 1852,32 zł, co oznacza wzrost o 23,6% w stosunku do 2022 r. (w kraju wzrost o 23,1%).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta z ZUS w województwie łódzkim stanowiła 93,9% przeciętnej emerytury i renty w kraju, a przeciętne świadczenia pobierane przez rolników indywidualnych – 100,3%.

Wśród emerytur i rent realizowanych przez ZUS największy wzrost w skali roku odnotowano w przypadku emerytury – o 17,4% (w kraju o 17,3%). Renta z tytułu niezdolności do pracy i renta rodzinna zwiększyły się odpowiednio o 16,3% i 15,7% (w kraju o 16,0% i 15,7%). Wśród świadczeń wypłacanych przez KRUS w największym stopniu wzrosła emerytura oraz renta z tytułu niezdolności do pracy – każda o 23,8% (w kraju o 23,3% i 23,7%). Renta rodzinna zwiększyła się o 18,6% (w kraju o 17,4%).

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – na podstawie **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie łódzkim w 2022 r. wyniósł 2281,35 zł i był wyższy o 10,8% od dochodu sprzed roku. W porównaniu z przeciętnym dochodem dla ogółu gospodarstw domowych w Polsce był on wyższy o 1,4%.

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych przeważały dochody z pracy najemnej, które w 2022 r. stanowiły ponad połowę (54,5%) jego całości, wobec 50,6% przed rokiem. W ujęciu rocznym nastąpił ich wzrost o 19,4%, tj. o 201,59 zł. Wzrosły również dochody ze świadczeń społecznych o 11,3% (tj. o 72,79 zł), będące drugim co do wielkości źródłem dochodów gospodarstw domowych (31,5% ogółu). Zmniejszyły się natomiast dochody z pracy na własny rachunek o 33,64 zł, tj. o 18,0%.

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny^aTable 15. Average monthly available income^a

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2022 Polska Poland
	w zł in PLN		
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	2058,93	2281,35	2249,79
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	2006,83	2217,58	2194,62

^a Dane za lata 2021–2022 zostały uogólnione w oparciu o wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 i nie są wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W związku z uaktualnionym uogólnieniem wyniku za 2021 r. różnią się od wcześniej publikowanych.

^a Data for 2021 and 2022 were generalized on the basis of the preliminary results of the National Population and Housing Census 2021 and are not directly comparable with the data for previous years, which were generalized on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2011. Due to the updated generalization, the results for 2021 differ from those published previously.

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę ukształtował się na poziomie 2217,58 zł (wzrost o 10,5% wobec 2021 r.). Przeciętny dochód do dyspozycji gospodarstw domowych w województwie łódzkim był wyższy od dochodu we wszystkich gospodarstwach na terenie kraju o 1,0%.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

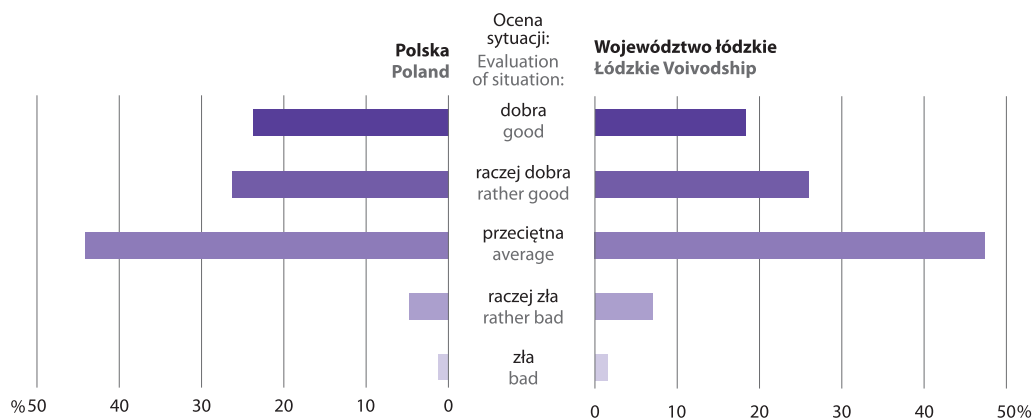
Z Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) wynika, że w 2022 r. w województwie łódzkim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 14,1%, o 0,4 p. proc. mniej wobec poprzedniego roku. W skali całego kraju omawiany wskaźnik wyniósł 13,7% i w odniesieniu do 2021 r. zmniejszył się o 1,1 p. proc.

Do zbadania poziomu nierówności dochodowych najczęściej wykorzystywaną miarą jest współczynnik Giniego. W województwie łódzkim wskaźnik ten zwiększył się wobec 2021 r. o 0,4 p. proc. i osiągnął wartość 27,1% w ostatnim z badanych lat. W Polsce natomiast ukształtował się na poziomie 26,3%, co oznacza jego spadek o 0,5 p. proc. w odniesieniu do poprzedniego roku.

Uzupełnieniem obrazu zróżnicowania sytuacji dochodowej w oparciu o zaprezentowane powyżej miary ilościowe są dane dotyczące subiektywnych ocen gospodarstw domowych na temat własnej sytuacji materialnej. W 2022 r. w województwie łódzkim 18,3% gospodarstw domowych oceniało swoją sytuację materialną jako dobrą, natomiast 25,9% jako raczej dobrą, co oznacza zmniejszenie się tych odsetków w stosunku do poprzedniego roku odpowiednio o 2,0 p. proc. oraz o 1,0 p. proc. Przeciętnie zadowolonych ze swej sytuacji było 47,4% gospodarstw domowych (o 0,7 p. proc. więcej niż w 2021 r.). Odsetek gospodarstw postrzegających swoją sytuację jako raczej złą (7,0%) zwiększył się w stosunku do 2021 r. o 2,0 p. proc., natomiast jako złą (1,5%) wzrósł o 0,4 p. proc.

Wykres 29. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.

Chart 29. Subjective evaluation of material situation of household in 2022

Na terenie całego kraju w 2022 r. odnotowano podobną tendencję jak w województwie. W porównaniu z 2021 r. odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą zmniejszył się z 26,0% do 23,7%, a jako raczej dobrą z 27,3% do 26,3%. Zwiększyły się natomiast odsetki gospodarstw postrzegających swoją sytuację materialną jako: przeciętną – o 2,5 p. proc. do 44,2%, raczej złą – o 0,7 p. proc. do 4,8%, złą – o 0,3 p. proc. do 1,2%.

5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

5.2.2. Social assistance and family support

W 2022 r. w województwie łódzkim na świadczenia pomocy społecznej przeznaczono łącznie 223,9 mln zł i przyznano je na podstawie decyzji 56,9 tys. osób. Pomoc pieniężna to 168,7 mln zł, natomiast w ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 55,1 mln zł. Najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, niepełnosprawności oraz bezrobocia.

Z pomocy społecznej korzystało 43,7 tys. gospodarstw domowych. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 79,2 tys. osób.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w województwie łódzkim wyniosły 2518,6 mln zł. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacono w kwocie 157,7 mln zł. Wsparcie w ramach programu „Dobry Start” wyniosło 84,4 mln zł. Kartę Dużej Rodziny posiadało 63,3 tys. rodzin.

Na koniec 2022 r. działały w województwie łódzkim 274 placówki opieki nad dziećmi do lat 3. Żłobki oraz kluby dziecięce dysponowały łącznie 10,7 tys. miejsc. Na 100 miejsc w placówkach przypadało 538 dzieci w wieku do lat 3.

W 2022 r. w województwie łódzkim świadczenia pomocy społecznej (w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego) przyznano na podstawie decyzji 56,9 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania. Ich liczba zmniejszyła się o 3,3 tys. w stosunku do 2021 r. oraz o 58,4 tys. osób wobec odnotowanej w 2015 r. W Polsce w 2022 r. świadczenia na podstawie decyzji otrzymało 910,0 tys. osób (974,7 tys. w 2021 r. i 1,8 mln w 2015 r.).

Na 10 tys. mieszkańców województwa łódzkiego przypadało 238 osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej. W porównaniu z 2021 r. wskaźnik ten zmniejszył się o 12 osób, natomiast wobec pierwszego z analizowanych lat – o 223 osoby. W skali kraju na 10 tys. ludności przypadało 241 osób korzystających ze świadczeń (w 2021 r. – 257, w 2015 r. – 460).

Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej

Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of person)	115249	68642	60200	56890
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	248477,8	218664,5	218068,4	223864,5
pomoc pieniężna financial assistance	197067,0	168770,6	166979,6	168723,7
pomoc niepieniężna non-financial assistance	51410,8	49893,9	51088,8	55140,8
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	461	283	250	238

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2268).

Środowiskową pomoc pieniężną stanowią różnego rodzaju zasiłki np.: stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców, natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in: posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, usługi opiekuńcze. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej.

Zsumowana liczba osób korzystających z obu form pomocy społecznej wyniosła w 2022 r. w całym województwie 84,8 tys. tj. o 8,0 tys. mniej niż w 2021 r. i o 84,1 tys. mniej niż w 2015 r.

W 2022 r. świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 62,6 tys. osób (w 2021 r. – 70,5 tys., w 2015 r. – 116,9 tys.). Natomiast świadczenia w formie niepieniężnej przyznano 22,2 tys. osobom (w 2021 r. – 22,3 tys., w 2015 r. – 52,0 tys.).

Na pomoc społeczną w województwie łódzkim w 2022 r. wydano łącznie 223,9 mln zł (o 5,8 mln zł więcej niż w 2021 r., oraz o 24,6 mln zł mniej niż w 2015 r.). W kraju na ten cel wydatkowano 3569,3 mln zł (o 117,8 mln zł więcej w stosunku do poprzedniego roku oraz o 53,9 mln zł mniej wobec 2015 r.).

Pomoc pieniężna wyniosła 168,7 mln zł (więcej o 1,7 mln zł niż w 2021 r. oraz mniej o 28,3 mln zł w stosunku do pierwszego z obserwowanych okresów), co stanowiło 75,4% wydatkowanej kwoty ogółem. Na zasiłki stałe przeznaczono łącznie 75,1 mln zł, na zasiłki celowe – 49,8 mln zł, natomiast na zasiłki okresowe – 39,6 mln zł.

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 55,1 mln zł, tj. 24,6% kwoty ogółem (więcej o 4,1 mln zł niż w 2021 r. oraz o 3,7 mln zł w porównaniu z 2015 r.). Na usługi opiekuńcze przeznaczono 34,7 mln zł, na zapewnienie posiłków – 11,8 mln zł, a na schronienie – 5,5 mln zł.

Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej może być rozumiana dwojako. Po pierwsze, jako liczba osób, którym przyznano świadczenie. W drugim przypadku uwzględnia się również wszystkich członków rodzin osób, do których była adresowana pomoc. Wynika to z faktu, że świad-

czenia pomocy społecznej są przyznawane między innymi w oparciu o analizę sytuacji materialnej wnioskodawcy i osób mu najbliższych. Tym samym zakłada się, że wsparcie społeczne wpływa na sytuację bytową wszystkich członków rodziny.

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 17. Beneficiaries of community social assistance

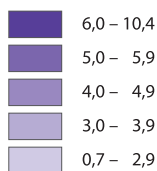
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	77788	51552	46799	43719
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	175960	97437	85448	79184
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	704	402	355	332

W 2022 r. w województwie łódzkim z pomocy społecznej korzystało 43,7 tys. gospodarstw domowych, tj. o 3,1 tys. mniej niż w poprzednim roku oraz o 34,1 tys. mniej w porównaniu z 2015 r. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 79,2 tys. osób, czyli o 6,3 tys. mniej niż w 2021 r. oraz o 96,8 tys. mniej niż na początku obserwowanego okresu. W Polsce w latach 2015–2022 zanotowano spadek liczby gospodarstw korzystających z pomocy o 39,6% do poziomu 656,7 tys., a liczba beneficjentów zmniejszyła się o 52,3% i osiągnęła liczbę 1,3 mln osób.

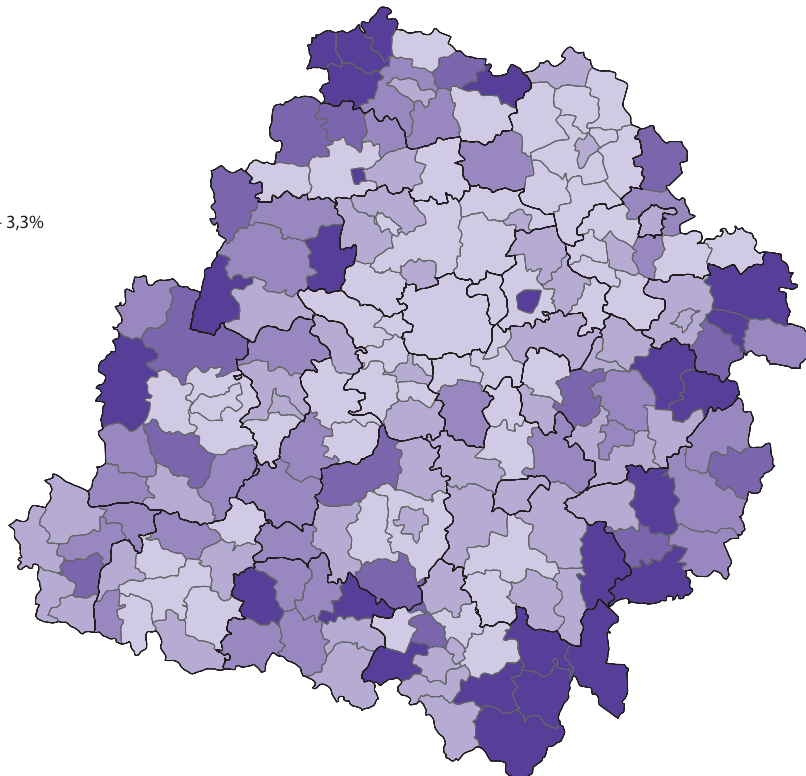
Mapa 28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.

Map 28. Scope of use of social assistance at domicile in 2022

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem
Share of beneficiaries from community social assistance in the total population

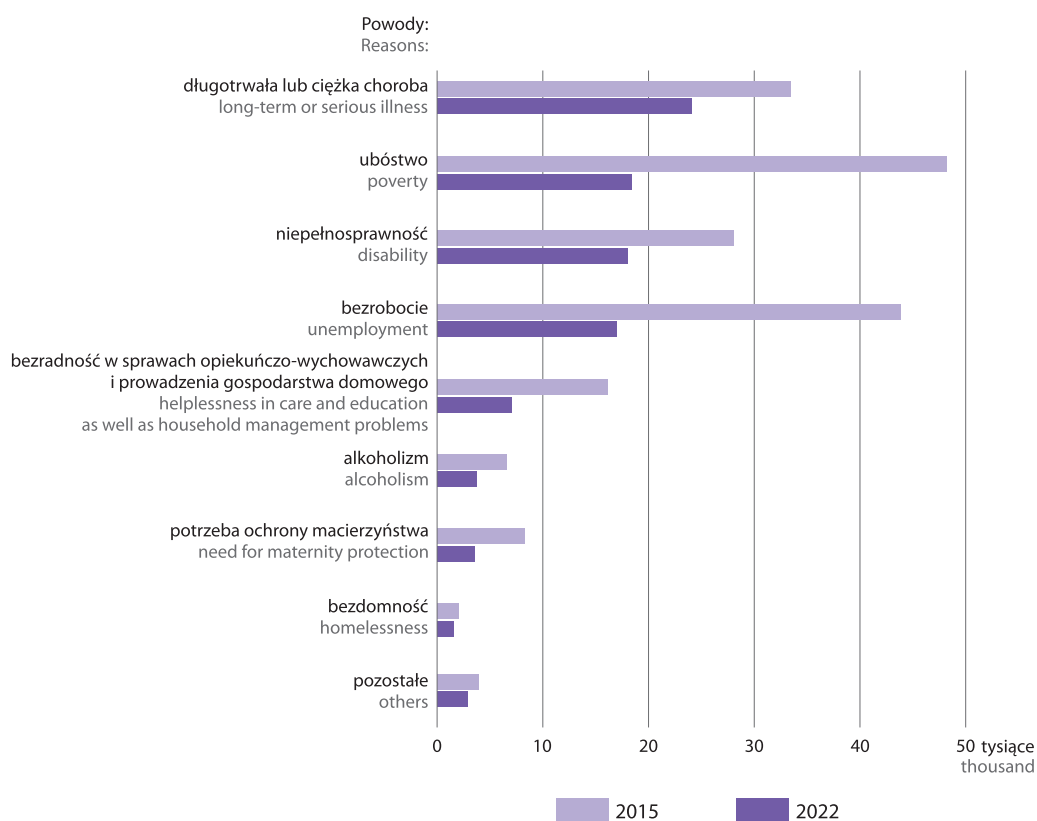
województwo łódzkie – 3,3%
Łódzkie Voivodship

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. wyniósł 3,3%, tj. o 0,3 p. proc. mniej niż w roku poprzednim i o 3,7 p. proc. mniej niż w 2015 r. W kraju wartość tego wskaźnika kształtowała się na zbliżonym poziomie – 3,4% (w 2021 r. – 3,7%, w 2015 r. – 7,1%).

W przekroju terytorialnym najwyższym odsetkiem beneficjentów pomocy społecznej charakteryzowały się gminy wiejskie: Nowe Ostrowy (10,4%), Pęczniew (10,4%) oraz gmina miejsko-wiejska Przedbórz (10,0%). Najmniejszy poziom tego wskaźnika wystąpił w gminach wiejskich: Ksawerów (0,7%), Pabianice (0,8%) i Nieborów (0,8%) oraz gminie miejsko-wiejskiej Rzgów (0,8%).

Wykres 30. Rodziny, którym przyznano pomoc^a według przyczyn
Chart 30. Number of families with assigning help^a by reasons

^a Na podstawie decyzji.
a Based on the decisions.

W 2022 r. najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – 24,1 tys. rodzin (o 9,4 tys. mniej niż w 2015 r.), ubóstwa – 18,4 tys. rodzin (mniej o 29,8 tys.), niepełnosprawności – 18,0 tys. rodzin (mniej o 10,0 tys.) oraz bezrobocia – 17,0 tys. rodzin (mniej o 26,9 tys.). Należy jednak pamiętać, że w jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej.

W 2022 r. świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie wypłacanym w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus”, w województwie łódzkim objęto przeciętnie miesięcznie 409,2 tys. dzieci, które przebywały w rodzinach naturalnych lub były umieszczone w pieczy zastępczej, tj. o 15,5 tys. dzieci więcej niż w 2021 r. Wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 2518,6 mln zł i była wyższa o 4,8% w porównaniu z rokiem poprzednim. Podobnie jak przed rokiem kwota przeznaczona na wsparcie dzieci w województwie łódzkim stanowiła 6,0% wydatków ogółem w kraju.

Przeciętne wydatki na świadczenia wychowawcze z programu „Rodzina 500 plus” na mieszkańca województwa łódzkiego w 2022 r. wyniosły 1056 zł (o 57 zł więcej niż przed rokiem). Największym natężeniem wypłat świadczenia wychowawczego w ciągu 2022 r. na 1 mieszkańca charakteryzowały się powiaty: rawski (1242 zł) i skierniewicki (1237 zł), najniższym natomiast Łódź (952 zł) oraz powiat kutnowski (985 zł).

W 2022 r. wypłacono zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w kwocie 157,7 mln zł, tj. o 28,8 mln zł (o 15,5%) mniej niż w 2021 r. Świadczenia te wypłacono na 73,6 tys. dzieci. Udział dzieci w wieku poniżej 18 lat, na które rodzice otrzymali zasiłki rodzinne w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił 16,6% i był niższy o 3,1 p. proc. w porównaniu z 2021 r.

Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2020	2021	2022
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1062339,7	2431479,1	2402947,1	2518574,2
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit in thousands	236,8	395,9	393,7	409,2

a Dane dotyczą okresu od 1 kwietnia do 31 grudnia.

a Data concern the period from 1 April to 31 December.

Uwaga: Od 1 kwietnia 2016 do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 roku przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.

Od 1 czerwca 2022 świadczenie wychowawcze wypłacane jest również na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej. Dotychczasowe dodatki na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej wypłacano do 31 maja 2022 r., zastępując je następnie świadczeniem wychowawczym. W danych za 2022 r. ujęto łącznie wydatki na świadczenia wychowawcze i dodatki.

Note: From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

From 1 June 2022, childcare benefits are also paid to children placed in foster care. Previous supplements for children in foster care were paid until May 31, 2022 and were then replaced by child-raising benefit. In the data for 2022 total expenses for child-raising benefits and supplements were included.

Świadczenie na wyprawkę szkolną, dla każdego uczącego się dziecka rozpoczynającego rok szkolny w ramach programu „Dobry Start”, objęło 281,4 tys. uczniów, tj. o 5,4% więcej niż przed rokiem. Wartość tego wsparcia wyniosła 84,4 mln zł (wzrost o 5,4% wobec 2021 r.).

Z funduszu alimentacyjnego może korzystać osoba uprawniona do pobierania alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów od dłużnika. W 2022 r. wypłacono 135,2 tys. świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w 2021 r. – 150,0 tys.). Świadczenia te wypłacono na łączną kwotę 55,5 mln zł, o 8,3% niższą niż w roku poprzednim.

W 2022 r. kontynuowano, zapoczątkowany w czerwcu 2014 r., program „Karta Dużej Rodziny” oferujący rodzinom wielodzietnym tj. przynajmniej z trójką dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej. Na terenie województwa 63,3 tys. rodzin posiadało tę kartę (w 2021 r. – 50,2 tys.), najwięcej w Łodzi (7,6 tys. rodzin) oraz powiatach:

piotrkowskim (4,3 tys.), sieradzkim (4,0 tys.) i tomaszowskim (4,0 tys.). Najmniejsza liczba rodzin korzystających z programu wystąpiła w powiatach: brzezińskim (0,8 tys.) oraz poddębickim (1,2 tys.). W ciągu roku najwięcej użytkowników Karty przybyło w Łodzi (wzrost o 1,2 tys. rodzin) oraz powiatach: sieradzkim (o 1,1 tys.), bełchatowskim (o 0,9 tys.), opoczyńskim (o 0,9 tys.), piotrkowskim (o 0,8 tys.) i radomszczańskim (o 0,8 tys.).

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2021	2022
Dobry Start^a Good Start^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	80363,1	80040,2	84395,1
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	267969	266882	281419
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	255254	226072	186536	157710
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	125235	105318	88127	73597
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	27,9	23,5	19,7	16,6
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	67377,3	62790,3	60574,0	55545,8
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	170638	156733	149996	135174
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Family tax relief in PIT tax returns				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	347039,4	342259,3	351977,1	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	405972	409846	411776	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the “Good Start” program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324, z późn. zm.). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Nurseries and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Żłobki Nurseries	74	186	215	227
w tym publiczne of which public	47	68	75	82
Oddziały żłobkowe Nursery sections	5	1	1	.
Kluby dziecięce Children's clubs	20	36	36	47
w tym publiczne of which public	1	6	10	13
Miejsca w tys.: Places in thousands:				
w żłobkach in nurseries	3,8	8,2	9,0	9,8
w oddziałach żłobkowych ^a in nursery sections ^a	0,2	0,0	0,0	.
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,3	0,7	0,7	0,9
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.: Children staying (during the year) in thousands:				
w żłobkach in nurseries	7,0	11,7	12,8	13,9
w oddziałach żłobkowych ^a in nursery sections ^a	0,2	0,0	0,0	.
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,4	0,9	1,0	1,2

^a Od 2022 r. nie są zbierane dane o oddziałach żłobkowych.
^a Since 2022, data on nursery sections are not collected.

Na koniec 2022 r. w województwie łódzkim działało 227 żłobków, tj. o 12 placówek więcej niż w 2021 r. oraz o 153 więcej wobec 2015 r. W całej Polsce liczba placówek, w analizowanych okresie, zwiększyła się ponad dwukrotnie (z 1874 w 2015 r. do 4446 w ostatnim z analizowanych lat).

Zarówno w województwie łódzkim, jak i w całym kraju, jako forma sprawowania opieki nad małymi dziećmi przeważały żłobki. Ich udział w ogólnej liczbie żłobków oraz klubów dziecięcych w łódzkim w końcu 2022 r. ukształtował się na poziomie 82,8% (w 2015 r. – 78,7%), w przypadku Polski wyniósł 83,8% (w 2015 r. – 82,9%).

Spośród wszystkich placówek opieki nad dziećmi do lat 3, na terenie województwa najczęściej z nich zlokalizowanych było w Łodzi (29,6%), a także w powiatach: bełchatowskim (8,0%), zgierskim (8,0%) i pabianickim (5,5%). W powiatach rawskim oraz brzezińskim odnotowano tylko po dwie placówki tego typu.

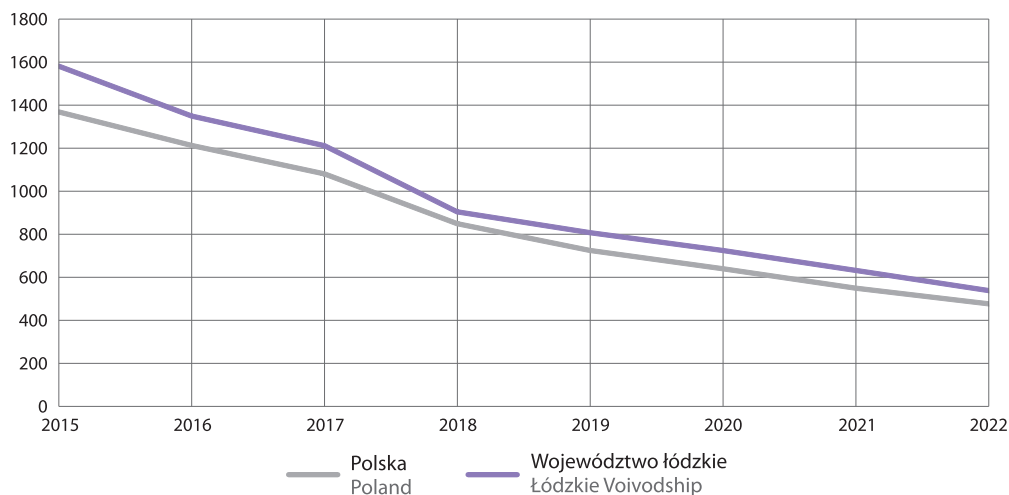
Żłobki oraz kluby dziecięce działające w województwie łódzkim w końcu 2022 r., dysponowały łącznie 10,7 tys. miejsc – to o 1,1 tys. (11,2%) miejsc więcej niż w 2021 r. Wobec pierwszego z analizowanych lat ich liczba wzrosła ponad dwuipółkrotnie. W kraju liczba miejsc zwiększyła się z 79,1 tys. w 2015 r. do 206,0 tys. w 2022 r., co oznacza wzrost ich liczby o 160,3% na przestrzeni analizowanych lat.

Kluby dziecięce przeciętnie dysponowały 20 miejscami, to o 1 miejsce więcej wobec poprzedniego roku oraz o 7 miejsc więcej w porównaniu z 2015 r. W żłobkach znajdowały się przeciętnie 43 miejsca, tj. o 1 miejsce więcej niż w 2021 r. oraz o 8 miejsc mniej niż w pierwszym z analizowanych lat.

Wykres 31. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 31. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs
As of 31 December

W końcu 2022 r. w województwie łódzkim na 100 miejsc w żłobkach oraz klubach dziecięcych przypadało 0,5 tys. dzieci w wieku do lat 3, tj. mniej o 0,1 tys. dzieci w stosunku do poprzedniego roku i o 1,1 tys. wobec 2015 r. W tym samym czasie na terenie całego kraju dostępność miejsc w placówkach opieki nad dziećmi zwiększyła się blisko trzykrotnie (z 1,4 tys. dzieci w 2015 r. do 0,5 tys. w ostatnim z badanych lat).

W końcu 2022 r. najliczniejszą grupę we wszystkich typach placówek stanowiły dzieci w wieku 2 lat – 54,6%. Drugą co do wielkości grupę tworzyły dzieci roczne – 38,7%. Najmniej było dzieci poniżej roku (0,7%).

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach oraz klubach dziecięcych w ogólnej liczbie dzieci do lat 3 w ukształtował się na poziomie 16,6% (wzrost o 3,0 p. proc. wobec 2021 r. oraz o 10,4 p. proc. wobec 2015 r.), dla Polski wskaźnik był wyższy i wynosił 18,0%. Z analizy w przekroju terytorialnym na koniec 2022 r. wynika, że wartości tego wskaźnika powyżej średniej w województwie osiągnęły: Skierniewice (35,9%), Piotrków Trybunalski (25,7%), Łódź (24,2%), a także powiaty: pajęczański (21,9%), bełchatowski (21,0%), pabianicki (20,3%) oraz łódzki wschodni (18,2%). Najniższy udział dzieci objętych opieką żłobkową do liczby dzieci w grupie do lat 3 wystąpił w powiatach: sieradzkim (6,8%), opoczyńskim (6,8%), skierniewickim (7,0%) i radomszczańskim (7,9%).

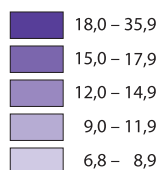
Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Nurseries and children's clubs in 2022

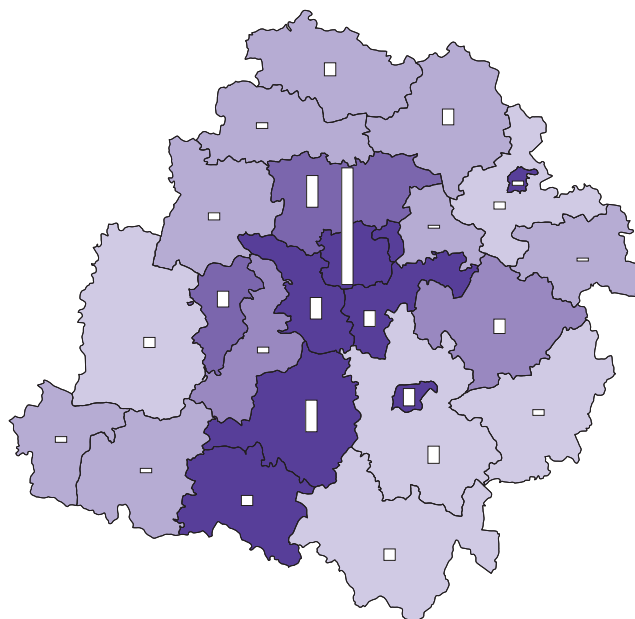
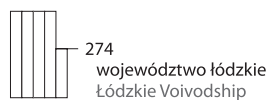
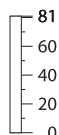
As of 31 December

Dzieci objęte opieką żłobkową
w % dzieci w wieku do lat 3
Children covered by nursery care
in percentage of children up to the age of 3

województwo łódzkie – 16,6%
Łódzkie Voivodship

Obiekty
Facilities

5.2.3. Warunki mieszkaniowe

5.2.3. Housing conditions

W 2022 r., podobnie jak rok wcześniej, wzrosła liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych, a także przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. Długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej zwiększyły się, podobnie jak ilość odprowadzonych ścieków, spadło natomiast zużycie wody i gazu.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Mieszkania Dwellings	1003933	1040143	1048661	1060501
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	402,6	430,6	437,9	445,9
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,59	3,68	3,68	3,68
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	68,7	71,4	71,6	71,8
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,48	2,32	2,28	2,24

^a Na podstawie bilansów.

^a Based on balances.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. zasoby mieszkaniowe w województwie łódzkim liczyły 1,1 mln mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 76,1 mln m², w których znajdowało się 3,9 mln izb. Zasoby mieszkaniowe w województwie łódzkim stanowiły 6,8% zasobów w kraju. W 2022 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, przybyło 11,8 tys. mieszkań (tj. wzrost o 1,1%), a w stosunku do 2015 roku liczba mieszkań w zasobach zwiększyła się o 56,6 tys. (tj. o 5,6%). W miastach województwa łódzkiego zlokalizowanych było 70,0% ogólnej liczby lokali mieszkalnych. Relatywnie szybciej przybywało mieszkań w miastach niż na terenach wiejskich; od 2015 r. wspomniany wzrost wyniósł odpowiednio 6,0% i 4,9%.

W 2022 r. na 1000 mieszkańców województwa łódzkiego przypadało 445,9 mieszkań, tj. o 8,0 więcej niż w 2020 r. i o 43,3 więcej niż w 2015 r. Wskaźnik ten w województwie przewyższał o 33,5 przeciętną wartość w kraju (412,4 mieszkań na 1000 mieszkańców).

W 2022 r. przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wyniosła 3,68 i nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim, a w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 0,09. Mieszkania w miastach posiadały przeciętnie 3,38 izby, natomiast na wsi o 1 izbę więcej.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. średnia wielkość mieszkania w województwie łódzkim wynosiła 71,8 m² (w kraju – 75,3 m²) i wzrosła o 0,2 m² w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 3,1 m² w stosunku do 2015 r. Mieszkania na wsi były średnio o 34,9 m² większe niż w miastach, gdzie przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania to 61,3 m². Największe przeciętne mieszkania znajdowały się w powiatach: łódzkim wschodnim (101,9 m²), wieruszowskim (97,4 m²) i skierniewickim (95,7 m²), a najmniejsze w: Łodzi (55,5 m²), Piotrkowie Trybunalskim (63,4 m²) oraz powiecie kutnowskim (67,8 m²).

W 2022 r. na 1 mieszkanie w województwie łódzkim przypadały 2,24 osoby (w kraju 2,42) i w porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zmniejszył się o 0,04, a w stosunku do 2015 r. – o 0,24. Najwięcej osób na 1 mieszkanie przypadało w powiatach: skierniewickim – 2,95, wieruszowskim – 2,91 oraz piotrkowskim – 2,84, najmniej natomiast w miastach na prawach powiatu: Łodzi – 1,75, Piotrkowie Trybunalskim – 2,08 oraz Skierniewicach – 2,19.

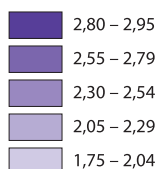
Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 30. Housing conditions of population in 2022

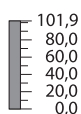
As of 31 December

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
Average number of persons per dwelling

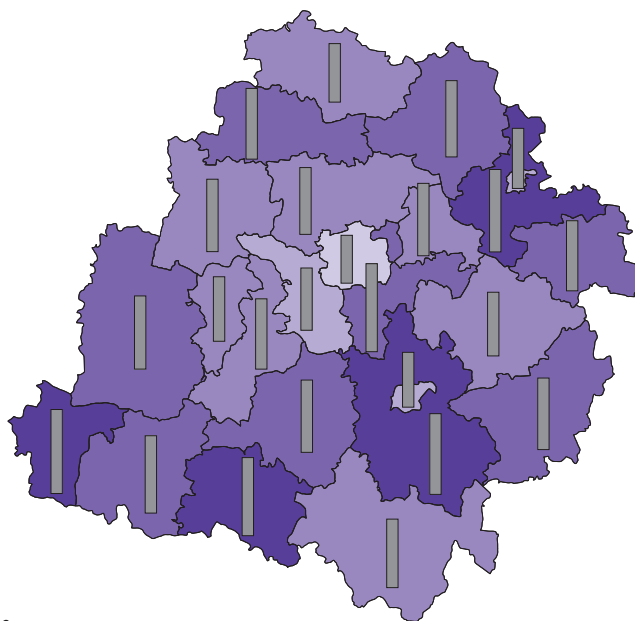

województwo łódzkie – 2,24
Łódzkie Voivodship

Przeciętna powierzchnia użytkowa
1 mieszkania w m²
Average useful floor area
per dwelling in m²

71,8 m²
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

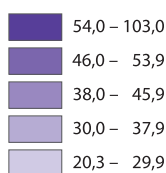
Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 22. Water supply system
As of 31 December

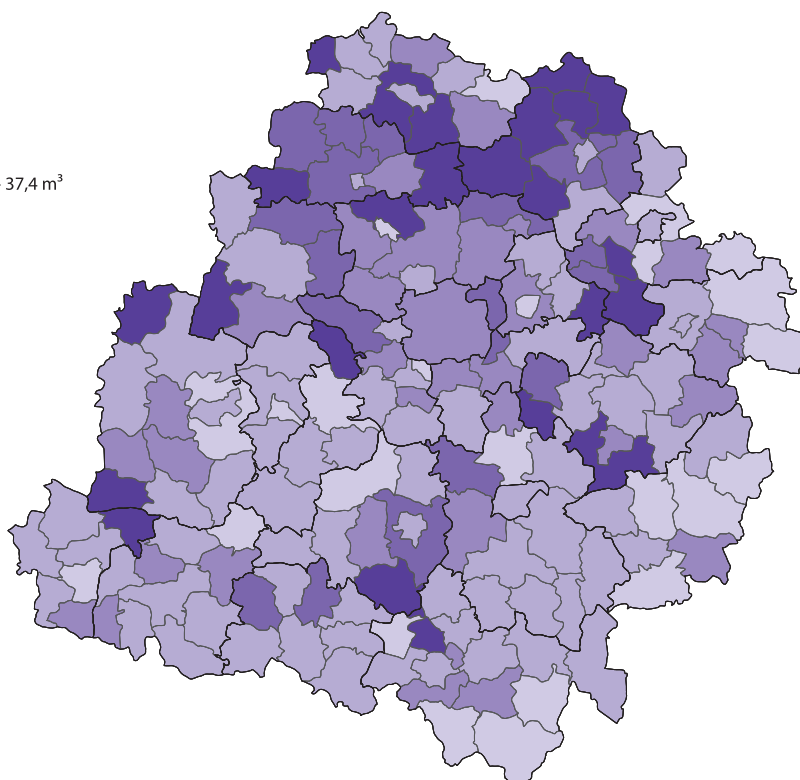
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) w km Distribution and transition water network in km	23500,4	24213,5	24414,5	24560,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	395213	419713	425649	432320
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	92,7	92,4	90,1	89,3

Mapa 31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Map 31. Consumption of water from water supply systems in households in 2022

Na 1 mieszkańca w m³
Per capita in m³

województwo łódzkie – 37,4 m³
Łódzkie Voivodship

Na koniec 2022 r. sieć wodociągowa rozdzielcza i przesyłowa w województwie łódzkim liczyła 24,6 tys. km długości i w porównaniu z 2021 r. była dłuższa o 145,8 km (tj. o 0,6%) i o 1,1 tys. km (tj. o 4,5%) w stosunku do 2015 r. W skali kraju dynamika ta była większa i wzrost wyniósł odpowiednio 0,9% i 7,0%.

Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wynosiła 432,3 tys. sztuk i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 6,7 tys. sztuk (tj. o 1,6%), a w stosunku do 2015 r. – o 37,1 tys. sztuk (tj. o 9,4%). W skali kraju liczba przyłączy zwiększyła się o 2,3% w stosunku do poprzedniego roku i o 12,7% wobec 2015 r. W 2022 r. na terenach wiejskich zlokalizowane było 79,6% długości sieci wodociągowej oraz 67,1% przyłączy do budynków. W porównaniu z rokiem poprzednim na terenach wiejskich przybyło 66,9 km nowej sieci (tj. wzrost o 0,3%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 4,7 tys. sztuk (tj. o 1,7%). Długość sieci wodociągowej w miastach wzrosła o 78,9 km (tj. o 1,6%), a liczba przyłączy o 1,9 tys. sztuk (tj. o 1,4%).

Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w województwie łódzkim w 2022 r. wyniósł 134,8 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 5,0 km, a w odniesieniu do 2015 r. o 9,9 km. W skali kraju zagęszczenie sieci było mniejsze niż w województwie łódzkim (108,0 km na 100 km²). Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej był prawie czterokrotnie wyższy w miastach niż na terenach wiejskich województwa łódzkiego (odpowiednio 418,9 km i 114,9 km). W Polsce omawiane wskaźniki w przekroju miasto-wieś były znacznie niższe niż w województwie łódzkim i wyniosły odpowiednio 365,1 km i 88,1 km.

W 2022 r. z sieci wodociągowej korzystało 2249,3 tys. mieszkańców województwa łódzkiego, tj. 94,6% ogółu ludności. W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek korzystających z instalacji wodociągowej wzrósł o 0,1 p. proc., a w stosunku do 2015 r. – o 0,5 p. proc. W kraju z sieci wodociągowej korzystało 92,5% ludności, tj. więcej o 0,1 p. proc. niż rok wcześniej i o 0,7 p. proc. niż w 2015 r. W miastach dostęp do wodociągu, zarówno w 2022 r. jak i w 2021 r. miało 95,4% ogółu mieszkańców (wzrost o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej ukształtował się na poziomie 93,2% (wzrost o 0,2 p. proc. w stosunku do 2021 r. i o 0,8 p. proc. w porównaniu z 2015 r.).

Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w województwie łódzkim w 2022 r. przypadające na 1 mieszkańca ukształtowało się na poziomie 37,4 m³, przy czym w miastach było to 35,9 m³, a na obszarach wiejskich 39,9 m³. W porównaniu z 2021 r. średnie zużycie wody przez 1 mieszkańca województwa ogółem i w miastach pozostało na tym samym poziomie, a na terenach wiejskich odnotowano niewielki spadek zużycia – o 0,1 m³. Analiza zużycia wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazała duże zróżnicowanie wielkości tego wskaźnika w przekroju terytorialnym. Największe zużycie wody na 1 mieszkańca odnotowano w gminach wiejskich: Chąśno (103,0 m³), Kocierzew Południowy (100,3 m³) i Kiernozia (98,8 m³), a najmniejsze w gminie miejsko-wiejskiej Żelów (20,3 m³) oraz gminach wiejskich: Gidle (24,6 m³), Sadkowice i Żarnów (po 24,9 m³).

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia
Table 23. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	6507,1	7468,8	7689,3	7913,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	148676	175437	181944	186397
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	81,9	84,6	85,0	85,2
w tym oczyszczane of which treated	81,9	84,6	85,0	85,2

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Na koniec 2022 r. długość sieci kanalizacyjnej w województwie łódzkim wynosiła 7,9 tys. km i w porównaniu z 2021 r. zwiększyła się o 0,2 tys. km (tj. o 2,9%), a w relacji do 2015 r. – o 1,4 tys. km (tj. o 21,6%). W skali kraju zanotowano nieznacznie mniejszy wzrost długości sieci kanalizacyjnej (odpowiednio o 2,4% i o 18,7%). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 186,4 tys. sztuk i w porównaniu z 2021 r. wzrosła o 4,5 tys. sztuk (tj. o 2,4%), w stosunku do 2015 r. – o 37,7 tys. sztuk (tj. o 25,4%). W skali kraju nastąpił wzrost liczby przyłączy odpowiednio o 3,5% oraz o 24,2%. W miastach znajdowało się 51,3% długości sieci kanalizacyjnej oraz 61,0% przyłączy do budynków. W porównaniu z rokiem poprzednim długość sieci kanalizacyjnej w miastach wzrosła o 62,2 km (tj. o 1,6%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 2,2 tys. sztuk (tj. o 2,0%). Na terenach wiejskich przybyło 162,2 km nowej sieci (tj. o 4,4%), a liczba przyłączy wzrosła o 2,2 tys. sztuk (tj. o 3,1%).

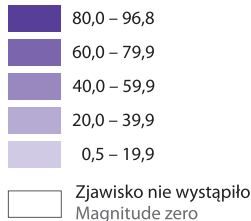
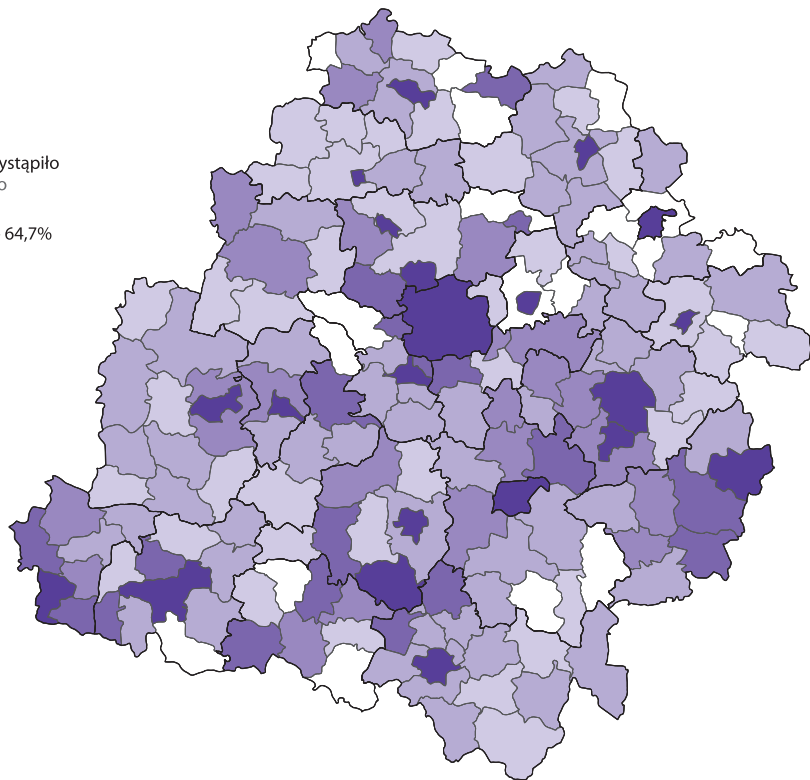
Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w województwie łódzkim w 2022 r. wyniósł 43,4 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1,2 km, a w odniesieniu do 2015 r. – o 7,7 km. W skali kraju wskaźnik ten był znacznie wyższy niż w województwie łódzkim (56,8 km na 100 km²). W miastach województwa łódzkiego wyniósł on 340,2 km, a na terenach wiejskich 22,6 km. W skali kraju gęstość sieci kanalizacyjnej w przekroju miasto–wieś wyniosła odpowiednio 315,0 km i 36,8 km.

Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 32. Population connected to sewage system in 2022

As of 31 December

W % ludności ogółem
In % of total populationwojewództwo łódzkie – 64,7%
Łódzkie Voivodship

Ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną w 2022 r. w województwie łódzkim wyniosła 85,2 hm³ (w miastach 75,0 hm³, a na obszarach wiejskich 10,2 hm³) i wzrosła o 0,2% w porównaniu z 2021 r. oraz o 4,0% w stosunku do 2015 r.

W 2022 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 1539,4 tys. mieszkańców województwa łódzkiego, tj. 64,7% ogółu ludności. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost odsetka korzystających z instalacji kanalizacyjnej o 0,1 p. proc., a w stosunku do roku 2015 – o 1,3 p. proc. W kraju odsetek korzystających wynosił 72,3% i tu również nastąpił wzrost (odpowiednio o 0,4 p. proc. i o 2,6 p. proc.). W miastach województwa łódzkiego dostęp do kanalizacji miało 87,5% ogółu ludności (wzrost o 1,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 27,9% (wzrost o 3,9 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). Wśród gmin województwa łódzkiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w: gminie wiejskiej Bolesławiec (96,8%) oraz gminach miejskich: Bełchatów (95,3%) i Brzeziny (94,4%), a najniższy odsetek korzystających wystąpił w gminach wiejskich: Witonia (0,5%), Łęczycza (0,6%) i Godzianów (0,8%). W 18 gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	4351,9	5052,5	5304,6	5659,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	75391	100010	106552	113341
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	423,2	442,6	447,5	457,6
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	1539,0	1938,1	2289,8	2196,8
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	616,1	798,7	952,1	920,9

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

Skutkiem rozwoju infrastruktury gazowej na obszarze województwa łódzkiego był wzrost długości sieci gazowej o 354,6 km w porównaniu z 2021 r. (tj. o 6,7%), a w relacji do 2015 r. – o 1307,3 km (tj. o 30,0%) i na koniec 2022 r. długość sieci gazowej ogółem wyniosła 5,7 tys. km. Długość sieci gazowej w Polsce liczyła 171,2 tys. km, a tempo wzrostu długości tej instalacji w kraju wyniosło odpowiednio 3,3% w porównaniu z 2021 r. i 17,3% w stosunku do 2015 r.

Liczba czynnych przyłączy gazu prowadzących do budynków na koniec 2022 r. wyniosła 113,3 tys., to więcej o 6,8 tys. w porównaniu z rokiem poprzednim i o 38,0 tys. w stosunku do 2015 r. Ich liczba stanowiła 3,3% wszystkich przyłączy w kraju (3398,8 tys. sztuk). Długość sieci gazowej w miastach wynosiła 3,5 tys. km i stanowiła 61,4% długości sieci ogółem w województwie łódzkim, na wsi długość sieci liczyła 2,2 tys. km. Z ogólnej liczby przyłączy 79,0% zainstalowanych było w miastach, tj. 89,5 tys. sztuk, a na obszarach wiejskich – 23,8 tys. (21,0%). W porównaniu z 2021 r. długość sieci gazowej w miastach wzrosła o 5,7%, natomiast na obszarach wiejskich o 8,2%, wzrost liczby przyłączy wyniósł odpowiednio – 5,7% i 8,8%.

Wskaźnik gęstości sieci gazowej rozdzielczej w województwie łódzkim w 2022 r. wyniósł 30,2 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 2,0 km, a w odniesieniu do 2015 r. – o 9,9 km. W skali kraju wskaźnik ten był znacznie wyższy niż w województwie łódzkim (50,9 km na 100 km²). W miastach województwa łódzkiego wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 289,6 km na 100 km², a na terenach wiejskich – 12,0 km i w porównaniu z rokiem poprzednim był wyższy zarówno dla miast (wzrost o 13,8 km), jak i dla obszarów wiejskich (wzrost o 1,0 km).

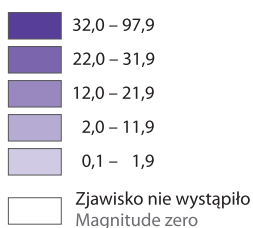
W 2022 r. w województwie łódzkim z sieci gazowej korzystało 987,1 tys. osób i było to o 0,6% mniej niż rok wcześniej i o 0,2% mniej niż w 2015 r. W Polsce liczba ludności korzystającej z sieci gazowej wyniosła 21,1 mln osób i była wyższa o 0,2% w stosunku do 2021 r. i o 5,5% w porównaniu z 2015 r. Odsetek ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej w województwie łódzkim wyniósł 41,5%, tj. więcej o 0,1 p. proc.

w porównaniu z rokiem poprzednim i o 1,8 p. proc. w stosunku do 2015 r. W miastach z sieci gazowej korzystało 61,4% ogółu mieszkańców (o 0,2 p. proc. mniej niż w roku poprzednim), natomiast na obszarach wiejskich korzystający z sieci gazowej stanowili 9,3% ogółu ludności (o 0,5 p. proc. więcej niż w 2021 r.). Udział osób korzystających z sieci gazowej w województwie łódzkim był o 14,4 p. proc. niższy niż w kraju (55,9%). Wśród gmin województwa łódzkiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej odnotowano w: gminie miejskiej Konstantynów Łódzki (97,9%) oraz gminach wiejskich: Ksawerów (93,1%) i Ujazd (82,3%), a najniższy odsetek korzystających (poniżej 0,1%) wystąpił w gminie wiejskiej Żytno. W gminie wiejskiej Masłowice nie korzystano w ogóle z sieci gazowej.

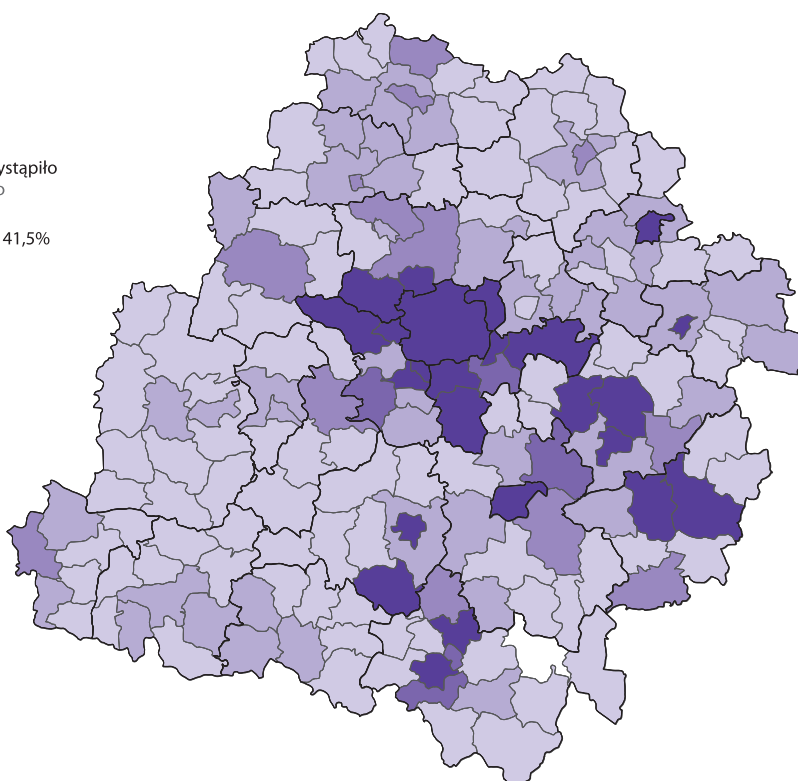
W 2022 r. w województwie łódzkim zużycie gazu z sieci przez gospodarstwa domowe wyniosło ogółem 2196,8 GWh, z czego 84,0% zużyto w miastach. W porównaniu z 2021 r. zużycie gazu z sieci ogółem spadło o 4,1%, przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców (gospodarstw domowych) o 2,2%. Na obszarach wiejskich zanotowano większe tempo spadku niż w miastach zużycia gazu z sieci (o 7,2%) oraz większy wzrost liczby odbiorców (wzrost o 6,8%), w miastach natomiast zużycie spadło o 3,4%, przy wzroście liczby odbiorców o 2,0%. W 2022 r. przeciętne zużycie gazu z sieci w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 920,9 kWh (w kraju – 1491,4 kWh) i w porównaniu z rokiem poprzednim spadło o 3,7% (w kraju spadek o 4,9%). W miastach województwa łódzkiego zużycie gazu z sieci wyniosło 1249,5 kWh na 1 mieszkańca (spadek o 2,5% w porównaniu z 2021 r.), a na terenach wiejskich – 387,4 kWh (spadek o 6,8%).

Mapa 33. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r.
Map 33. Population connected to the gas supply system in 2022

W % ludności ogółem
In % of total population

województwo łódzkie – 41,5%
Łódzkie Voivodship

5.2.4. Ochrona zdrowia

5.2.4. Health care

W ochronie zdrowia w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się liczba lekarzy, lekarzy dentyków oraz pielęgniarek, liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i udzielonych w nich porad była większa niż rok wcześniej. Liczba leczonych w szpitalach ogólnych również była większa niż rok wcześniej. Zmniejszyła się jednak liczba łóżek w szpitalach ogólnych, a także liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia oraz liczba osób, którym udzielono pomocy medycznej.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa, polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przychodnie Out-patient departments	1562	1603	1629	1659
Praktyki lekarskie i lekarzy dentyków ^a Medical and dental practices ^a	196	147	140	128
Porady udzielone ^{bc} w tys: Consultations provided ^{bc} in thousands:	21871,0	19623,6	21846,8	22662,5
lekarskie ^d medical ^d	19601,9	17853,3	19754,3	20416,5
stomatologiczne dental	2269,1	1770,3	2092,5	2246,0
Szpitale ogólne General hospitals	68	60	61	61
Łóżka w szpitalach ogólnych Beds in general hospitals	12985	11491	11615	11160
na 10 tys. ludności per 10 thous. population	52,1	47,6	48,5	46,9
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	66,7	54,0	60,4	64,5
Przeciętny pobyt chorego w dniach Average patient stay in days	5,3	5,1	5,2	5,0

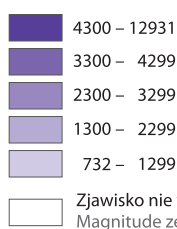
a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

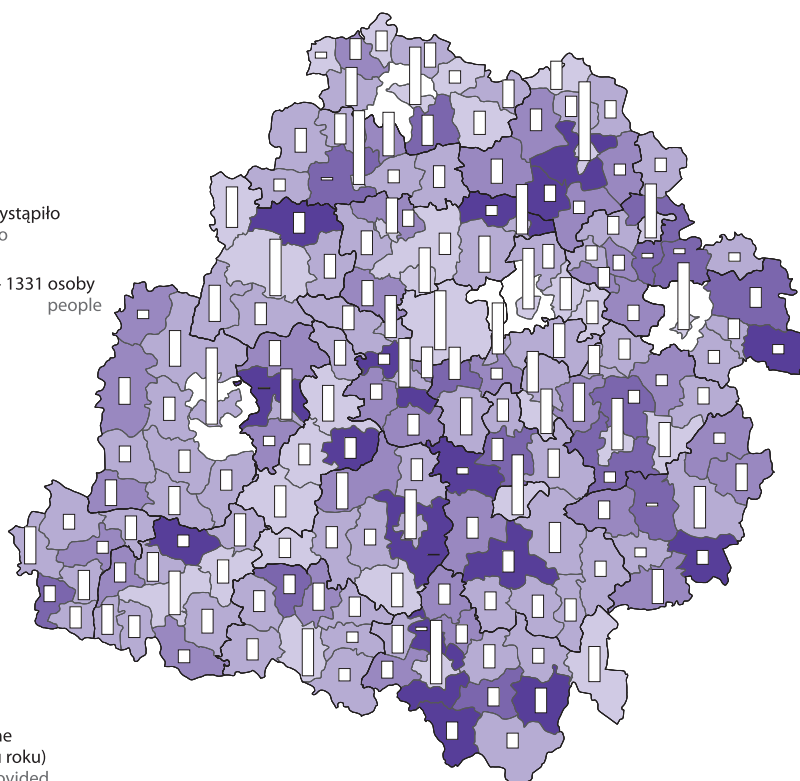
W końcu 2022 r. w województwie łódzkim działało 1659 przychodni oraz 128 praktyk lekarskich i stomatologicznych, realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych. Liczba przychodni była większa zarówno w porównaniu z 2021 r. jak i 2015 r. (odpowiednio o 1,8% i 6,2%). Podobne relacje odnotowano w skali kraju – wzrost liczby przychodni o 2,9% w porównaniu z 2021 r. oraz o 10,7% w stosunku do 2015 r. W przypadku praktyk lekarskich i stomatologicznych działających zarówno na terenie województwa łódzkiego jak i całego kraju, kolejny rok z rzędu odnotowano zmniejszenie ich liczby. W porównaniu z 2021 r. w łódzkim było ich o 8,6% mniej, a w stosunku do 2015 r. mniej o 34,7%. W Polsce ubytek ten wyniósł odpowiednio 7,3% i 37,3%.

Mapa 34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r.
Map 34. Out-patient health care in 2022

Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej^a
Number of population per out-patient health care provider^a

województwo łódzkie – 1331 osoby
Łódzkie Voivodship people

Porady lekarskie udzielone na 1 mieszkańca (w ciągu roku)
Medical consultations provided per capita (during the year)

a Stan w dniu 31 grudnia.
a As of 31 December.

Liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej była o 117 mniejsza niż średnio w kraju i wyniosła 1331 osób (o 23 osoby mniej niż rok wcześniej i o 87 mniej niż w 2015 r.). Najwyższe wartości wskaźnik ten osiągnął w gminach wiejskich: Bełchatowie (12,9 tys.), Zduńskiej Woli (12,3 tys.), Łowiczu (7,7 tys.) oraz Rozprzy (6,1 tys.), najmniej natomiast w gminach miejskich: Łęczycy (0,7 tys.), Łowiczu (0,8 tys.) oraz Brzezinach i Łodzi (po 0,9 tys.).

W 2022 r. mieszkańcom województwa udzielono 22662,5 tys. porad (lekarskich i stomatologicznych), tj. o 3,7% więcej niż w 2021 r. i o 3,6% więcej w porównaniu z 2015 r. Liczba udzielonych porad ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa łódzkiego wyniosła 9,5 porady (w kraju 8,9). Na 1 osobę realizowano 8,4 porady w przypadku porad lekarskich, w tym najwięcej w gminie miejskiej Łowicz – 15,9, gminie miejskiej Sieradz – 15,4 oraz gminie miejskiej Łęczyca – 14,9. Najmniej natomiast w gminach wiejskich: Bełchatów – 0,1, Zduńska Wola – 0,2, Łęczyca – 0,5 oraz Sławno – 0,6.

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy.

W związku ze zmianą źródła danych, informacje nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

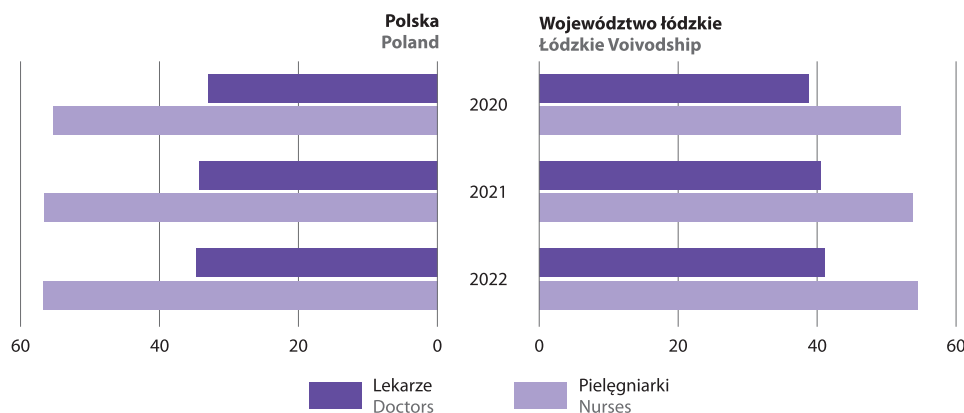
W 2022 r. w województwie łódzkim bezpośrednio z pacjentem pracowało (według głównego miejsca pracy) 9,8 tys. lekarzy, czyli o 0,7% więcej niż rok wcześniej i o 4,3% więcej niż w 2020 r. (lekarze z województwa stanowili 7,4% tego personelu w kraju). W przypadku lekarzy dentystów odnotowano wzrost ich liczby do 2,7 tys. osób (7,6% w Polsce), czyli o 4,4% więcej niż w 2021 r. oraz o 0,5% więcej niż w 2020 r. Zwiększenie kadry w stosunku do obu analizowanych lat dotyczyło także pielęgniarek – odpowiednio o 0,6% i 3,0% więcej. Liczba położnych była o 0,3% mniejsza niż rok wcześniej, ale o 3,4% wyższa niż w 2020 r. Udział tego personelu medycznego w ogólnej liczbie w kraju był niższy niż w przypadku personelu lekarskiego i wyniósł odpowiednio 6,0% dla pielęgniarek oraz 7,1% dla położnych.

Zapewnienie odpowiedniej dostępności do personelu medycznego opartej na potrzebach mieszkańców jest jednym z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki zdrowotnej. Miarą dostępu ludności do kadry medycznej jest wskaźnik wyrażający liczbę pracowników medycznych przypadających na 10 tys. ludności. W końcu 2022 r. w województwie łódzkim na 10 tys. mieszkańców przypadало przeciętnie 41 lekarzy (w kraju 35), tj. tyle samo co przed rokiem, ale o 2 więcej niż w 2020 r. W przypadku pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem omawiany wskaźnik nie zmienił się w porównaniu z 2021 r. i wyniósł 54 (w kraju 57), jednak był o 2 większy niż w 2020 r.

Wykres 32. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 32. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

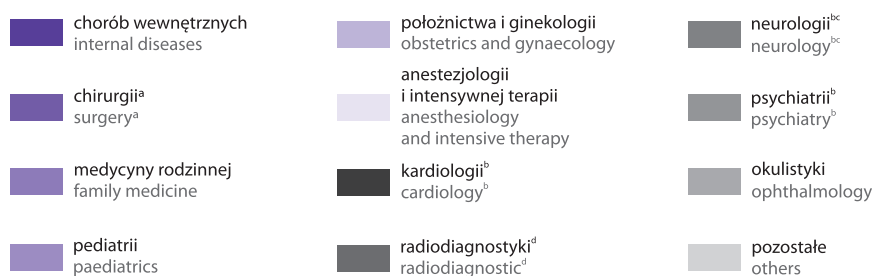
W 2022 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 61 stacjonarnych ogólnodostępnych szpitali ogólnych (tj. tyle samo co rok wcześniej, ale o 7 mniej niż w 2015 r.), które stanowiły 6,8% takich placówek w kraju. W 2022 r. dostępnych dla pacjentów było 11160 łóżek, czyli o 455 łóżek mniej niż w 2021 r. i o 1825 mniej w porównaniu z 2015 r. Oznacza to, że na 10 tys. ludności w województwie przypadało 46,9 łóżek, podczas gdy przed rokiem wskaźnik ten wyniósł 48,5 a w 2015 r. – 52,1. Przeciętnie w Polsce kształtował się on na poziomie 43,5 wobec 44,4 w 2020 r. i 48,7 siedem lat wcześniej.

Jednym ze wskaźników opisujących działalność szpitali jest przeciętne wykorzystanie łóżek w ciągu roku. Przyjmuje się iż wykorzystanie łóżek szpitalnych na poziomie 85% jest optymalną wartością tego wskaźnika. Wskaźnik ten dla wszystkich szpitali ogólnych w województwie w ciągu roku zwiększył się o 4,1 p. proc., ale był o 2,2 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. i wyniósł 64,5% (w Polsce było to – 64,6% w 2022 r., 61,3% w 2021 r. i 66,6% w 2015 r.).

Wykres 33. Lekarze specjaliści
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 33. Medical specialists
As of 31 December

Specjalizacja:
Specialisation:

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. cd Także: c – neuropatologii, d – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej. a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. cd Also: c – neuropathology, d – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

W 2022 r. w województwie w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym (łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych) leczonych było 526,6 tys. osób, tj. więcej o 9,4% w porównaniu z 2021 r. (w kraju o 7,1% więcej), natomiast mniej o 11,1% w stosunku do 2015 r. (w kraju – o 11,8%). Chorzy, podobnie jak w kraju, najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych i w 2022 r. stanowili w województwie 25,3% (przed rokiem – 25,2%, a w 2015 r. – 23,5%) wszystkich leczonych w szpitalach ogólnych (w kraju odpowiednio: 26,5%, 25,4% oraz 24,4%).

Oprócz szpitali, w 2022 r. mieszkańcom województwa łódzkiego całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz opiekę w terminalnym stadium życia zapewniało 45 placówek, tj. o 3 więcej niż rok wcześniej i o 5 więcej niż w 2015 r. (w kraju ich liczba była odpowiednio o 37 i 72 większa i wyniosła 786 placówek). Spośród wszystkich placówek najczęściej odnotowano zakładów opiekuńczo-leczniczych, które w końcu 2022 r. stanowiły w województwie 57,8% (w kraju – 57,3%). Ich udział w porównaniu z 2021 r. zmniejszył się o 1,7 p. proc., a w relacji do 2015 r. zmniejszył się o 7,2 p. proc. We wszystkich placówkach: zakładach opiekunczo-leczniczych, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, oddziałach opieki paliatywnej i hospicjach łącznie w końcu roku było 2,3 tys. łóżek, a ich liczba zwiększyła się o 11,6% w porównaniu z 2021 r. i o 29,0% w stosunku do 2015 r. W ciągu roku opieką medyczną objęto 5,9 tys. pacjentów, tj. o 16,1% więcej niż przed rokiem, ale o 8,4% mniej niż siedem lat wcześniej. Spadek liczby pacjentów dotyczył tylko oddziałów opieki paliatywnej, których liczba na przestrzeni obserwowanych lat zmniejszyła się z 6 (w 2015 r.) do 1 w 2022 r., a w związku z tym liczba pacjentów zmalała z 2,0 tys. do 365 osób. W przypadku hospicjów odnotowano natomiast zwiększenie ich liczby o 4 placówki (do 5 w 2022 r.), a liczba pacjentów wzrosła ponad 4-krotnie do 675 osób w ostatnim z obserwowanych lat. Analiza liczby łóżek w zakładach długoterminowej opieki przypadających na 100 tys. mieszkańców potwierdziła, że dostępność tego typu usług w województwie łódzkim w 2022 r. była niższa niż średnio w kraju. W 2022 r. na 100 tys. ludności przypadało w województwie średnio 97 łóżek, wobec 86 w 2021 r. i 68 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 106, 100 i 86).

W ramach długoterminowej opieki medycznej w województwie w 2022 r. funkcjonowało również: 6 szpitali psychiatrycznych (9,8% placówek w kraju), 5 ośrodków rehabilitacyjnych dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych (8,9%) oraz 2 ośrodki leczenia odwykowego alkoholowego (2,1%). W analizowanym okresie ich liczba nie ulegała większym zmianom, jedynie w przypadku szpitali psychiatrycznych ich liczba zwiększyła się dwukrotnie w porównaniu z 2015 r. A w przypadku liczby pacjentów największy wzrost dotyczył liczby osób leczonych w ośrodkach leczenia odwykowego alkoholowego (z 0,9 tys. w 2015 r. do 7,5 tys. w 2022 r.), przy jednoczesnym skróceniu średniego pobytu chorego (z 16 do 3 dni).

System Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM) ma za zadanie zapewnienie pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Jednostkami systemu są zespoły ratownictwa medycznego (ZRM), w tym lotnicze zespoły ratownictwa medycznego (LZRM) oraz szpitalne oddziały ratunkowe (SOR), z którymi zawarto umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

W 2022 r. w województwie łódzkim pomoc medyczną w nagłych wypadkach świadczyły 125 jednostki ratownictwa medycznego (6,7% jednostek tego typu w Polsce), w skład których wchodziły 104 zespoły ratownictwa medycznego (w tym 23 specjalistyczne), 20 szpitalnych oddziałów ratunkowych (8,2% w kraju) oraz 1 lotnicze pogotowie ratunkowe (w kraju 21 zespołów). W ujęciu rocznym baza wymienionych jednostek zmieniła się jedynie w przypadku podstawowych zespołów ratownictwa medycznego (wzrost o 1), natomiast w porównaniu z 2015 r. ogólna liczba zwiększyła się o 13 jednostek, co oznacza wzrost o 11,6% (w kraju wzrost o 0,4% w porównaniu z 2021 r. i o 7,8% więcej niż w 2015 r.). W województwie działało również 15 izb przyjęć (9,6% w kraju), czyli o 1 izbę więcej niż rok wcześniej, ale o 2 mniej niż w 2015 r.

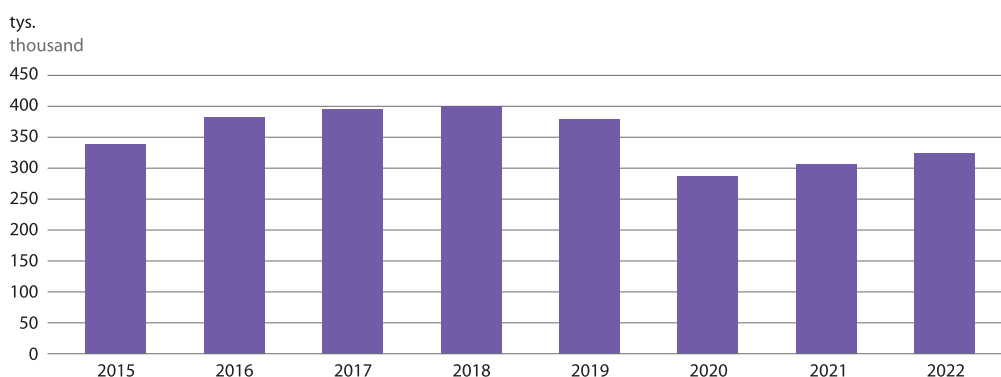
Szpitalne oddziały ratunkowe dysponowały 124 łóżkami (wobec 129 w 2021 r. i 101 w 2015 r.) – 6,3% ogólnej ich liczby w kraju. W ciągu roku leczeniem objęto 42,5 tys. osób, z których 21,1 tys. przekazano do leczenia szpitalnego. W porównaniu z 2021 r. było to odpowiednio o 16,4% i 15,7% więcej.

W 2022 r. w województwie łódzkim zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 201,8 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, tj. o 1,3% mniej w porównaniu z 2021 r. (w kraju wzrost – o 0,4%) i o 4,9% mniej w odniesieniu do 2015 r. (w kraju – mniej o 2,5%). Biorąc pod uwagę miejsce zdarzenia, zdecydowaną większość, bo 79,8% ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów stanowiły wyjazdy do domu pacjenta. Drugie co do liczebności miejsce zdarzenia to kategoria „inne” (14,0%), która obejmuje m.in. ulicę, sklep, kościół. Udział wyjazdów do zdarzeń zaistniałych w ruchu uliczno-drogowym wyniósł 3,0%, do pracy – 2,4% i do szkoły – 0,8%.

Ratownicy medyczni na terenie województwa łódzkiego w 2022 r. udzielili pomocy 203,6 tys. osobom, tj. o 1,4% mniej niż w roku poprzednim i o 4,4% mniej w porównaniu z 2015 r. (w kraju – więcej o 0,5% względem 2021 r., natomiast mniej o 2,7% niż w 2015 r.). Wśród ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach ratownictwa medycznego w 2022 r. ponad połowę (51,3%) stanowiły kobiety (w kraju – 50,5%). W porównaniu z 2021 r. udział kobiet korzystających z pomocy ratowników medycznych zwiększył się o 0,9 p. proc. (w kraju – o 1,3 p. proc.), ale był o 3,6 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. (w kraju – zwiększył się o 4,0 p. proc.). Spośród osób, którym udzielono świadczeń medycznych najczęściej było osób w grupie wieku 65 lat i więcej. W 2022 r. ich udział w województwie ukształtował się na poziomie 49,7% (w kraju – 48,5%), natomiast zarówno w 2021 r. jak i 2015 r. udział ten ukształtował się na poziomie 48,8% (w Polsce było to odpowiednio 48,4% i 41,7%).

Wykres 34. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 34. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

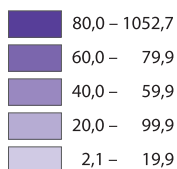

W 2022 r. na ochronę zdrowia gminy i miasta na prawach powiatu w województwie łódzkim przeznaczony 126,1 mln zł, tj. o 16,5% więcej niż w 2021 r. i o 32,8% więcej niż w 2015 r. (w kraju nastąpił wzrost odpowiednio o 11,0% i 52,7%). Na leczenie ambulatoryjne wydatkowano 3,8% tej kwoty, a na szpitale ogólne 8,9% (przed rokiem było to odpowiednio 4,6% i 4,5%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca na ochronę zdrowia przeznaczono 52,9 zł (w kraju 65,3 zł), co oznacza, że w porównaniu z 2021 r. kwota ta była o 7,8 zł wyższa, a w stosunku do 2015 r. o 14,9 zł wyższa (w kraju było to więcej odpowiednio o 6,7 zł i 23,2 zł).

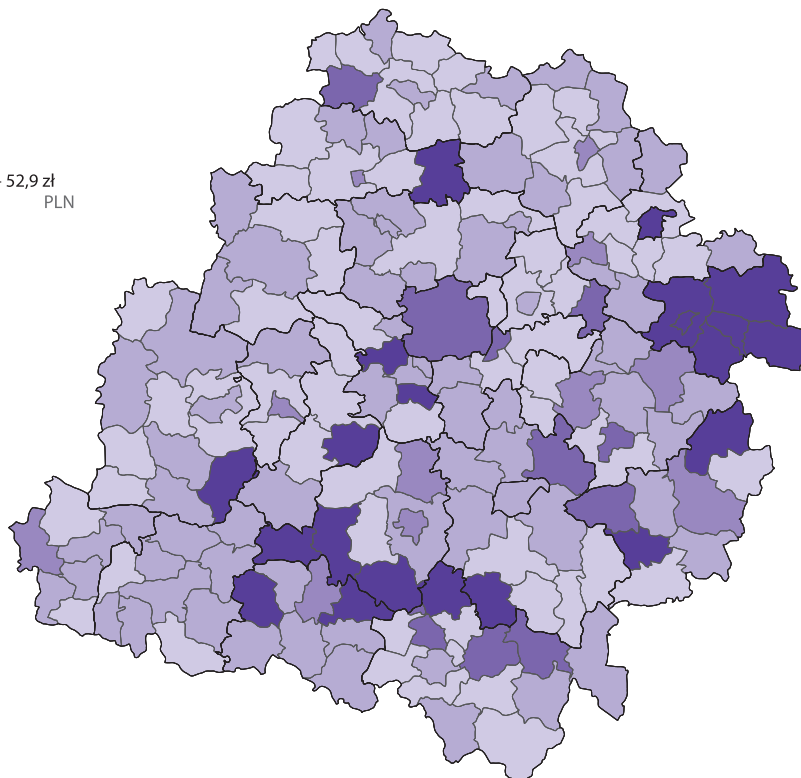
W przekroju terytorialnym najwyższe wydatki na ochronę zdrowia (licząc na 1 mieszkańca) w 2022 r. odnotowano w gminie wiejskiej Kleszczów (1052,7 zł), następnie w gminach wiejskich: Siemkowice (511,0 zł), Pabianice (339,6 zł), oraz Buczek (216,0 zł). Najmniej natomiast w gminach wiejskich: Bedlno (2,1 zł), Rogów (4,1 zł), Wodzierady (4,3 zł) oraz Nowy Kawęczyn (4,8 zł).

Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.
 Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2022

Na 1 mieszkańca w zł
 Per 1 capita in PLN

województwo łódzkie – 52,9 zł
 Łódzkie Voivodship PLN

5.2.5. Kultura

5.2.5. Culture

W 2022 r. liczba podmiotów działających w obszarze kultury w województwie łódzkim wyniosła 805 i zmniejszyła się o 2,1% w porównaniu z 2021 r.

Większość stanowiły biblioteki i placówki informacyjno-biblioteczne (61,1% ogółu podmiotów) oraz centra kultury, domy kultury, ośrodki kultury (19,8%).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. w województwie łódzkim działalność prowadziły 453 biblioteki publiczne wraz z filiami (5,9% wszystkich placówek w Polsce). W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zmniejszyła się o 3,0%, a w porównaniu z 2015 r. o 14,5%. Na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało również 39 punktów bibliotecznych (w Polsce 805), tj. o 3 punkty mniej niż w roku poprzednim i o 21 mniej niż w 2015 r.

Na koniec 2022 r. w województwie łódzkim działalność wystawienniczą prowadziło 47 muzeów łącznie z oddziałami (4,9% placówek w kraju), tj. o 2 więcej niż w 2021 r. Placówki te dysponowały 901,2 tys. muzealiów (wzrost o 1,5% w stosunku do roku poprzedniego), z których najliczniejszy zbiór stanowiły muzealia z zakresu archeologii (38,7% ogółu), historii (17,5%) i numizmaty (9,8%).

W województwie działało na koniec grudnia 2022 r. 37 galerii i salonów sztuki (11,9% wszystkich obiektów w kraju), tj. tyle samo co w 2021 r. i o 4 mniej niż w 2015 r. Galerie posiadały w zbiorach własnych 19,3 tys. eksponatów, z których większość (87,3%) stanowiły zbiory z zakresu grafiki.

Na koniec omawianego roku działalność sceniczną w województwie łódzkim prowadziło 9 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny, stały zespół artystyczny (6 teatrów dramatycznych i lalkowych, 2 teatry muzyczne, 1 filharmonia). Było to 4,9% wszystkich instytucji tego typu w Polsce. W porównaniu z 2021 r. liczba teatrów i instytucji muzycznych nie uległa zmianie, natomiast zmniejszyła się o 10,0% w porównaniu z 2015 r.

Tablica 26. Instytucje kultury

Stan w dniu 31 grudnia

Table 26. Cultural institutions

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	590	530	509	492
Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	51	41	45	47
Galerie i salony sztuki Art galleries	41	35	37	37
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	10	11	9	9
Centra, domy i ośrodki kultury Centre of culture, cultural centres and establishments	147	158	158	159
Kluby i świetlice Clubs and community centres	40	32	33	31
Kina stałe Indoor cinemas	21	27	28	27
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	4226	4558	4705	4834
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	446,3	148,8	272,2	460,9
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	13334,8	12714,8	12539,0	12518,3

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

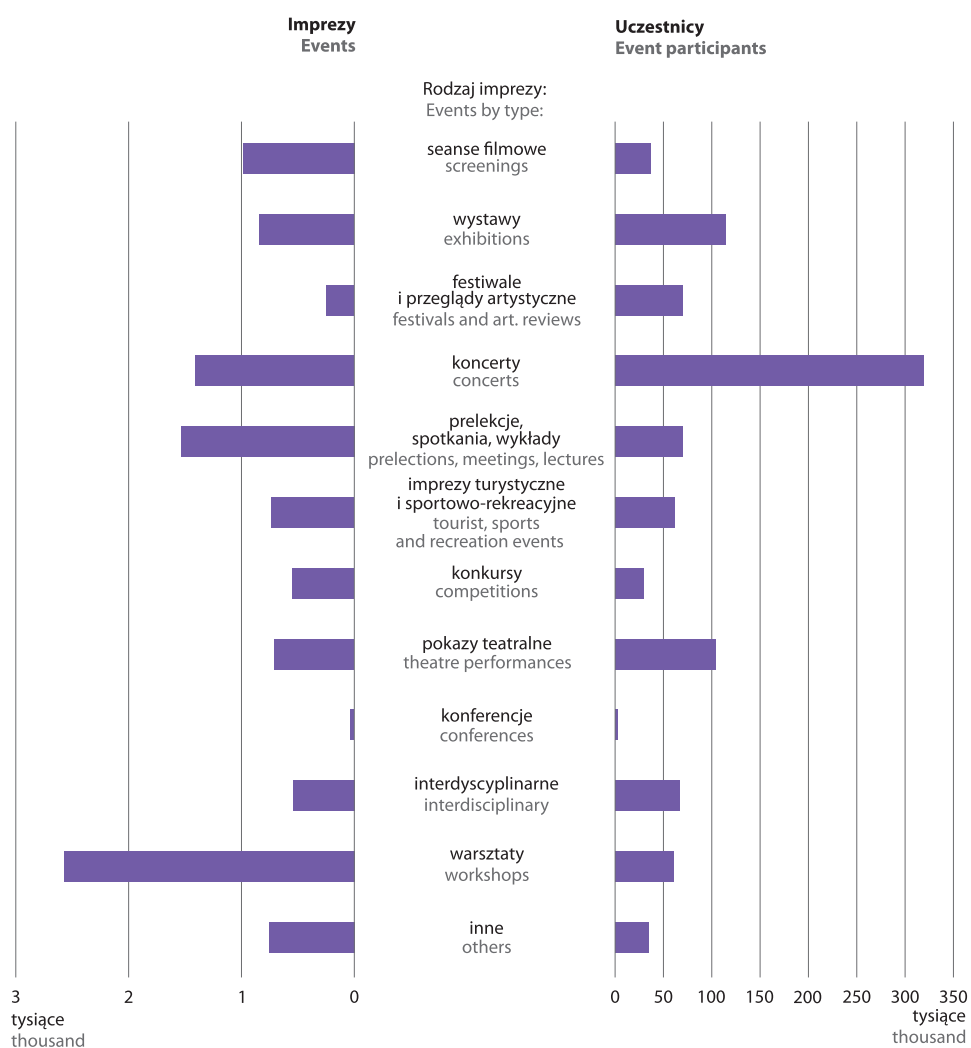
a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

Według stanu na koniec 2022 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 190 centrów, domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic (4,8% wszystkich instytucji w Polsce), tj. o 0,5% mniej niż w 2021 r. i 1,6% więcej niż w 2015 r. W instytucjach tych funkcjonowało 351 pracowni specjalistycznych. Najliczniejsze, podobnie jak rok i siedem lat wcześniej, były pracownie plastyczne (26,5%), baletowe i taneczne (21,1%) oraz muzyczne (19,7%). We instytucjach tych działało także 937 grup artystycznych (o 2,6% więcej niż w 2021 r. oraz o 3,2% mniej niż w 2015 r.).

Funkcjonujące na terenie województwa grupy artystyczne stanowiły 6,5% ogółu grup tego typu działających w kraju. Najbardziej popularne były grupy taneczne (25,5% ogółu grup), folklorystyczne (20,6% ogółu grup) oraz muzyczno-instrumentalne (18,2%). W 2022 r. w placówkach kultury prowadzono 1,2 tys. kół, klubów i sekcji (5,3% ogółu w Polsce), było ich o 20,1% więcej niż w 2021 r. i o 4,2% więcej niż w 2015 r. Wśród nich dominowały koła plastyczne/techniczne (22,9% ogółu kół), taneczne (15,2%) oraz muzyczne (11,8%).

W omawianym roku odbyło się 10,9 tys. imprez (4,8% ogółu w kraju) zorganizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice, tj. o 23,7% więcej niż w 2021 r. i o 25,7% mniej niż w 2015 r.

Wykres 35. Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2022 r.
Chart 35. Events organized by culture institutions in 2022

Liczba uczestników imprez organizowanych przez placówki kultury zwiększyła się o 43,1% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast była mniejsza o 39,6% w stosunku do 2015 r. (970,9 tys. osób w 2022 r. wobec 678,3 tys. w 2021 r. i 1607,2 tys. w 2015 r.). Najczęściej organizowane były warsztaty (23,6% ogółu imprez), prelekcje, spotkania i wykłady (14,1%) oraz koncerty (12,9%).

W 2022 r. wydatki ogółem gmin w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” wyniosły 301,5 mln zł (5,6% ogółu wydatków w Polsce). Wydatki te wzrosły o 48,6 mln zł (o 19,2%) w stosunku do 2021 r. i o 137,5 mln zł (o 83,8%) w porównaniu z 2015 r.

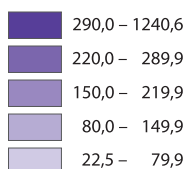
W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy wydatkowały na ten cel 187 zł, tj. o 20,0% więcej niż w roku ubiegłym i o 90,7% więcej niż w 2015 r. W 119 gminach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w gminie wiejskiej Łęczycy (22 zł). Natomiast w 55 gminach wydatki per capita na ten cel przekroczyły średnią. Największe przeciętne wydatki poniosły gminy wiejskie: Czarnocin (1241 zł), Wróblew (1195 zł) oraz Kleszczów (1026 zł).

Miasta na prawach powiatu województwa wydatkowały ogółem na kulturę i ochronę dziedzictwa 60,6% więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu wydatkowały na ten cel 298 zł, tj. o 3,7% mniej niż w roku poprzednim, a o 71,5% więcej niż siedem lat temu. Najmniejsze wydatki per capita w tym dziale poniesiono w Piotrkowie Trybunalskim – 198 zł, a największe w Skierniewicach – 353 zł. W Łodzi na 1 mieszkańca wydatkowano na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego kwotę 305 zł.

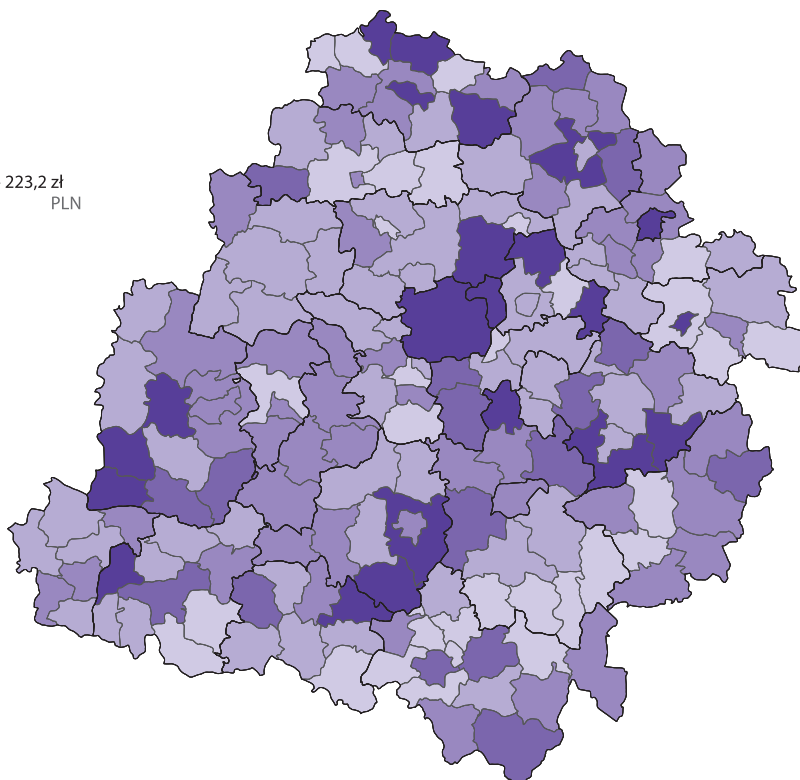
Mapa 36. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.

Map 36. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022

Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 223,2 zł
Łódzkie Voivodship PLN

5.2.6. Bezpieczeństwo publiczne

5.2.6. Public safety

W 2023 r. liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych była wyższa niż w 2022 r. Zwiększyła się skuteczność wykrywania sprawców przestępstw. Mniej było wypadków drogowych i rannych, wzrosła natomiast liczba ofiar śmiertelnych.

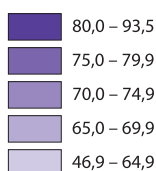
Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

W 2023 r. w województwie łódzkim stwierdzono 49,8 tys. przestępstw, tj. o 7,6% więcej niż w rok wcześniej i o 3,0% więcej niż w 2015 r. Przestępstwa z województwa łódzkiego stanowiły 6,3% wszystkich przestępstw w kraju (792,0 tys.). W strukturze przestępstw stwierdzonych w województwie łódzkim w 2023 r. przeważały przestępstwa o charakterze kryminalnym (52,5%), przestępstwa o charakterze gospodarczym stanowiły 34,8%, a przestępstwa drogowe – 8,7%. W latach 2015–2023 zanotowano dwukrotny wzrost udziału przestępstw gospodarczych (o 17,2 p. proc.), spadł natomiast udział przestępstw o charakterze kryminalnym (o 15,4 p. proc.) i przestępstw drogowych (o 1,8 p. proc.).

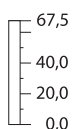
Mapa 37. Zagrożenie przestępczością w 2023 r.
Map 37. Crime risk in 2023

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję^a w %
Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police^a in %

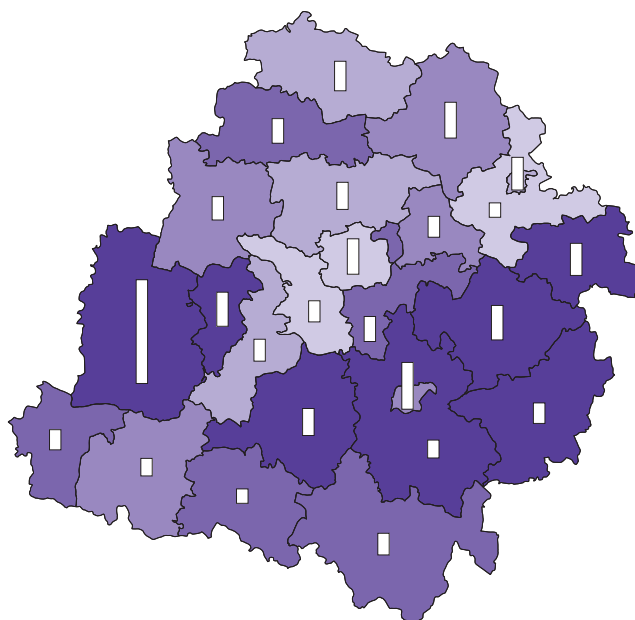
województwo łódzkie – 69,4%
Łódzkie Voivodship

Przestępstwa stwierdzone przez Policję^a na 1000 ludności
Crimes ascertained by the Police^a per 1000 population

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

21,0

^a Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Excluding punishable acts committed by juveniles.
Source: data of the National Police Headquarters.

W 2023 r. w województwie łódzkim wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem wyniósł 69,4% (w kraju 71,5%) i wzrósł o 4,1 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego oraz o 10,6 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dotyczył przestępstw drogowych – 98,7%, w przypadku przestępstw gospodarczych wyniósł 77,1%, a przestępstw kryminalnych 58,3%. W przekroju terytorialnym najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw zanotowano w powiatach: sieradzkim – 93,5%, zduńskowolskim – 88,6% i opoczyńskim – 84,5%, a najniższy w Łodzi – 46,9% oraz w powiecie skierniewickim – 62,5% i powiecie pabianickim – 64,1%.

Dane o wypadkach drogowych pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za śmiertelną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za ranną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 27. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki

Table 27. Road accidents^a and their effects

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Wypadki Accidents	3991	2436	2209	2127
Ofiary śmiertelne Fatalities	236	221	164	166
na 100 wypadków per 100 road accidents	5,9	9,1	7,4	7,8
Ranni Injured	4826	2763	2633	2453
na 100 wypadków per 100 road accidents	120,9	113,4	119,2	115,3

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

W 2023 r. w województwie łódzkim zanotowano 2,1 tys. wypadków drogowych, w których rannych zostało 2,5 tys. osób, a 166 poniosło śmierć. Wypadki z terenu województwa łódzkiego stanowiły 10,2% wszystkich wypadków w kraju (20,9 tys.). Z roku na rok liczba wypadków systematycznie spada – w porównaniu z rokiem poprzednim – o 3,7%, a w stosunku do 2015 r. – o 46,7%. Tendencja ta dotyczy także liczby osób rannych, których było o 6,8% mniej niż w poprzednim roku i o 49,2% mniej w porównaniu z 2015 r. Liczba ofiar śmiertelnych natomiast nieznacznie wzrosła w porównaniu z rokiem 2022 (o 1,2%), ale zmniejszyła się o 29,7% w stosunku do 2015 r.

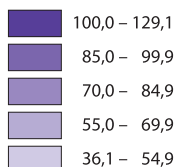
W 2023 r. w województwie łódzkim w przeliczeniu na 100 tys. ludności odnotowano 89,7 wypadków drogowych, czyli o 34,2 wypadków więcej niż w kraju. Pomimo wysokiej wartości omawianego współczynnika, był on niższy niż w roku poprzednim o 2,9, a w porównaniu z 2015 r. zmniejszył się o 70,1. Najmniej wypadków drogowych na 100 tys. ludności wydarzyło się w powiatach: pabianickim (36,1) i sieradzkim (36,6) oraz w Skierniewicach (37,4), a najwięcej w Łodzi (129,1) oraz powiecie tomaszowskim (118,0) i zgierskim (109,4).

Biorąc pod uwagę liczbę rannych na 100 wypadków, zauważyć można, że wskaźnik ten, który wyniósł w 2023 r. 115,3, był zarówno niższy niż w roku poprzednim (w 2022 r. – 119,2), jak i w 2015 r. (120,9). W kraju liczba rannych na 100 wypadków wyniosła 115,2 była więc nieco niższa niż w województwie łódzkim. Z kolei wskaźnik liczby ofiar śmiertelnych na 100 wypadków był w województwie łódzkim niższy niż w kraju (7,8 wobec 9,0), ale zarówno w województwie, jak i w Polsce zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim odpowiednio o 0,4 i 0,1.

Mapa 38. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.

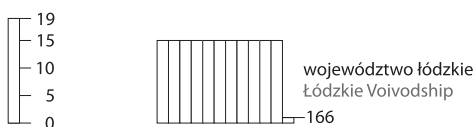
Map 38. Road safety in 2023

Wypadki drogowe^a
na 100 tys. ludności
Road traffic accidents^a
per 100 thousand population

województwo łódzkie – 89,7
Łódzkie Voivodship

Ofiary śmiertelne wypadków drogowych
Road traffic accidents fatalities

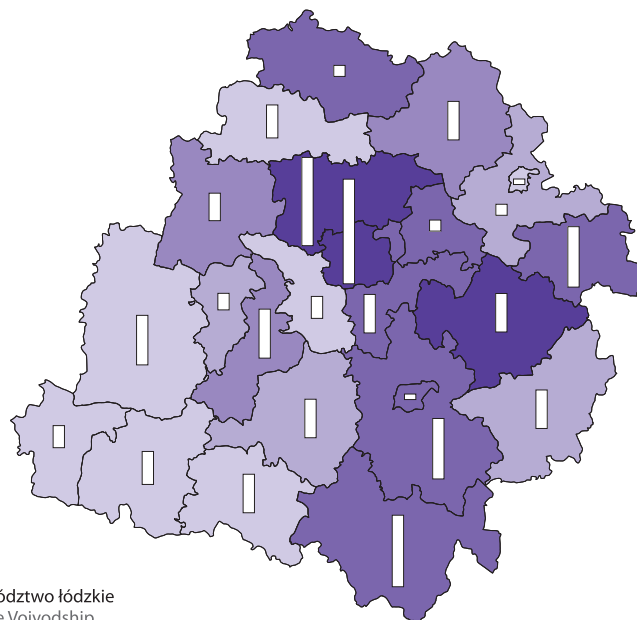

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane z SEWIK (System Ewidencji Wypadków i Kolizji) według stanu na dzień 7 lutego 2024 r.

^a Registered by the Police.

Source: data from SEWIK (Accident and Collision Register System) as of 7 February 2024.

5.2.7. Społeczeństwo informacyjne**5.2.7. Information society**

W 2023 r. dostęp do Internetu posiadało więcej gospodarstw domowych niż w 2022 r., ale mniej osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu.

W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się odsetek osób w wieku 16–74 lata korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną, spadł natomiast odsetek osób zamawiających lub kupujących w sieci.

W 2023 r. dostęp do Internetu w domu posiadało 92,3% gospodarstw domowych w województwie łódzkim (wobec 91,3% w roku poprzednim i 65,8% w 2015 r.). W kraju dostęp do Internetu, podobnie jak w 2022 r., miało 93,3% gospodarstw domowych. Większość gospodarstw domowych z dostępem do Internetu korzystało z połączeń szerokopasmowych – 91,7%, to 0,7 p. proc. więcej w skali roku. Łącze stacjonarne z dostępem szerokopasmowym posiadało 68,3% gospodarstw, wobec 66,9% w 2022 r. Nieznacznie spadła popularność szerokopasmowych łączy mobilnych, które w 2023 r. stosowane były przez 70,1% gospodarstw domowych (spadek w skali roku o 0,1 p. proc.). W skali kraju z szerokopasmowych łączy mobilnych korzystało 73,7% gospodarstw domowych.

W 2023 r. w województwie łódzkim regularnie (co najmniej raz w tygodniu) z Internetu korzystało 84,0% osób w wieku 16–74 lata (wobec 86,6% w roku poprzednim i 59,6% w 2015 r.). W kraju odsetek ten wynosił 85,3%. Korzystanie z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy zadeklarowało 85,7% osób w wieku 16–74 lata i było to o 2,3 p. proc. mniej niż rok wcześniej, ale o 21,8 p. proc. więcej w porównaniu z 2015 r. W kraju odsetek ten wyniósł 86,4% osób. W województwie łódzkim w 2023 r. codziennie lub prawie codziennie z Internetem łączyło się 78,2% osób, a przynajmniej raz w tygodniu, ale nie każdego dnia – 5,7%.

Podczas użytkowania Internetu w sprawach prywatnych najczęściej wykonywanymi czynnościami były: wysyłanie, odbieranie e-maili, czytanie on-line wiadomości, gazet lub czasopism oraz wyszukiwanie informacji o towarach lub usługach. W 2023 r. czynności te wykonywało odpowiednio 70,1%, 68,1% i 66,9% osób w wieku 16–74 lata. W porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej wzrosła popularność słuchania lub pobierania podcastów (wzrost o 6,0 p. proc.) oraz czytanie on-line wiadomości, gazet lub czasopism (wzrost o 3,6 p. proc.). Z kolei mniejszy był odsetek m.in. osób wyszukiujących informacji o towarach lub usługach (spadek o 9,7 p. proc.) oraz oglądających nagrania wideo z serwisów tworzonych przez użytkowników (spadek o 5,9 p. proc.).

Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	65,8	88,0	91,3	92,3
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals ^b using the Internet	68,6	85,1	90,3	90,8
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals ^b using the Internet regularly (at least once a week)	59,6	79,3	86,6	84,0

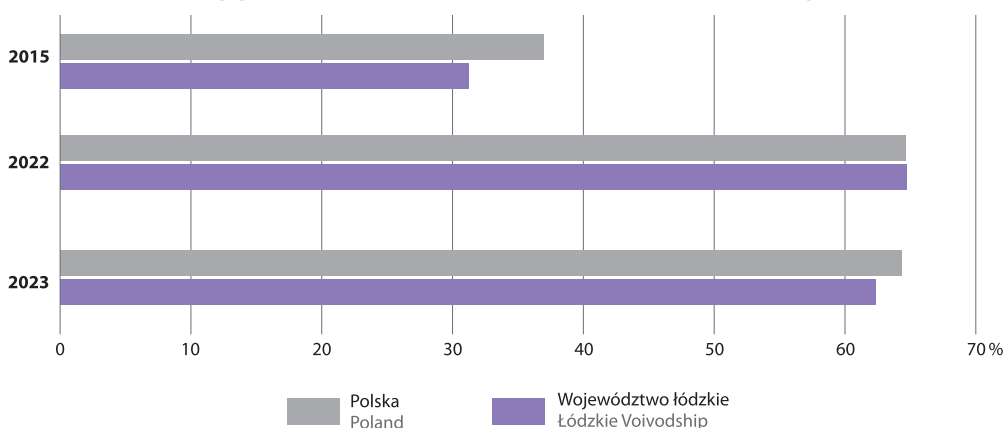
a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with persons aged 16–74. b Persons aged 16–74.

W 2023 r. w województwie łódzkim 62,3% osób w wieku 16–74 lata dokonywało w ciągu ostatnich 12 miesięcy zakupów przez Internet. W latach 2015–2022 odsetek osób zamawiających lub kupujących w sieci systematycznie wzrastał, a w roku 2023 nastąpił spadek. W porównaniu z 2022 r. omawiany odsetek zmniejszył się o 2,4 p. proc., a w stosunku do 2015 r. wzrósł o 31,1 p. proc. W Polsce osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy stanowiły 64,3% osób w wieku 16-74 lata.

W 2023 r. najpopularniejszymi towarami kupowanymi przez Internet (w ciągu ostatnich 3 miesięcy) były odzież, obuwie i dodatki (34,2%), kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody (14,8%) oraz posiłki zamawiane z restauracji, punktów fast-food lub w formie cateringu (9,6%).

Wykres 36. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 36. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the past 12 months

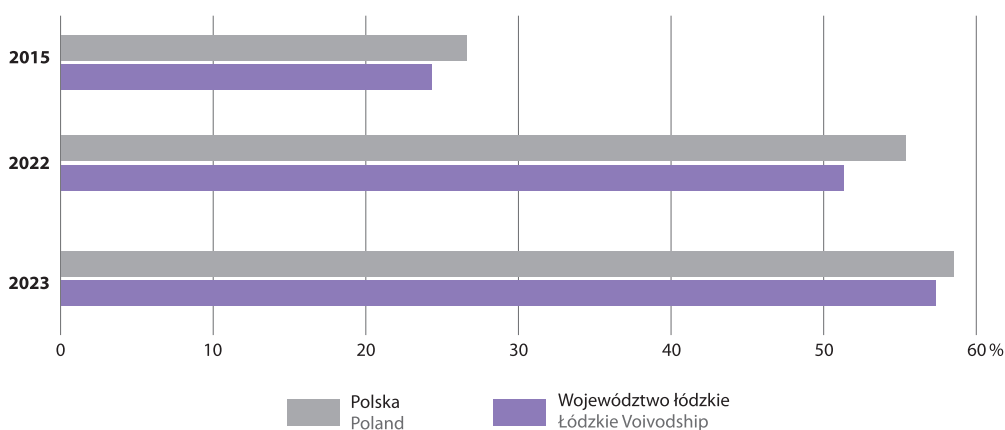

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2023 r. osoby korzystające z usług administracji publicznej przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 57,3% populacji osób w wieku 16–74 lata i było to o 6,0 p. proc. więcej w porównaniu z poprzednim rokiem i o 33,0 p. proc. więcej niż w 2015 r. W skali kraju odsetek ten był wyższy niż w województwie łódzkim i wyniósł 58,5%. Jako powód korzystania z Internetu w kontaktach z administracją publiczną najwięcej osób podało wyszukiwanie informacji na stronach administracji publicznej (32,5%), wysyłanie wypełnionych deklaracji podatkowych (32,1%) oraz pobieranie lub drukowanie formularzy urzędowych (28,8%).

Wykres 37. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 37. Individuals^a using administration services via the Internet during the past 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

5.2.8. Aktywność społeczna

5.2.8. Social activity

W 2023 r. wzrosła liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w rejestrze REGON. W 2022 r. liczba członkostw aktywnych organizacji non-profit zwiększyła się w porównaniu z 2020 r.

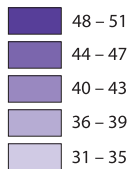
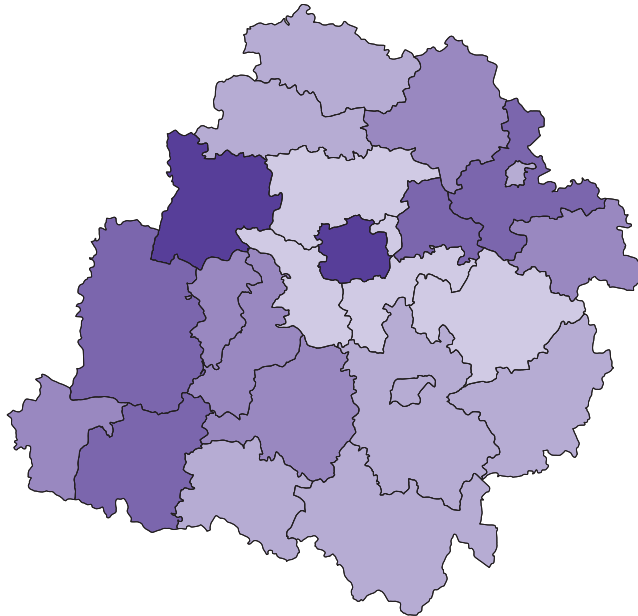
W 2023 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 9,8 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 5,4% więcej niż w 2022 r. i o 19,7% więcej w porównaniu z 2015 r. W kraju działalność prowadziło 171,6 tys. tego typu podmiotów, tj. więcej o 6,7% niż w 2022 r. i o 27,3% w porównaniu z 2015 r. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne mające siedzibę na terenie województwa łódzkiego stanowiły 5,7% wszystkich tego typu podmiotów w kraju. Łódzkie uplasowało się na 7 miejscu wśród wszystkich województw pod względem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie łódzkim zarejestrowane były 42 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne, tj. o 3 więcej niż w 2022 r. i o 9 więcej w stosunku do 2015 r. W kraju nastąpił wzrost omawianego współczynnika z 35 w 2015 r. do poziomu 46 w 2023 r.

W 2023 r. w województwie łódzkim najwyższy wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności wystąpił w powiecie poddębickim (51), Łodzi (49) oraz powiecie skierniewickim i wieluńskim (po 45), a najniższy w powiecie łódzkim wschodnim i pabianickim (po 31) oraz zgierskim (33).

Mapa 39. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 39. Foundations, associations and social organisations entered the REGON register in 2023
As of 31 DecemberNa 10 tys. ludności
Per 10 thousand populationwojewództwo łódzkie – 42
Łódzkie Voivodship**Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON**

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total	8195	8795	9307	9810
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	33	36	39	42

Dane o **organizacjach non-profit** opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:
 – SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
 – SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

W 2022 r. w województwie łódzkim aktywną działalność prowadziło 6,7 tys. rejestrowych organizacji non-profit, tj. o 0,9 tys. więcej niż w 2020 r. i o 1,0 tys. więcej w porównaniu z 2016 r. Wśród nich do sektora ekonomii społecznej należało 99,3% podmiotów, a udział organizacji pożytku publicznego wyniósł 7,9% ogółu. Pod względem liczby rejestrowych organizacji non-profit województwo łódzkie uplasowało się na 6 miejscu wśród innych województw z udziałem 6,5% ogólnej liczby tego typu podmiotów w kraju (103,4 tys.).

Najliczniejszą grupę rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r. w województwie łódzkim stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 4,5 tys. (67,3% wszystkich podmiotów). Liczba fundacji wyniosła 1,0 tys. (14,9%), kół gospodyń wiejskich było 1,0 tys. (14,5%), organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego prowadzących aktywną działalność – 0,1 tys. (1,8%), a społecznych podmiotów wyznaniowych – 0,1 tys. (1,6%).

Według stanu na koniec 2022 r. rejestrowe organizacje non-profit w województwie łódzkim zrzeszały 430,5 tys. członków, z czego 98,9% dotyczyło członkostw osób fizycznych. W kraju liczba członków takich organizacji wyniosła 8407,4 tys., z czego 98,1% stanowiły osoby fizyczne. Odsetek kobiet wśród członków osób fizycznych wyniósł 46,6% (w kraju – 46,3%). W porównaniu z 2020 r. liczba członków aktywnych organizacji rejestrowych wzrosła o 5,9 tys., a odsetek kobiet w organizacjach zwiększył się o 5,4 p. proc. W skali kraju zanotowano wzrost udziału kobiet o 1,5 p. proc.

Na 10 tys. mieszkańców województwa łódzkiego zarejestrowanych było 28 organizacji non-profit, tj. o 4 więcej niż w 2020 r. i o 1 więcej niż w skali kraju. Z kolei na 10 tys. ludności przypadało 1,8 tys. członków rejestrowych organizacji non-profit (w kraju 2,2 tys. członków).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

W 2022 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie łódzkim (według wstępnego szacunku) było wyższa niż w roku poprzednim, ale odnotowany wzrost był niższy niż w skali Polski. Udział województwa w tworzeniu PKB w skali kraju obniżył się do poziomu 5,9%. Wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie łódzkim była większa niż w roku poprzednim i wyniosła 76,2 tys. zł.

W strukturze tworzenia wartości dodanej brutto według sekcji w 2021 r. w skali roku zwiększył się udział przedsiębiorstw o charakterze usługowym, spadły natomiast udziały przemysłu, budownictwa oraz rolnictwa. Wydajność pracy (wartość dodana brutto na 1 pracującego) wzrosła do 145,3 tys. zł, ale była ona o 6,4% niższa niż w skali kraju.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku w 2022 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie łódzkim wyniosła 181851 mln zł. W porównaniu z 2021 r. wartość PKB była wyższa (w cenach bieżących) o 13,9%. W skali Polski wzrost PKB wyniósł, według szacunku wstępnego, 16,6%. Wzrost w województwie łódzkim, jak i w większości województw był wyższy niż w roku poprzednim. W porównaniu z rokiem 2015 r. wartość produktu krajowego brutto w województwie łódzkim była wyższa o 65,8%.

Wartość produktu krajowego brutto w województwie łódzkim stanowiła 5,9% jego wartości w skali Polski. Udział województwa w tworzeniu PKB we wszystkich latach okresu 2015–2022 pozostaje na zbliżonym poziomie ok. 6%. Pod względem tego udziału województwo łódzkie spadło na 7 pozycję wśród województw. Największy udział miały województwa: mazowieckie (23,0%), śląskie (12,1%), wielkopolskie (9,8%), dolnośląskie (8,6%), małopolskie (8,0%) oraz pomorskie (6,2%).

Wartość PKB, według szacunku wstępnego, w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie łódzkim w 2022 r. osiągnęła poziom 76228 zł, to o 14,8% więcej niż w roku poprzednim. W porównaniu z poziomem tego wskaźnika w 2015 r. odnotowano wzrost o 73,6%. Przeciętnie w Polsce wartość PKB na mieszkańca była o 4865 zł wyższa niż w województwie łódzkim i wniosła 81093 zł. W skali roku wzrost tego wskaźnika dla Polski wyniósł 17,1%, a w porównaniu z 2015 r. o 73,4%. W przekroju województw najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach: mazowieckim (127791 zł), dolnośląskim (90980 zł) oraz wielkopolskim (85867 zł).

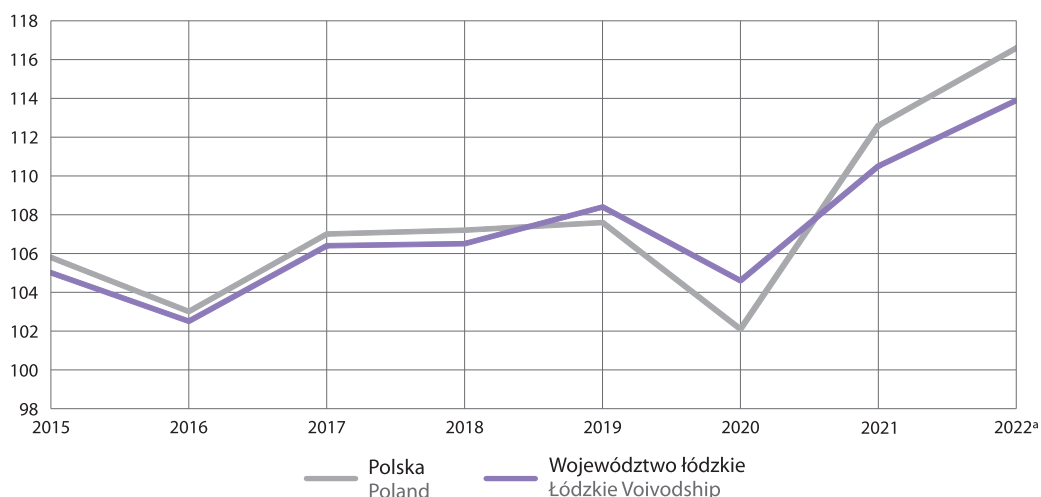
Na podstawie danych dla lat 2015–2022 można stwierdzić, że w województwie łódzkim PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS) systematycznie rosła, stanowiąc od 64% do 75% średniej obliczonej dla 27 państw Unii Europejskiej. W 2022 r. wartość tego wskaźnika przyjęła wartość 26500 stanowiąc 75% średniej.

Wykres 38. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 38. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Największy udział w tworzeniu produktu krajowego brutto w województwie łódzkim w 2021 r. miał podregion miasto Łódź, na który przypadało 38,0% PKB. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zwiększył się o 0,4 p. proc, a w porównaniu z 2015 r. był wyższy o 0,8 p. proc. Drugim o znaczącym udziale w tworzeniu PKB w województwie był podregion piotrkowski, którego udział w 2021 r. wyniósł 23,2%. Wielkość tego udziału spadła w skali roku o 0,7 p. proc., a w porównaniu z 2015 r. spadła o 1,1 p. proc.

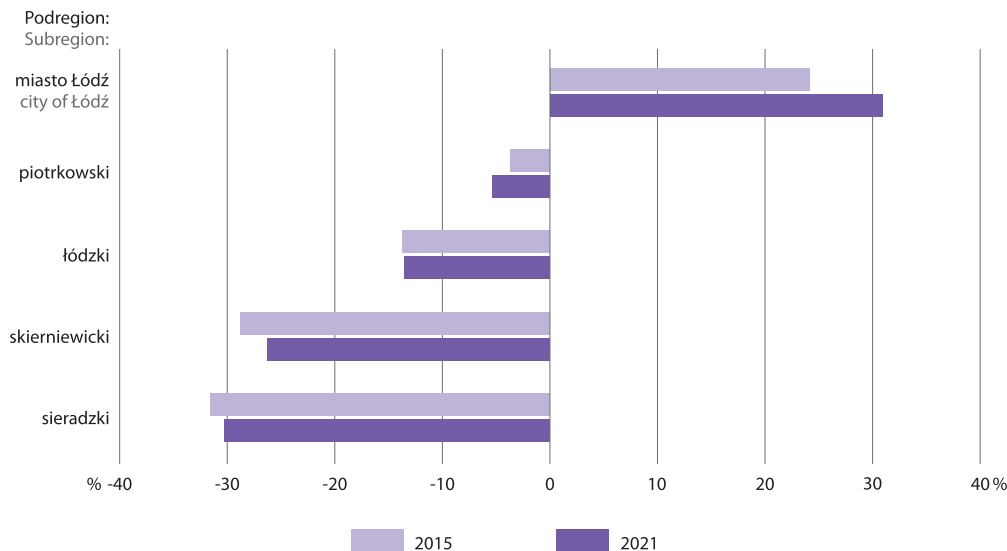
W przekroju podregionów poziom PKB na 1 mieszkańca był znacznie zróżnicowany. Najwyższą wartość tego wskaźnika w 2021 r. odnotowano w podregionie miasto Łódź – 90632 zł, to 36,5% więcej niż średnia dla województwa. Kolejnymi podregionami, uszeregowanymi według poziomu PKB na 1 mieszkańca były: podregion piotrkowski – 65500 zł, podregion łódzki – 59944 zł, podregion skierniewicki 51019 zł oraz podregion sieradzki – 48274 zł. Uszeregowanie to nie zmieniało się w kolejnych latach okresu 2015–2021. Poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej uzyskano jedynie w podregionie miasto Łódź.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony dla podregionów w województwie łódzkim w 2021 r. kształtował się na poziomie 20,3% i zwiększył się w ciągu roku o 0,2 p. proc. Poziom zróżnicowania podregionów w porównaniu z 2015 r. był większy (wskaźnik dyspersji był wyższy niż w 2015 r. o 1,0 p. proc.). Wartość współczynnika pozwala stwierdzić, że województwo łódzkie jest zróżnicowane w podregionach na poziomie przeciętnym.

Wykres 39. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 39. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

Wartość dodana brutto (WDB) wytworzona w województwie łódzkim w 2021 r. wyniosła 138935 mln zł. Podmioty prowadzące działalność w przemyśle wypracowały 29,9% wartości dodanej brutto w województwie. Udział ten zmniejszył się o 0,4 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 2,1 p. proc. w stosunku do 2015 r. Znaczny udział, który łącznie wyniósł 26,7% miała także grupa sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja. W przypadku tej grupy sekcji wskaźnik udziału zwiększył się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim o 1,2 p. proc., jak i z 2015 r. o 1,1 p. proc.

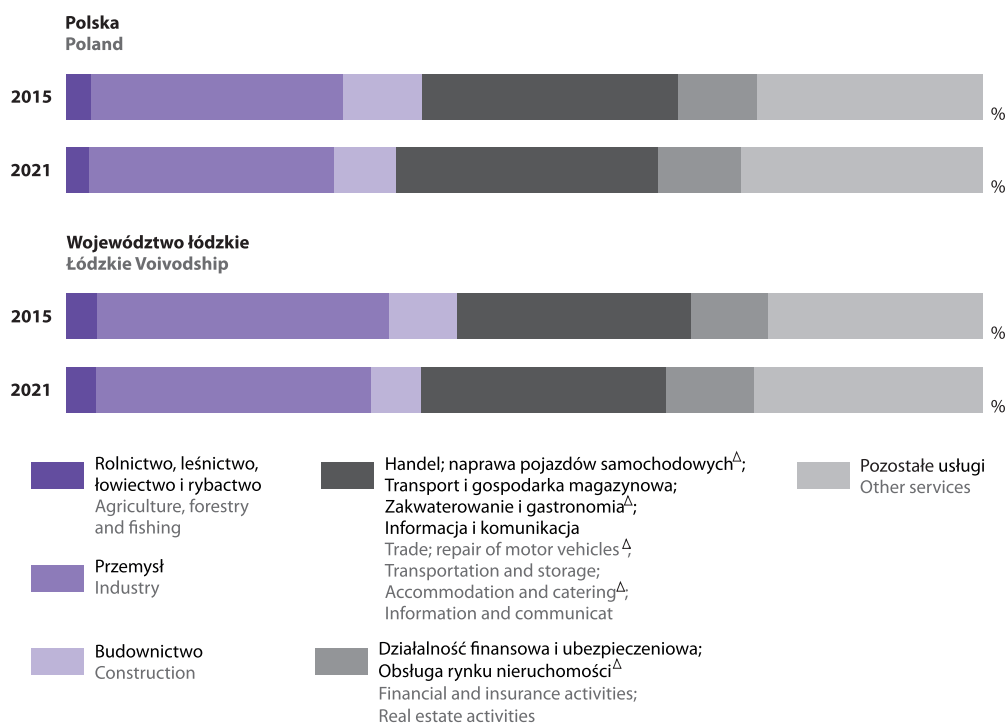
Grupa sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości stanowiła w 2021 r. 9,6% i udział ten w skali roku zmniejszył się o 0,6 p. proc., natomiast w stosunku od 2015 r. wzrósł o 1,2 p. proc. Znaczącą grupą pozostawały także pozostałe sekcje usługowe – w 2021 r. to łącznie 24,9% (o 0,7 p. proc. więcej niż w 2020 r. i o 1,5 p. proc. więcej niż w 2015 r.).

Przedsiębiorstwa z sekcji budownictwo wypracowały 5,5% wartości dodanej brutto w 2021 r. Udział ten zmniejszył się zarówno w skali roku (o 0,7 p. proc.), jak i w stosunku do 2015 r. (o 1,9 p. proc.). Pozostałe 3,3% wartości dodanej to udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Udział ten zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,4 p. proc., ale był na poziomie takim jak w 2015 r.

Wartość dodana brutto na 1 pracującego (tzw. wskaźnik wydajności pracy) w województwie łódzkim w 2021 r. osiągnęła poziom 145260 zł. Była ona o 6,4% niższa niż w przeciętnie w Polsce i relacja ta pogorszyła się w skali roku o 1,1 p. proc. Wartość wskaźnika obliczona (w cenach bieżących) dla 2021 r. była o 8,0% wyższa niż w 2020 r. i o 39,9% wyższa niż w 2015 r.

Struktura gospodarki według rodzajów działalności determinuje poziom wydajności pracy. Duży udział usług oraz przemysłu zazwyczaj podwyższa ogólny poziom wydajności, natomiast duży udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa obniża go. Stąd wartość WDB w przeliczeniu na 1 pracującego jest wyraźnie zróżnicowana w poszczególnych podregionach. Najwyższy poziom tego wskaźnika w 2021 r. wyznaczono dla podregionu Miasto Łódź – 160995 zł, to o 10,8% więcej niż średnio w województwie. Wskaźnik ten wzrósł w skali roku o 9,0%, a w porównaniu z 2015 r. o 35,4%.

Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 40. Gross value added by kind of activity (current prices)

Wyższą niż średnia dla województwa wartość dodaną brutto na 1 pracującego odnotowano także w podregionach: piotrkowskim – 157345 zł oraz łódzkim – 148104 zł. Wzrost wartości tego wskaźnika w podregionie piotrkowskim to 6,3% w skali roku oraz 41,6% w porównaniu z 2015 r., natomiast w podregionie łódzkim skala wzrostu w stosunku do 2020 r. wyniosła 10,1%, a w porównaniu z 2015 r. 34,6%.

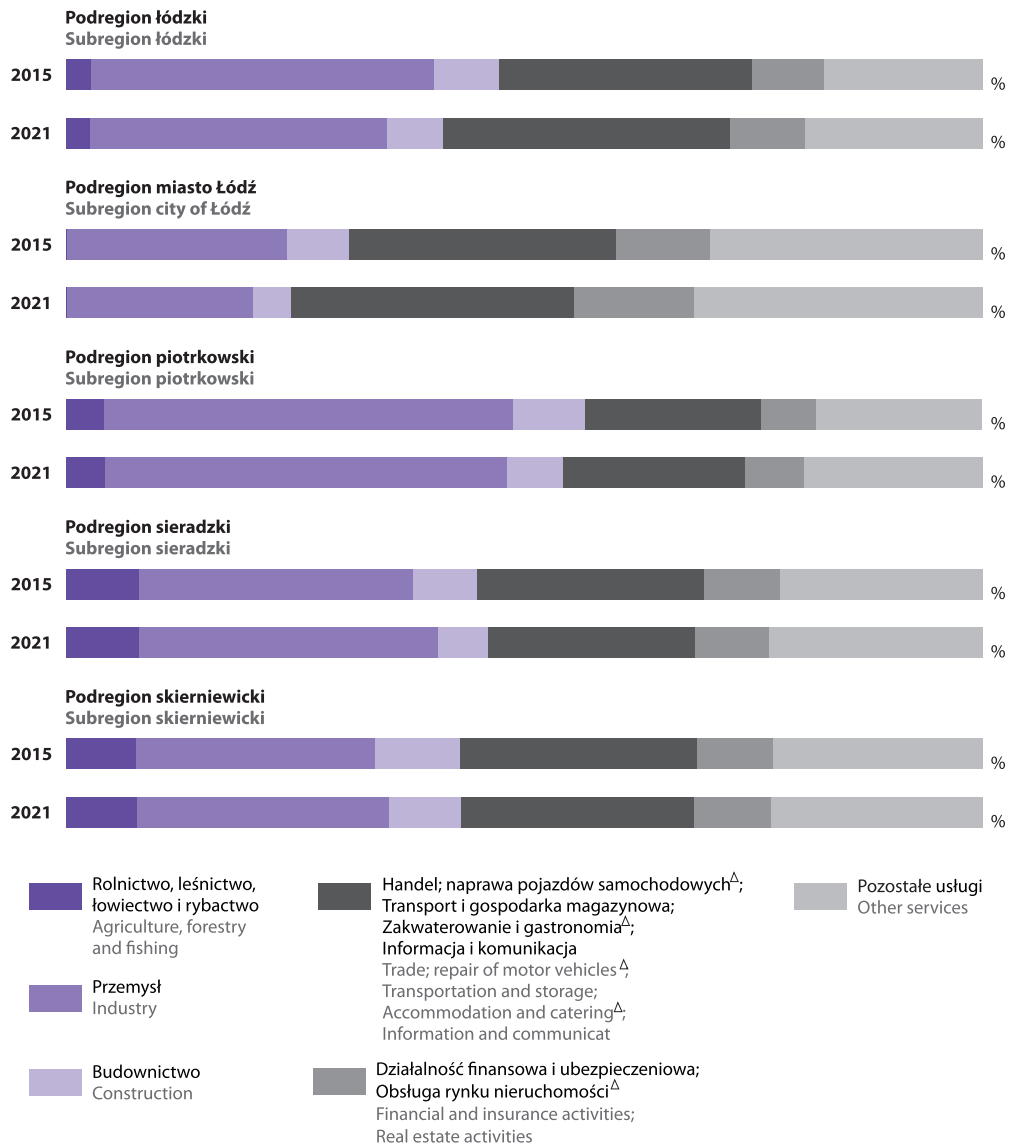
Wartość dodana brutto na 1 pracującego w 2021 r. w podregionie skierniewickim oraz sieradzkim to odpowiednio 81,8% oraz 79,9% średniej dla województwa i w skali roku relacja ta była mniej korzystna. W obu podregionach wzrost poziomu wskaźnika wydajności pracy w porównaniu z rokiem poprzednim był wyższy niż średni dla województwa i wyniósł w podregionie skierniewickim 7,3%, a w podregionie sieradzkim 7,2%. W stosunku do 2015 r. wskaźnik wydajności pracy w podregionie skierniewickim zwiększył się o 46,5%, a w podregionie sieradzkim odnotowano wzrost o 45,6%.

W podregionie miasto Łódź 75,4% wartości dodanej brutto wytworzyły przedsiębiorstwa prowadzące działalność w usługach, obejmujących: handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację; działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi (w tym podmioty z sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne). Udział tej grupy sekcji zwiększył się w ciągu roku o 1,6 p. proc., a w stosunku do 2015 r. wzrósł o 6,3 p. proc.

W podregionie piotrkowskim znaczną część wartości dodanej brutto – 43,9% (o 0,1 p. proc. mniej niż przed rokiem) – wytworzyły podmioty prowadzące działalność przemysłową. W porównaniu z 2015 r. udział tej sekcji był niższy o 0,8 p. proc.

W podregionach sieradzkim i skierniewickim uwagę zwraca wysoki na tle innych podregionów udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, na poziomie odpowiednio 7,9% i 7,7%. W obu podregionach w skali roku udział tej sekcji zmniejszył się o 0,9 p. proc., natomiast w stosunku do 2015 r. udział ten był na tym samym poziomie.

Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 41. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej

6.2.1. Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wzrosła w województwie łódzkim w 2023 r. o 2,3%. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 3/4 z nich. Najwięcej podmiotów (22,2% ogółu) prowadziło działalność związaną z handlem, naprawą pojazdów samochodowych, jednak największy wzrost w stosunku do 2022 r. odnotowano w sekcji informacja i komunikacja (o 8,9%).

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w rejestrze REGON wpisanych było 283,6 tys. podmiotów mających siedzibę na terenie województw łódzkiego, tj. o 2,3% więcej niż na koniec roku 2022. W stosunku do 2015 r. liczba podmiotów w województwie łódzkim zwiększyła się 17,4%. W Polsce liczba podmiotów wpisanych do rejestru wzrosła w ciągu roku o 3,1%, a w porównaniu z 2015 r. o 23,1%. Podmioty zlokalizowane w województwie łódzkim stanowiły 5,5% wszystkich podmiotów w kraju. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły w województwie łódzkim 74,4%. W skali kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 71,1%.

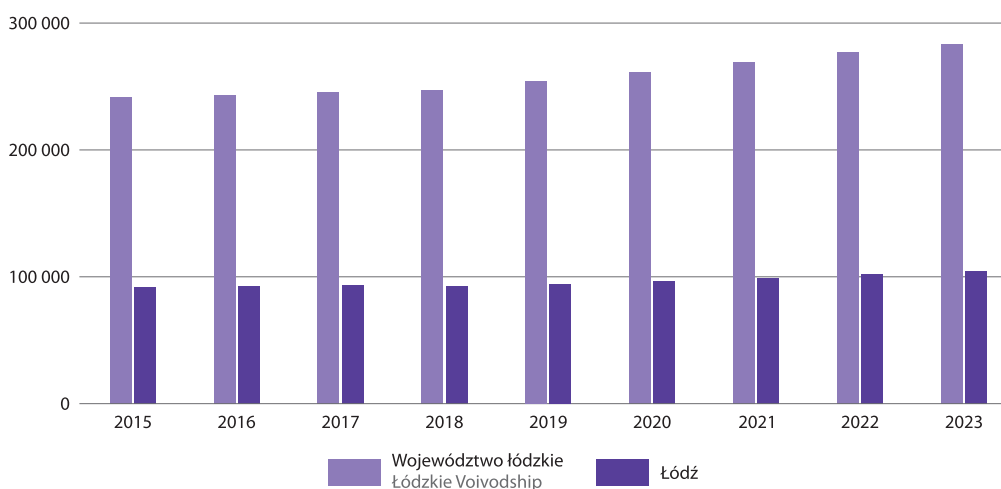
Największa liczba podmiotów zlokalizowanych była w Łodzi oraz powiatach otaczających Łódź. W stolicy województwa na koniec 2023 r. zarejestrowanych było 104,1 tys. podmiotów – 36,7% ogółu, a w powiatach stanowiących podregion łódzki kolejne 49,3 tys. podmiotów – 17,4%. Odsetek podmiotów zlokalizowanych w Łodzi zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,1 p. proc., a w stosunku do 2015 r. spadł o 1,5 p. proc. Udział podmiotów mających siedzibę w powiatach podregionu łódzkiego wzrósł w ciągu roku o 0,2 p. proc., a w stosunku do 2015 r. o 1,1 p. proc.

Wykres 42. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 42. Entities of the national economy

As of 31 December

Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. Entities of national economy in the REGON register^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	241462	261498	277299	283570	5,5
sektor publiczny public sector	6595	6054	6051	6071	5,4
sektor prywatny private sector	234614	253990	268907	274915	5,6
Z liczby ogółem: Of total number:					
Spółki Partnerships and companies	37102	40461	43979	45534	4,7
Fundacje Foundations	1175	1578	1791	1861	5,0
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organisations	7020	7217	7516	7949	5,9
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	180255	196087	207235	211102	5,8

a W podziale według sektorów własności bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.
a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie łódzkim na koniec 2023 r. ukształtowała się na poziomie 120. Rosnąca liczba podmiotów, przy malejącej liczbie ludności województwa przekłada się na wzrost natężenia tego wskaźnika. Na koniec 2022 r. wynosił on 117, natomiast w 2015 r. – 97. W skali Polski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów na 1000 ludności wyniósł 137, podczas gdy w 2022 r. 132, a w 2015 r. 109.

Największym natężeniem liczby podmiotów gospodarczych na 1000 ludności charakteryzowały się gminy zlokalizowane w podregionie łódzkim: gmina miejsko-wiejska Rzgów (198), gminy wiejskie Ksawerów (181) oraz Nowosolna (177), gminy miejsko-wiejskie Tuszyń (148) oraz gmina wiejska Pabianice (144). Dla Łodzi wartość wskaźnika w 2023 r. wyniosła 160. Gminy o najniższym wskaźniku natężenia to, podobnie jak w poprzednich latach, gminy wiejskie: Góra Świętej Małgorzaty i Sadkowice (po 53).

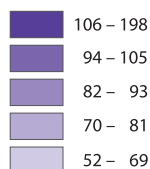
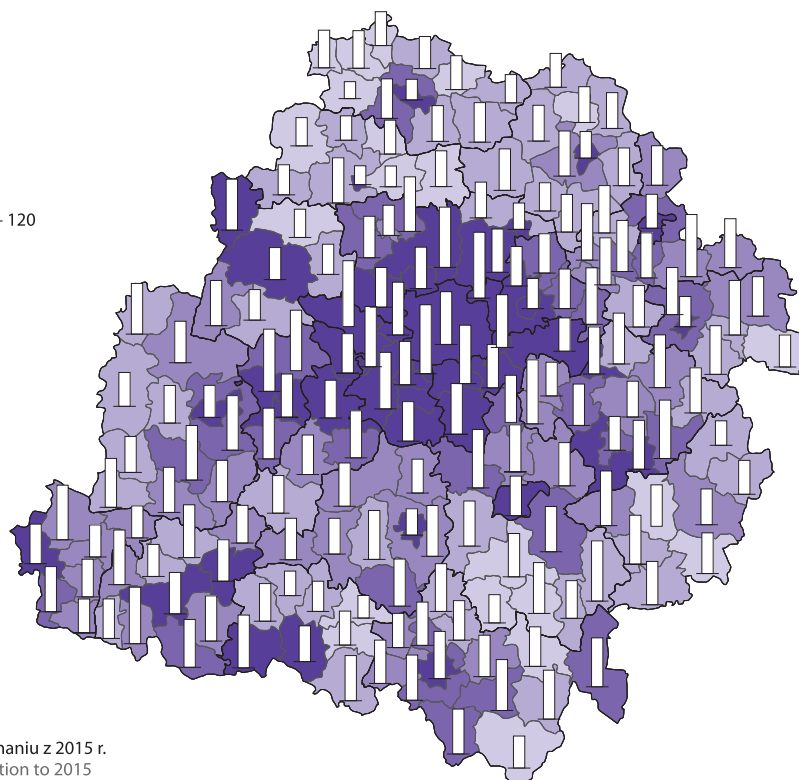
Najwyższy wzrost tego wskaźnika w porównaniu z 2015 r. obserwowano w gminach wiejskich: Ksawerów (wzrost o 37), Nowosolna, Będków i Nowy Kawęczyn (wzrost po 34) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Lutomiersk (wzrost o 35). Najmniejszy wzrost (o 10) dotyczył gminy miejskiej Łęczyca oraz gminy miejsko-wiejskiej Krośnice. Dla Łodzi wskaźnik ten był wyższy niż 2015 r. o 28. W 2023 r. spadku liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców nie odnotowano w żadnej z gmin.

Mapa 40. Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 40. Entities of the national economy in 2023

As of 31 December

Na 1000 ludności
Per 1000 populationwojewództwo łódzkie – 120
Łódzkie VoivodshipWzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.
Increase/decrease in relation to 2015

W ciągu 2023 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych zostało 20112 nowych podmiotów gospodarczych, to o 4,9% mniej niż w roku poprzednim. Wśród nowych podmiotów 16189 (80,5%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 2489 (12,4%) to spółki handlowe, z których 72 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego. Liczba wykreślonych z rejestru REGON w województwie łódzkim wyniosła 12953 podmiotów, tj. o 2,6% więcej niż roku poprzednim. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą to 11499 podmiotów (88,8%), a spółki handlowe – 887 podmiotów (6,8%), z czego 117 to spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego.

Stosunek liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby jednostek nowo zarejestrowanych był wyższy niż przed rokiem i wyniósł 64,4% (w 2022 r. 59,7%), co oznacza, że na każde 100 nowo zarejestrowanych podmiotów przypadało prawie 65 zlikwidowanych. W skali kraju liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w 2023 r. wyniosła 385,2 tys. i przewyższyła liczbę wyrejestrowanych (225,0 tys.) o 160,2 tys. podmiotów, zatem wskaźnik liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby nowo zarejestrowanych wyniósł 58,4%.

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. najliczniejszą grupę podmiotów według rodzaju prowadzonej działalności pozostają podmioty z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (62,8 tys., tj. 22,2% ogółu jednostek). Znaczny udział w liczbie podmiotów ogółem stanowiły też jednostki z sekcji budownictwo (35,9 tys., tj. 12,7%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz przetwórstwo przemysłowe (po 27,9 tys., tj. 9,8%).

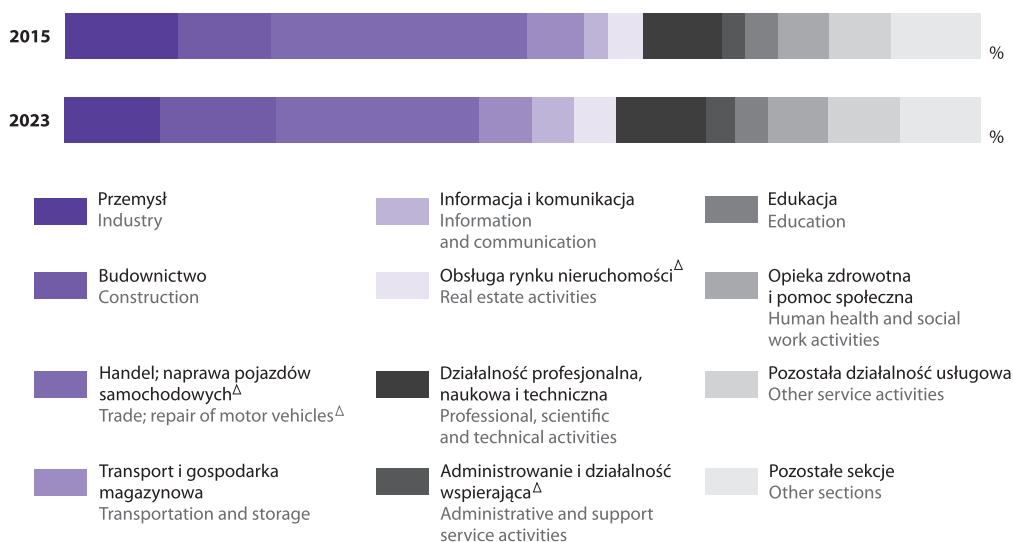
W ciągu 2023 r. największy procentowy wzrost liczby podmiotów odnotowano w sekcjach: organizacje i zespoły eksterytorialne (o 40,0%), informacja i komunikacja (o 8,9%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,6%), administrowanie i działalność wspierająca (o 4,5%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 4,1%).

Mniej podmiotów w rejestrze REGON niż w 2022 r. odnotowano w pozostałych sekcjach zaliczanych do przemysłu – górnictwo i wydobywanie, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (spadek po o 0,4%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,1%). Liczba zarejestrowanych podmiotów obniżyła się także w sekcjach handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 0,4%) oraz transport i gospodarska magazynowa (o 0,2%).

Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 43. Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

Najliczniejszą grupę podmiotów według form prawnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 74,4% wszystkich podmiotów. W porównaniu z 2022 r. ich liczba zwiększyła się o 3,9 tys., tj. o 1,9% i wyniosła 211,1 tys. Udział tej grupy podmiotów zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w porównaniu z rokiem 2015 zmniejszył się o 0,3 proc.

Znaczącą grupę stanowiły także spółki, których w dniu 31 grudnia 2023 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 45,5 tys. (16,1% ogółu podmiotów). W odniesieniu do 2022 r. ich liczba wzrosła o 3,5%, a porównaniu z 2015 r. o 22,7%. Spółki cywilne w liczbie 17,2 tys. stanowiły 37,9% wszystkich zarejestrowanych spółek. W ujęciu rocznym ich liczba spadła nieznacznie (o 0,2%), zaś w stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost o 2,5%. Liczba zarejestrowanych spółek handlowych na koniec 2023 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 6,0% i wyniosła 28,1 tys. (61,6% ogółu spółek). Wśród spółek prawa handlowego większość to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które w 2023 r. stanowiły 83,7% spółek handlowych (w 2022 r. 82,0%, a w 2015 r. 80,7%).

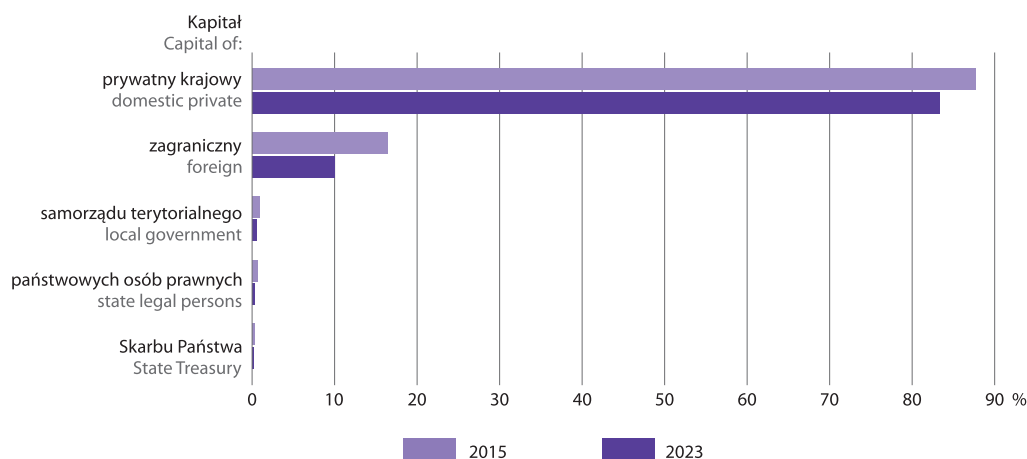
Ze względu na rodzaj zaangażowanego kapitału przeważająca część spółek handlowych to spółki z kapitałem prywatnym krajowym – 23,4 tys. podmiotów, które w 2023 r. stanowiły one 83,3% (w 2022 r. 83,6%, w 2015 r. 87,7%). Spółki z kapitałem zagranicznym to 2,8 tys. podmiotów – 9,9% ogółu spółek handlowych. Ich udział zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,3 p. proc., a z 2015 r. o 6,5 p. proc. Spółki handlowe z wyłącznym kapitałem zagranicznym stanowiły w 2023 r. 70,1% ogólnej liczby spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego.

Wykres 44. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Commercial companies by type of capital^a

As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na "ogółem", ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

Data on the number of companies by type of capital must not be added to the "total" because they capture the company by the presence in them of every kind of capital, not the predominant capital.

6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

6.2.2. Research and development as well as innovation activity

W województwie łódzkim w 2022 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową. Prawie połowa nakładów finansowana była przez sektor rządowy. W analizowanym okresie nakłady poniesione na działalność innowacyjną wzrosły wśród przedsiębiorstw przemysłowych, natomiast w grupie przedsiębiorstw usługowych uległy zmniejszeniu.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

W 2022 r. w województwie łódzkim nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową osiągnęły poziom 1887,1 mln zł i były wyższe o 4,8% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 156,9% w stosunku do 2015 r. Nakłady te stanowiły 4,2% ogółu nakładów przeznaczonych na tę działalność w kraju. Podobnie jak w latach wcześniejszych, w strukturze nakładów według rodzajów kosztów przeważały nakłady bieżące – 80,2%, które w 2022 r. wyniosły 1513,3 mln zł, pozostałe środki zostały przeznaczone na nakłady inwestycyjne.

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)Table 31. Intramural expenditure^a on R&D by source of funds (current prices)

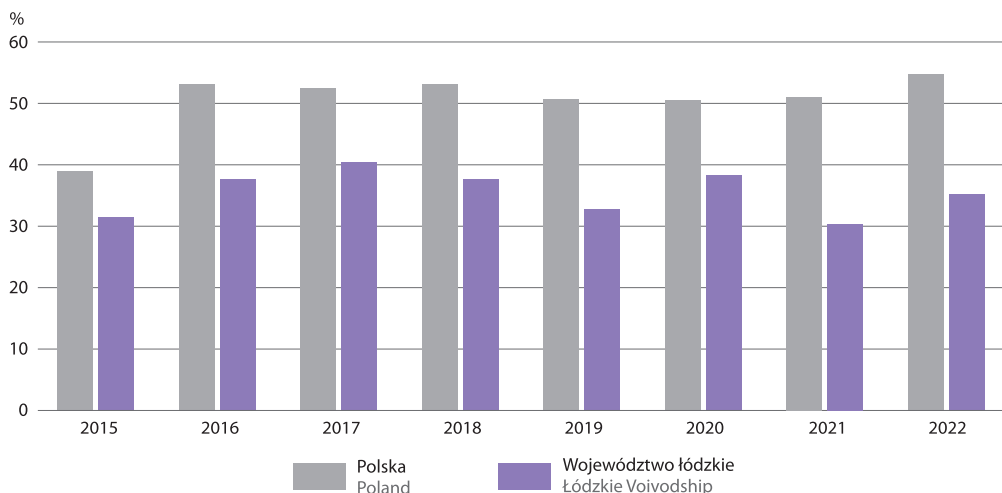
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	734,6	1633,2	1800,0	1887,1
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government:	344,3	827,0	925,0	929,6
Przedsiębiorstw Business enterprise	231,3	626,2	547,6	666,0
Szkolnictwa wyższego Higher education	52,6	56,6	103,9	105,9
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	1,2	3,4	1,8	2,8
Reszta świata Rest of the world	105,1	119,9	221,8	182,8

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

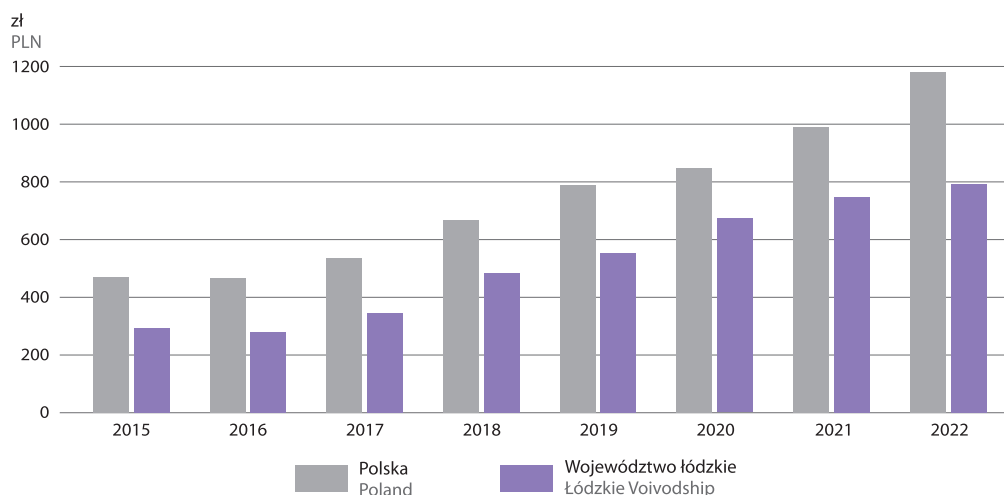
Biorąc pod uwagę sektory finansujące, w 2022 r. ponad połowę nakładów wewnętrznych na działalność B+R w Polsce stanowiły nakłady pochodzące z sektora przedsiębiorstw (54,8%), natomiast w województwie łódzkim prawie połowa nakładów pochodziła z sektora rządowego (49,3%). Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw ukształtował się w województwie łódzkim na poziomie 35,3% i zwiększył o 4,9 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim i o 3,8 p. proc. w odniesieniu do 2015 r.

Wykres 45. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 45. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

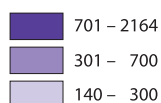
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. wyniosły 791 zł, przy wskaźniku dla Polski kształtującym się na poziomie 1182 zł. Pomijając rok 2016, w którym odnotowano spadek, wskaźnik ten systematycznie rośnie. W porównaniu z 2021 r. w województwie odnotowano wzrost o 43 zł, a w relacji do 2015 r. – o 497 zł. Dla kraju wskaźnik ten wzrósł odpowiednio o 190 zł i 712 zł.

Wykres 46. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańcaChart 46. Intramural expenditure^a on on R&D per capita

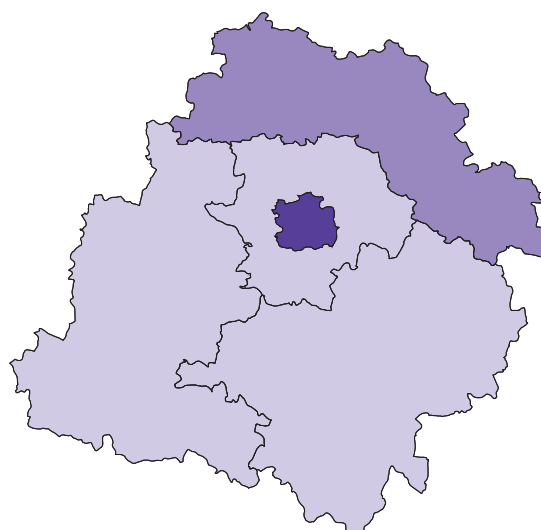
^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 41. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2022 r.Map 41. Intramural expenditure^a on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2022

Na 1 mieszkańca, w zł
 Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 791 zł
 Łódzkie Voivodship PLN

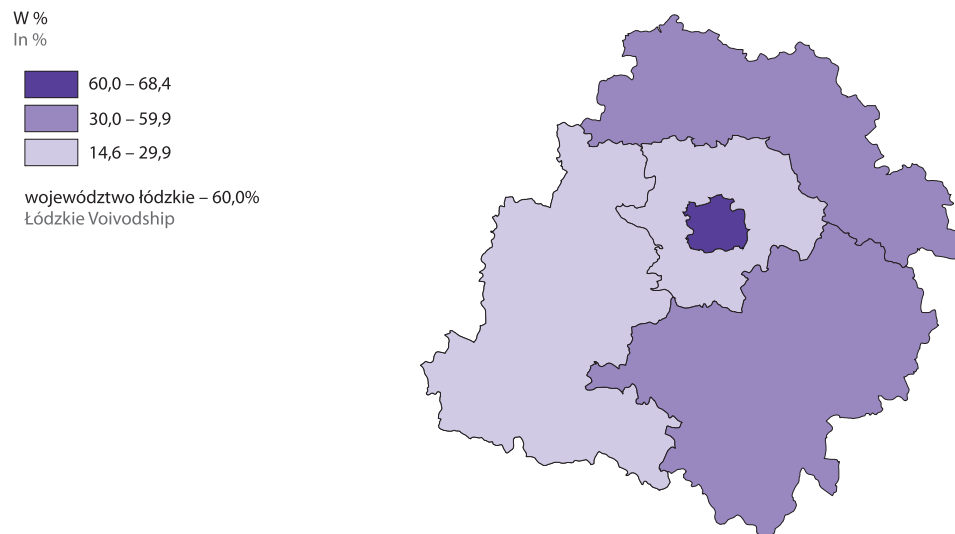
^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Analiza nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową według źródeł pochodzenia środków wskazuje, iż w większości zostały one sfinansowane ze źródeł zewnętrznych (60,0%), z czego 81,0% to środki pochodzące od instytucji rządowych i samorządowych. W porównaniu z 2021 r. w województwie odnotowano wzrost (o 22,5%) środków wewnętrznych, natomiast spadek (o 4,4%) środków zewnętrznych przy nieznacznym (o 0,2%) wzroście funduszy pochodzących od instytucji rządowych i samorządowych. W odniesieniu do 2018 r. nakłady pozyskane ze źródeł zewnętrznych wzrosły o 96,6% (w tym od instytucji rządowych i samorządowych o 104,1%), a nakłady wewnętrzne – o 21,2%.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)Table 32. Intramural expenditures^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022	2022 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	1198,8	1633,2	1800,0	1887,1	4,2
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	623,1	620,8	616,3	755,0	3,0
Zewnętrznych External funds	575,7	1012,4	1183,7	1132,0	5,8
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	449,4	818,8	915,1	917,3	6,2

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 42. Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych^a na działalność B+R według podregionów w 2022 r.Map 42. Share of external funds in intramural expenditures^a on R&D by subregions in 2022

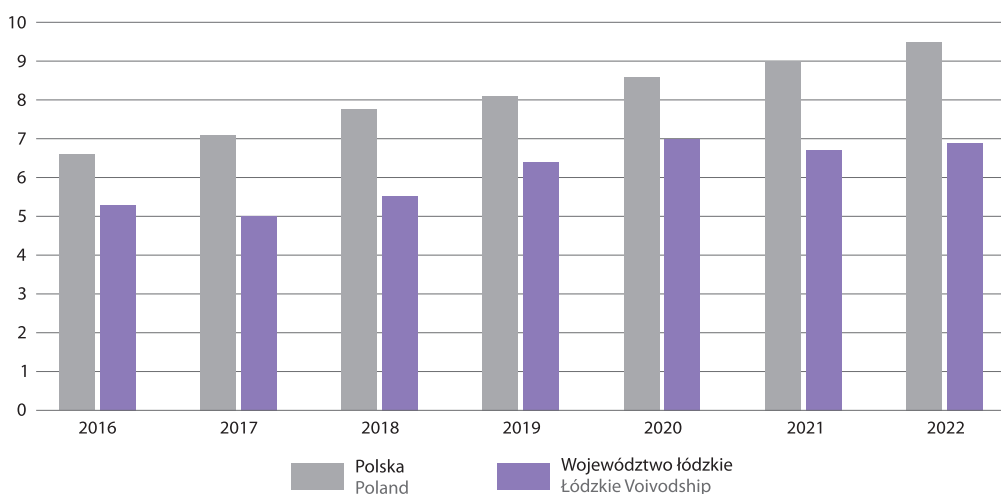
^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

W 2022 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe liczone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC) wyniosło 8017,7 i wzrosło w skali roku o 4,8% (w kraju odnotowano wzrost o 5,8%). Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 6,9 (rok wcześniej – 6,7). W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 9,5 (wobec 9,0 w 2021 r.)

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (ECP) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden ECP oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

Wykres 47. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Chart 47. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.
a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

Zdecydowaną większość personelu zaangażowanego w działalność badawczą i rozwojową stanowią badacze. W 2022 r. liczebność pracowników naukowo-badawczych wyrażona w ekwiwalentach pełnego czasu pracy wyniosła 5125,1 EPC (63,9% ogółu personelu wewnętrznego wyrażonego w EPC) i była o 1,2% wyższa w stosunku do 2021 r. W kraju badacze stanowili 72,5% osób zaangażowanych w działalność B+R (119010,3 EPC), ale ich udział na przestrzeni roku nieznacznie zmniejszył się o (0,2 p. proc.).

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W województwie łódzkim wdrożenie innowacji w latach 2020–2022 wykazało 31,7% przedsiębiorstw przemysłowych (wobec 19,3% w latach 2019–2021). W przetwórstwie przemysłowym największy odsetek przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie wystąpił w działach: produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (86,8%), produkcja wyrobów farmaceutycznych (76,9%), produkcja pozostałego sprzętu transportowego (58,3%), produkcja napojów (56,3%), produkcja urządzeń elektrycznych (55,6%) oraz produkcja metali (53,1%). Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych usługowych ukształtował się w latach 2020–2022 na poziomie 16,8% (wobec 17,8% we wcześniejszym okresie). W ramach tego sektora najwyższą aktywność innowacyjną wykazały przedsiębiorstwa z działów: badania naukowe i prace rozwojowe (80,0%), działalność wydawnicza (76,9%), reklama, badanie rynku i opinii publicznej (60,0%), nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych (50,0%) oraz finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych (47,4%).

W 2022 r. w województwie łódzkim nakłady poniesione na działalność innowacyjną wśród przedsiębiorstw przemysłowych wyniosły 956,8 mln zł, tj. 0,5% więcej niż w 2021 r., natomiast w grupie przedsiębiorstw usługowych odnotowano spadek o 22,6% do 537,3 mln zł.

Tablica 33. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji

Table 33. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2013–2015	2019–2021	2020–2022	2020–2022 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises			
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	15,4	19,3	31,7	32,2
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	9,6	11,0	16,5	15,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	11,5	16,1	27,4	28,1
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	9,7	17,8	16,8	32,1
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	5,1	9,1	3,5	8,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	7,8	14,3	16,2	30,1

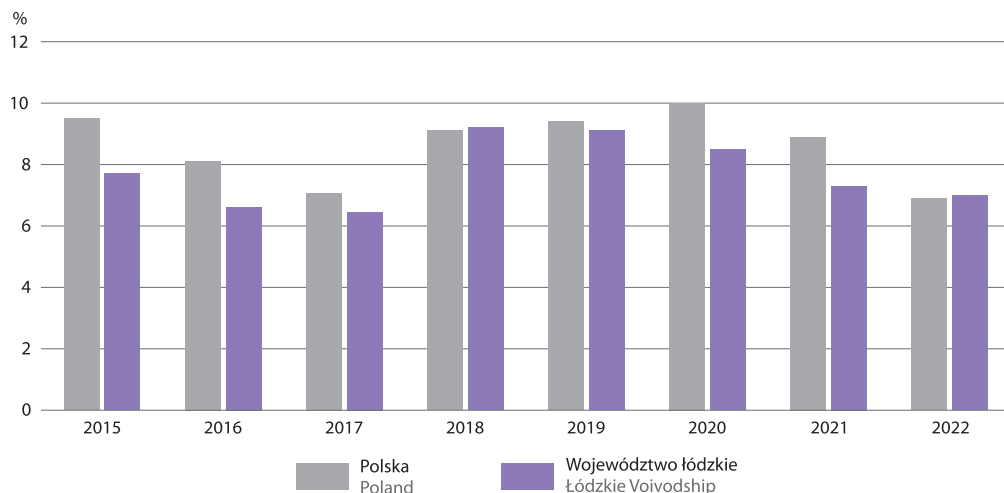
a W latach 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.

a In the years 2013–2015 the data relate to process innovations.

W 2022 r. w województwie łódzkim udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2020–2022 w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł wśród przedsiębiorstw przemysłowych 7,0% i był niższy o 0,3 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego i o 0,7 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. W grupie przedsiębiorstw usługowych omawiany wskaźnik w analizowanym okresie ukształtował się na poziomie 2,2%, tj. o 3,0 p. proc. niższym niż w 2021 r., ale o 0,4 p. proc. wyższym w porównaniu z 2015 r. W omawianym roku w kraju udziały te wyniosły odpowiednio 6,9% i 2,7%.

Wykres 48. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

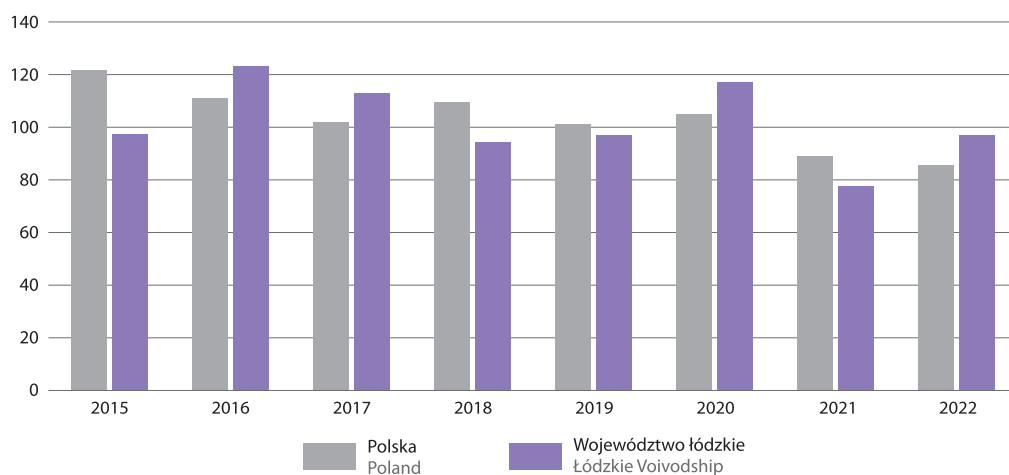
Chart 48. Share of revenue of industrial enterprises from sale of new or improved products in total sales revenue

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. podmioty z województwa łódzkiego dokonały 231 zgłoszeń wynalazków (wobec 243 w 2015 r.) i 24 wzorów użytkowych (44 siedem lat wcześniej). Zgłoszenia wynalazków stanowiły 7,1% ogółu zgłoszeń w kraju, a wzorów użytkowych – 3,9%. Liczba objętych ochroną wynalazków wyniosła, w analizowanym roku, 156 (wobec 152 w 2015 r.), a wzorów użytkowych – 40 (wobec 24 w 2015 r.). Patenty przyznane podmiotom z województwa łódzkiego to, w przypadku wynalazków, 7,0% patentów krajowych, a w przypadku wzorów użytkowych – 7,8%.

Wykres 49. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 49. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
Źródło: dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W 2022 r. wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców wyniósł dla województwa łódzkiego 96,8 (wobec 97,3 w 2015 r.). Dla Polski wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 85,7.

6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises

W 2023 r. w województwie łódzkim prawie wszystkie przedsiębiorstwa posiadały szerokopasmowy dostęp do Internetu. W ujęciu rocznym zwiększył się odsetek podmiotów prowadzących sprzedaż elektroniczną, zmniejszył się natomiast - korzystających z otwartych danych publicznych.

Pod pojęciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

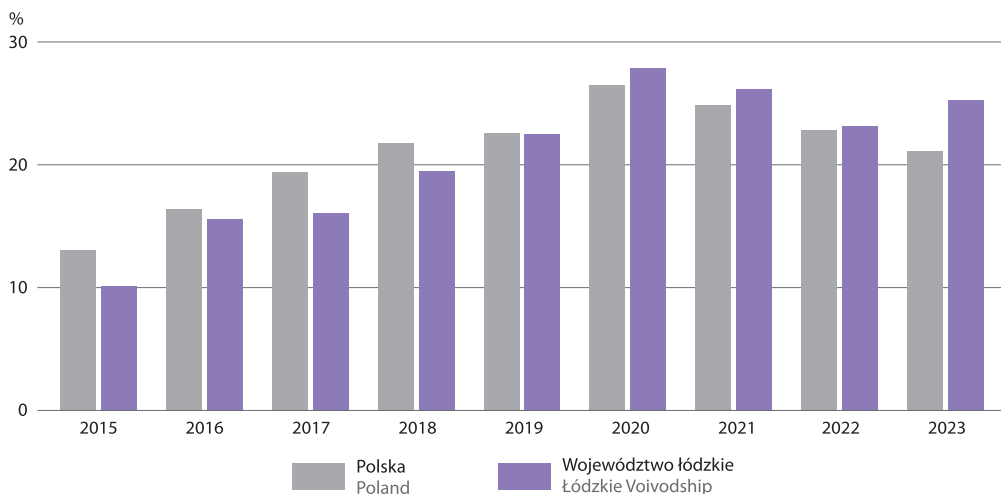
Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2023 r. w województwie łódzkim 99,4% przedsiębiorstw posiadało szerokopasmowy dostęp do Internetu (rok wcześniej – 97,0 a w 2015 r. – 90,8%). W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 98,7%.

W województwie ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych korzystało 83,4% ogółu przedsiębiorstw, tj. o 3,8 p. proc. więcej niż rok wcześniej, ale o 1,3 p. proc. mniej niż w 2015 r. Odsetek takich przedsiębiorstw w kraju wyniósł 83,7%. Najczęściej (25,3% podmiotów) korzystało ze stałych łącz o prędkości przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s (w kraju 21,1%) oraz przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s (24,5%; w kraju 29,7%). Wyższych prędkości (przynajmniej 1 Gbit/s) operatorzy dostarczyli dla 12,8% przedsiębiorstw w województwie i 12,0% w kraju.

Wykres 50. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 50. Enterprises with Internet^a access

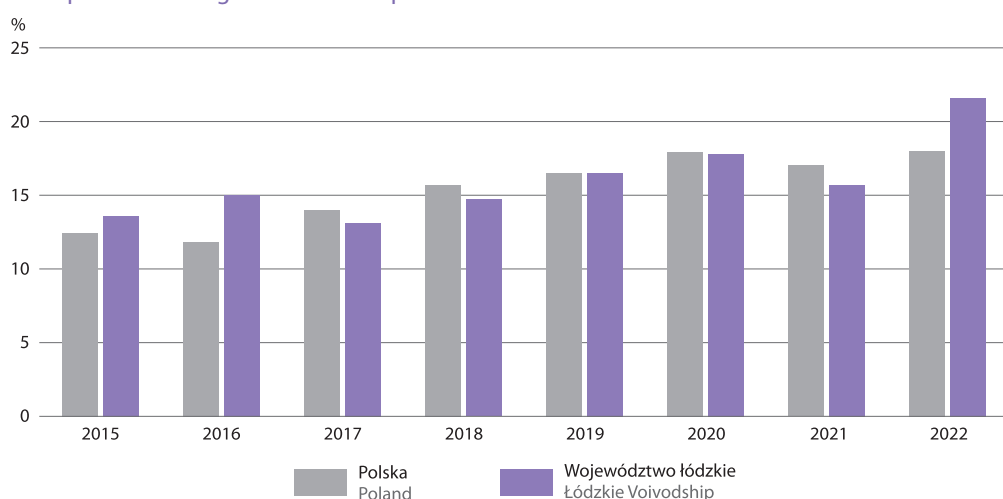

^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
^a Internet access 30–100 Mbit/s

W 2022 r. w województwie łódzkim odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż elektroniczną ukształtował się na poziomie 21,6% tj. o 5,9 p. proc. wyższym niż w roku poprzednim i o 8,0 p. proc. wyższym w porównaniu z 2015 r. W kraju w omawianym roku odsetek podmiotów prowadzących sprzedaż poprzez sieci komputerowe wyniósł 18,0%. Za pośrednictwem stron internetowych, aplikacji mobilnych lub platform handlowych sprzedaż wybrało 19,8% jednostek z województwa łódzkiego, tj. o 5,9 p. proc. więcej niż przed rokiem, i o 9,7 p. proc. więcej w stosunku do 2015 r.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 51. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 51. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone są przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie) i są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Jedną z wielu korzyści dostępu do Internetu jest możliwość wykorzystania ogólnodostępnych danych udostępnianych przez administrację publiczną. Otwarte dane publiczne dla każdego zainteresowanego stanowią użyteczne źródło informacji do przetwarzania, planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2022 r. w województwie łódzkim z otwartych danych publicznych korzystało 14,3% podmiotów, tj. o 2,4 p. proc. mniej niż rok wcześniej (w kraju – 14,6%). Przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie danymi z kategorii gospodarka i finanse (12,2%), natomiast najmniejsze informacjami z zakresu kultury, sportu i rekreacji (2,2%). Odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione to 2,7% (o 0,1 p. proc. więcej niż w kraju).

6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

6.2.4. Financial results of non-financial enterprises

W 2023 r. wyniki finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie łódzkim były mniej korzystne niż osiągnięte rok wcześniej. Wzrosły przychody z całokształtu działalności, przy jednocześnie nieco wyższym wzroście poziomu ich kosztów. Wyższe niż przed rokiem były przychody ze sprzedaży na eksport.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

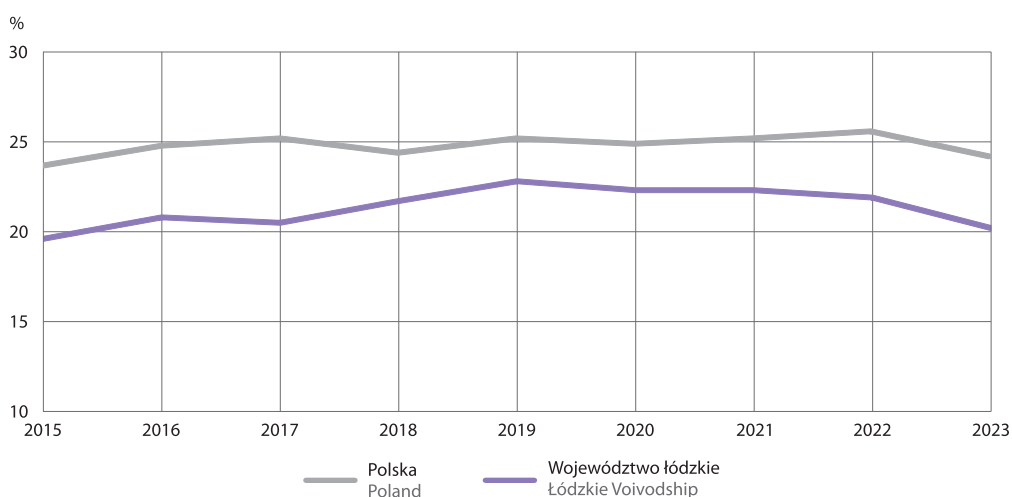
W województwie łódzkim w 2023 r. przychody z całokształtu działalności wyniosły 239982,6 mln zł i były wyższe zarówno od uzyskanych rok wcześniej, jak i w 2015 r. odpowiednio o 11,8% i 110,3%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 235014,2 mln zł tj. o 13,0% wyższą niż w 2022 r. i o 110,9% wyższą w porównaniu z 2015 r. Ich wzrost w ujęciu rocznym odnotowano w większości sekcji, najwyższy w: administrowaniu i działalności wspierającej (o 77,7%), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 50,1%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 26,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (20,6%) oraz informacji i komunikacji (o 19,4%). Spadek wystąpił w budownictwie (o 7,4%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzspółnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport osiągnęły wartość 47522,4 mln zł i były o 4,4% wyższe niż przed rokiem. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów zmniejszył się z 21,9% do 20,2%. W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 88,6% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 11,4% - przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wykres 52. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 52. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

W 2023 r. koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności wyniosły 238008,6 mln zł i w skali roku zwiększyły się o 16,7%, a w porównaniu z 2015 r. o 109,2%. W strukturze rodzajowej kosztów bieżących najczęściej pochłaniało zużycie materiałów i energii (38,3%), podatki i opłaty (20,1%), usługi obce (16,3%) oraz wynagrodzenia (12,2%), a najmniej pozostałe koszty rodzajowe (1,3%) oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia (2,9%).

Koszty ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosły 232183,6 mln zł i w porównaniu z 2022 r. zwiększyły się o 16,8%, a w relacji do 2015 r. o 108,5%. Najwyższy ich wzrost w ujęciu rocznym odnotowano (podobnie jak dla przychodów ze sprzedaży) w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 77,1%), działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 42,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 29,1%). Spadek wystąpił w budownictwie (o 11,7%).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem ;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był o 69,5% niższy niż przed rokiem i wyniósł 2830,6 mln zł. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej ukształtował się na poziomie 122,3 mln zł (wobec 2674,6 mln zł rok wcześniej), a wynik na operacjach finansowych to wartość minus 978,9 mln zł (wobec minus 1332,7 mln zł w roku poprzednim).

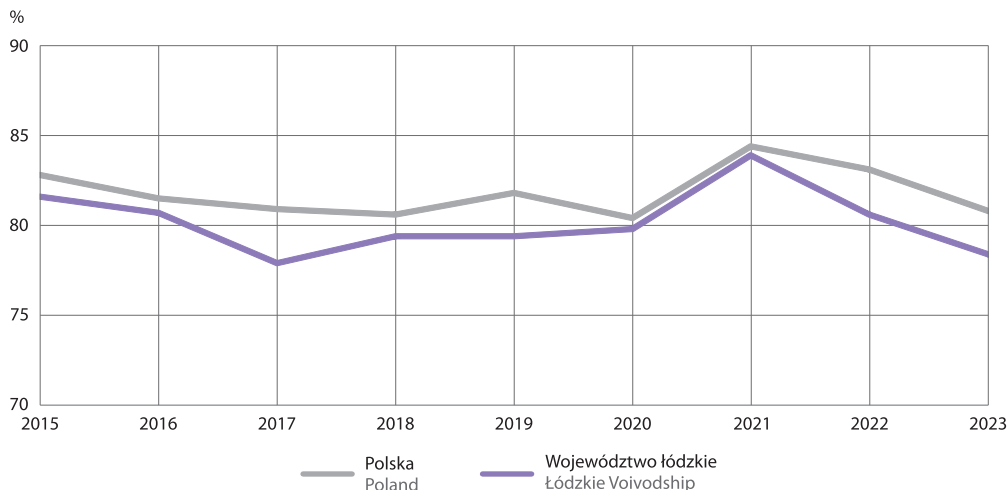
Wynik finansowy brutto wyniósł 1974,0 mln zł (wobec 10633,2 mln zł rok wcześniej). Zysk brutto osiągnął wartość 13467,7 mln zł, tj. o 13,8% wyższą niż w roku poprzednim, natomiast strata brutto wzrosła ponad dziewięć razy do 11493,6 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto, m.in. podatkiem dochodowym, zmniejszyły się w skali roku o 22,2% i wyniosły 1085,6 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 888,4 mln zł (wobec 9238,1 mln zł rok wcześniej). Zysk netto zwiększył się w skali roku o 11,3% do poziomu 11421,8 mln zł, a strata netto wzrosła ponad dziesięć razy do 10533,4 mln zł. Pogorszenie wyniku finansowego netto odnotowano m.in. w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 34,7%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 15,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 12,9%), a także w przetwórstwie przemysłowym (o 6,4%). Wzrost natomiast dotyczył m.in. informacji i komunikacji (prawie trzykrotny) oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (o 61,7%).

W 2023 r. zysk netto wykazało 78,4% badanych przedsiębiorstw (wobec 80,6% rok wcześniej), a udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zmalał z 71,9% do 69,3%.

Wykres 53. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 53. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W przedsiębiorstwach objętych badaniem w 2023 r. wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności był mniej korzystny niż przed rokiem – jego poziom zwiększył się w skali roku o 4,2 p. proc. i wyniósł 99,2%. Zmalały wskaźniki: rentowności sprzedaży brutto o 3,3 p. proc. do 1,2%, rentowności obrotu zarówno brutto, jak i netto odpowiednio o 4,2 p. proc. do 0,8% i 3,9 p. proc. do 0,4%.

Wskaźnik płynności finansowej I stopnia zmniejszył się o 5,9 p. proc. do 29,4%, a wskaźnik płynności finansowej II stopnia – o 9,5 p. proc. do 88,2%.

W ujęciu rocznym największą poprawę wskaźnika poziomu kosztów odnotowano w budownictwie (spadek o 5,1 p. proc. do 80,4%) oraz w informacji i komunikacji (spadek o 4,4 p. proc. do 92,1%). Wskaźnik rentowności obrotu netto najbardziej wzrósł również w budownictwie (o 4,1 p. proc. do 16,1%) oraz informacji i komunikacji (o 3,7 p. proc. do 6,6%).

W świetle oceny rentowności najbardziej opłacalnymi rodzajami działalności w 2023 r. okazały się: budownictwo, w której to sekcji wskaźnik rentowności obrotu netto osiągnął poziom 16,1%, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (9,3%), zakwaterowanie i gastronomia (8,2%), informacja i komunikacja (6,6%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (5,7%) oraz przetwórstwo przemysłowe (4,9%).

Wskaźniki ekonomiczno-finansowe przedsiębiorstw w województwie łódzkim w 2023 r. były gorsze niż w kraju.

W analizowanym okresie najmniej korzystne wartości podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe w województwie łódzkim przyjęły w latach skrajnych – 2015 r. i 2023 r.

Tablica 34. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
 Table 34. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022		2023	2023 Polska Poland
			w %	in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	99,7	95,5	95,0		99,2	94,6
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	0,1	4,9	4,5		1,2	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	0,3	4,5	5,0		0,8	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	0,6	3,8	4,3		0,4	4,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	30,2	42,4	35,3		29,4	39,7
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	91,4	94,5	97,7		88,2	107,2

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw wyniosła na koniec grudnia 2023 r. 79052,3 mln zł i była o 13,0% wyższa niż przed rokiem, przy czym krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe wzrosły o 130,5%, należności krótkoterminowe – o 9,9%, a zapasy – o 1,8%. Zmalały natomiast inwestycje krótkoterminowe o 3,0%.

W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zmalał udział zapasów (z 33,7% do 30,4%), należności krótkoterminowych (z 37,8% do 36,7%) oraz inwestycji krótkoterminowych (z 21,4% do 18,3%). Wzrósł natomiast udział krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 7,1% do 14,6%).

W strukturze zapasów wzrósł udział towarów (z 33,2% do 35,6%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 6,5% do 7,7%). Zmalał natomiast udział materiałów (z 39,4% do 38,3%) oraz produktów gotowych (z 16,2% do 15,2%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) w końcu grudnia 2023 r. wyniosły 60388,2 mln zł i były o 7,2% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 18,3% ogółu zobowiązań (wobec 24,9% przed rokiem). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 11033,3 mln zł i była o 21,4% niższa niż rok wcześniej. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 49354,9 mln zł i w skali roku były wyższe o 16,6%.

W ramach zobowiązań krótkookresowych wzrosły zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (o 90,6%), z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń (o 25,5%) oraz z tytułu dostaw i usług (o 5,3%).

Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu ukształtowała się na poziomie 110,6% (wobec 108,8% rok wcześniej).

W porównaniu z 2022 r. w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw cykl rotacji zapasów uległ skróceniu o 4 dni (do 37), cykl rotacji należności z tytułu dostaw i usług – o 3 dni (do 32), a cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 2 dni (do 36).

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

6.2.5 Investment outlays of enterprises

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego w 2022 r., przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była wyższa w skali roku o 16,0%. Nakłady te stanowiły 4,8% nakładów inwestycyjnych poniesionych w kraju.

Wzrosły również nakłady zrealizowane w 2023 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe zatrudniające powyżej 49 osób (o 10,9%).

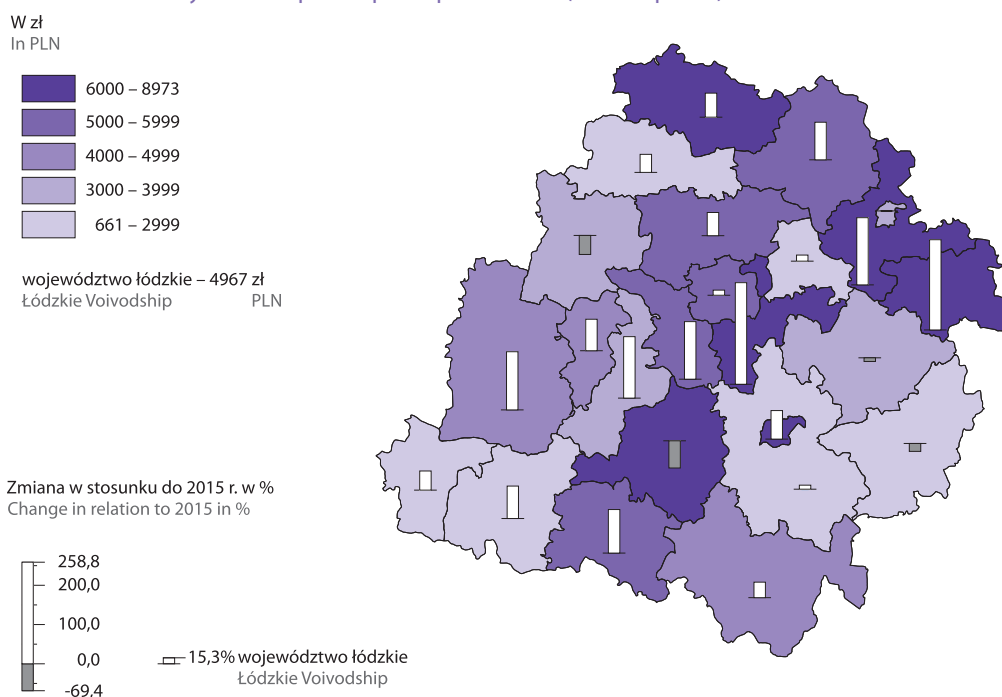
W porównaniu z rokiem poprzednim liczba inwestycji nowo rozpoczętych oraz ich wartość kosztorysowej wzrosły odpowiednio o 2,9% i 40,7%.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

Mapa 43. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

Map 43. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2022 (current prices)

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

W 2022 r. nakłady inwestycyjne realizowane w województwie łódzkim przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosły 11848,9 mln zł i były (w cenach bieżących) o 16,0% wyższe niż w roku poprzednim i o 10,1% wyższe w porównaniu z 2015 r. W przemyśle odnotowano wzrost w stosunku do 2021 r. o 9,2%, ale spadek w odniesieniu do 2015 r. o 7,7%. W kraju nakłady inwestycyjne wzrosły w porównaniu z 2021 r. o 20,8%, a w relacji do 2015 r. o 49,2%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość

poniesionych w województwie nakładów ukształtowała się w omawianym roku na poziomie 4967 zł, tj. o 16,9% wyższym niż rok wcześniej i o 15,3% wyższym w stosunku do 2015 r. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących stosunkowo najwięcej zainwestowano w powiecie kutnowskim (8973 zł na 1 mieszkańca), rawskim (8278 zł) oraz w Piotrkowie Trybunalskim (7033 zł), najmniej natomiast w powiecie piotrkowskim (661 zł), brzezińskim (1293 zł) i wieluńskim (1991 zł).

Nakłady inwestycyjne zrealizowane na terenie województwa łódzkiego stanowiły 4,8% ogółu nakładów w kraju (w 2021 r. – 4,9%, a w 2015 r. – 6,4%).

W drugiej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01¹); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

Nakłady inwestycyjne poniesione w 2023 r. przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe mające siedzibę na terenie województwa łódzkiego wyniosły 6796,3 mln zł i były (w cenach bieżących) wyższe od zrealizowanych rok wcześniej o 10,9%. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych zwiększyła się, w skali roku, o 14,0%.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

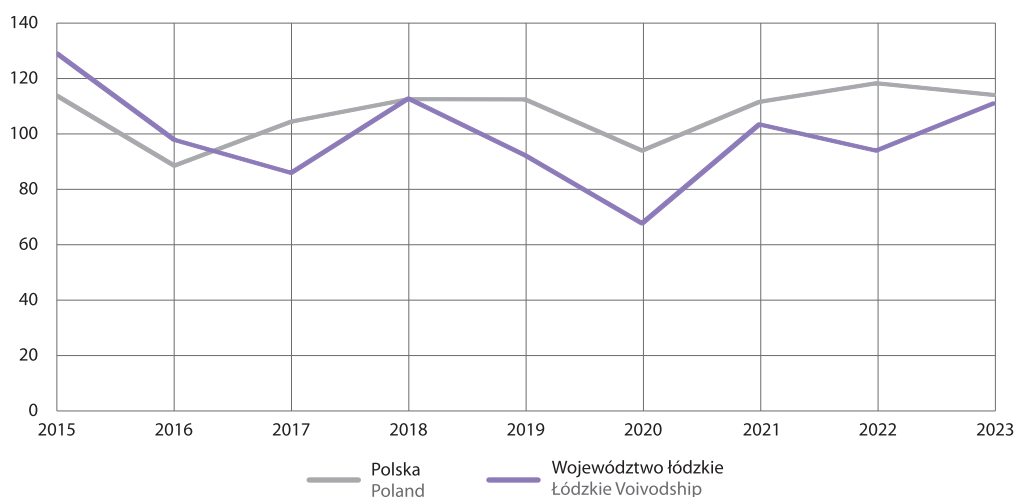
Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Wykres 54. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 54. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year=100

¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 35. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Table 35. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	10692,5	6316,2	6128,2	6796,3
Polska=100 Poland=100	7,8	4,2	3,1	3,0
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	39,0	19,3	30,6	23,4
zakupy purchases	52,6	75,8	69,0	75,3
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	47,7	71,0	57,8	65,2
środków transportu transport equipment	4,9	4,8	11,2	10,1

Z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w 2023 r. przez łódzkie przedsiębiorstwa na budynki i budowle wydatkowano 1593,2 mln zł, tj. o 15,1% mniej niż rok wcześniej. Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła poziom 5118,4 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim była wyższa o 21,2%, a ich udział w nakładach ogółem zwiększył się w skali roku o 6,3 p. proc. Na zakup maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi przeznaczono 4434,3 mln zł (o 25,3% więcej niż w roku poprzednim), a na środki transportu 684,1 mln zł (o 0,1% więcej).

W analizowanym okresie nakłady inwestycyjne w przemyśle wzrosły o 15,4%, pomimo nieznacznego (o 0,2%) spadku w przetwórstwie przemysłowym. Największy wzrost nakładów odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 16,1%), najgłębszy spadek natomiast wystąpił w informacji i komunikacji (o 55,5%).

W 2023 r. najwięcej inwestowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, których udział jednak zmniejszył się w skali roku o 5,2 p. proc. do 46,9% ogółu poniesionych nakładów. Inwestycje z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych stanowiły 10,7% ogólnej wartości i wzrosły o 0,5 p. proc., a z sekcji transport i gospodarka magazynowa – 6,2% (największy wzrost o 5,5 p. proc.).

W okresie styczeń-grudzień 2023 r. inwestorzy z województwa łódzkiego rozpoczęli realizację 1752 inwestycji, tj. o 2,9% więcej niż w analogicznym okresie 2022 r., a ich łączna wartość kosztorysowa wyniosła 2933,3 mln zł i była o 40,7% wyższa niż w roku poprzednim. W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji była niższa o 5,4%, a ich wartość kosztorysowa zmalała o 9,5%. W województwie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 40,6% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (przed rokiem 30,9%). W porównaniu z 2022 r. znacznie zwiększyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (ponad 23 razy), administrowaniu i działalności wspierającej (prawie 12 razy) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (prawie 10 razy). Najgłębszy spadek wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych odnotowano w budownictwie (o 90,9%).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego. Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

6.3.1. Rolnictwo

6.3.1. Agriculture

W województwie łódzkim w czerwcu 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się wielkość stada bydła ogółem, ale zwiększyła liczebność stada świń.

W 2023 r. producenci rolni z województwa łódzkiego dostarczyli do skupu więcej niż przed rokiem ziarna zbóż. Wielkość skupu żywca rzeźnego w wadze żywej była mniejsza niż rok wcześniej. Zwiększyła się ilość skupionego mleka krowiego. W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, w województwie łódzkim odnotowano spadek średnich cen większości notowanych produktów rolnych, z wyjątkiem ziemniaków i żywca wieprzowego.

W województwie łódzkim w 2022 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił wzrost wartości globalnej produkcji rolniczej i ogólnej produkcji końcowej (w cenach stałych). Wartość produkcji towarowej ogółem również wzrosła.

Produkcja roślinna

Crop output

Tablica 36. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych

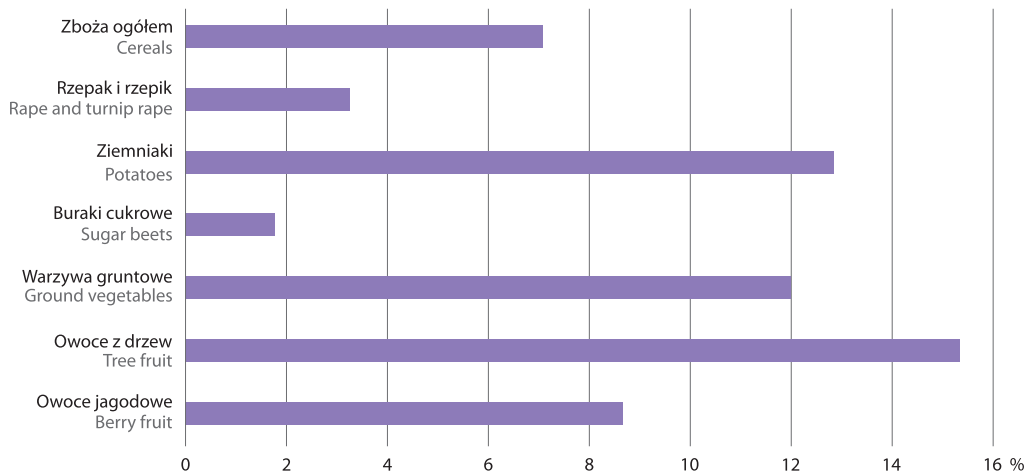
Table 36. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Cereals in total	30,5	45,1	46,2	44,3	49,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	30,3	42,8	42,2	39,0	45,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	36,3	52,3	49,9	46,1	53,8
żyto rye	24,5	36,1	33,6	32,3	35,5
jęczmień barley	30,4	39,7	39,2	36,7	44,9
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	27,2	30,5	33,2	33,1	33,9
Ziemniaki Potatoes	188	397	302	310	296
Buraki cukrowe Sugar beets	511	600	658	534	650

Powierzchnia zasiewów zbóż ogółem w 2023 r. wyniosła 572,6 tys. ha i była o 2,0% większa w stosunku do roku poprzedniego oraz o 2,7% mniejsza w porównaniu z 2015 r. Plony zbóż ogółem osiągnęły poziom 44,3 dt z ha i były niższe od ubiegłorocznych o 1,9%. W omawianym roku produkcja zbóż ogółem wyniosła 2533,9 tys. ton, tj. mniej od uzyskanej w 2022 r., o 2,4 % a w porównaniu z rokiem 2015 r. więcej aż o 41,0%. Wielkość ta stanowiła 7,1% krajowej produkcji zbóż w 2023 r.

Wykres 55. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2023 r.

Chart 55. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2023

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2023 r. wyniosła 473,6 tys. ha i była o 0,6% mniejsza niż w roku poprzednim i o 13,1% mniejsza od powierzchni z 2015 r. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi w 2023 r. plonowały na poziomie 39,0 dt z 1 ha i były mniejsze o 7,6% od plonów uzyskanych w 2022 r. (42,2 dt z ha). Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie oszacowano na 1848,0 tys. t – o 8,0% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym i o 9,7% więcej niż w 2015 r. Zbiory te stanowiły 7,0 % krajowej produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi.

Powierzchnia uprawy pszenicy w 2023 r. wyniosła 116,0 tys. ha i zmalała o 4,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 3,3% w porównaniu z rokiem 2015. Mniejszy areal uprawy w 2023 r. i mniejsze plonowanie o 3,8 dt/ha niż w 2022 r. dały również niższe zbiory o 11,7%, które wyniosły 535,0 tys. ton. Wielkość ta stanowiła 4,1% zbiorów krajowych pszenicy.

Żyto w 2023 r. uprawiano na powierzchni 94,1 tys. ha, tj. większej niż w roku poprzednim, a mniejszej niż w 2015 r. odpowiednio o 8,0% i o 6,1%. Plony żyta wyniosły 32,3 dt z ha i były niższe od ubiegłorocznych o 3,9%. Zbiory żyta oszacowano na 304,1 tys. ton, tj. o 3,9% więcej niż w roku poprzednim. Zbiory te stanowiły 11,8% krajowej produkcji żyta.

Powierzchnia uprawy jęczmienia w 2023 r. wyniosła 44,7 tys. ha i zwiększyła się o 1,0% w porównaniu z rokiem poprzednim a w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się aż o 15,3%. Plony były niższe o 6,4% od ubiegłorocznych i osiągnęły poziom 36,7 dt z hektara. Zbiory były niższe o 5,4% i wyniosły 164,0,4 tys. ton. Wielkość ta stanowiła 5,6% zbiorów krajowych jęczmienia.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2023 r. wyniosła 36,7 tys. ha i wzrosła, zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i 2015 odpowiednio o 8,3% i 57,3%. Plony rzepaku i rzepiku wyniosły 33,1 dt z 1 ha i w odniesieniu do średnich plonów w kraju były niższe o 2,4%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zmalały one o 0,3%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2023 r. oszacowano na 121,3 tys. t, tj. o 7,9% więcej niż w roku poprzednim i o 91,2% więcej niż w 2015 r. Zbiór na takim poziomie stanowił 3,2% produkcji krajowej rzepaku.

W 2023 r. pod uprawę ziemniaków (bez uprawy w ogrodach przydomowych) przeznaczono 23,2 tys. ha, czyli o 0,9% mniej niż w roku poprzednim. Powierzchnia ta stanowiła 12,3% arealu uprawy ziemniaków w Polsce. Z 1 ha zebrano przeciętnie 310 dt ziemniaków, tj. o 2,6% więcej niż przed rokiem, a w odniesieniu do przeciętnego plonu w kraju, uzyskany plon był wyższy o 4,7%. Produkcja wyniosła 718,0 tys. t i była o 1,7% większa od uzyskanej w 2022 r. Zbiory w województwie stanowiły 12,8% produkcji krajowej ziemniaków.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2023 r. wyniosła 5,6 tys. ha i w porównaniu z poprzednim rokiem była większa o 4,8%. Uzyskane plony (534 dt z 1 ha) były niższe o 18,8%, a zbiory (299,4 tys. ton) niższe o 14,8% od uzyskanych rok wcześniej. Udział województwa w krajowej produkcji buraków cukrowych wyniósł 1,8%.

Pogłowie zwierząt gospodarskich

Livestock

W czerwcu 2023 r. pogłowie bydła liczyło 436,3 tys. sztuk i było to o 12,2 tys. sztuk (o 2,7%) mniej niż rok wcześniej. W województwie łódzkim znajdowało się 6,8% krajowego pogłowia bydła (6 lokata w kraju pod względem ogólnej wielkości stada bydła). W strukturze wojewódzkiego stada bydła krowy stanowiły 33,7% (w kraju 34,0%) i w ciągu roku ich pogłowie zmniejszyło się o 2,2%.

Stan pogłowia bydła w czerwcu 2023 r. wskazuje na utrzymującą się od kilku lat tendencję mniejszego zainteresowania rolników jego chowem. Nadal większym zainteresowaniem rolników cieszyła się produkcją mleka i chów bydła mlecznego. Dodatkowo, stosunkowo niskie ceny żywca wołowego w skupie negatywnie wpływają na opłacalność produkcji żywca wołowego.

Pogłowie owiec ogółem w województwie łódzkim w czerwcu 2023 r. wyniosło 17,2 tys. sztuk, co stanowiło 6,2% krajowego pogłowia owiec. Tym samym pogłowie owiec w województwie spadło w odniesieniu do roku poprzedniego o 3,8% (w kraju spadek o 4,1%). W strukturze stada maciorki owcze, tj. samice, które miały już potomstwo i samice pokryte po raz pierwszy, stanowiły 46,8%, a ich pogłowie wzrosło w ciągu roku o 3,2 p. proc., odwrotnie niż w kraju, gdzie zanotowano spadek o 0,7 p. proc.

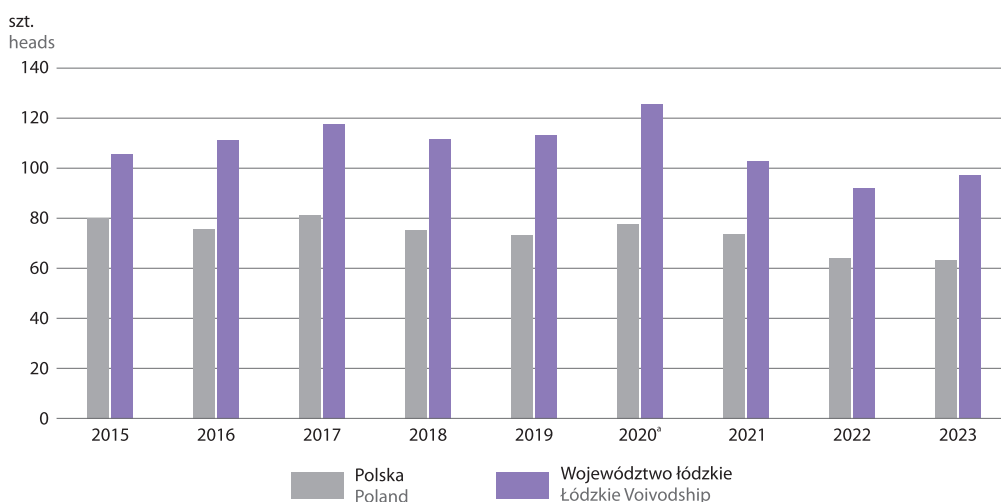
Pogłowie świń w województwie w czerwcu 2023 r. liczyło 953,1 tys. sztuk i było wyższe o 50,4 tys. sztuk (o 5,6%) od stanu notowanego w analogicznym okresie 2022 r. W Polsce w skali roku zanotowano spadek liczebności stada świń o 1,8%. W strukturze stada lochy stanowiły 4,7% (44,8 tys. szt.), a ich pogłowie w odniesieniu do roku 2022 spadło o 3,9% (w kraju spadek o 2,6%). Udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 10,1% – 3 lokata w kraju pod względem wielkości wojewódzkiego stada świń.

Wykres 56. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 56. Cattle density per 100 ha of agricultural land

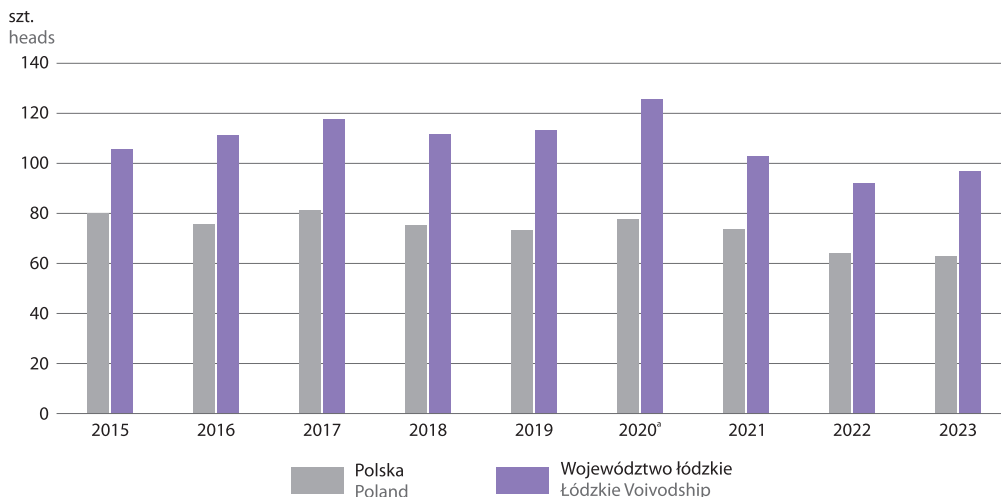
As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
a The basis for the conversion was the agricultural area as of June 1, 2020.

Wykres 57. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 57. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
a The basis for the conversion was the agricultural area as of June 1, 2020.

Skup produktów rolnych

Procurement of agricultural products

W 2023 r. skupiono 399,2 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 3,8% skupu ogólnopolskiego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był wyższy o 26,4%, a w porównaniu z 2015 r. był większy o 23,9% (w kraju odpowiednio wzrosły o 24,1% i 7,7%).

W omawianym okresie z terenu województwa łódzkiego skupiono 272,5 tys. ton pszenicy (3,6% udziału w skupie krajowym), co oznacza wzrost wielkości skupu w stosunku do roku poprzedniego – o 46,1%, a do roku 2015 – o 38,2%. W skupie ogólnopolskim zanotowano zwiększenie podaży pszenicy o 32,6% w stosunku do roku 2022 i o 12,7% w odniesieniu do roku 2015. Skup żyta wyniósł 64,6 tys. ton (9,1% skupu ogólnopolskiego) i zwiększył się o 5,2% w odniesieniu do 2022 r., ale był mniejszy o 1,8% w porównaniu z 2015 r. W kraju wielkość skupu żyta wzrosła o 9,0% w stosunku do skupu sprzed roku, a w stosunku do roku 2015 zmniejszyła się o 18,9%.

Skup ziemniaków w 2023 r. ukształtował się na poziomie 131,7 tys. ton, co stanowiło 7,4% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości skupowanych ziemniaków – o 31,1%, a w stosunku do roku 2015 odnotowano wzrost o 35,1%.

W kraju odnotowano wzrost o 8,9% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 16,1% w porównaniu z 2015 r.

W omawianym roku skupiono 717,2 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 10,9% skupu ogólnokrajowego). Tym samym skup był mniejszy niż przed rokiem o 14,9% (w kraju odnotowano spadek o 2,8%).

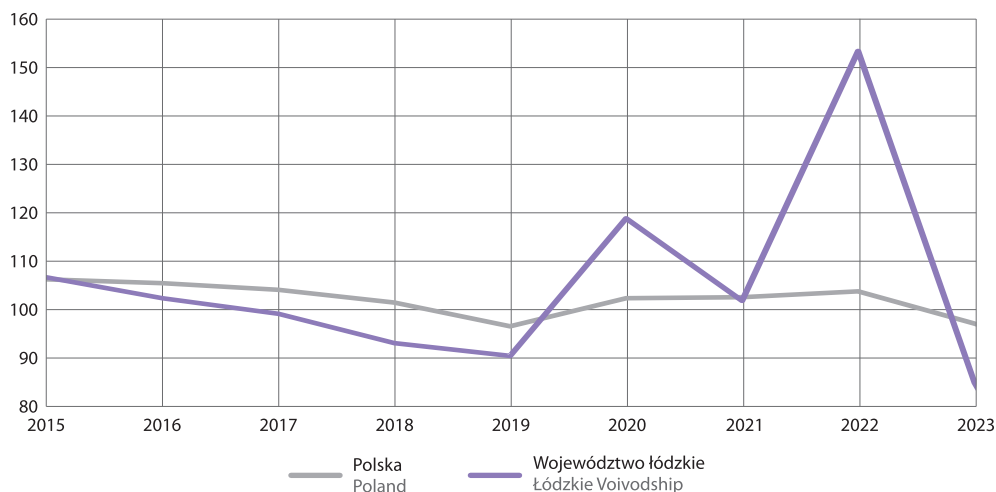
W ciągu całego roku 2023 skupiono 295,9 tys. ton żywca wieprzowego (co stanowiło 12,6% skupu krajowego), tj. o 2,6% mniej niż w roku poprzednim i o 16,1% więcej niż w roku 2015. Skup żywca wołowego osiągnął poziom 83,4 tys. ton (11,6 % udział w skupie ogólnopolskim) i był o 1,4% większy niż przed rokiem, a w odniesieniu do 2015 r. był mniejszy o 15,5%. Żywca drobiowego skupiono 337,1 tys. ton (9,6% udziału krajowego), czyli o 25,6% mniej niż w roku poprzednim i o 89,2% więcej niż w roku 2015.

W 2023 r. wielkość skupu mleka krowiego w województwie łódzkim wyniosła 844,9 mln litrów, co stanowiło 6,7% ogółu mleka skupionego w kraju. Ilość skupionego mleka w omawianym okresie była o 1,0% większa niż rok wcześniej i o 6,8% większa niż w 2015 r.

Wykres 58. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

Rok poprzedni=100

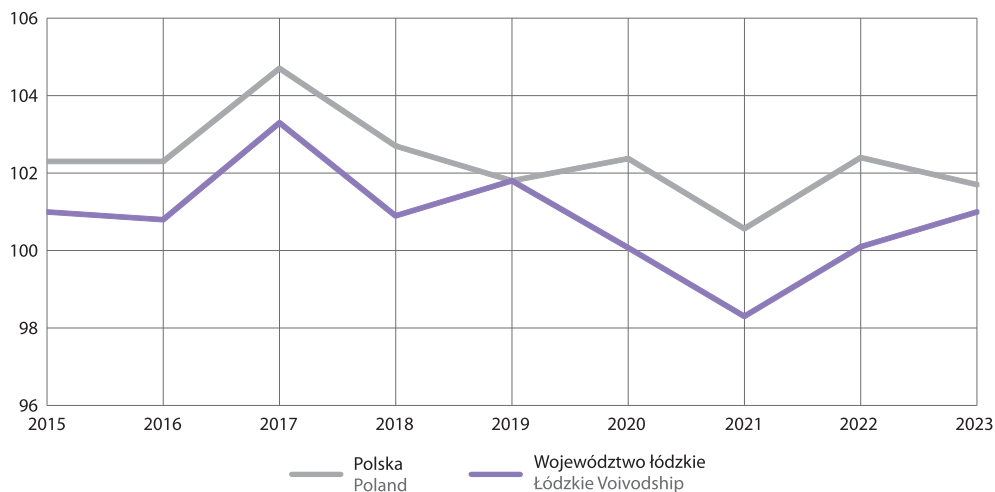
Chart 58. Indices of of total animals for slaughter procurement (in live weight)
Previous year=100

Wykres 59. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 59. Indices of of cows' milk procurement
Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach. Brak danych za lata 2020–2021; z uwagi na okresowe zamknięcie targowisk w związku ze stanem zagrożenia chorobą COVID-19, nie było możliwe zebranie danych o cenach targowiskowych produktów.

Ceny produktów rolnych w skupie

Procurement prices of agricultural products

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2023 r. wyniosła 97,55 zł za 1 dt (w kraju 98,79 zł/dt) i była o 34,0% niższa niż przed rokiem, ale o 46,8% wyższa od notowanej w 2015 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono średnio 133,77 zł (w kraju 134,91 zł), tj. o 9,6% mniej niż w roku 2022, a o 78,3% więcej niż w 2015 r.

W analizowanym roku średnie ceny żyta w skupie kształtowały się na poziomie 72,59 zł za 1 dt (w kraju 72,47 zł/dt), tj. o 37,3% niższym w porównaniu z 2022 r., natomiast o 46,7% wyższym niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do 2022 roku o 23,9%, a w stosunku do odnotowanej w 2015 r. wzrosła o 73,9% osiągając poziom 99,63 zł za 1 dt (w Polsce 106,64 zł/dt).

W 2023 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 105,90 zł za 1 dt (w kraju – 114,50 zł/dt), tj. o 26,9% więcej niż przed rokiem i o 133,8% więcej niż w 2015 r. Na targowiskach za 1 dt ziemniaków płacono średnio 199,55 zł (w Polsce – 191,08 zł/dt) – tj. o 42,4% więcej w stosunku do ceny notowanej w 2022 r. oraz o 186,3% więcej niż w 2015 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 9,98 zł za 1 kg (w kraju – 10,39 zł/kg), co oznacza, że cena skupu spadła o 0,9% w stosunku do ceny z 2022 r., a w odniesieniu do 2015 r. była o 68,6% wyższa.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 8,12 zł za 1 kg (w kraju – 8,34 zł/kg), tj. o 23,0% więcej niż w 2022 r. i o 93,3% więcej w porównaniu z notowaną w 2015 r.

W 2023 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 6,06 zł za 1 kg (w kraju – 5,79 zł/kg) co oznacza spadek o 4,4% w porównaniu z ceną notowaną rok wcześniej, ale wzrost o 63,3% w porównaniu z 2015 r.

Za 1 litr mleka krowiego w omawianym roku płacono w skupie 1,97 zł (w kraju – 2,08 zł/l), tj. o 8,3% mniej niż przed rokiem, a o 88,1% więcej niż w 2015 r.

Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza

Gross, final and market agricultural output

Wartość produkcji globalnej w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. (w cenach stałych) wzrosła o 11,4%, przy czym produkcja zwierzęca wzrosła o 22,1%, a produkcja roślinna o 2,2%. W 2022 r. udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,4% (rok wcześniej było to 8,0%).

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie łódzkim produkcja roślinna stanowiła 41,1%, natomiast produkcja zwierzęca 58,9%. Wartość produkcji końcowej w 2022 r. w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 17,2% większa, w tym wzrosła wartości produkcji roślinnej – o 7,9% oraz zwierzęcej – o 24,7%.

W 2022 r. w porównaniu z 2021 r. wartość towarowej produkcji rolniczej wzrosła o 12,1%, przy wzroście o 22,3% wartości produkcji zwierzęcej i spadku o 1,4% produkcji roślinnej. Udział towarowej produkcji rolniczej w końcowej produkcji rolniczej wyniósł 92,0% (w kraju 88,0%).

W 2022 r. udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 8,4% (w 2021 r. - 7,8%), a produkcji towarowej ukształtował się na poziomie 8,8% (w 2021 r. – 8,3%).

6.3.2. Przemysł

6.3.2. Industry

W 2022 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 15,9% wyższa niż w roku poprzednim (według rocznych danych ostatecznych w ramach zintegrowanego systemu, dotyczące przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób). W porównaniu z 2021 r., odnotowano wzrost wydajności pracy (o 30,7%) oraz przeciętnego zatrudnienia (o 0,4%). Na podstawie danych krótkookresowych produkcja sprzedana przemysłu w 2023 r. wzrosła w województwie łódzkim o 4,1% (w cenach stałych), przy wzroście wydajności pracy (o 5,1%) i spadku przeciętnego zatrudnienia (o 1,0%).

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu** w przemyśle dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Wyniki opracowane zostały na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego – produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2022 r. włącznie).

W 2022 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie łódzkim (w 2483 biorących udział w badaniu przedsiębiorstwach) wyniosła 131789,2 mln zł (w cenach bieżących) i była o 15,9% wyższa (w cenach stałych) w stosunku do roku poprzedniego. W kraju w 33184 badanych podmiotach wartość produkcji sprzedanej przemysłu ukształtowała się na poziomie 2355991,1 mln zł. Udział produkcji sprzedanej przemysłu województwa łódzkiego w produkcji krajowej wyniósł 5,6%.

W przekroju terytorialnym najwyższą wartość (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w Łodzi (25256,5 mln zł wobec 22951,0 mln zł rok wcześniej), a najniższą w powiecie brzezińskim (766,4 mln zł wobec 676,6 mln zł).

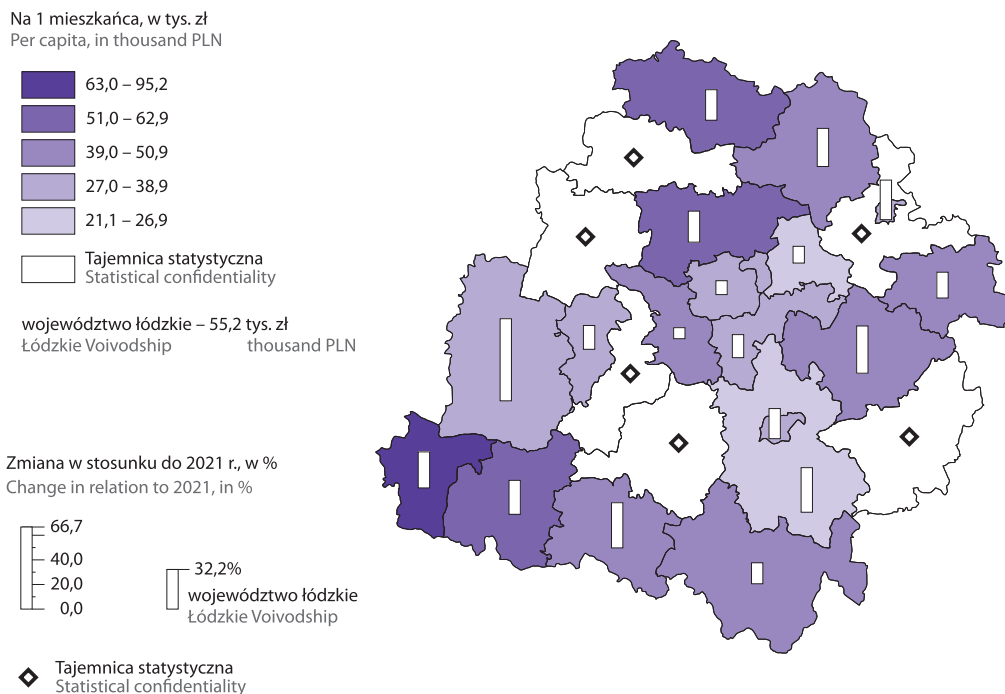
W analizowanym okresie sprzedaż produkcji przemysłowej w województwie w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 55243 zł (w cenach bieżących) i była o 32,2% wyższa w stosunku do roku poprzedniego. W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 62283 zł, tj. o 31,8% wyższym w porównaniu z 2021 r.

Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w skali roku) w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano we wszystkich powiatach województwa, najwyższy w powiecie sieradzkim (o 66,7% do poziomu 35742 zł), tomaszowskim (o 38,4% do 50863 zł) oraz pączękańskim (o 36,7% do 45255 zł). W relacji do średniej ogólnowojevodzkiej wartość wyższa, omawianego wskaźnika wystąpiła w powiecie wierszowskim (95179 zł na 1 mieszkańca) oraz kutnowskim (61100 zł).

Pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwo łódzkie zajmowało (podobnie, jak rok wcześniej) 7 lokatę wśród wszystkich województw.

Mapa 44. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2022 r.

Map 44. Sold production of industry (current prices) in 2022

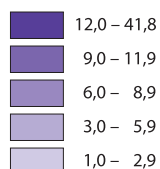
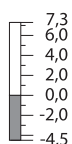

W 2022 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie łódzkim wyniosło 167,4 tys. osób i było o 0,4% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. W przekroju terytorialnym największy udział w zatrudnieniu w województwie ogółem odnotowano w Łodzi (24,9%), powiecie bełchatowskim (12,4%) oraz zgierskim (8,3%), natomiast najmniejszy w powiecie skierniewickim (0,7%). W ujęciu rocznym przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w powiecie zgierskim (o 7,3%), najgłębszy spadek natomiast wystąpił w powiecie brzezińskim (o 4,5%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2022 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 787,3 tys. zł (w cenach bieżących) i była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 30,7%. Wzrost wydajności pracy odnotowano we wszystkich powiatach województwa, największy dotyczył powiatu bełchatowskiego (o 71,0%), łęczyckiego (o 64,3%) oraz skierniewickiego (o 60,6%).

Mapa 45. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2022 r.

Map 45. Average employment in industry in 2022

W tys. osób
In thousand personsTajemnica statystyczna
Statistical confidentialitywojewództwo łódzkie – 167,4 tys. osób
Łódzkie Voivodship thousand personsZmiana w stosunku do 2021 r., w %
Change in relation to 2021, in %0,4% województwo łódzkie
Łódzkie VoivodshipTajemnica statystyczna
Statistical confidentiality

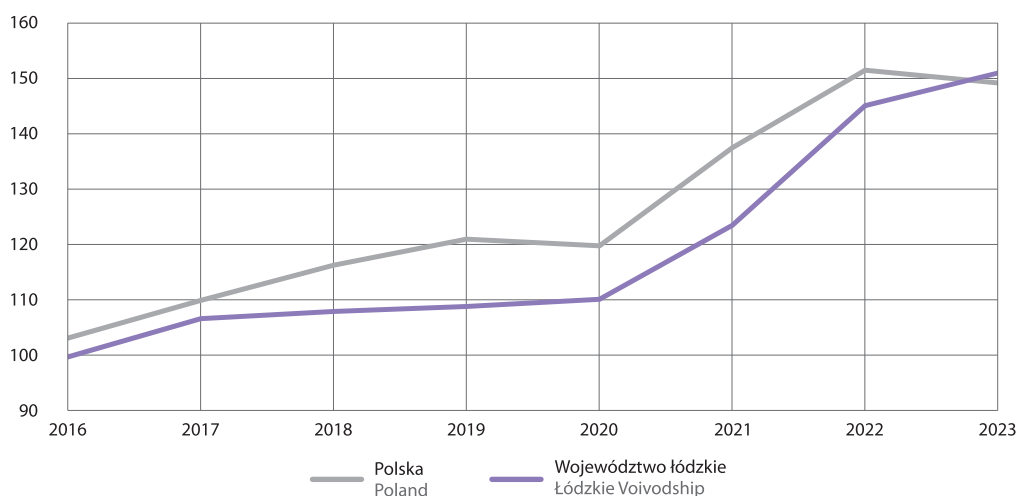
W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Wykres 60. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2015=100

Chart 60. Indices of sold production of industry (constant prices)

2015=100

Tablica 37. Przemysł
Table 37. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln złotych in million PLN	72706,6	87609,4	139184,7	152548,6
Polska=100 Poland=100	6,1	5,8	5,6	6,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	78,7	80,3	75,8	69,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	169,0	169,5	170,8	169,1

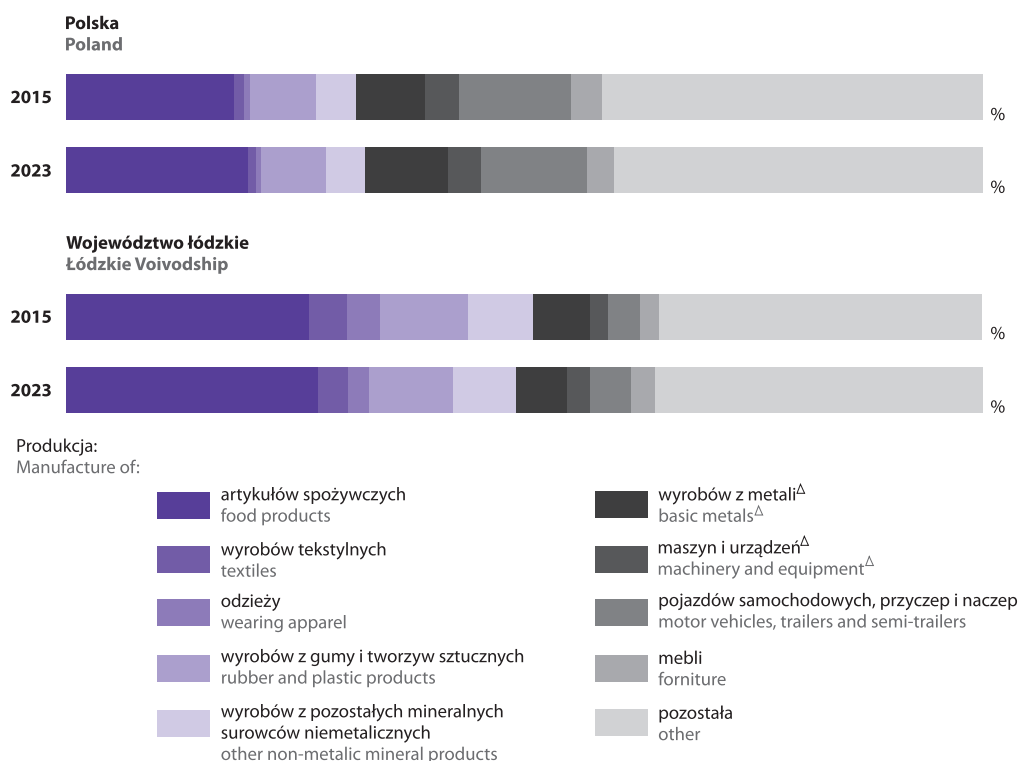
W sektorze przedsiębiorstw, produkcja sprzedana przemysłu w 2023 r. w województwie łódzkim osiągnęła wartość 152548,6 mln zł (w cenach bieżących) i była o 4,1% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zrealizowanej w roku poprzednim i o 51,0% wyższa niż w 2015 r. W skali kraju wartość produkcji sprzedanej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 1,5%, natomiast w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 49,2%. Udział produkcji sprzedanej województwa w przychodach dla Polski ogółem wyniósł, w omawianym roku, 6,2%.

W województwie w kolejnych kwartalnych okresach narastających odnotowywano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku odpowiednio: w pierwszym kwartale – o 10,7%, w pierwszym półroczu – o 5,9%, a w okresie trzech kwartałów – o 4,4%.

Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego, stanowiąca 69,4% produkcji przemysłowej w województwie w 2023 r., osiągnęła poziom 105895,6 mln zł (w cenach bieżących) i była o 0,2% wyższa w stosunku do roku poprzedniego. Największy wzrost wartości produkcji sprzedanej odnotowano w produkcji: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 24,4%), wyrobów farmaceutycznych (o 18,7%), napojów (o 14,3%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 10,1%). Spadek natomiast wystąpił w produkcji: maszyn i urządzeń (o 17,7%), skór i wyrobów skórzanym (o 16,3%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 10,9%), metali (o 8,3%), papieru i wyrobów z papieru (o 7,5%) oraz wyrobów z metali (o 6,7%).

W strukturze produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego znaczące udziały, w omawianym roku, miały m.in.: produkcja artykułów spożywczych (27,5% ogółu; wzrost o 1,1 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (9,2%, spadek o 0,8 p. proc.), produkcja urządzeń elektrycznych (7,5%, spadek o 2,0 p. proc.), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (6,8%, spadek o 0,6 p. proc.) oraz produkcja wyrobów z metali (5,6%, spadek o 0,4 p. proc.).

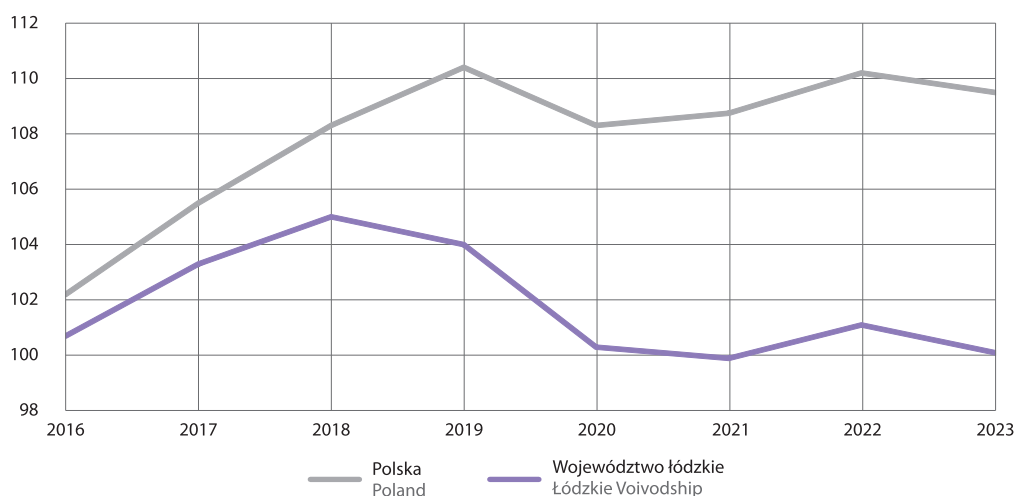
Wykres 61. Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego według działów PKD (ceny bieżące)
 Chart 61. Sold production of manufacturing production by PKD divisions (current prices)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w skali roku w województwie łódzkim o 1,0% do poziomu 169,1 tys. osób, a w kraju o 0,7% do poziomu 2748,2 tys. osób.

Wykres 62. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

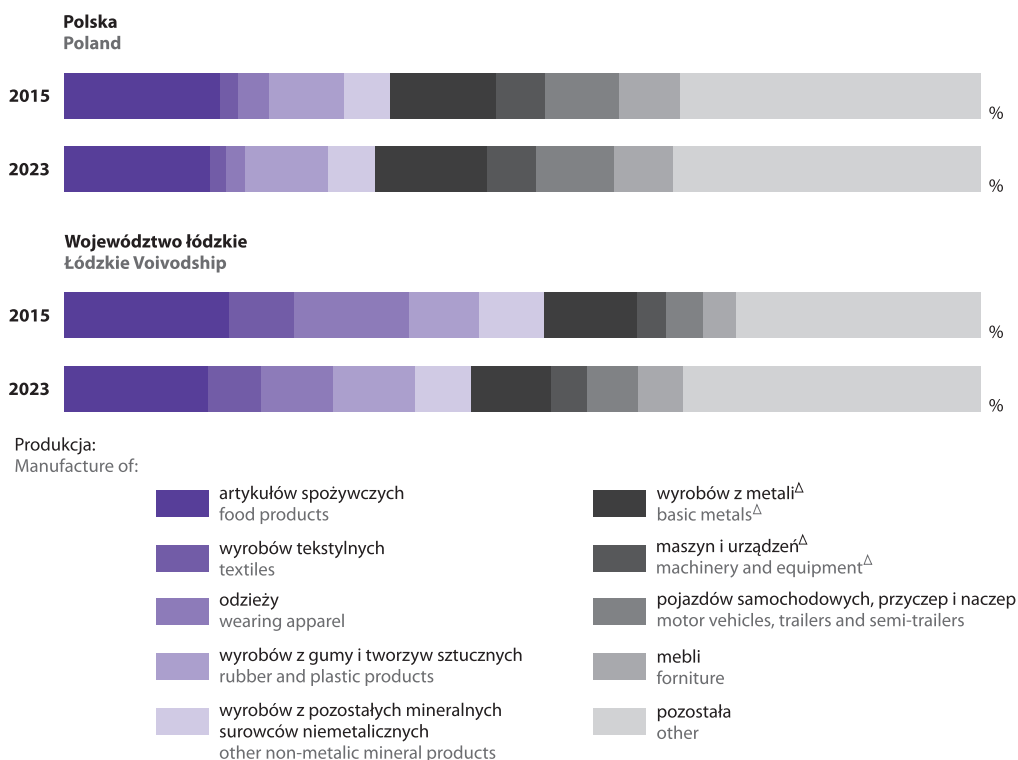
2015=100
 Chart 62. Indices of average employment in industry
 2015=100

W przetwórstwie przemysłowym, liczba zatrudnionych zmniejszyła się w skali roku o 1,2% do 146,4 tys. osób. Wśród działów przetwórstwa przemysłowego najgłębszy spadek przeciętnego zatrudnienia, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił w produkcji: urządzeń elektrycznych (o 10,0%), wyrobów tekstylnych (o 9,6%), napojów (o 8,3%), maszyn i urządzeń (o 6,6%), pozostałego sprzętu transportowego (o 6,3%) oraz mebli (o 4,9%). Największy wzrost zatrudnienia zaobserwowano w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 22,4%), wyrobów farmaceutycznych (o 7,2%) oraz poligrafii (o 4,2%). W strukturze zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym w województwie największy udział odnotowano w produkcji artykułów spożywczych (15,7%; spadek o 0,2 p. proc. w porównaniu z 2022 r.), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (podobnie, jak rok wcześniej 9,0%) oraz wyrobów z metali (8,7%; spadek o 0,2 p. proc.).

Wykres 63. Przeciętne zatrudnienie w przetwórstwie przemysłowym według działów PKD

Chart 63. Average paid employment in manufacturing by PKD divisions

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2023 r w województwie łódzkim wyniosła 901,9 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 5,1% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W przetwórstwie przemysłowym omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 723,1 tys. zł, tj. o 1,4% wyższym niż rok wcześniej. W kraju w 2023 r. wydajność pracy w przemyśle była o 0,8 niższa niż w 2022 r.

6.3.3. Budownictwo

6.3.3. Construction

W 2023 r. w województwie łódzkim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Wyższa niż przed rokiem była również produkcja budowlano-montażowa. Zwiększyła się wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, przy spadku przeciętnego zatrudnienia.

W budownictwie mieszkaniowym zmniejszyła się, w porównaniu z rokiem poprzednim, liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz nowo rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych. Wzrosła natomiast liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa**, jak i **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2023 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 22144,7 mln zł i zwiększyła się o 6,1% w porównaniu z rokiem poprzednim (wobec wzrostu o 47,4% w 2022 r.). W skali kraju odnotowany wzrost wyniósł 6,4% (wobec 29,8% rok wcześniej). W porównaniu z 2015 r. sprzedaż produkcji budowlanej w województwie wzrosła o 156,8%, a w kraju o 129,6%.

W 2023 r. udział produkcji sprzedanej budownictwa w województwie łódzkim w produkcji krajowej wyniósł (podobnie, jak rok wcześniej) 5,3%, co daje 7 lokatę w kraju wśród wszystkich województw.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 38. Budownictwo

Table 38. Construction

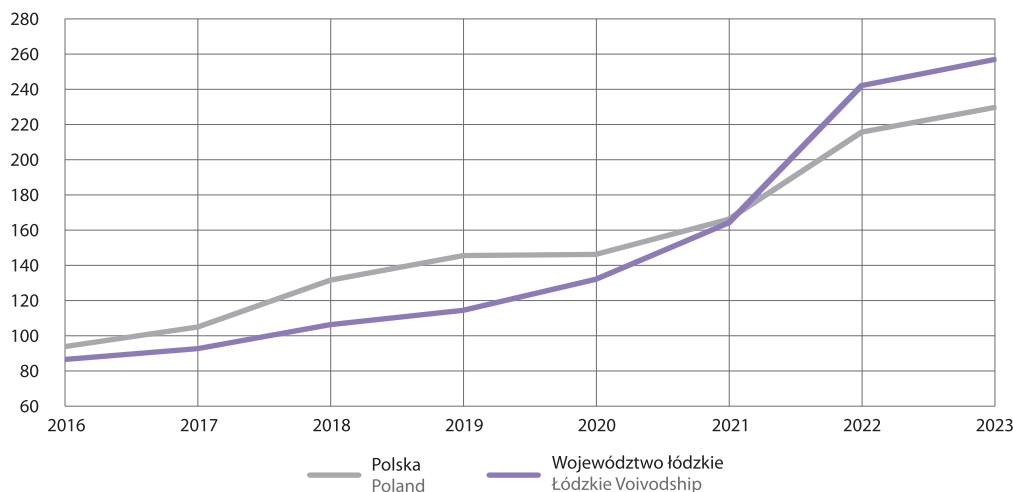
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	8623,8	11400,4	20876,1	22144,7
Polska=100 Poland=100	4,7	4,3	5,3	5,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	58,7	54,1	44,2	46,0
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	19,0	19,5	20,5	19,3

Wykres 64. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2015=100

Chart 64. Indices of sold production of industry (current prices)

2015=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

W 2023 r. produkcja budowlano-montażowa wyniosła 10197,5 mln zł (46,0% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się w stosunku do odnotowanej w roku poprzednim o 10,6% (wobec wzrostu o 50,8% w 2022 r.), a w odniesieniu do 2015 r. – o 101,5%. W kraju produkcja budowlano-montażowa była o 15,4% wyższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 19,9% w analogicznym okresie roku poprzedniego), a w relacji do 2015 r. – o 86,0%.

W 2023 r. województwo łódzkie, pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej, uplasowało się na 7 miejscu wśród wszystkich województw, a pod względem wskaźnika dynamiki (w cenach bieżących) w porównaniu z rokiem poprzednim, zajęło 10 lokatę w kraju.

W 2023 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej w województwie łódzkim w porównaniu z 2022 r., wykazały jednostki we wszystkich działach, odpowiednio: zajmujące się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi o 47,0%, budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 16,9% oraz wznoszeniem budynków o 1,9%.

W analizowanym okresie największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w województwie łódzkim miały podmioty zajmujące się głównie budową budynków (60,1% ogółu). Odsetek przedsiębiorstw, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej stanowił 24,3%, a jednostek wykonujących roboty budowlane specjalistyczne – 15,6%.

W skali roku zwiększył się udział przedsiębiorstw wykonujących roboty budowlane specjalistyczne – o 3,9 p. proc. oraz podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 1,3 p. proc. Zmniejszył się natomiast odsetek przedsiębiorstw zajmujących się budową budynków – o 5,2 p. proc. W porównaniu z 2015 r. zwiększył się udział przedsiębiorstw zajmujących się budową budynków – o 16,8 p. proc., spadek natomiast dotyczył jednostek wykonujących roboty budowlane specjalistyczne oraz specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – po 8,4 p. proc.

Wykres 65. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2015=100

Chart 65. Indices of construction and assembly production (current prices)

2015=100

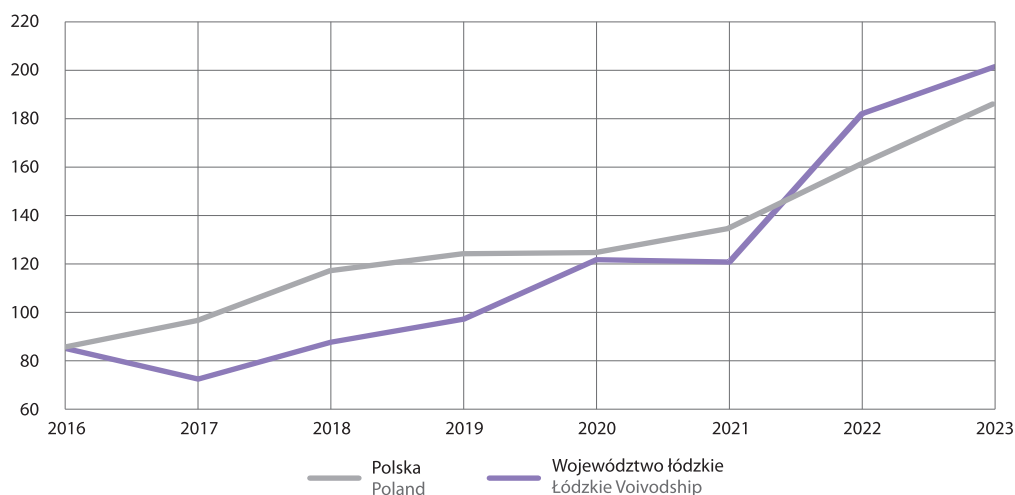
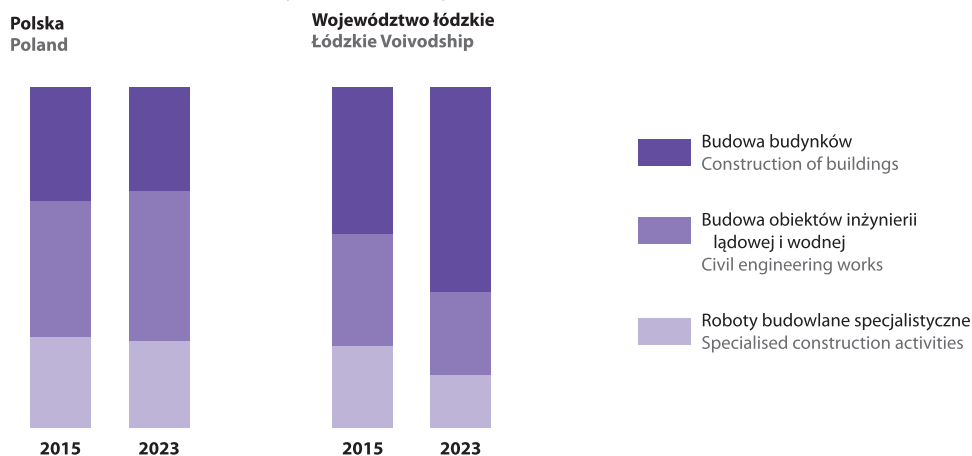
Wykres 66. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 66. Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)

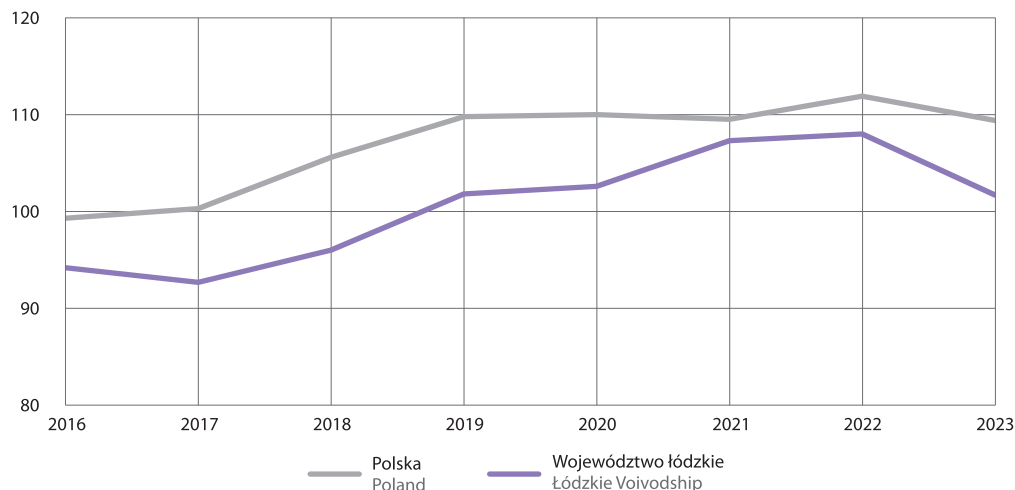
W 2023 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba zatrudnionych w budownictwie wyniosła 19,3 tys. osób i w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 5,9% (w kraju odnotowano spadek o 2,2%). W stosunku do 2015 r. przeciętne zatrudnienie w województwie zwiększyło się o 1,7%, a w kraju o 9,4%.

Wykres 67. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie

2015=100

Chart 67. Indices of average employment in construction

2015=100

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, mierząca wydajność pracy, w 2023 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 1147,5 tys. zł (w cenach bieżących) i była wyższa o 12,7% w stosunku do 2022 r.

W 2023 r. w województwie łódzkim według wstępnych danych oddano do użytkowania 11746 mieszkań, tj. o 11,6% mniej niż rok wcześniej, ale o 64,3% więcej w stosunku do 2015 r. W skali kraju w tym okresie odnotowano spadek liczby zakończonych inwestycji mieszkaniowych o 7,2% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast wzrost o 49,8% w odniesieniu do 2015 r.

W analizowanym roku łączna powierzchnia oddanych do użytkowa mieszkań w województwie łódzkim wyniosła 1082,3 tys. m² i była o 12,6% mniejsza niż w 2022 r., ale o 34,5% większa w odniesieniu do 2015 r. W skali kraju zanotowano spadek powierzchni użytkowej w stosunku do roku poprzedniego o 9,7%, natomiast wzrost o 34,9% w porównaniu z 2015 r.

Tablica 39. Budownictwo mieszkaniowe

Table 39. Residential construction

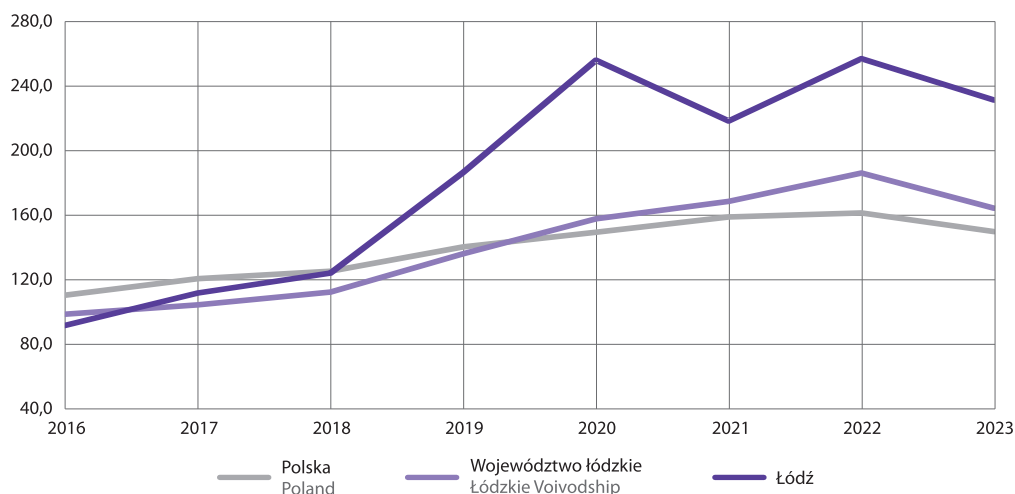
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	2,9	4,6	5,6	5,0	5,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	112,6	90,6	93,2	92,1	89,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1000 population	3,3	5,6	7,5	8,7	6,4
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1000 population	3,0	4,9	4,7	4,7	5,0

Wykres 68. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2015=100

Chart 68. Indices of the number of dwellings completed

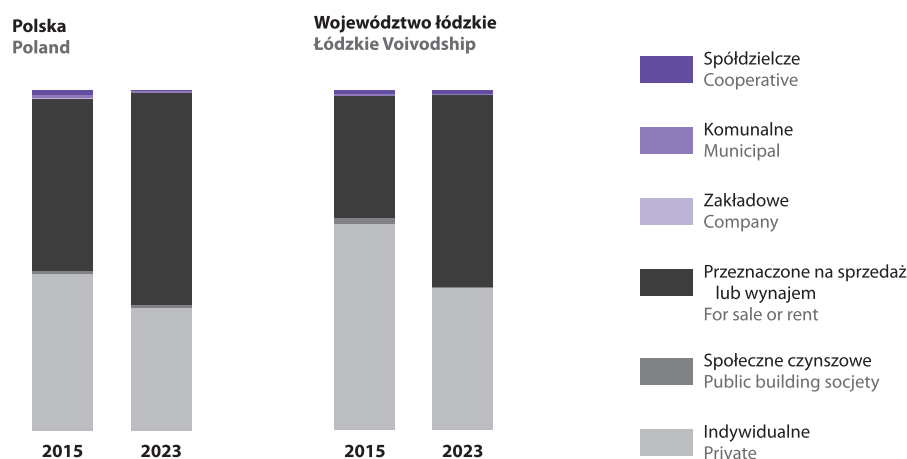
2015=100

W 2023 r. najwięcej oddanych do użytkowania mieszkań w województwie łódzkim powstało z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (56,6% ogółu) oraz realizowanych przez inwestorów indywidualnych (41,6%). W porównaniu z 2022 r. w obu tych głównych formach budownictwa odnotowano spadki: w budownictwie indywidualnym o 15,4%, a przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem o 9,8%. Mniej mieszkań przekazano również w budownictwie społecznym czynszowym (38 wobec 69 rok wcześniej; przy udziale 0,3%) oraz komunalnym (8 wobec 18; przy udziale 0,1%). Znaczący wzrost natomiast wystąpił w budownictwie spółdzielczym (o 171,7%, przy udziale 1,3%). W analizowanym okresie przekazano również 7 mieszkań zakładowych, której to formy budownictwa nie odnotowano rok wcześniej.

Wykres 69. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa

Chart 69. Dwellings completed by forms of construction

U w a g a. Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.
N o t e. Since January 2018 data concerning effects of “private construction” realised for sale or rent are included into the form “construction for sale or rent”.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w województwie łódzkim w 2023 r. wyniosła 92,1 m² (w kraju – 89,9m²) i zmniejszyła się o 1,1 m² w stosunku do roku poprzedniego i o 20,5 m² w porównaniu z 2015 r. W kraju zanotowano spadek o 2,4 m² w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 9,9 m² w relacji do 2015 r.

Zarówno w województwie, jak i w kraju przeciętna powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania oraz liczba izb w mieszkaniu była wyższa na terenach wiejskich niż w miastach. W 2023 r. powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania w województwie łódzkim wynosiła średnio na obszarach wiejskich 136,1 m² (w skali kraju 125,0 m²), a w miastach 70,8 m² (w skali kraju 70,0 m²). Podobnie przeciętna liczba izb w mieszkaniu na wsi ukształtowała się na poziomie 5,2 (w skali kraju 5,0), a w miastach 3,0 (w skali kraju 3,1).

W 2023 r. największą przeciętną powierzchnią użytkową charakteryzowały się mieszkania wybudowane w Skierniewicach (168,2 m²) oraz powiatach: rawskim (149,7 m²), pączęzańskim (148,7 m²) oraz łęczyckim (145,3 m²), a najmniejszą w: Łodzi (61,3 m²), Piotrkowie Trybunalskim (69,6 m²) i powiecie kutnowskim (80,0 m²).

W województwie łódzkim w 2023 r. w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do użytkowania 5,0 mieszkań. W układzie powiatów największa wartość omawianego wskaźnika wystąpiła w: Łodzi (8,0), powiecie łódzkim wschodnim (7,3) oraz poddębickim (6,5), a najmniejsza w powiecie łęczyckim (1,3), Skierniewicach (1,5) i powiecie rawskim (2,1).

W 2023 r. w województwie łódzkim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 20588 mieszkań, co oznacza wzrost ich liczby o 15,4% w skali roku i o 151,6% w porównaniu z 2015 r. W kraju w ujęciu rocznym odnotowano spadek o 18,9%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. wzrost o 27,9%.

Wśród ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 76,1% stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, a 22,5% – indywidualne. Udział pozostałych inwestycji tj. spółdzielczych, komunalnych i społecznych czynszowych wyniósł łącznie 1,4%.

Wśród powiatów województwa największy wzrost liczby planowanych mieszkań, w ujęciu rocznym, odnotowano w: powiecie bełchatowskim (o 72,1%), pączęzańskim (o 55,7%) oraz Łodzi (o 48,7%). Najgłębszy spadek natomiast zaobserwowano w powiecie kutnowskim (o 68,9%), Skierniewicach (o 65,5) oraz powiecie opoczyńskim (o 60,4%).

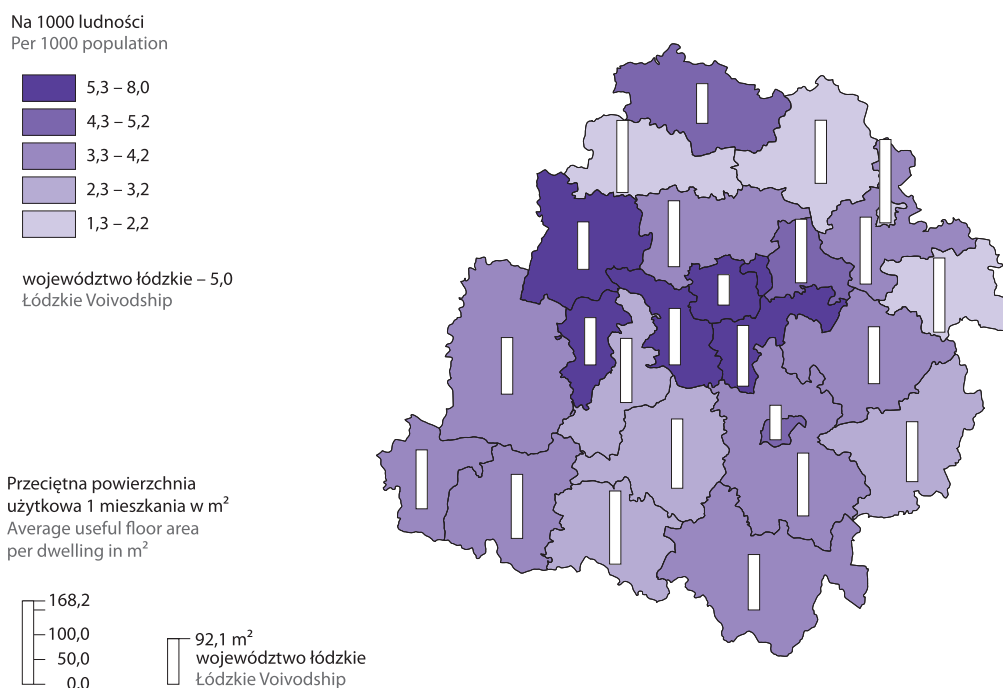
W 2023 r. w województwie rozpoczęto budowę 11072 mieszkań, tj. o 1,2% mniej niż w roku poprzednim (w skali kraju odnotowany spadek wyniósł 5,6%). W porównaniu z 2015 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wzrosła w województwie o 47,7%, a w kraju o 12,3%.

Wśród mieszkań rozpoczętych najwięcej było przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (58,3% ogółu) oraz indywidualnych (41,3%). Udział pozostałych form budownictwa ukształtował się na poziomie 0,4%.

W większości powiatów województwa nastąpił spadek liczby rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych w porównaniu z 2022 r. Najgłębszy zaobserwowano w Skierniewicach (o 76,6%), powiecie wieluńskim (o 48,8%) i wieruszowskim (o 43,4%). Największy wzrost natomiast wystąpił w powiecie tomaszowskim (o 98,8%), Łodzi (o 25,8%) oraz powiecie skierniewickim (o 20,6%).

Mapa 46. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.

Map 46. Dwellings completed in 2023

6.3.4. Rynek wewnętrzny

6.3.4. Internal market

W województwie łódzkim utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Był on jednak niższy niż rok wcześniej. Zmniejszyła się natomiast wartość sprzedaży hurtowej towarów.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Wartość sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2023 r. zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6,8% (wobec wzrostu o 19,4% w 2022 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie 5,0% wyższym niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 19,9% w 2022 r.).

Tablica 40. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)Table 40. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	108,5	104,8	119,4	106,8	105,0
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	122,6	102,1	99,8	108,4	111,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	93,2	120,7	117,7	91,4	89,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	94,4	100,0	128,9	102,5	110,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialized stores	130,9	121,6	11,1	495,5	.
Tekstylnia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	113,1	76,1	82,0	160,7	102,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment	120,1	101,2	118,6	113,4	110,3
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	84,0	150,7	89,7	64,2	95,1
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	112,7	107,6	141,2	139,4	92,2
Pozostałe Others	92,8	112,3	152,3	81,9	100,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The recorded changes of retail sales index may result, among others, from change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

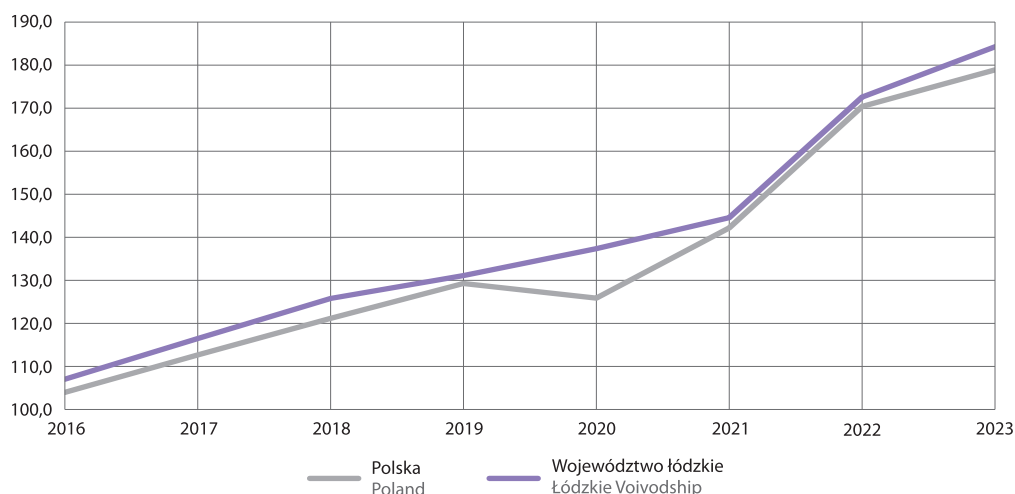
W województwie łódzkim w 2023 r. wzrost sprzedaży detalicznej, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano m.in. w grupach: „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 395,5%), „tekstylnia, odzież, obuwie” (o 60,7%), „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 39,4%) oraz „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 8,4%). Spadek sprzedaży wykazały podmioty zaklasyfikowane do grupy: „meble, RTV, AGD” (o 35,8%), „pozostałe” (o 18,1%) oraz „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 8,6%) oraz „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 2,2%). W strukturze sprzedaży detalicznej w 2023 r. znaczący udział w województwie miały podmioty z grupy „pojazdy samochodowe, motocykle, części” i „pozostałe” po 7,9% (odpowiednio o 0,1 p. proc. więcej i 2,4 p. proc. mniej niż w roku ubiegłym).

Wykres 70. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2015=100

Chart 70. Indices of retail sales of goods (current prices)

2015=100

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w 2023 r. w jednostkach handlowych zmniejszyła się o 28,6% w stosunku do poziomu zanotowanego rok wcześniej (wobec wzrostu o 41,7% w 2022 r.).

W przedsiębiorstwach hurtowych w omawianym roku sprzedaż była niższa o 32,4% (wobec wzrostu o 40,4% rok wcześniej). Również w krajowych jednostkach hurtowych odnotowano spadek sprzedaży hurtowej o 24,7% (w 2022 r. wzrost o 39,3%).

Spadek, wśród przedsiębiorstw realizujących handel hurtowy, dotyczył sprzedaży: półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 65,4%), produktów rolnych i żywych zwierząt (o 46,9%), sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej (o 35,3%), sprzedaży hurtowej realizowanej na zlecenie (o 21,4%), napojów alkoholowych i bezalkoholowych (o 10,8%), żywności (o 4,8%) oraz wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia (o 0,2%). W województwie łódzkim największy wzrost natomiast odnotowały jednostki realizujące sprzedaż hurtową: AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 55,0%), narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (o 30,9%), wyrobów tytoniowych (o 14,1%) oraz kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 1,4%).

6.3.5. Transport

6.3.5. Transport

Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie łódzkim w 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o prawie 91 km. Zanotowano wzrost liczby pasażerów przewiezionych komunikacją miejską oraz liczby pasażerów obsługiwanych w ruchu lotniczym krajowym. Liczba pasażerów w ruchu zagranicznym wzrosła w porównaniu z 2021 r., ale była mniejsza niż w 2015 r. Gęstość sieci kolejowej w województwie łódzkim pozostała na niezmiennym poziomie. Wzrosła długość ścieżek rowerowych, zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1693) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Według stanu na koniec 2022 r. sieć dróg publicznych w województwie łódzkim wyniosła 26085,3 km, tj. 6,1% dróg w kraju. Drogi publiczne o nawierzchni twardej miały łączną długość 21543,6 km i były dłuższe w porównaniu z 2021 r. o 90,7 km (o 0,4%), a w stosunku do 2015 r. – o 1393,1 km (o 6,9%). Drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r. stanowiły 77,7% dróg ogółem (przed rokiem 76,1% i 70,7 % w 2015 r.).

W strukturze dróg o nawierzchni twardej dominowały drogi gminne – stanowiąc 52,3% ogółu, a ich długość w ciągu roku zwiększyła się o 1,1% i o 13,6% w stosunku do 2015 r. (do 11269,9 km). Najmniejszy udział w ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej miały drogi wojewódzkie, tj. 6,3% (1356,6 km), a ich długość była o 0,3% krótsza niż rok wcześniej, ale o 0,7% dłuższa niż przed siedmioma laty.

Na 100 km² powierzchni województwa w 2022 r. przypadało średnio 118,3 km dróg o nawierzchni twardej (w kraju 101,5), przed rokiem było to 117,8 km i 110,6 km w 2015 r. W przypadku dróg powiatowych i gminnych wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 102,7 km wobec 102,1 km rok wcześniej i 95,3 km w pierwszym z analizowanych lat. W przekroju terytorialnym wskaźnik gęstości dróg (na 100 km² danego powiatu) był najwyższy w miastach na prawach powiatu: Skierniewicach (410,1 km), Piotrkowie Trybunalskim (311,0 km) oraz Łodzi (260,3 km), a wśród powiatów jego najwyższą wartość odnotowano w: kutnowskim (151,2 km), zduńskowolskim (129,7 km), zgierskim (125,7 km), łódzkim wschodnim (125,4 km) oraz w powiatach łęczyckim (125,1 km) i pabianickim (122,3 km). Najmniejsza gęstość tego typu dróg występowała natomiast w powiatach: sieradzkim (75,2 km), poddębickim (76,4 km) oraz radomszczańskim (77,6 km). W porównaniu z 2015 r. wyraźną poprawę w gęstości dróg o nawierzchni twardej odnotowano w Skierniewicach – o 37,3 km i Piotrkowie Trybunalskim – o 36,9 km oraz powiatach: brzezińskim – o 24,6 km i zduńskowolskim – o 20,7 km.

Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie w 2022 r. wyniosła 8,1 km (w Polsce przeciętnie 6,2 km) i była wyższa od notowanej w 2015 r. (o 0,2 km). W przypadku dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej na 100 km² w województwie przypadało ich 7,4 km (9,5 przeciętnie w kraju) – tyle co w 2015 r.

Tablica 41. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Public roads by type of surface

As of 31 December

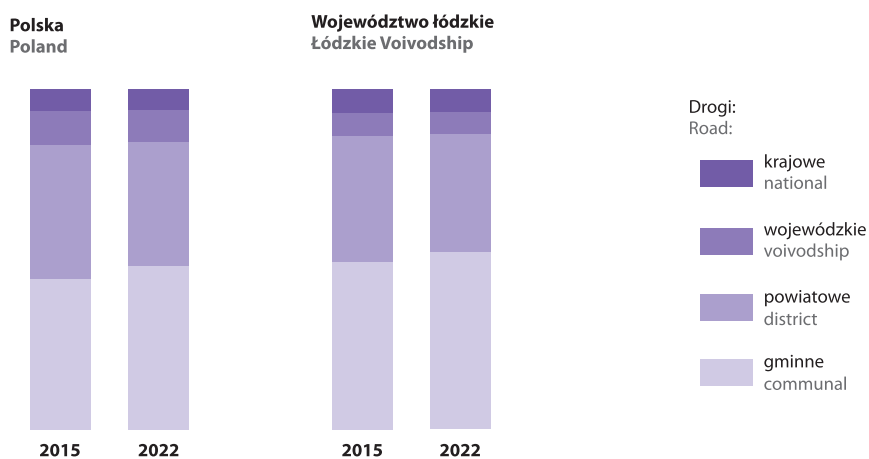
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	26260,7	26297,5	26382,8	26085,3
O nawierzchni twardej Hard surface	20150,5	21297,2	21452,9	21543,6
ulepszonej improved	18553,3	19885,4	20084,2	20260,0
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	6110,2	5000,3	4929,9	4541,7

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Wykres 71. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 71. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

Udział dróg gruntowych powiatowych i gminnych w ogólnej długości tych dróg w 2022 r. wyniósł w województwie łódzkim 19,5% (dla kraju 29,1%) i zmniejszył się w porównaniu z 2021 r. o 1,4 p. proc., a w stosunku do 2015 r., o 6,5 p. proc.

Na koniec 2022 r. autostrady i drogi ekspresowe stanowiły 34,4% dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie. Długość autostrad wyniosła 274,0 km, natomiast długość dróg ekspresowych – 234,4 km. Na 1000 km² powierzchni przypadało 15,0 km autostrad oraz 12,9 km dróg ekspresowych (w kraju odpowiednio 5,8 km i 9,8 km).

Tablica 42. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Hard surface public roads
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	20150,5	21297,2	21452,9	21543,6
na 100 km ² per 100 km ²	110,6	116,9	117,8	118,3
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	18553,3	19885,4	20084,2	20260,0
w tym: of which:				
ekspresowe expressways	217,8	223,0	223,0	234,4
autostrady motorways	187,6	226,2	274,0	274,0

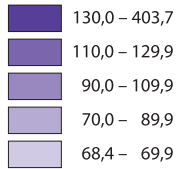
Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

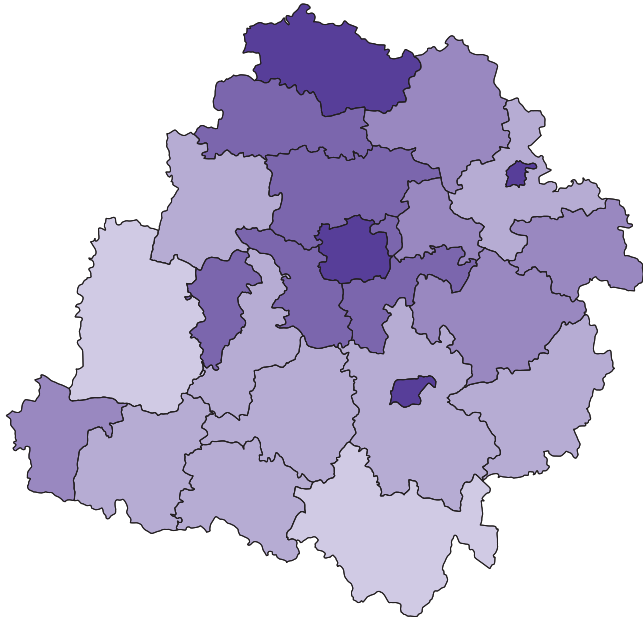
Mapa 47. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.
 Stan w dniu 31 grudnia

Map 47. Improved hard surface communal and district roads in 2022
 As of 31 December

W km na 100 km²
 In km per 100 km²

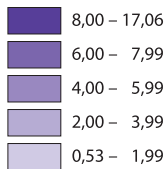

województwo łódzkie – 95,7 km²
 Łódzkie Voivodship

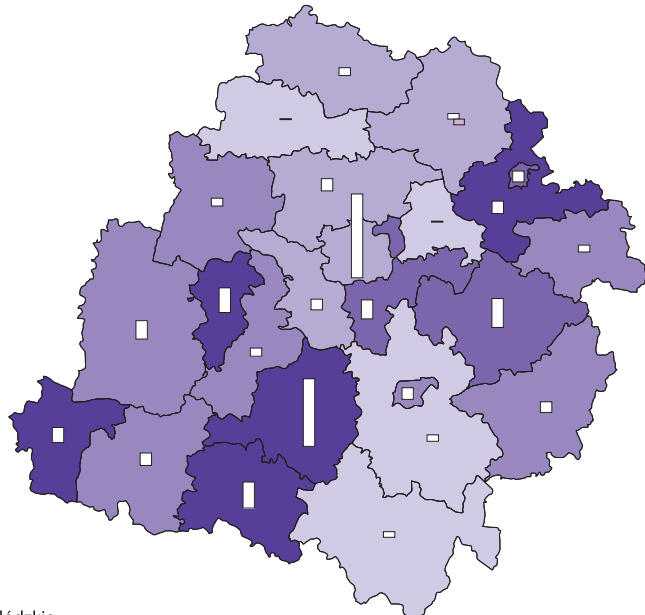

Mapa 48. Ścieżki rowerowe w 2022 r.
 Map 48. Cycle paths in 2022

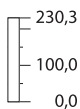
Na 10 tys. ludności, w km
 Per 10 thousand population, in km

województwo łódzkie – 4,79 km
 Łódzkie Voivodship

W km
 In km

1138,5 m²
 województwo łódzkie
 Łódzkie Voivodship

Według stanu na koniec grudnia 2022 r. na terenie województwa łódzkiego znajdowało się 1138,5 km ścieżek rowerowych, tj. o 9,0% więcej niż rok wcześniej i o 92,4% więcej niż w 2015 r. Wzrost ich długości w skali kraju wyniósł odpowiednio 7,0% i 83,5%. Od 2015 r. długość ścieżek rowerowych zwiększyła się o 546,7 km. Wśród powiatów największe inwestycje w infrastrukturę rowerową odnotowano w Łodzi (wzrost długości ścieżek o 105,3 km) oraz powiatach: bełchatowskim (o 65,2 km) oraz pączęzańskim (o 46,4 km).

Gęstość dróg rowerowych (w przeliczeniu na 100 km²) w 2022 r. to 6,25 km (przy średniej wartości dla kraju 6,34 km), podczas gdy rok wcześniej wskaźnik ten wyniósł 5,73 oraz 3,25 w 2015 r.

Na przestrzeni ostatnich siedmiu lat długość ścieżek rowerowych przypadająca na 10 tys. ludności w województwie zwiększyła się z 2,37 km w 2015 r. do 4,79 km w 2021 r. W Polsce odnotowano w tym czasie wzrost z 2,81 km do 5,25 km. Wśród powiatów województwa łódzkiego najwięcej ścieżek na 10 tys. mieszkańców przypadało w powiecie bełchatowskim (17,06 km) i pączęzańskim (14,59 km), a w przekroju gmin w gminach: Kleszczów (172,68 km), Rząśnia (83,08 km) i Sulmierzyce (41,01 km). W miastach na prawach powiatu wskaźnik ten kształtował się następująco: Skierniewice (6,54 km), Piotrków Trybunalski (4,76 km) i Łódź (3,50 km).

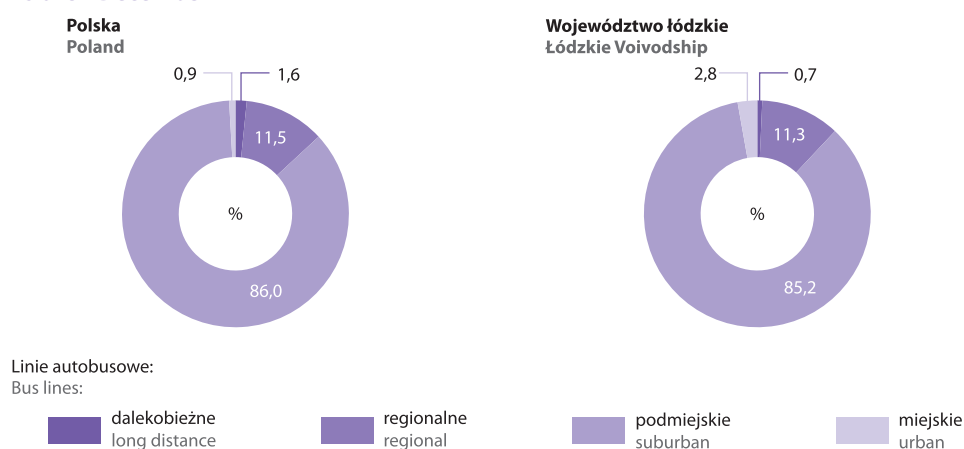
W porównaniu z 2015 r. wzrost wskaźnika odnotowano przede wszystkim w gminach: Rząśnia (o 68,72 km), Kleszczów (o 56,48 km), Inowłódz (o 20,47 km), Nowy Kawęczyn (o 19,83 km), Rokiciny (o 18,16 km), Brójce (o 17,24 km), Bolimów (o 16,96 km), Mniszków (o 15,50 km) oraz Łubnice (o 14,00 km).

Wykres 72. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 72. National lines of scheduled bus transport in 2022

As of 31 December

W województwie łódzkim w 2022 r. regularna komunikacja autobusowa prowadzona była na 533 liniach krajowych o łącznej długości 22,1 tys. km. Większość, tj. 454, to linie podmiejskie o łącznej długości 14,9 tys. km. Przewozy prowadzono również na 60 liniach regionalnych (o długości 5,2 tys. km) oraz 4 liniach dalekobieżnych (długości 1,8 tys. km). W porównaniu zarówno z poprzednim rokiem, jak i rokiem 2015, odnotowano spadek liczby prawie wszystkich rodzajów linii, w tym najgłębszy dotyczył linii podmiejskich – o 6,6% w porównaniu z 2021 r. i dalekobieżnych o 88,6% wobec 2015 r.

Ważną rolę w przewozach pasażerskich w województwie łódzkim odgrywa komunikacja miejska. W 2022 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej naziemnej (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadziły przewozy na 3479 km linii komunikacyjnych (mniej o 3,3% niż w 2021 r. i o 10,8% w porównaniu z 2015 r.), w tym 94,3% to linie autobusowe. Komunikacja miejska dysponowała 806 autobusami (tj. o 1,3% więcej w stosunku do poprzedniego roku, ale o 1,8% mniej w porównaniu z 2015 r.) oraz 451 tramwajami (tj. o 4,2% mniej w stosunku do poprzedniego roku i o 7,6% mniej w porównaniu z 2015 r.).

Tabor komunikacji miejskiej dysponował łącznie 137,7 tys. miejsc dla pasażerów, w tym 82,2 tys. w autobusach. Do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowanych było 95,5% ogólnej liczby autobusów (wobec 94,3% w 2021 r. i 78,8% w 2015 r.) oraz 25,9% ogólnej liczby tramwajów (odpowiednio 24,8 i 7,4% w analizowanych latach wcześniejszych). W województwie w 2022 r. liczba pasażerów wyniosła 189,6 mln osób, podczas gdy rok wcześniej było to 157,0 mln osób.

Długość sieci kolejowej w województwie łódzkim w 2022 r. wyniosła 1080 km (tj. 5,6% w kraju) i pozostała na poziomie z roku poprzedniego, ale była o 11 km dłuższa niż w 2015 r. W ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych normalnotorowych linii zelektryfikowane stanowiły 90,9%, rok wcześniej było to 91,0% a przed sześcioma laty – 92,3%. Gęstość sieci kolejowej w województwie utrzymuje się natomiast na stałym poziomie – 5,9 km (w Polsce 6,2 km).

Tablica 43. Komunikacja miejska^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 43. Urban transport^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	3901	3596	3599	3479
w tym: of which:				
linii autobusowych bus lines	3558	3327	3328	3281
linii tramwajowych tram lines	343	269	272	198
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	821	781	796	806
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	647	663	751	770
tramwaje trams	488	484	471	451
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	36	114	117	117
Liczba miejsc w autobusach w tysiącach Number of seats in buses in thousands	84,2	80,5	82,4	82,2
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	69,8	56,3	78,7	80,0
Liczba miejsc w tramwajach w tysiącach Number of seats in trams in thousands	54,2	57,9	56,7	55,5
w tym przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych of which adapted to carry people with disabilities	7,5	21,1	21,6	21,6
Przewozy pasażerów ^b w mln (w ciągu roku) Transport of passengers ^b in millions (during the year)	258,4	155,5	157,0	189,6
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	103,4	64,1	65,3	79,5

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

^a Data concern entities and urban transport enterprises in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Dane o **ruchu pasażerów w portach lotniczych** obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Na terenie województwa łódzkiego zlokalizowany jest Port Lotniczy im. Władysława Reymonta obsługujący zarówno połączenia krajowe, jak i zagraniczne. W 2022 r. liczba pasażerów przybyłych do łódzkiego portu lotniczego była o 151,7% wyższa niż rok wcześniej, ale o 36,8% niższa niż w 2015 r. i wyniosła 90,1 tys. osób. Pasażerowie przybyli z portów zagranicznych stanowili 99,9% ogółu. Do portów krajowych i zagranicznych odprawiono natomiast 90,9 tys. osób czyli o 166,2% więcej niż w 2021 r. jednak o 37,7% mniej niż przed siedmioma laty. Prawie wszyscy pasażerowie (99,9%) zostali odprawieni do portów zagranicznych.

Samoloty polskie obsłużyły 50,6% pasażerów przybyłych do łódzkiego portu lotniczego z portów krajowych, a 22,0% z portów zagranicznych. W przypadku pasażerów odprawionych, z polskich samolotów skorzystało 47,5% pasażerów odprawionych do portów krajowych i 22,0% do portów zagranicznych.

Tablica 44. Ruch pasażerów w porcie lotniczym

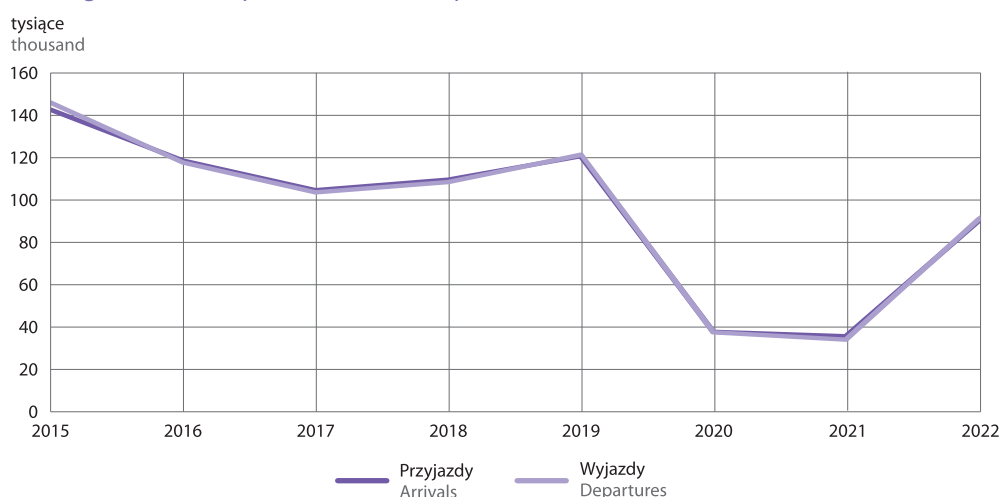
Table 44. Passenger traffic at airport

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :				
krajowych domestic	173	43	67	83
zagranicznych foreign	142431	37788	35708	89980
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	126731	37480	35173	88788
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	130	20	67	120
zagranicznych foreign	145833	37678	34071	90744
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	130263	37519	33563	89113

a W lotach komunikacyjnych.
a In transport flights.

Wykres 73. Ruch pasażerów w porcie lotniczym (przyjazdy i wyjazdy)

Chart 73. Passenger traffic at airport (arrivals and departures)

6.3.6. Energia

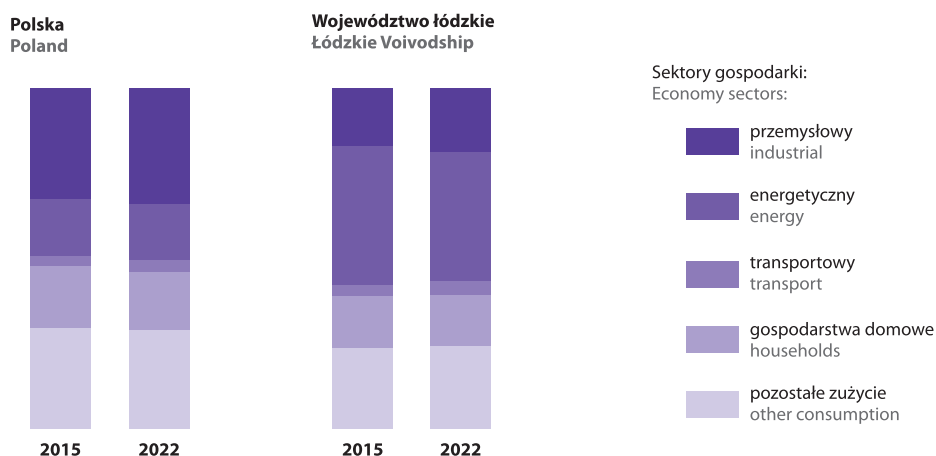
6.3.6. Energy

W 2022 r. zwiększyła się moc zainstalowana w funkcjonujących elektrowniach na terenie województwa łódzkiego. Odnotowano wzrost produkcji energii elektrycznej. Wzrosła liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, natomiast zmniejszyło się jej zużycie.

W 2022 r. w województwie łódzkim moc zainstalowana w funkcjonujących elektrowniach wyniosła 7003,4 MW (co stanowiło 11,6% wartości dla kraju), tj. o 5,2% więcej niż rok wcześniej i o 12,1% więcej niż w 2015 r. (w Polsce wzrost odpowiednio o 7,9% i 49,8%). W województwie 81,8% zainstalowanej mocy ogółem skupiona była w elektrowniach zawodowych (w Polsce 63,2%). Moc osiągalna w województwie wyniosła 6949,4 MW (11,8% w kraju), tj. o 4,7% więcej niż przed rokiem i o 9,4% więcej niż w 2015 r.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Wykres 74. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 74. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2022 r. elektrownie z terenu województwa łódzkiego wyprodukowały 35539,7 GWh, czyli o 5,5% więcej niż przed rokiem, ale o 4,5% mniej niż w 2015 r. Z odnawialnych nośników energii pochodziło 6,3% wyprodukowanej energii (w Polsce było to 21,0%), tj. o 0,8 p. proc. więcej niż rok wcześniej oraz o 3,9 p. proc. więcej niż w 2015 r.

Stosunek produkcji energii elektrycznej do energii zużytej osiągnął w województwie wartość 277,8% (w kraju 106,2%) wobec 261,7% w 2021 r. i 305,4% w 2015 r.

Tablica 45. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Table 45. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	1008,3	1066,7	1086,1	1104,2
miasta urban areas	684,3	732,9	736,5	757,6
wieś rural areas	324,0	333,8	349,6	346,5
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1907,2	2060,2	2031,3	1994,1
miasta urban areas	1173,4	1245,9	1225,5	1215,9
wieś rural areas	733,7	814,3	805,8	778,1
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1891,4	1931,4	1870,2	1806,0
miasta urban areas	1714,8	1700,0	1663,9	1604,9
wieś rural areas	2264,4	2439,4	2304,8	2245,7

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31st December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Climate and Environment.

W 2022 r. udział gospodarstw domowych w wojewódzkim zużyciu energii ukształtował się na poziomie 15,0% (w Polsce 17,1%). Oznacza to, że był on niższy od poziomu notowanego rok wcześniej (15,3%) oraz niższy od poziomu notowanego w 2015 r. (15,5%).

Według stanu na koniec grudnia 2022 r. w województwie łódzkim było 1104,2 tys. odbiorców energii elektrycznej, tj. o 1,7% więcej niż rok wcześniej i o 9,5% więcej niż w 2015 r. Około 69% odbiorców zamieszkiwało miasta i udział ten pozostawał na zbliżonym poziomie na przestrzeni obserwowanych lat.

W ciągu roku gospodarstwa domowe zużyły 1994,1 GWh, było to o 1,8% mniej w porównaniu z rokiem ubiegłym, ale o 4,6% więcej w porównaniu z 2015 r. Odsetek zużycia prądu przez gospodarstwa domowe z miast województwa łódzkiego wyniósł 61,0% i w całym obserwowanym okresie oscylował wokół 60%.

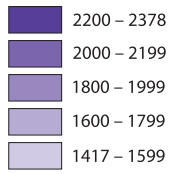
W przeliczeniu na odbiorcę średnie zużycie prądu w 2022 r. w województwie łódzkim wyniosło 1806,0 kWh i było niższe o 3,4% niż rok wcześniej. Spadek zużycia energii elektrycznej na odbiorcę, w porównaniu z rokiem ubiegłym, dotyczył w większej mierze terenów miejskich (o 3,5% mniej). Odbiorcy z miast zużyli 1604,9 kWh energii, podczas gdy rok wcześniej zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę terenów miejskich wynosiło 1663,9 kWh. Z kolei na wsiach zużycie energii elektrycznej na odbiorcę wyniosło 2245,7 kWh w 2022 r. przy zużyciu 2304,8 kWh w 2021 r. (o 2,5% mniej).

Przeciętny mieszkaniec województwa łódzkiego w 2022 r. zużył ogółem 5379,5 kWh (w Polsce zużycie ogółem na mieszkańca to 4481,8 kWh), czyli o 0,1% więcej niż rok wcześniej i o 10,1% więcej niż w 2015 r. (w Polsce spadek o 0,2% w porównaniu z 2021 r. i wzrost o 11,8% w porównaniu z rokiem 2015).

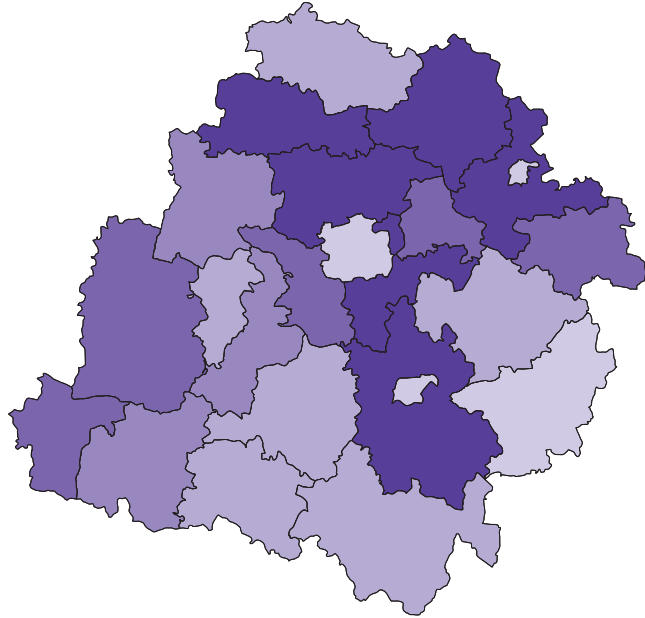
Mapa 49. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.

Map 49. Consumption of electricity in households in 2022

Na 1 odbiorcę w kWh
Per consumer in kWh

województwo łódzkie – 1806 kWh
Łódzkie Voivodship

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w 2022 r. ukształtowały się na poziomie 21600,4 mln zł, co stanowiło 6,2% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 9054,4 zł, tj. o 7,4% więcej niż w roku 2021 i o 84,0% więcej niż w roku 2015.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego województwa łódzkiego osiągnęły dochody ogółem w wysokości 21600,4 mln zł. W największym stopniu na tę kwotę złożyły się dochody gmin i miast na prawach powiatu (z udziałem odpowiednio 53,4% i 29,5%) oraz w mniejszym stopniu dochody powiatów i województwa (odpowiednio 11,0% i 6,2%). W porównaniu z 2021 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 1317,1 mln zł, tj. o 6,5%. Wzrost dochodów odnotowano na wszystkich poziomach podziału terytorialnego, w tym najwyższy dotyczył dochodów gmin (o 9,4%). Z kolei w porównaniu z rokiem 2015 dochody ogółem JST były wyższe o 9308,3 mln zł, tj. o 75,7%.

Dochody gmin (bez mających status miasta na prawach powiatu) wyniosły 11524,6 mln zł, co oznacza ich wzrost zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. (odpowiednio o 9,4% i o 103,2%). W 2022 r. dochody własne stanowiły 48,7% dochodów ogółem (rok wcześniej odsetek wynosił 45,3%, a w 2015 r. – 53,5%). W 2022 r. średnio na 1 mieszkańca przypadało 7155 zł dochodów gmin ogółem, czyli o 10,1% więcej niż w 2021 r. i o 110,8% więcej w porównaniu z 2015 r.

Dochody miast na prawach powiatu w województwie łódzkim w 2022 r. wyniosły łącznie 6362,2 mln zł, tj. o 1,3% więcej niż rok wcześniej i o 44,0 % więcej niż w 2015 r. Dochody własne stanowiły 60,1% ogółu dochodów, a 39,5% z nich (1509,8 mln zł) to udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. W porównaniu z 2021 r. dochody własne wzrosły o 6,3%, a w stosunku do 2015 r. odnotowano ich wzrost o 42,2%. W 2022 r. w miastach na prawach powiatu przeciętny dochód na 1 mieszkańca wyniósł 8211 zł, tj. o 2,5% więcej niż w 2021 r. (8012 zł) i o 53,7% więcej niż w 2015 r. (5343 zł).

W województwie łódzkim w 2022 r. powiaty osiągnęły dochody w łącznej kwocie 2371,7 mln zł, tj. o 6,8% większej niż w 2021 r. i o 63,1% większej niż w roku 2015. Największy odsetek stanowiły dochody własne – 41,9 % ogółu dochodów w 2022 r., 39,9% w 2021 r. i 37,2% w 2015 r. W 2022 r. średnio na 1 mieszkańca powiatu przypadało 1472 zł (w 2021 r. – 1370 zł, a w roku 2015 – 870 zł). Przeciętny dochód na 1 mieszkańca wzrósł o 7,5% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 69,2% w porównaniu z 2015 r.

W 2022 r. dochody w budżecie województwa łódzkiego wyniosły 1341,8 mln zł, tj. o 7,8% więcej niż rok wcześniej oraz o 79,6% więcej niż w 2015 r. Dochody własne stanowiły 54,6% dochodów ogółem i były o 16,6 mln zł wyższe niż rok wcześniej i o 342,8 mln zł wyższe niż w roku 2015. W 2022 r. średni dochód budżetu województwa na 1 mieszkańca wyniósł 562 zł (w 2021 r. – 518 zł, w 2015 r. – 299 zł). Przeciętny dochód na 1 mieszkańca województwa wzrósł o 8,6% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 88,1% w porównaniu z 2015 r.

Tablica 46. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 46. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4920,29	7502,47	8434,34	9054,41	51,7
Gminy ^a Gminas ^a	3393,93	5715,69	6501,02	7154,68	48,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5342,54	7319,76	8012,06	8211,07	60,1
Powiaty Powiats	870,36	1207,64	1369,50	1472,38	41,9
Województwa Voivodships	299,02	449,30	517,69	562,47	54,6

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

Wartości dochodów ogółem, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w 63 gminach były niższe od średniej, a najmniejszy dochód per capita odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Aleksandrów Łódzki (5306 zł). Dochód na osobę przekraczający średnią uzyskano w 111 gminach, a najwyższy odnotowano w gminie wiejskiej Kleszczów (37429 zł). Wartości dochodów własnych w 122 gminach była niższa od średniej, a najniższy dochód własny odnotowano w gminie wiejskiej Rozprza (1755 zł na 1 mieszkańca). Dochód własny na osobę przekraczający średnią uzyskano w 52 gminach, a najwyższy odnotowano również w gminie wiejskiej Kleszczów (32750 zł).

W 2022 r. wartość dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca Łodzi wyniosła 8184 zł, natomiast dochodów własnych – 5055 zł.

Źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywn określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

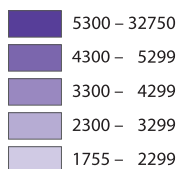
W przeliczeniu na 1 mieszkańca poziom dotacji dla gmin łącznie z miastami na prawach powiatu w województwie łódzkim wyniósł 2251 zł. W 38 gminach dotacje nie przekroczyły średniej, a najmniejsze na 1 mieszkańca uzyskano w gminie miejskiej Kutno (1059 zł). Natomiast w 139 gminach dotacje per capita przekroczyły średnią. Największe dotacje otrzymały gminy wiejskie: Regnów (6101 zł), Budziszewice (5416 zł) oraz Kiernożia (5177 zł). W Łodzi wartość dotacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 1855 zł.

Poziom dotacji inwestycyjnych w budżetach gmin łącznie z miastami na prawach powiatu, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniósł 439 zł. W 86 gminach dotacje inwestycyjne nie przekroczyły średniej, a najmniejsze na 1 mieszkańca uzyskano w gminie miejsko-wiejskiej Aleksandrów Łódzki (12 zł). Natomiast w 91 gminach dotacje inwestycyjne per capita przekroczyły średnią. Najwięcej na dotacje inwestycyjne przeznaczyły gminy wiejskie: Regnów (3129 zł), Budziszewice (3030 zł) oraz Kiernożia (2612 zł). W Łodzi wartość dotacji inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 359 zł.

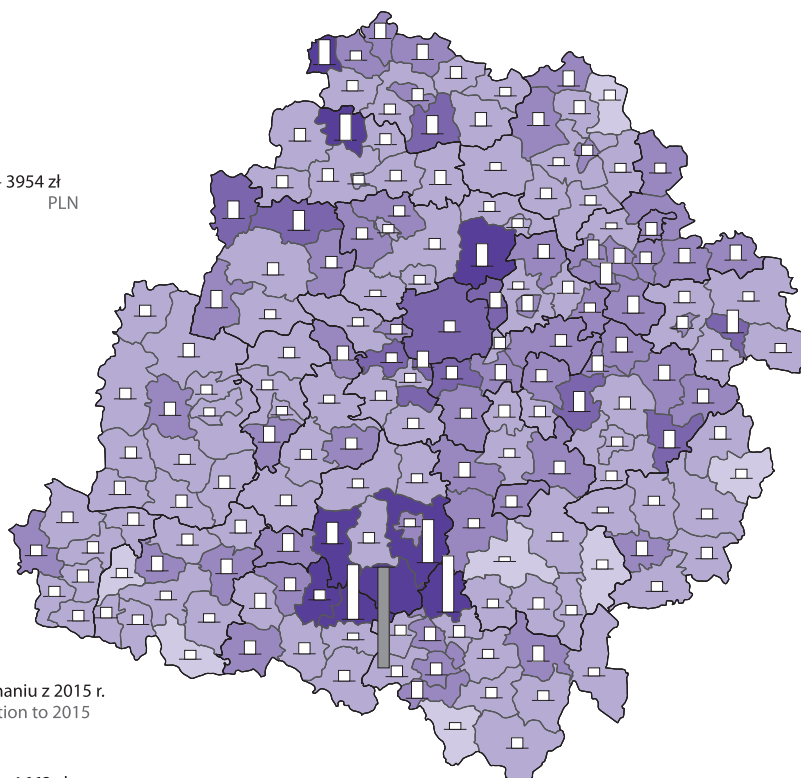
Mapa 50. Dochody własne budżetów gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu)^a na 1 mieszkańca w 2022 r.

Map 50. Own revenue of budgets of gminas (including gminas which are also cities with powiat status)^a per capita in 2022

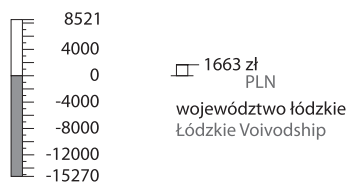
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 3954 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.
Increase/decrease in relation to 2015

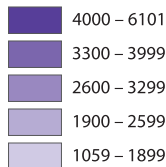

^a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
a Own revenues of cities with powiat status include funds received under the gminas and powiat parts.

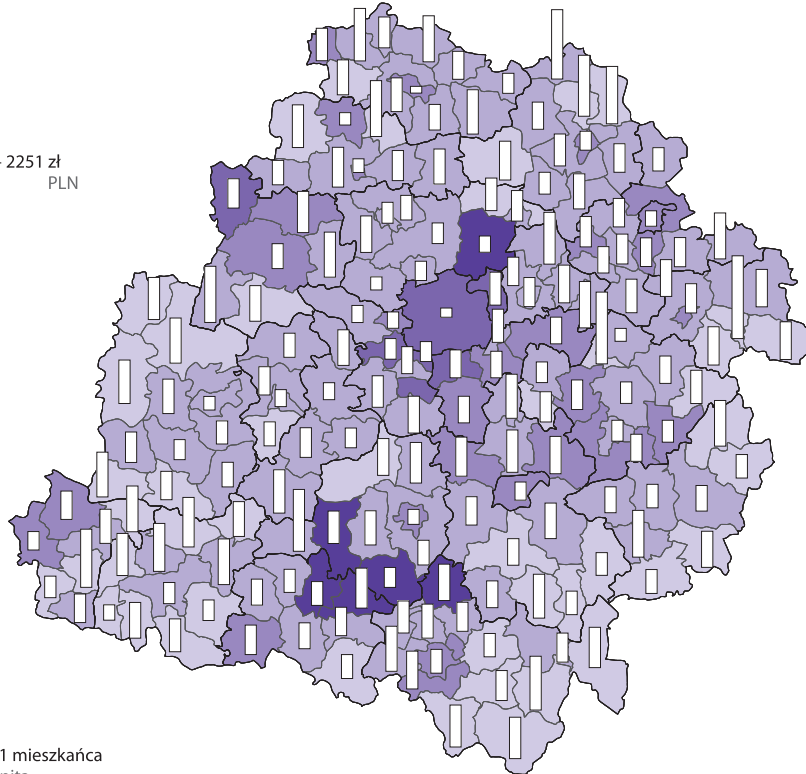
Mapa 51. Dotacje^a otrzymane przez gminy^b (łącznie z miastami na prawach powiatu) na 1 mieszkańca w 2022 r.

Map 51. Grants^a received by gminas^b (including gminas which are also cities with powiat status) per capita in 2022

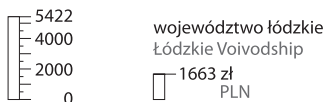
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 2251 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Dotacje inwestycyjne na 1 mieszkańca
Grants investment per capita

a Dane dotyczą dotacji celowych oraz dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej; w 2022 r. wraz z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. b Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data concerning targeted grants and grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification; in 2022 with grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance b Grants of cities with powiat status include funds received under the gminas and powiat parts.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. wyniosły 22234,7 mln zł i w porównaniu z 2021 r. wzrosły o 16,5%, a z 2015 r. o 79,8%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydano przeciętnie 9320 zł, tj. o 17,4% więcej niż rok wcześniej i o 88,3% więcej niż w 2015 r.

W analizowanym okresie wydatki ogółem JST wyniosły 22234,7 mln zł, z czego wydatki gmin stanowiły 52,0%, miast na prawach powiatu – 31,3%, powiatów – 10,7%, a województwa – 5,9%. Wzrost wydatków ogółem odnotowano na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego: w budżecie województwa – o 23,5%, w budżetach gmin – o 18,1%, w budżetach powiatów – o 13,8% oraz w budżetach miast na prawach powiatu – o 13,6%. W 2022 r. wydatki majątkowe wyniosły 4321,7 mln zł i stanowiły

19,4% wydatków ogółem. Na inwestycje przeznaczono 4064,7 mln zł (18,3% wydatków ogółem), co stanowiło 94,1% wydatków majątkowych.

Wydatki ogółem gmin w 2022 r. wyniosły 11563,5 mln zł, tj. o 18,1 więcej niż w 2021 r. i o 107,7% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 19,5%, z których 2178,9 mln zł przeznaczono na inwestycje. W porównaniu z latami poprzednimi wydatki majątkowe wzrosły o 39,6% w stosunku do 2021 r. i o 140,1% w stosunku do roku 2015. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. poziom wydatków gmin wyniósł 7179 zł (rok wcześniej – 6041 zł, a w 2015 r. – 3332 zł). W 74 gminach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w gminie miejskiej Konstancinów Łódzki (5376 zł). Natomiast w 100 gminach wydatki per capita przekroczyły średnią. Największe przeciętne wydatki poniosły gminy wiejskie Kleszczów (39554 zł) i Sulmierzyce (20098 zł) oraz gmina miejsko-wiejska Kamieńsk (13089 zł).

Wydatki ogółem miast na prawach powiatu w 2022 r. wyniosły 6967,9 mln zł, tj. o 13,6% więcej niż w 2021 r. i o 51,5% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 18,4%, z których 1173,2 mln zł przeznaczono na inwestycje. Najniższy udział wydatków na inwestycje zaobserwowano w Piotrkowie Trybunalskim (8,5%), a najwyższy w Łodzi (17,6%). Wydatki majątkowe miast na prawach powiatu wzrosły o 46,0% w stosunku do 2021 r. (w tym wydatki inwestycyjne o 57,5%) oraz o 5,0% w stosunku do 2015 r. Przeciętne wydatki na 1 mieszkańca miast na prawach powiatu w 2022 r. wyniosły 8993 zł, czyli o 14,9% więcej niż rok wcześniej. Najmniejsze wydatki per capita poniesiono w Piotrkowie Trybunalskim – 8642 zł, a największe w Skierniewicach – 9306 zł. W Łodzi na 1 mieszkańca wydatkowano ogółem 9007 zł. Na wydatki majątkowe, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, przeznaczono średnio 1655 zł. Najmniejsze wydatki majątkowe per capita poniesiono w Piotrkowie Trybunalskim – 853 zł, a największe w Skierniewicach – 1737 zł. W Łodzi wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1731 zł.

Powiaty poniosły wydatki ogółem w kwocie 2385,3 mln zł, o 13,8% więcej niż rok wcześniej i o 65,1% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 15,7% wydatków ogółem i zostały one prawie w całości przeznaczone na inwestycje (99,6% wydatków majątkowych). W porównaniu z latami ubiegłymi kwota wydatków majątkowych wzrosła o 45,2% (inwestycyjnych o 45,2%) w stosunku do 2021 r. i o 111,0% (inwestycyjnych o 115,9%) w porównaniu z 2015 r. Powiaty wydały przeciętnie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, 1481 zł (rok wcześniej 1293 zł, a w 2015 r. – 865 zł). W 11 powiatach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w powiecie pabianickim (1130 zł). Natomiast w 10 powiatach wydatki per capita przekroczyły średnią, w tym największe wydatki poniosły powiaty: rawski (2421 zł) oraz brzeziński (2074 zł).

Tablica 47. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 47. Budget expenditure of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of own expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4948,80	7439,43	7937,99	9320,29	18,3
Gminy ^a Gminas ^a	3332,23	5651,32	6041,36	7178,82	18,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5561,37	7572,56	7825,65	8992,80	16,8
Powiaty Powiats	864,77	1190,30	1292,86	1480,85	15,7
Województwa Voivodships	300,11	426,29	443,60	552,43	25,7

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

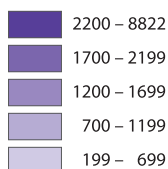
W 2022 r. samorząd województwa rozdysponował kwotę 1317,9 mln zł, czyli o 23,5% więcej niż rok wcześniej i o 75,8% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 31,0%, z których 82,9% (tj. 338,7 mln zł) przeznaczono na inwestycje. W porównaniu z 2021 r. wydatki majątkowe województwa zwiększyły się o 60,7% (w tym wydatki majątkowe inwestycyjne o 56,0%), natomiast w porównaniu z 2015 r. wydatki majątkowe ogółem wzrosły o 58,9% (w tym inwestycyjne o 44,5%). W 2022 r. wydatki per capita na 1 mieszkańca województwa ukształtowały się na poziomie 552 zł (444 zł – w 2021 r. i 300 zł – w 2015 r.).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca poziom wydatków inwestycyjnych gmin wyniósł w województwie łódzkim 1405 zł. W 83 gminach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w gminie wiejskiej Bolesławiec (199 zł). Natomiast w 94 gminach wydatki inwestycyjne per capita przekroczyły średnią. Największe przeciętne wydatki poniosły gminy wiejskie: Sulmierzyce (8822 zł), Kleszczów (8129 zł) i Krzyżanów (4373 zł). W Łodzi wartość wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 1588 zł.

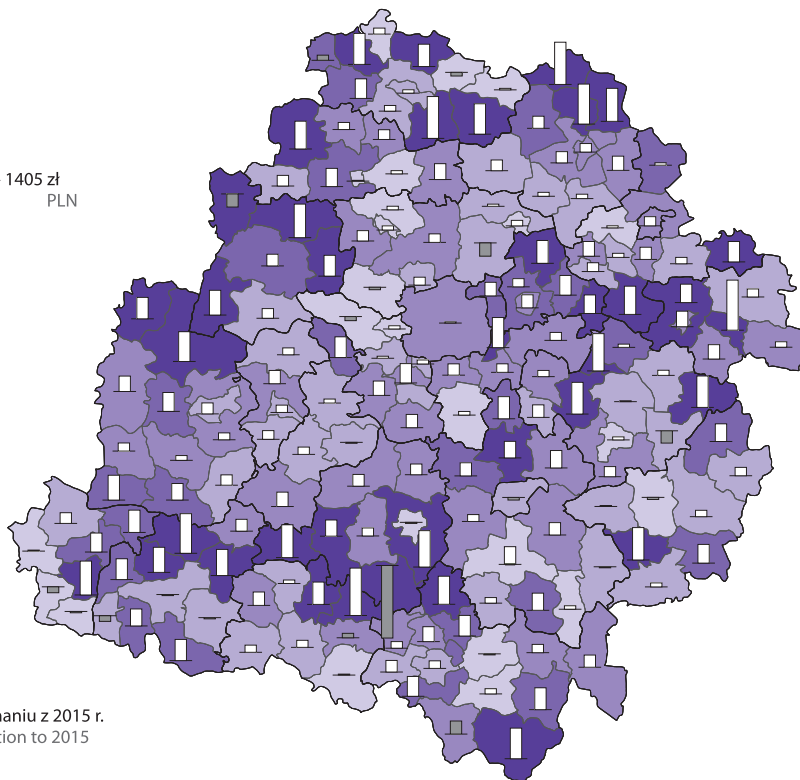
Mapa 52. Wydatki inwestycyjne gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.

Map 52. Investment expenditure of gminas^a per capita in 2022

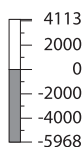
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 1405 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.
Increase/decrease in relation to 2015

566 zł
PLN

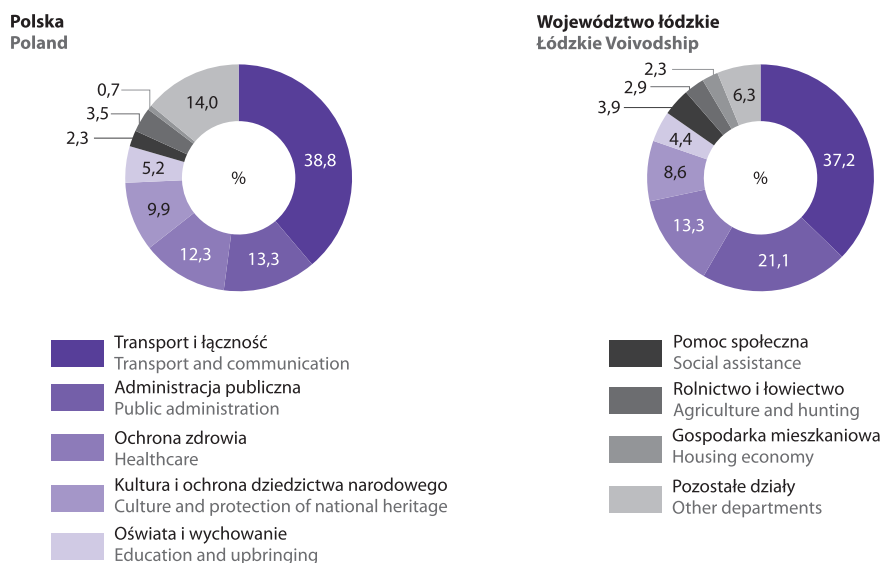
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

^a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

^a Expenditures of cities with powiat status concerns the statutory tasks of gminas and powiats

Wykres 75. Wydatki budżetowe według działów w 2022 r.

Chart 75. Budget expenditure by divisions in 2022

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 634,3 mln zł (wobec nadwyżki 1193,7 mln zł w 2021 r. i deficytu w wysokości 71,3 mln zł w 2015 r.).

Tablica 48. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 48. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	-71,3	-11,8	1193,7	-634,3	-2,9
Gminy ^a Gminas ^a	103,1	105,0	745,1	-38,9	-0,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-181,0	-200,9	146,1	-605,7	-9,5
Powiaty Powiats	9,3	28,3	124,2	-13,6	-0,6
Województwa Voivodships	-2,7	55,8	178,2	23,9	1,8

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

W analizowanym okresie budżety gmin województwa zamknęły się łącznie deficytem w wysokości 38,9 mln zł, podczas gdy przed rokiem nadwyżka wynosiła 745,1 mln zł, a w roku 2015 była w wysokości 103,1 mln zł. Spośród 174 gmin województwa łódzkiego w 68 wydatki przekroczyły dochody, a w 106 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Gminą z relatywnie największym deficytem była gmina miejska Zgierz, w której wydatki przewyższyły dochody o 9,2% ogółu dochodów. Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do ogółu dochodów – nadwyżkę budżetową należały gmina wiejska Bełchatów (relacja 10,9%) oraz gmina miejsko-wiejska Stryków (10,5%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy odnotowały deficyt budżetowy w wysokości 24 zł.

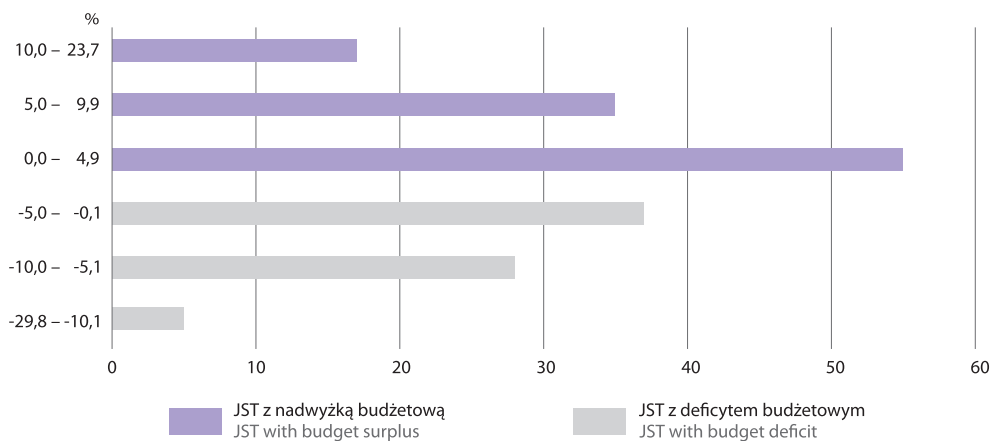
Budżet miast na prawach powiatu zamknął rok 2022 deficytem rzędu 605,7 mln zł, wobec nadwyżki rzędu 146,1 mln zł w 2021 r. oraz deficytu wysokości 181,0 mln zł w 2015 r. Wszystkie 3 miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt budżetowy: Skierniewice w wysokości 16,4% ogółu dochodów, Łódź w wysokości 10,1% ogółu dochodów, a Piotrków Trybunalski w wysokości 0,3% ogółu dochodów. W przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt w wysokości 782 zł.

W 2022 r. wynik budżetów powiatów był ujemny, a łączny deficyt wyniósł 13,6 mln zł, przy nadwyżce zarówno w 2021 r. jak i w 2015 r. (odpowiednio w wysokości 124,2 mln zł i 9,3 mln zł). Wśród 21 powiatów województwa łódzkiego w 11 odnotowano nadwyżkę, a w 10 deficyt budżetowy. Największy deficyt, w stosunku do ogółu dochodów, wystąpił w powiecie rawskim (14,8% ogółu dochodów), natomiast największą nadwyżkę budżetową osiągnął powiat poddębicki (13,3% ogółu dochodów). W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiaty odnotowały deficyt w wysokości 8 zł.

Budżet województwa zamknął się w 2022 r. nadwyżką rzędu 1,8% ogółu dochodów. W przeliczeniu na mieszkańca województwa nadwyżka budżetowa wyniosła 10 zł.

Wykres 76. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.

Chart 76. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022

Tablica 49. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 49. Debt of local government units in 2022

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2021=100
Ogółem Total	7113,7	2990,8	32,9	101,6
Gminy ^a Gminas ^a	2079,3	1293,7	18,0	100,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4220,1	5471,7	66,3	103,9
Powiaty Powiats	380,7	236,9	16,1	99,3
Województwa Voivodships	433,6	182,3	32,3	89,3

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding of gminas which are also cities with powiat status.

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w omawianym okresie wyniosło ogółem 7113,7 mln zł, wobec 7001,6 mln zł w 2021 r. (wzrost o 1,6%). Na 1 mieszkańca przypadło zadłużenie ogółem 2991 zł, przy kwocie 2924 zł w roku poprzednim.

W 2022 r. budżety gmin województwa osiągnęły zadłużenie rządu 2079,3 mln zł, podczas gdy w 2021 r. było ono na poziomie 2069,7 mln zł (wzrost o 0,5%). Gminą z relatywnie najniższym zadłużeniem była gmina wiejska Klonowa (22,6 tys. zł), a 5 gmin wiejskich: Kleszczów, Szczerców, Masłowice, Brzeziny i Rogów oraz gmina miejsko-wiejska Lutomiersk, na koniec 2022 r. nie wykazały żadnego zadłużenia. Do gmin, które osiągnęły największe zadłużenie należały gmina miejska Kutno (119,5 mln zł) oraz gmina miejska Zduńska Wola (92,6 mln zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy odnotowały zadłużenie w wysokości 1294 zł, wobec 1281 zł w 2021 r.

Zadłużenie miast na prawach powiatu w województwie łódzkim na koniec 2022 r. wyniosło 4220,1 mln zł, tj. o 3,9% więcej niż rok wcześniej. Najmniejszą kwotę długu odnotowano w Piotrkowie Trybunalskim (105,3 mln zł), a największą w Łodzi (3936,6 mln zł). W 2022 r. w miastach na prawach powiatu przeciętne zadłużenie na 1 mieszkańca wyniosło 5472 zł, przy 5216 zł w roku 2021 (wzrost o 4,9%).

W województwie łódzkim w 2022 r. powiaty posiadały zadłużenie w łącznej kwocie 380,7 mln zł, tj. o 0,7% mniej niż w 2021 r. Spośród 21 powiatów województwa najniższe zadłużenie wykazał powiat łęczycki (0,6 mln zł), a powiat łódzki wschodni nie wykazał żadnego zadłużenia. Natomiast najwyższym zadłużeniem wykazał się powiat tomaszowski (64,5 mln zł) i zduńskowolski (47,4 mln zł). Średnio na 1 mieszkańca powiatu przypadało w analizowanym okresie zadłużenie w kwocie 237 zł (spadek o 0,2% w stosunku do roku poprzedniego).

W 2022 r. budżet województwa zamknął rok zadłużeniem w kwocie 433,6 mln zł, wobec 458,3 mln zł w roku ubiegłym (spadek o 5,4%). Na 1 mieszkańca łódzkiego przypadało średnie zadłużenie w wysokości 182 zł (w 2021 r. – 203 zł), tj. o 10,0% mniej niż w rok wcześniej.

Mapa 53. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2022 r.

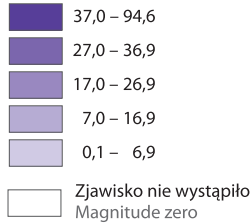
Stan w dniu 31 grudnia

Map 53. Debt of gminas in % of revenue in 2022

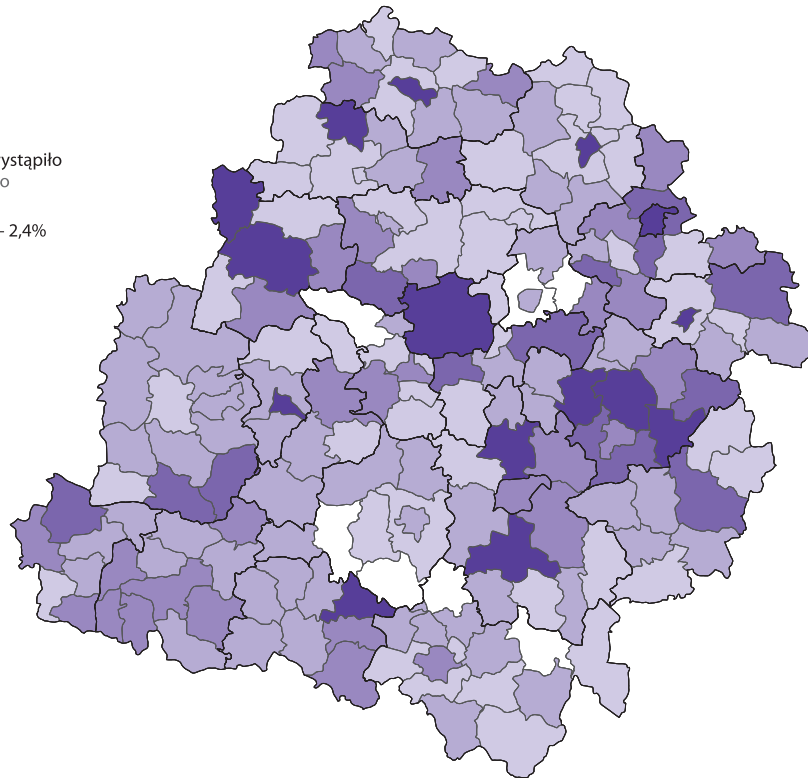
As of 31 December

W %

In %

województwo łódzkie – 2,4%
Łódzkie Voivodship

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich**7.4. Projects co-financed by the European funds**

Według stanu na 30 czerwca 2023 r. udział dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa wyniósł 20654,3 mln zł. Stanowił on 5,7% całkowitej wartości w kraju. Najwięcej środków wspólnotowych było przeznaczonych na projekty zrealizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego (48,4% ogółu środków UE przeznaczonych dla województwa).

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyB) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Wartość całkowita projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa, do końca czerwca 2023 r., wyniosła 35414,1 mln zł (wzrost w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego o 2,2%). Kwota ta stanowiła 6,0% wartości dla kraju. Wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej na projekty realizowane w ramach tej umowy wyniosła w tym okresie 20654,3 mln zł (wzrost w stosunku do 2022 r. o 1,8%), co stanowiło 5,7% wartości dofinansowania dla Polski.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa łódzkiego wartość całkowita projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 wyniosła 14940 zł.

W ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 realizowane były umowy według następujących programów operacyjnych: Infrastruktura i Środowisko, Inteligentny Rozwój, Polska Cyfrowa, Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalny Program Operacyjny. Najwięcej środków przekazano w ramach RPO Województwa Łódzkiego – 16087,1 mln zł (wzrost o 4,9% w stosunku do roku ubiegłego). Najmniej środków przypadało na Program Operacyjny Polska Cyfrowa – 653,1 mln zł (spadek w stosunku do 2022 r. o 0,03%).

Tablica 50. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2023 r.^a

Table 50. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of June 2023^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) ^b In percent (Poland=100) ^b	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	35414,1	20654,3	6,0	14940
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	13021,7	6935,9	5,4	5494
Inteligentny Rozwój Smart Growth	4812,9	2652,6	6,2	2030
Polska Cyfrowa Digital Poland	653,1	330,4	4,1	276
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	839,3	734,0	3,2	354
Regionalny Program Operacyjny Regional Operational Programme	16087,1	10001,5	98,5	6787

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Dla Polski łącznie z środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp. Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczęcią Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW).

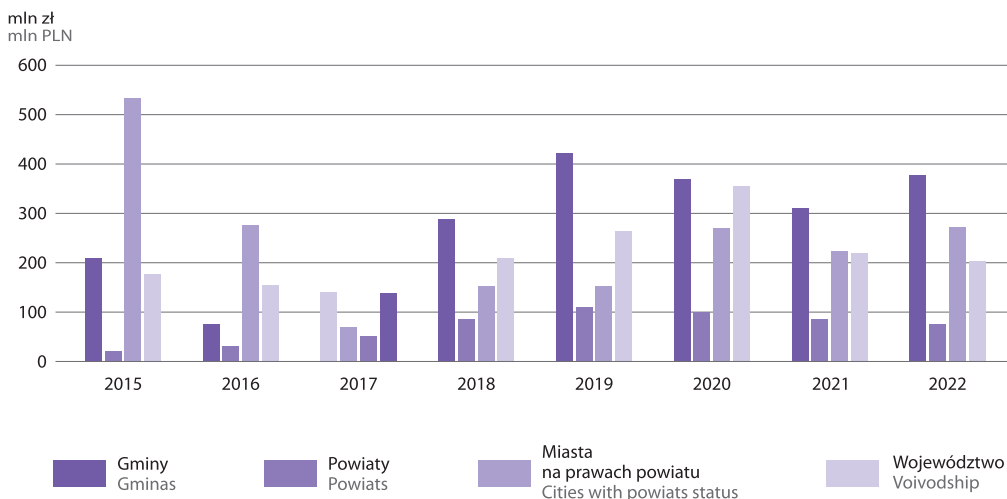
Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodzi do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Wykres 77. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 77. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

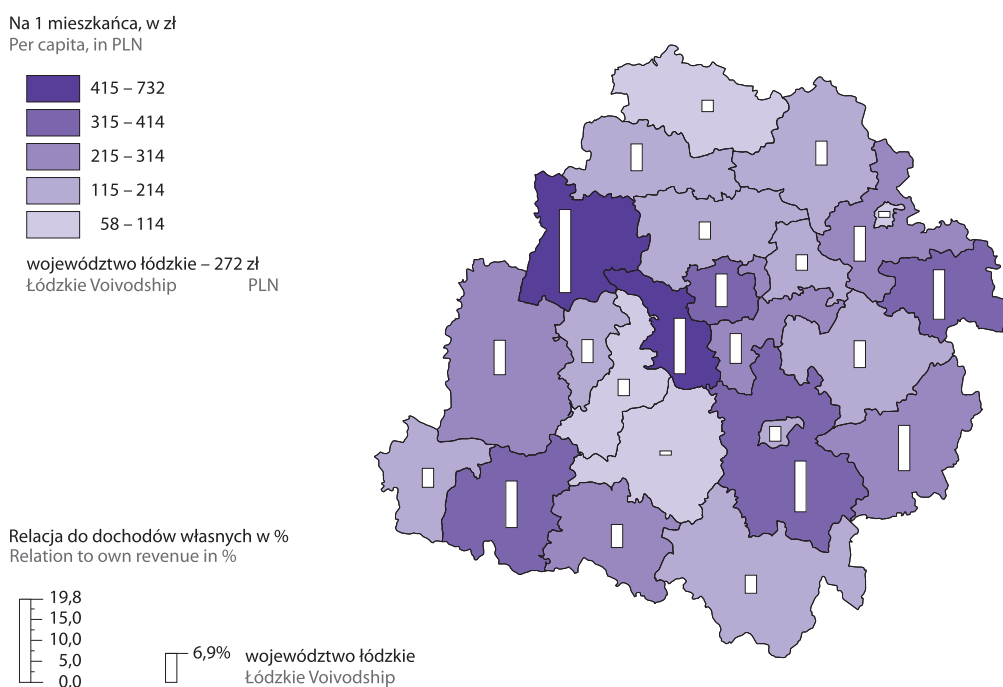
a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały na realizację projektów europejskich łącznie dotacje w wysokości 927,7 mln zł (wzrost o 10,3% w stosunku do 2021 r., natomiast spadek o 1,5% do roku 2015). Najmniejszą wartość dotacji otrzymały powiaty – 74,7 mln zł (spadek wartości dotacji o 12,6% do roku 2021, ale znaczny wzrost o 255,4% w porównaniu do 2015 r.), największą zaś otrzymały gminy województwa łódzkiego – 376,4 mln zł (wzrost o 21,1% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 79,6% w stosunku do 2015 r.).

Wśród powiatów województwa najmniejszą wartość dotacji otrzymał powiat łaski (0,4 mln zł), a największą powiat sieradzki (7,2 mln zł). Z kolei spośród gmin województwa najmniejszą wartość dotacji otrzymała gmina miejsko-wiejska Aleksandrów Łódzki (2,5 tys. zł), a największą gmina miejska Pabianice (41,5 mln zł).

W 2022 r. najmniejszą wartość dotacji na realizację projektów europejskich, w stosunku do dochodów własnych, otrzymały budżety gmin (relacja 6,7%), a największą budżet województwa (relacja 27,8%). W budżetach miast na prawach powiatu relacja dotacji na realizację projektów europejskich w stosunku do ich dochodów własnych wyniosła 7,1%, a w budżetach powiatów relacja ta ukształtowała się na poziomie 7,5%.

Mapa 54. Dotacje otrzymane przez gminy^a na realizację projektów europejskich^b w 2022 r.
Map 54. Grants received by gminas^a for the implementation of European project^b in 2022

a Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej. b Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.

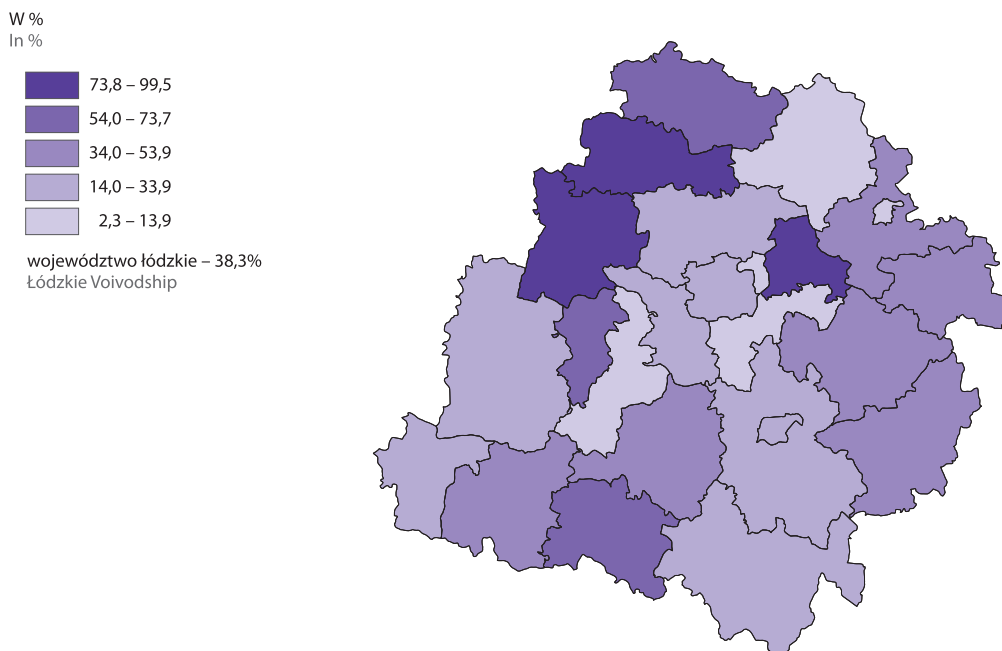
a Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts. b Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification.

W budżetach poszczególnych JST województwa łódzkiego, najmniejszy udział dotacji na zadania inwestycyjne w ogóle dotacji europejskich, odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (17,4%), a największy w budżecie województwa (38,9%). W budżetach gmin i powiatów ukształtował się on na poziomie odpowiednio 20,3% i 25,8%.

W 2022 r. udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego poszczególnych szczebli kształtował się następująco: najmniejszy odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (21,5%), a największy w budżecie województwa (41,8%). Z kolei w budżetach gmin ukształtował się on na poziomie 36,5%, a w budżetach powiatów wyniósł 38,3%.

Mapa 55. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w 2022 r.

Map 55. Share of the European investment grants in total investment expenditure in 2022

7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja

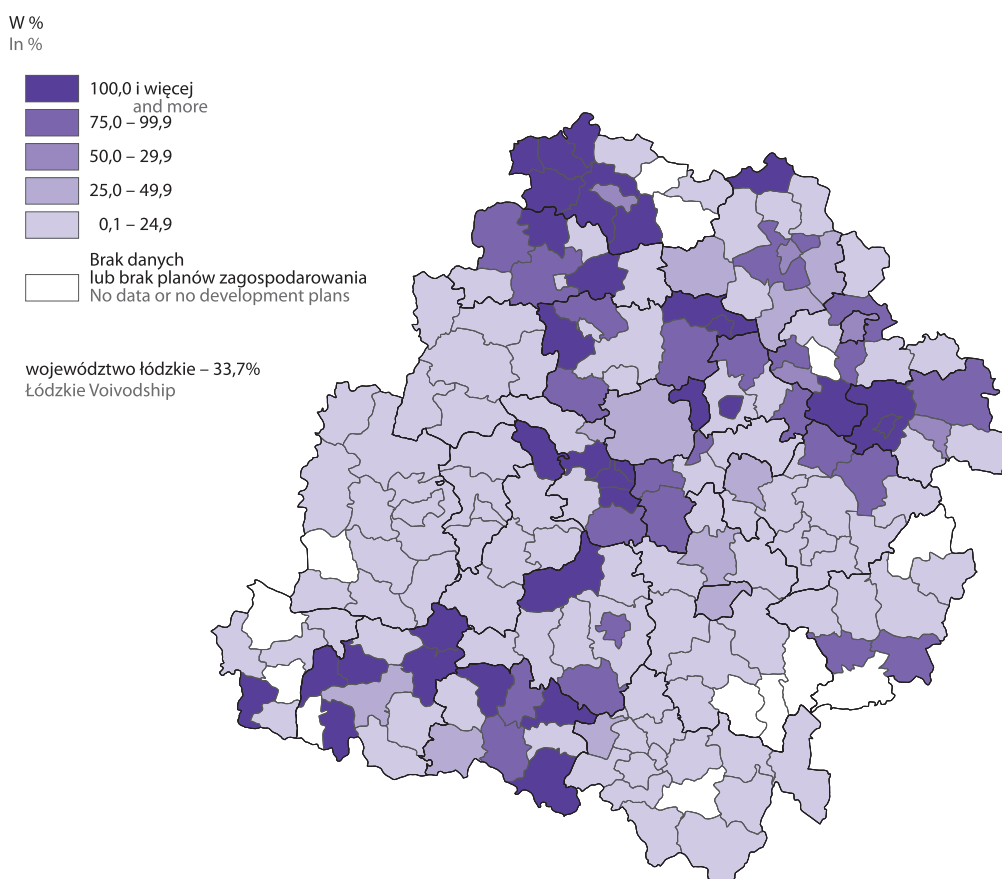
7.5. Spatial planning and revitalization

W województwie łódzkim wzrosła w skali roku łączna liczba planów zagospodarowania przestrzennego w gminach oraz powierzchnia nimi objęta.

W gminach województwa łódzkiego, według stanu na koniec 2022 r., istniało 3161 obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego. Łącznie obejmowały one powierzchnię 614338 ha, co stanowiło 33,7% powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2021 r. liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego w gminach zwiększyła się o 240, tj. o 8,2%, natomiast powierzchnia, którą obejmowały plany zwiększyła się o 7376 ha (1,2%). W skali Polski udział powierzchni objętej planami zagospodarowania przestrzennego w 2022 r. wyniósł 32,3% (wobec 31,7% w 2021 r.).

Mapa 56. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2022 r.^a

Map 56. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2022^a

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

W trakcie sporządzania w 2022 r. było 620 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przygotowywanych na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. (o 4 dokumenty mniej niż w 2021 r.). Dla 26,6% projektów planów zagospodarowania przestrzennego okres sporządzania trwa dłużej niż 3 lata. Powierzchnia terenów wskazanych w dokumentach gmin będących studium do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w 2022 r. wynosiła 338591 ha i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 23896 ha, tj. o 7,6%.

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

W 2022 r. działania rewitalizacyjne prowadziły w województwie łódzkim 52 (29,4%) gminy. W większości gmin działania te prowadzone były w oparciu o programy rewitalizacji przyjęte na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Obszar działań rewitalizacyjnych stanowił 1,0% województwa. W obowiązujących w 2022 r. programach rewitalizacji zaplanowanych było 910 przedsięwzięć.

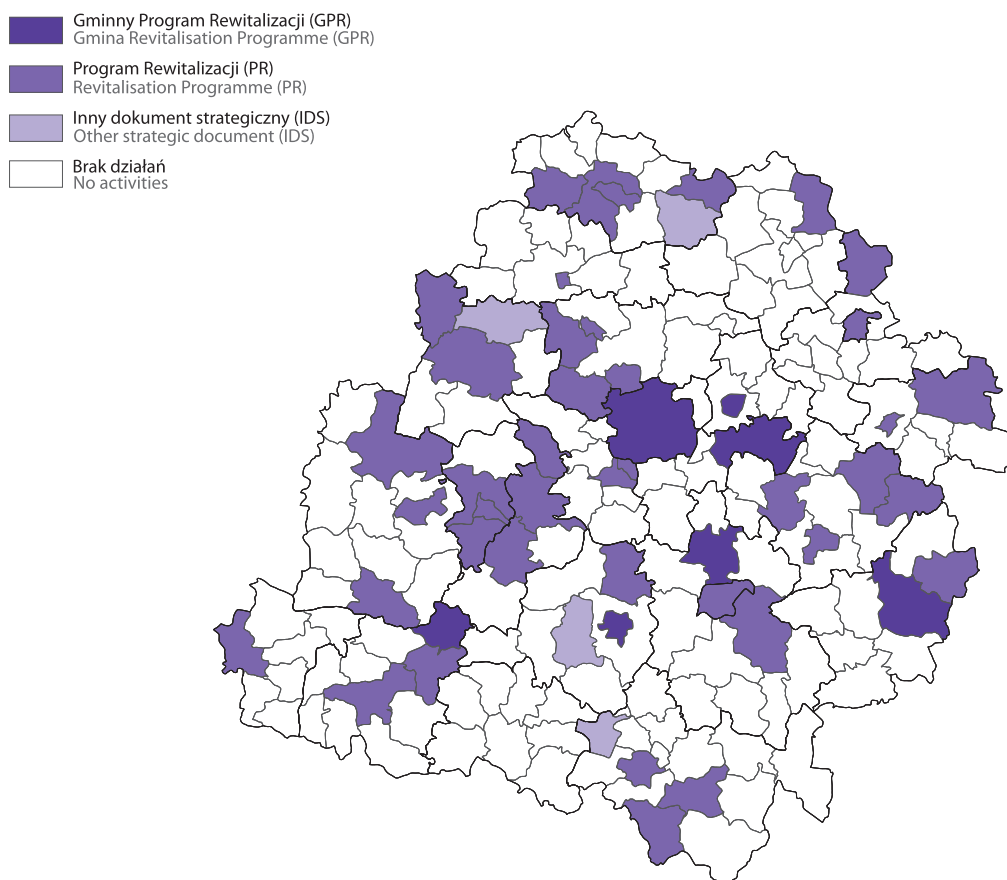
Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2022 r. działania rewitalizacyjne prowadziły 52 gminy w województwie łódzkim, o 2 gminy więcej niż w 2021 r. Odsetek gmin województwa łódzkiego prowadzących działania rewitalizacyjne, który wyniósł 29,4% był znacząco niższy niż ogółem dla Polski (58,1%).

W 2022 r. program rewitalizacji (gminne programy rewitalizacji uchwalone na podstawie ustawy o rewitalizacji lub programy rewitalizacji uchwalone na podstawie ustawy o samorządzie gminnym) posiadało 27,1% gmin w województwie łódzkim, przy czym wśród gmin miejskich (bez miast na prawach powiatu) udział ten wyniósł 80,0%, wśród gmin miejsko-wiejskich – 53,3%, natomiast wśród gmin wiejskich – 13,2%. Wszystkie miasta na prawach powiatu posiadały programy rewitalizacji. W większości gmin działania te prowadzone były w oparciu o programy rewitalizacji przyjęte na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Dodatkowo 2,3% gmin (wszystkie to gminy wiejskie) prowadziło działania rewitalizacyjne na podstawie innego dokumentu strategicznego, np. strategii rozwoju gminy.

W województwie łódzkim spośród 48 gmin posiadających program rewitalizacji większość, bo 66,7% zadeklarowała, że początkowym rokiem jego obowiązywania był rok 2017. W 2016 r. weszło w życie 27,1% obowiązujących programów, a w latach 2014–2015 oraz 2018 r. pojedynczo. Planowanym rokiem zakończenia programów rewitalizacji najczęściej podawanym przez gminy był rok 2023 (68,8% gmin). Lata 2025–2032 wskazało 8,3% gmin, zaś okres 2021–2022 – 22,9%.

Mapa 57. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.
 Map 57. Activity of the gminas in the field of revitalization in 2022

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

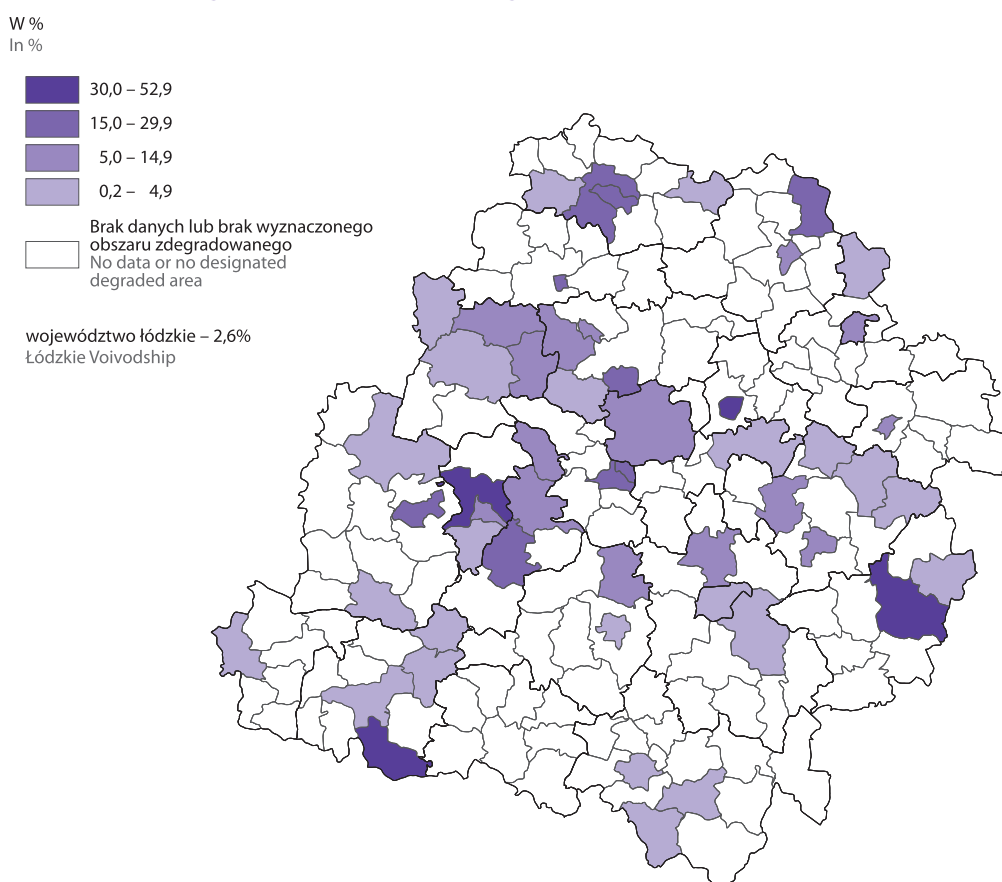
- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcyjnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wzrosła liczba gmin, które wyznaczyły obszary zdegradowane na swoim terenie. Łączna powierzchnia tych obszarów w województwie łódzkim zmniejszyła się w ciągu roku i wyniosła 46,9 tys. ha (2,6% terenu województwa).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja. W 2022 r. w województwie łódzkim 53 gminy (29,9% ogółu gmin) przekazały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, z czego 7 posiadało gminny program rewitalizacji, 41 gmin – program rewitalizacji, a 1 gmina inny dokument strategiczny.

Łączna powierzchnia obszarów zdegradowanych na terenie gmin w momencie jego wyznaczenia wynosiła 46851 ha. W porównaniu z 2021 r. liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany była o 4 jednostki większa, ale powierzchnia obszarów zdegradowanych zmniejszyła się o 5,6 tys. ha, tj. 10,6%. Na terenie obszarów zdegradowanych w momencie ich wyznaczenia zamieszkiwało, według szacunków gmin, łącznie 451,8 tys. osób.

Mapa 58. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin w 2022 r.
Map 58. Share of area of degraded area in total areas of gminas in 2022

Największe powierzchniowo obszary zdegradowane wyznaczyły: gmina miejsko-wiejska Opoczno – 8,6 tys. ha oraz gminy wiejskie Pątnów – 6,1 tys. ha, Zduńska Wola – 5,1 tys. ha, Sędziejowice – 2,5 tys. ha, Kutno – 1,8 tys. ha, a także gmina miejsko-wiejska Łask oraz miasto Łódź (po 1,8 tys. ha). Udział powierzchni wyznaczonego obszaru zdegradowanego w powierzchni gmin był znacząco zróżnicowany. Największy udział powierzchni zdegradowanej odnotowano w gminach wiejskich Pątnów – 52,9%, Zduńska Wola – 46,2%, gminie miejsko-wiejskiej Opoczno – 45,3%, miastach: Brzeziny – 34,8%, Pabianice – 27,3% oraz Sieradz – 27,0%.

Tablica 51. Obszary zdegradowane w gminach

Table 51. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2021	2022		2021	2022	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %	w ha in ha		w % in %
Ogółem Total	49	53	29,9	52406	46851	2,6
gminy miejskie urban gminas	13	13	86,7	6065	6193	14,0
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	3	3	100,0	2096	2096	5,3
gminy wiejskie rural gminas	19	21	16,3	17693	25949	2,0
gminy miejsko-wiejskie urban-rural gminas	14	16	53,3	26552	12613	3,0

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

W 2022 r. w województwie łódzkim obszar rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne obejmował 19055 ha, co stanowiło 1,0% powierzchni województwa. Obszar ten zwiększył się w ciągu roku o 451 ha, tj. o 2,4%.

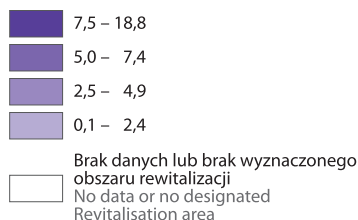
W gminach posiadających gminny program rewitalizacji obszar ten wynosił 3,6 tys. ha, natomiast w gminach realizujących zadania w oparciu o program rewitalizacji 15,4 tys. ha. Największy udział obszarów rewitalizacji w powierzchni gmin odnotowano w gminach wiejskich Ksawerów – 18,8%, Sędziejowice – 18,7%) oraz gminie miejskiej Brzeziny – 18,2%.

Tereny mieszkaniowe (łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi) stanowiły w województwie łódzkim 89,5% obszarów rewitalizacji (z tego 56,5 p.proc to tereny wsi). Udział pozostałych terenów niezamieszkanymi (np. użytków rolnych, lasów, nieużytków) to 7,8%, a terenów zieleni (parków, zieleńców, cmentarzy) – 2,1%. Tereny niezamieszkałe zabudowane (np. przemysłowe, powojenne, pokolejowe, popegeerowskie) stanowiły pozostałe 0,7% powierzchni rewitalizacji w województwie łódzkim.

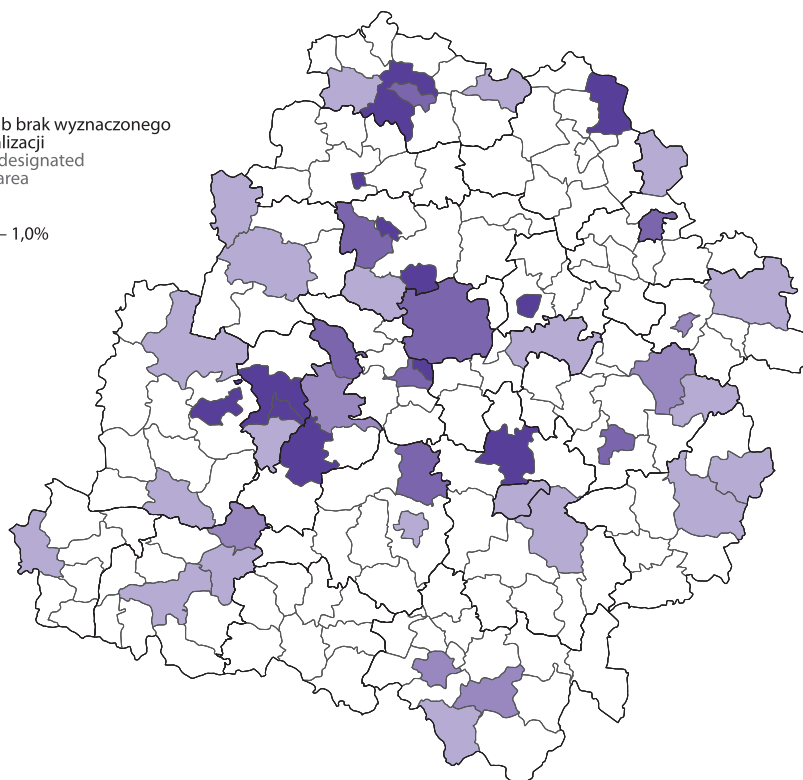
Mapa 59. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r.

Map 59. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2022

W %
In %

województwo łódzkie – 1,0%
Łódzkie Voivodship

Według stanu na koniec 2022 r. obszary rewitalizacji zamieszkiwało 277,1 tys. osób, to 18,2% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji. Najwyższy odsetek mieszkańców zamieszkujących obszary rewitalizacyjne występował w gminach wiejskich – 21,6%. W gminach miejskich udział ten wyniósł 19,4%, a miastach na prawach powiatu – 16,9%, w gminach miejsko-wiejskich – 18,1%.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

W obowiązujących w 2022 r. programach rewitalizacji zaplanowanych było 910 przedsięwzięć, z czego 179 rozpoczętych lub realizowanych było w analizowanym roku, a dla 105 liderem była gmina. Według danych gmin, w 2022 r. zostało zakończonych 39 przedsięwzięć, wśród których 21 posiadało dofinansowanie z Unii Europejskiej. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba realizowanych przedsięwzięć zmniejszyła się o 1, a liczba zakończonych projektów była niższa o 9. Największą liczbą przedsięwzięć w 2022 r. realizowały gminy miejsko-wiejskie (łącznie 305 projektów).

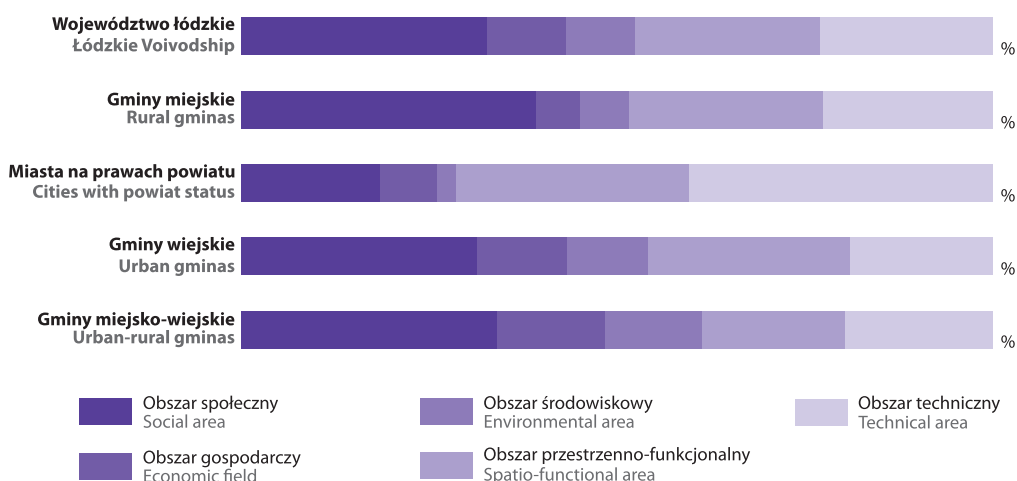
Struktura przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych w programach rewitalizacji obowiązujących w 2022 r. była podobna do lat wcześniejszych. Dominowały przedsięwzięcia z obszaru społecznego (32,7%) – prowadzone w szczególności w obszarze bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

W dalszej kolejności, 24,5% interwencji to działania w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym dotyczącym niewystarczającego wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych. Trzeci udział w strukturze przedsięwzięć dotyczył obszaru technicznego (23,0% przedsięwzięć) obejmujący działania w obszarze degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowisk.

Najmniej przedsięwzięć miało charakter interwencji środowiskowej (9,2%), obejmującej w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Wykres 78. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2022 r.

Chart 78. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR/PR by intervention areas in 2022

W strukturze przedsięwzięć podstawowych według typów gmin wyraźnie wyróżniały się miasta na prawach powiatu, gdzie największa część działań należała do obszaru interwencji technicznej, podczas gdy w pozostałych gminach największa liczba przedsięwzięć skierowana była na obszar społeczny. Należy wziąć jednak pod uwagę, że wyznaczone obszary się przenikają i uzupełniają. Działania np. modernizacyjne mające na celu poprawę technicznego stanu budynków, w tym termomodernizację, zostały zakwalifikowane do obszaru technicznego, niemniej jednak mają duże pozytywne znaczenie dla energooszczędności i poprawy stanu środowiska.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie łódzkim

Selected data on łódzkie voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	812218,5	544052,1	577240,8	743088,2
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	132153,5	59935,0	68498,7	97973,0
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,033	0,033	0,033	0,034
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	27,4	27,5	27,6	30,6
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,61	-2,98	-2,98	-3,47
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,85	9,16	9,59	9,32
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,83 ^a	-0,57	-0,72	-0,75
Wskaźnik starości demograficznej w %	17,6	18,3	18,9	19,5
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	.	814,3	865,1	889,9
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w 4 kwartale w %	51,9	54,0	55,8	54,8
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w 4 kwartale w %	55,8	56,6	58,2	57,1
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w 4 kwartale w %	7,0	4,7	4,1	4,1
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	33	23	13	11
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł	3745,57	3867,24	4103,93	4419,28
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	609,7	611,7	612,9	632,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1843,94	1876,11	1927,25	2014,36
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym ^d w zł	1362,03	1458,23	1566,02	1620,50
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	7,0	6,4	5,6	5,3
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	61	75	81	98

a Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok; w przypadku migracji zagranicznych – dane pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021 i nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi w poprzednich edycjach. o wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 i nie są wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały różnią się od wcześniej publikowanych.

a In calculating the net migration was taken into account: in case of the internal migration – data for 2015; in case of the international migration – data balances compiled on the basis of the National Census 2021 and are not fully comparable with the data presented in previous editions. c Data concern the preliminary results of the National Population and Housing Census 2021 and are not directly comparable with the data for previous years, which were from those published previously.

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
815264,6	988536,8	977407,4	937493,5	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
87811,6	83164,3	147183,5	137393,9	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
0,035	0,035	0,035	0,036	.	Industrial wastewater discharged per capita in dam ³
32,6	38,7	39,4	39,6	.	Share of municipal waste collected separately in total municipale waste in %
-3,64	-6,15	-7,67	-6,37	-5,90	Natural increase per 1,000 population
8,80	8,61	8,14	7,61	6,91	Live births per 1,000 population
-1,02	-0,69	-0,89	-0,66	-0,76	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
20,1	20,8	21,2	21,8	22,4	Old age ratio in %
899,3	884,5	913,9	953,6	.	Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3-6
53,8	54,5	55,9	56,6	54,6	Employment rate by LFS ^b in 4th quarter in %
55,2	56,5	57,8	58,9	56,9	Activity rate by LFS ^b in 4th quarter in %
2,4	3,5	3,2	3,9	4,0	Unemployment rate by LFS ^b in 4th quarter in %
13	15	11	17	20	Unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
4710,55	4977,90	5482,53	6111,07	6857,80	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^c in PLN
635,3	636,9	632,3	629,0	631,1	Annual average number of retirees and pensioners in thousand
2112,11	2232,68	2394,12	2616,88	3070,81	Average monthly retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1809,65	1871,83	2058,93	2281,35	.	Average monthly per capita available income in households ^d in PLN
14,3	14,3	14,5	14,1	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %
4,5	4,0	3,6	3,3	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
114	114	136	166	.	Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)

dotyczą 2014 r. b Od 2021 r. wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej Polski zamieszkałej w mieszkaniach, c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Dane za lata 2021-2022 zostały uogólnione w oparciu uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W związku z uaktualnionym uogólnieniem wyniki za 2021 r.

for 2014. b Since 2021 the survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Data for 2021 and 2022 were generalized on the basis of generalized on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2011. Due to the updated generalization, the results for 2021 differ

Wybrane dane o województwie łódzkim (cd.)

Selected data on Łódzkie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	402,6	406,3	410,4	414,9
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	37,1	36,2	35,6	37,4
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,7	7,8	7,9	7,9
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1418	1375	1378	1365
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	99,7	92,7	94,5	95,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	0,6	6,1	4,5	3,9
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	10692,5	10461,7	8982,0	10118,6
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	128,9	97,8	85,9	112,7
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^b na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	294,0	281,1	346,3	485,2
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	108,5	107,1	108,8	108,0
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	95,3	96,6	98,1	98,6
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	3,3	3,9	4,3	3,8
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %				
Ogółem	54,1	51,5	51,4	51,5
Gminy ^d	53,5	47,6	46,5	47,1
Miasta na prawach powiatu	60,9	60,9	62,6	62,3
Powiaty	37,1	37,8	38,5	39,2
Województwo	52,3	55,6	57,1	56,0
Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł				
Ogółem	1008,4	503,1	377,1	727,5
Gminy ^d	263,6	128,6	190,0	370,7
Miasta na prawach powiatu	529,2	270,0	33,4	115,4
Powiaty	71,4	73,8	83,9	134,3
Województwo	144,3	30,7	69,9	107,1

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Bez amortyzacji środków trwałych. c Dane dotyczą wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Excluding depreciation of fixed assets. c Data concern types of investment grants.

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
420,5	430,6	437,9	445,9	.	Dwelling stocks per 1,000 population (as of 31 December)
38,0	37,8	37,4	37,4	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
8,0	7,2	8,1	8,4	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
1371	1380	1354	1331	.	Population per out-patient health care unit (as of 31 December)
95,8	95,5	93,4	95,0	99,2	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
3,4	3,8	5,6	4,3	0,4	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
9333,9	6316,2	6529,1	6128,2	6796,3	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
92,2	67,7	103,4	93,9	110,9	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
552,8	673,1	748,5	791,0	.	Intramural expenditures on research and development ^b per capita in PLN (current prices)
104,2	104,8	105,2	119,4	106,8	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
99,7	101,3	102,1	102,7	.	Communal and district roads with hard surface per 100 km ² of total area
5,4	6,0	5,5	6,3	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
					Share of own revenue in total revenue of local government units in %
51,0	49,0	49,2	51,7	.	Total
46,6	46,2	45,3	48,7	.	Gminas ^d
60,8	56,6	57,3	60,1	.	Powiats
42,4	39,4	39,9	41,9	.	Cities with powiat status
52,4	48,8	57,6	54,6	.	Voivodship
					Total investment grants ^e for local government units in milion PLN
786,3	911,7	839,5	1331,9	.	Total
430,3	397,7	514,3	795,2	.	Gminas ^d
93,8	232,5	196,9	251,7	.	Powiats
88,2	75,8	63,3	143,3	.	Cities with powiat status
174,0	205,7	65,0	141,6	.	Voivodship

podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu. e Suma economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Excluding gminas which were also cities with powiat status. e Sum of all

Wybrane dane o województwie łódzkim (dok.)

Selected data on łódzkie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %				
Ogółem	20,2	12,4	13,5	17,4
Gminy ^a	16,4	10,7	15,0	20,0
Miasta na prawach powiatu	25,8	13,8	10,2	11,7
Powiaty	12,0	11,4	14,4	16,6
Województwo	31,3	21,1	17,7	26,7
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł				
Ogółem	-71,3	439,8	-105,0	-320,6
Gminy ^a	103,1	245,3	-66,6	-303,5
Miasta na prawach powiatu	-181,0	104,2	-60,2	-11,8
Powiaty	9,3	29,4	-33,5	-31,6
Województwo	-2,7	60,9	55,3	26,3

^a Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which were also cities with powiat status

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
					Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
17,1	15,6	14,6	18,3	.	Total
18,9	15,9	16,0	18,8	.	Gminas ^a
12,7	13,2	12,1	16,8	.	Powiats
15,1	11,8	12,3	15,7	.	Cities with powiat status
29,9	34,0	20,4	25,7	.	Voivodship
					Result of budgets of local government units in milion PLN
-255,1	-11,8	1193,7	-634,3	.	Total
-115,6	105,0	745,1	-38,9	.	Gminas ^a
-182,8	-200,9	146,1	-605,7	.	Powiats
21,8	28,3	124,2	-13,6	.	Cities with powiat status
21,5	55,8	178,2	23,9	.	Voivodship

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Łodzi

Selected data on Łódź

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):				
gazowych	1934009	1794768	2052662	1971558
pyłowych	134	121	80	75
Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku (w tys. t)	513,8	444,1	377,1	369,2
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	223,4	244,4	260,6	292,7
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	700982	696503	690422	685285
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-6,28	-5,04	-5,45	-5,56
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	670	697	726	751
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,38 ^a	-1,19	-1,78	-1,74
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 grudnia)	9,5	7,9	6,3	5,4
Udział długotrwale bezrobotnych (w %) (stan w dniu 31 grudnia)	63,4	62,1	60,1	58,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	27	16	9	7
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	1,99	1,97	1,94	1,91
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	878,4	936,7	963,6
Liczba osób na 1 przychodnię (stan w dniu 31 grudnia)	1059	1026	1011	1011
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	10,2	10,6	10,7	10,6
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	5,4	4,9	4,3	5,0
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych (w %) (stan w dniu 31 grudnia)	15,4	16,2	16,3	17,2
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	136	138	149	160

a Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok; w przypadku migracji zagranicznych – dane o Powszechny Spis Rolny 2020. Dane od 2021 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

a In calculating the net migration was taken into account: in case of the internal migration – data for 2015; in case of the international migration – data Since 2021 are not fully comparable to those for previous years. c Including nursery wards.

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity (tonnes/year):
1965530	1958073	218630	2070714	.	gaseous
57	58	80	59	.	particulates
384,5	211,3	198,5	966,2	.	Industrial waste generated durinh the year (in thousand tonnes)
286,9	243,6	241,6	247,2	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
679941	673003	664860	658444	652015	Population (as of 31 December)
-5,61	-7,74	-9,96	-7,85	-7,43	Natural increase per 1,000 population
774	751	762	772	780	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)
-1,59	-1,97	-1,94	-1,66	-2,33	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
4,8	6,0	5,8	4,5	4,4	Registered unemployment rate ^b (as of 31 December)
57,7	54,3	63,6	59,8	54,6	Share of long-term unemployed persons (in %) (as of 31 December)
13	11	7	15	17	Unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
1,87	1,83	1,79	1,75	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks
949,7	967,6	997,0	1044,9	.	Children in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3-6
996	1009	972	926	.	Population per 1 out-patients departments (as of 31 December)
10,8	9,9	11,6	11,9	.	Medical consultations provided in out-patient health care per capita
3,4	3,2	2,8	2,5	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
18,5	19,1	21,5	24,2	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club (in %) (as of 31 December)
173	208	223	243	.	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)

dotyczą 2014 r. b Dane za lata 2015-2020 wyszacowane na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 natomiast od 2021 r. w oparciu for 2014. b Data for 2015-2020 were estimated on the basis of the Agricultural Census 2010, but since 2021 on the basis of the Agricultural Census 2020.

Wybrane dane o Łodzi (dok.)

Selected data on Łódź (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	132	133	135	135
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	92	91	92	94
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	17	18	20	18
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^a (w %)	5,4	5,0	4,5	4,6
Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca ^b w zł (ceny bieżące)	5097	3869	3833	5279
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,2	3,0	3,6	4,1
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca (w zł)	3394	3541	3656	3820
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca (w zł)	1571	907	715	724

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których
 a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds

2019	2020	2021	2022	2023	Specification
138	143	149	155	160	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
96	99	103	107	109	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
19	20	22	23	25	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
4,5	4,5	5,6	4,7	5,5	Net turnover profitability indicator ^a (in %)
5565	4366	4950	5770	.	Investment outlays ^b per capita in PLN (current prices)
6,2	8,5	7,4	8,8	8,0	Dwellings completed per 1,000 population
4144	4270	4720	5055	.	Own revenues of the city budget per capita (in PLN)
1052	1209	1175	1731	.	Property expenditures of the city budget per capita (in PLN)

liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Łódź	Piotrków Trybunalski	Skierniewice	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w tonach/rok:				Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2022 in tonnes/year:
gazowych	2070714	114137	67575	gaseous
pyłowych	59	112	37	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2022 r. w tys. t	966,2	97,0	16,0	Waste generated ^a in 2022 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 r. w kg	247,2	203,3	275,8	Mixed municipal waste collected per capita in 2022 in kg
Ludność ^b w 2023 r.	652015	66519	45184	Population ^b in 2023
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.	-7,43	-7,00	-3,92	Natural increase per 1,000 population in 2023
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.	-2,33	-4,23	-2,89	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2023
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b w 2023 r.	780	787	796	Non-working age population per 1,000 persons of working age ^b in 2023
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/2023	1044,9	1188,8	1176,9	Children in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2022/2023 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2023 r. w %	4,4	5,3	4,7	Registered unemployment rate ^b in 2023 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2023 r. w %	54,6	48,3	50,8	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2023 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2023 r.	17	91	6	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2023
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2022 r.	926	1121	1266	Population per 1 out-patients departments ^b in 2022

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia.
a Excluding municipal waste. b As of 31 December.

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Selected data on cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie	Łódź	Piotrków Trybunalski	Skierniewice	Specification
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2022 r.	11,9	12,1	10,9	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2022
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2022 r. w %	2,5	3,7	3,0	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2022 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^b w 2022 r. w %	24,2	25,7	35,9	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's clubs ^b in 2022 in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2022 r.	243	365	384	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2022
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2022 r.	1,75	2,08	2,19	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2022
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2023 r.	159	121	121	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2023
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2023 r.	109	90	93	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2023
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2023 r.	25	10	9	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2023
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	5770	7033	3318	Investment outlays in enterprises (current prices) ^c per capita in 2022 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r.	8,0	5,0	1,5	Dwellings completed per 1,000 population in 2023
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	5055	4263	4210	Own revenue of the city budget per capita in 2022 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2022 r. w zł	1731	853	1737	Property expenditure of the city budget per capita in 2022 in PLN

b Stan w dniu 31 grudnia. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
b As of 31 December. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.